

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

5.10.510

Η ΤΟΤ

Ἡ Ρ Ο Δ Ο Τ Ο Υ
Ἁ Λ Ι Κ Α Ρ Ν Α Σ Σ Ε Ω Σ
Ἱ Σ Τ Ο Ρ Ι Α.

HERODOTI
HALICARNASSENSIS
HISTORIA.

XX EDITIONE JACOBI GRONOVII;

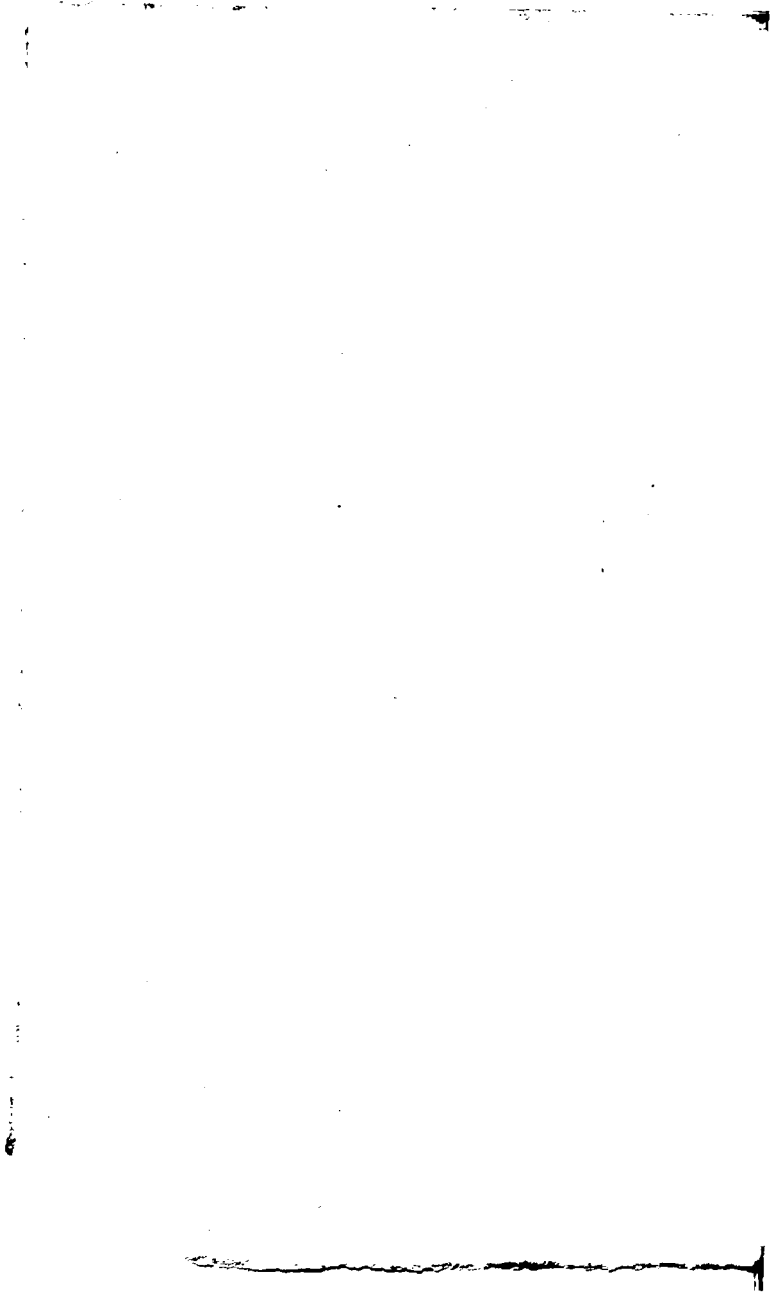
TOMIS NOVEM.

COLLATUMQUE NOVEM MUSIS OPUS. HOR.

ADJECTUS EST, EX EADEM EDITIONE, LIBER DE
VITA HOMERI; VULGO SED FALSO, ADSRIPTUS
HERODOTO.

TOM. III.

GLASGUAE:
IN AEDIBUS ACADEMICIS
EXCUEBANT ROBERTUS ET ANDREAS FOULIS
ACADEMIAE TYPOGRAPHI
MDCCLXI.

ΤΩΝ ΤΟΥ.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΪΣΤΟΡΙΩΝ

ΤΡΙΤΗ,

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ

ΘΑΛΕΙΑ.

HERODOTI

HISTORIARUM

LIBER TERTIUS,

QUI INSCRIBITUR

THALIA.

TOM. III.

A

ΤΩΝ ΤΟΥ

ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΪΣΤΟΡΙΩΝ

ΤΡΙΤΗ,

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ

ΘΑΛΕΙΑ.

ΕΠΙ τῷτον δὴ τὸν Ἀμασιν Καμβύσης ὁ
Κύρος ἐσρατεύετο, ἄγων καὶ ἄλλας τῶν ἡρ-
χε, καὶ Ἑλλήνων Ἰωνάς τε καὶ Αἰολέας, δι'
αὐτὴν τοιγύδε. Πέμψας Καμβύσης ἐς Αἴ-
γυπτον κήρυκα, αἵτεε Ἀμασιν θυγατέρα.
αἵτεε δὲ ἐκ βουλῆς ἀνδρὸς Αἰγυπτίου, ὃς
μεμφόμενος Ἀμασιν, ἐπρήξε ταῦτα, ὅτι
μιν ἐξ ἀπάντων τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἱητρῶν
ἀποσπάσας ἀπὸ γυναικὸς τε καὶ τέκνων,
ἐκδοτον ἐποίησε ἐς Πέρσας, ὅτε Κύρος
πέμψας παρὰ Ἀμασιν αἵτεε ἱητρὸν ὀφ-
θαλμῶν, ὃς εἴη ἄριστος τῶν ἐν Αἰγύπτῳ.

III

HERODOTI
HISTORIARUM
LIBER TERTIUS,
QUI INSCRIBITUR
THALIA.

ADVERSUS hunc Amasin CAMBYSES Cyri filius, comparato cum ex aliis quibus imperabat, tum ex Graecis Ioni-
bus Aeolensibusque exercitu, bellum mo-
vit ob hanc causam. Misso in Aegyptum
legato, Cambyfes petiit ab Amasi filiam;
et petiit consilio cujusdam Aegyptii, qui
Amasi erat infensus, quod se potissimum
ex omnibus Aegypti medicis Amasis ab
uxore et liberis abstraxisset, amandando
in Persas, quo tempore Cyrus ad Amasin
miserat petitem ocularium medicum, om-
nium qui in Aegypto essent praestantissi-

mum. Ob id infensus Amasi ille Aegyptius, institit suadere Cambyfi ut ab Amasi filiam peteret ; ut ille aut moerore afficeretur data filia, aut non data, Cambyfi redderetur invisus. Amasis Persarum potentiam exosus horrensque eam nec dare audebat, nec abnuere. nam Cambyfen intelligebat non habiturum illam uxoris loco, sed pellicis. Haec reputans, ita sibi faciendum statuit. Erat Apriae superioris regis filia, nomine Nitetis, unica domi relicta, grandis admodum atque speciosa. Hanc puellam Amasis vestitu pariter et auro exornatam, pro sua filia in Persas dimittit. Quam quum post aliquantum tempus Cambyses salutasset filiam Amasis appellans, ipsa ad eum, ‘ Rem, ‘ inquit, rex, ignoras, ab Amasi elusus, ‘ qui me ornatu comptam tibi transmisit, ‘ tradens pro sua filia, quum revera sim

ταῦτα δὴ ἐπιμεμφόμενος ὁ Αἰγύπτιος, ἐνῆ-
 γε τῇ συμβουλῇ ^α, κελεύων αἰτέειν τὸν
 Καμβύσεα Αμασιν θυγατέρα· ἵνα ἢ δὲς
 ἀνιῶτο, ἢ μὴ δοὺς, Καμβύσῃ ἀπέχθοιτο.
 ὁ δὲ Αμασις τῇ δυνάμει τῶν Περσέων ἀχ-
 θόμενος καὶ ἀρρώδewν, οὐκ εἶχε οὔτε δοῦνα
 ἔτε ἀρνήσασθαι. εὖ γὰρ ἠπίσατο ὅτι οὐχ
 ὡς γυναικὰ μιν ἐμελλε Καμβύσης ἔξειν,
 ἀλλ' ὡς παλλακὴν. ταῦτα δὴ ἐκλογιζό-
 μενος, ἐποίησε τάδε ^β. ἦν Απρίew τῷ προ-
 τέρῃ βασιλέος θυγάτηρ κάρῃα μεγάλη τε
 καὶ εὐειδής, μένη τῷ οἴκου λελειμμένη. οὐ-
 νομα δὲ οἱ ἦν Νίτητις. ταύτην δὴ τὴν
 παῖδα ὁ Αμασις κοσμήσας ἐοῤῃτι τε καὶ ^γ
 χρυσῷ, ἀποπέμπει εἰς Πέρσας ὡς ἐωῦτῃ
 θυγατέρα. μετὰ δὲ χρόνον ὡς μιν ἡσπά-
 ζετο, πατρώθεν οὐνομάζων, λέγει πρὸς
 αὐτὸν ἢ παῖς, ^δ Ω βασιλεῦ, διαβεβλημέ-
 νος ὑπὸ Αμάσιος ἔμανθάνεις, ὅς ἐμέ σοι
^ε κόσμῳ ἀσκήσας ἀπέπεμψε, ὡς ἐωῦτοῦ
^ς θυγατέρα διδὲς, ἔῴσαν τῇ ἀληθειῇ Α-

^α συμβουλῇ. ^β ἐποίησε ταῦτα. ^γ ἐοῤῃτι ἔ.

• πρίεω• τὸν ἐκεῖνος ἐόντα ἐωϋτῷ δεσπό-
 • τεα, μετ' Αἰγυπτίων ἐπαναστὰς ἐφό-
 • νευσε. τοῦτο δὴ τὸ ἔπος καὶ αὕτη ἡ αἰ-
 • τὴ ἐγγινομένη ἤγαγε Καμβύσεα τὸν Κύ-
 ρον, μεγάλως θυμωθέντα, ἐπ' Αἴγυπτον.
 ἔτω μὲν νυν λέγῃσι Πέρσαι.

β'. Αἰγύπτιοι δὲ οἰκειεῦνται Καμβύσεα.
 Φάμενοί μιν ἐκ ταύτης δὴ τῆς Ἀπρίεω
 θυγατρὸς γενέσθαι. Κύρον γὰρ εἶναι τὸν
 πέμψαντα παρὰ Ἀμασιν ἐπὶ τὴν θυγα-
 τέρα, ἀλλ' ὃ Καμβύσεα. λέγοντες δὲ ταῦ-
 τα, ἐκ ὀρθῶς λέγῃσι. οὐ μὲν οὐδὲ λέληθε
 αὐτὸς (εἰ γάρ τινες καὶ ἄλλοι, τὰ Περ-
 σέων νόμιμα ὀρθῶς ἐπιστάται καὶ Αἰγύ-
 πτιοι) ὅτι πρῶτα μὲν νόμον οὐ σφί νόμος
 ἐστὶ βασιλεῦσαι, γνησίῃς παρεόντος· αὐθις
 δὲ, ὅτι Κασσανδάνης ^α τῆς Φαρνάσπεω
 θυγατρὸς ἦν παῖς Καμβύσης, ἀνδρὸς Ἀ-
 χαιμενίδεω, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῆς Αἰγυπτί-
 ης. ἀλλὰ παρατρέπῃσι τὸν λόγον, προσ-
 ποιούμενοι τῇ Κύρου οἰκίῃ συγγενέες εἶ-

^α Κασσανδάνης, sed MS. semper geminat litteram tertiam.

* Apriae filia, quem ille dominum suum
 * cum Aegyptiis rebellans interemit.' Hic
 sermo et haec caussa exorta Cambyfen
 Cyri filium vehementer indignatum im-
 pulit adversus Aegyptum. Atque ita qui-
 dem memorant Persae.

2. Aegyptii autem Cambyfen suum
 vendicant asseverantes ex hac Apriae fi-
 lia illum esse genitum : Cyrum enim fu-
 isse qui ad Amasin miserit super filia, non
 Cambyfen. Quod quum dicunt, non rec-
 te dicunt. Equidem eos hoc non latet
 (nam siqui alii, profecto et Aegyptii recte
 norunt mores Persarum) apud eos primo
 vetari lege spurium regnare, si adsit legi-
 timus. Praeterea Cassandanes filius erat
 Cambyfes, Pharnaspe viro Achaemenida
 genitae, non mulieris Aegyptiae. Sed Ae-
 gyptii historiam invertunt, fingentes sibi
 cum Cyri familia intercedere cognatio-

nem. et haec quidem ita habent.

3. Ceterum ille etiam sermo jaçtatur, mihi quidem non probabilis; mulierem quandam Perfidem ad uxores Cyri introgressam, quum liberos Cassandanae assistentes forma ac statura egregia conspiceretur, supra modum admirabundam magnis tulisse illam laudibus: eique Cassandananen Cyri uxorem ita dixisse, ‘ Me, quae talium filiorum sum mater, Cyrus contemptui habet, illam vero ex Aegypto adquisitam aestimat.’ At illam infensam Niteti ista dixisse: et majore natu filium Cambysem ei subjecisse, ‘ Ego vero, mater, quum in virilem aetatem adolevero, summa Aegypti reddam ima, et ima, summa.’ eaque dixisse ipsum circiter decem natum annos, admirantibus mulieribus. Et quum in virilem adolevisset aetatem, et regnum obtinuisset, hujus rei memorem, Aegypto bellum intulisse,

ναι. καὶ ταῦτα μὲν ὧδε ἔχει.

γ'. Λέγεται δὲ καὶ ὧδε λόγος, ἐμοὶ μὲν οὐ πιθανός· ὡς τῶν Περσίδων γυναικῶν εἰσελθῶσά τις^β παρὰ τὰς Κύρας γυναῖκας, ὡς εἶδε τῇ Καοσανδάνῃ παρεξεῶτα τέκνα εὐεidéα τε καὶ μεγάλα, πολλῶ ἔχρᾱτο τῷ ἐπαίνῳ, ὑπερθωμάζουσα. ἡ δὲ Καοσανδάνη, ἐοῦσα τοῦ Κύρου γυνή, εἶπε τάδε·
 ‘Τοιῶνδε μέντοι ἐμὲ παίδων μητέρα ἐοῦσαν Κύρος ἐν ἀτιμίῃ ἔχει· τὴν δὲ ἀπ’ Αἰγύπτου ἐπικλήλον ἐν τιμῇ τίθειαι.’ τὴν μὲν ἀχθομένην τῇ Νιτῇτι εἰπεῖν ταῦτα. τῶν δὲ οἱ παίδων τὸν πρεσβύτερον εἰπεῖν Καμβύσεα, ‘Τοιγάρ τοι, ὦ μήτερ^ε, ἐπε-
 ‘ἀν ἐγὼ γένωμαι ἀνὴρ, Αἰγύπτου τὰ μὲν ἄνω, κάτω θήσω· τὰ δὲ κάτω, ἄνω.’ ταῦτα εἰπεῖν αὐτὸν ἔτεα ὡς δέκα χου γεγονότα, καὶ τὰς γυναῖκας ἐν θωύματι γενέσθαι· τὸν δὲ, διαμνημονεύοντα, ἔτω δὴ, ἐπεὶ τε ἀνδρώθη, καὶ ἔσχε τὴν βασιλείην, ποιήσασθαι τὴν ἐπ’ Αἰγυπτον στρατιήν.

^β εἰσελθῶσά τις. ^ε τοιγάρ, ὦ μήτερ.

δ'. Συνήνεικε δὲ καὶ ἄλλό τι τοιόνδε
 πρῆγμα γενέσθαι ἐς τὴν ἐπισφράτευσιν ^δ
 ταύτην. ἦν τῶν ἐπικέρων Ἀμάσιος ἀνὴρ
 γένος μὲν Ἀλκαρνησεύς, οὖνομα δέ οἱ
 Φάνης, καὶ γνώμην ἱκανός, καὶ τὰ πολεμικά ^ε
 ἄλκιμος. ἔτος ὁ Φάνης μεμφόμενός κε τὴν
 Ἀμάσι, ἐκδιδρῆσκει πλοίῳ ἐξ Αἰγύπτου,
 βεβλόμενος Καμβύση ἐλθεῖν ἐς λόγους. οἶα
 δὲ ἑόντα αὐτὸν ἐν τοῖσι ἐπικέροισι λόγους ^ε
 μικροῦ, ἐπιστάμενόν τε τὰ περὶ Αἰγυπτου
 ἀτρεκέστα, μέγαδιώκει ὁ Ἀμασις σπεδὸν
 ποιούμενος ἐλθεῖν. μεταδιώκει δὲ, τῶν εὐ-
 νέχων τὸν πιστότατον ἀποστείλας τριήρη ^ε
 κατ' αὐτὸν, ὃς αἰρέει μιν ἐν Λυκίῃ, ἐλὼν
 δὲ, οὐκ ἀνήγαγε ἐς Αἰγυπτου· σοφίῃ γάρ
 μιν περιῆλθε ὁ Φάνης. καταμεθύσας γάρ
 τὸς φυλάκας, ἀπαλλάσσετο ἐς Πέρσας.
 κώρημένῳ δὲ Καμβύση στρατεύεσθαι ἐπ'
 Αἰγυπτου, καὶ ἀπορέοντι τὴν ἔλασιν ὅπως
 τὴν ἀνδρὸν διεκπερά, ἐπελθὼν φράζει μὲν
 καὶ τὰλλα τὰ Ἀμάσιος πρήγματα· ἐξηγέ-

^δ τὴν σφάτευσιν. ^ε πολέμια. ^ε τριήρη.

4. Accessit huc et aliud quiddam, ad hanc fumendam expeditionem. Erat quidam auxiliariorum Amasis, nomine Phanes, genere Halicarnassensis, vir consilio praestans, et in re bellica strenuus. hic Phanes nescio quid Amasi succensens, navigio profugit ex Aegypto, volens in colloquium venire Cambyfis. Eum Amasis (quod inter auxiliares non parvi momenti esset, quodque de rebus Aegypti nihil non compertissimum haberet) insequi statuit, adhibita diligentia assequendi. Itaque ad hominem insequendum mittit cum triremi eunuchorum fidissimum, qui Phanem assequutus in Lycia cepit, sed ne sic quidem reduxit in Aegyptum; astu enim illum circumvenit Phanes. Nam postquam inebriaverat custodes, abiit in Persas, Cambysemque molientem adversus Aegyptum expeditionem, et quo pacto carentia aquis loca transmitteret ambigentem, adiit; eique cum alias Amasis res

exposuit, tum vero quae ad transmittendum pertinebant, suadens, ad regem Arabum mitteret oratum ut sibi tutum praeberet transitum.

5. Hâc enim duntaxat patet ingressus in Aegyptum. Nam a Phoenice usque ad montes Cadytis, urbis Syrorum, qui Palaestini vocantur: ab urbe Cadyti, non multo minore, ut mea fert opinio, quam Sardes, ab hac, inquam, emporia ab mari usque ad urbem Ienysum Arabicae ditionis sunt. Ab urbe Ienysso rursus Syriacae, usque ad paludem Serbonidem, juxta quam Casius mons pertinet ad mare. A Serbonide palude in qua Typho fertur occultatus, ab illa plane Aegyptus est. Hoc tamen intercapedinis quod est inter urbem Ienysum et montem Casium et paludem Serbonidem, non exiguus tractus est, sed itineris instar trium dierum, vehementer aridus.

ται δὲ καὶ τὴν ἔλασιν, ὧδε παραινέων·
πέμφαντα παρὰ τὸν Αραβίων βασιλέα
δέεσθαι, τὴν διέξοδόν οἱ ἀσφαλέα παρα-
σχεῖν.

έ. Μένη δὲ ταύτῃ εἰσὶ Φανεραὶ ἐσβο-
λαὶ ἐς Αἴγυπτον. ἀπὸ γὰρ Φοινίκης μέ-
χρι ἔρων τῶν Καδύτιος πόλιος, ἥ ἐστι Σύ-
ρων ^α τῶν Παλαισινῶν καλεομένων· ἀπὸ
δὲ Καδύτιος, ἐσσης πόλιος, ὡς ἐμοὶ δοκέει,
Σαρδίῶν οὐ πολλῷ ἐλάσσονος· ἀπὸ ταύ-
της τὰ ἐμπόρια τὰ ἀπὸ θαλάσσης ^β μέ-
χρι Ιηνύσθ πόλιός ἐστι τῆς Αραβίου· ἀπὸ
δὲ Ιηνύσου, αὗτις Σύρων ^γ μέχρι Σερβωνί-
δος λίμνης, παρ' ἣν δὴ τὸ Κάσιον ὄρος τεί-
νει ἐς θάλασσαν. ἀπὸ δὲ Σερβωνίδος λί-
μνης, ἐν τῇ δὴ λόγος τὸν Τυφῶ κεκρύφθαι,
ἀπὸ ταύτης δὴ ^δ Αἴγυπτος. τὸ δὴ μετα-
ξὺ Ιηνύσθ πόλιος, καὶ Κασίᾳ τε οὗρεος καὶ
τῆς Σερβωνίδος λίμνης, ἐὼν τῷτο ἔκ ὀλίγον
χωρίον. ἀλλ' ὅσον τε ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας
ὁδόν, ἀνυδρόν ἐστι δεινῶς.

^α Συρίων. ^β τὰ ἐπὶ θαλάσσης. ^γ Συρίων. ^δ ταύτης ἡδὲ.

ς'. Τὸ δὲ ὀλίγοι τῶν ἐς Αἴγυπτον ναυτιλλομένων ἐννενώκασι, τῷτο ἔρχομαι φράσεων. ἐς Αἴγυπτον ἐκ τῆς Ἑλλάδος πάσης, καὶ πρὸς ἐκ Φοινίκης ^ε, κέραμος ἐσάγεται πλήρης οἴνου δις τοῦ ἔτεος ἐκάστου. καὶ ἐν κεράμιον οἴνηρόν ἀριθμῶ κείμενον οὐκ ἔστι, ὡς λόγῳ εἶπεῖν, ἰδέσθαι ^ε. κοῦ δῆτα (εἴποι τις ἂν) ταῦτα ἀνασιμῶται ^ε; ἐγὼ καὶ τῷτο φράσω. δεῖ τὸν μὲν δήμαρχον ἕκαστον συλλέξαντα ἐκ τῆς ἐωῦτου πόλιος πάντα τὸν κέραμον, ἄγειν ἐς Μέμφιν· τὰς δὲ ἐκ Μέμφιος ἐς ταῦτα δὴ τὰ ἄνδρα τῆς Συρίας κομίζειν, πλήσαντας ὕδαλις. ὅτῳ ὁ ἐπιφοιτέων κέραμος, καὶ ἔξαιρέμενος ἐν Αἰγύπτῳ ἐπὶ τὸν παλαιὸν ^ε κομίζεσθαι ἐς Συρίην.

ζ'. Οὕτω μὲν νυν Πέρσαι εἰσὶ οἱ τὴν ἐσβολὴν ταύτην παρασκευάσαντες ἐπ' Αἴγυπτον ^ε, κατὰ δὴ τὰ εἰρημένα ἔλξαντες ὕδαλι, ἐπεὶ τε τάχιστα παρέλαβον Αἴγυ-

^ε Φοινίκων. ^ε εἰδέσθαι. ^ε ἀνασιμῶνται. ^ε τῶν παλαιῶν. ^ε Αἴγυπτον.

6. Verum quod pauci eorum qui in Aegyptum navigant, notum habent, hoc dicere institui. Ex omni Graecia, et praeterea ex Phoenice, portatur in Aegyptum bis quotannis testa vini plena: et tamen ibi ne unum quidem numero (ut vere dicam) dolium vinarium aspici jacens potest. Ubinam ergo (dicat aliquis) haec vasa consumuntur? hoc quoque ego depromam. Praefectus populi necesse habet ex sua quisque urbe colligere vasa testacea omnia, quae Memphin portentur: eadem incolae Memphis aquae referta portare in haec arida Syriae loca. Ita testa adveniens et exempta in Aegypto, ad veterem in Syriam portatur.

7. Atque hoc modo Persae usi fuerunt in hoc ingressu contra Aegyptum aqua apparando, prout dixi, quum ex ratione, quae narrata est, traxissent, simul-

atque Aegypto potiti sunt. Sed tunc, quum alicubi parata aqua non esset, Cambyfes, audito hospitis Halicarnassensis consilio, missis ad regem Arabum nunciis tutum iter precatus, obtinuit, data acceptaque ab eo fide.

8. Servant autem fidem Arabes inter homines ut qui maxime, quam hunc in modum paciscuntur: Quoties foedus inire volunt, alius vir medius inter utrosque stans, acuto lapide secat volam juxta majores digitos eorum qui foedus ineunt. Deinde sumpto flocco ex utriusque vestimento, inungit eo sanguine septem lapides in medio positos, inter inungendum invocans Bacchum et Uraniam. Hoc per istum acto, is qui facit foedus, amicis vadatur hospitem aut etiam civem, si cum cive res agitur. Amici vero et ipsi fidem colere justum censent. Bacchum unum

πλον· τότε δὲ ἐκ ἑόντος καὶ ὕδατος ἐτοίμῃ,
 Καμβύσης πυθόμενος τοῦ Ἀλικαρνασῆος
 ξείνῃ, πέμψας παρὰ τὸν Αῤῥάβιον ἀγγέ-
 λῃς, καὶ δεηθεὶς τῆς ἀσφαλείης ἔτυχε,
 πίσις δὲς τε καὶ δεζάμενος παρ' αὐτῷ.

ή. Σέβονται δὲ Αῤῥάβιοι πίσις ἀνθρώ-
 πων ὁμοῖα τοῖσι μάλισα. ποιεῦναι δὲ αὐ-
 τὰς τρόπῳ τοιῷδε· τῶν βουλομένων τὰ
 πίσι' ποιέεσθαι, ἄλλος ἀνὴρ ἀμφοτέρων
 αὐτῶν ἐν μέσῳ ἐξεὼς, λίθῳ ὅζῃ τὸ εἶσω
 τῶν χειρῶν παρὰ τῆς δακτύλῃς τῆς με-
 γάλῃς ἐπιτάμνει τῶν ποιευμένων τὰς πί-
 σις· καὶ ἔπειτα λαβὼν ἐκ τῆ ἱματίῃς ἑκα-
 τέρῃ χροκῦδα^α, ἀλείφει τῷ αἵματι ἐν μέ-
 σῳ κειμένῃς λίθῃς ἐπὶ αὐτά. τῷτο δὲ ποιέων,
 ἐπικαλέει τὸν τε Διόνυσον καὶ τὴν Οὐρα-
 νίην. ἐπιτελέσαντος^β δὲ τέττε ταῦτα, ὁ
 τὰς πίσις ποιησάμενος τοῖσι φίλοισι πα-
 ρεῖναι τὸν ξεῖνον, ἢ καὶ τὸν ἄσῶν, ἦν πρὸς
 ἄσῶν ποιέηται. οἱ δὲ φίλοι, καὶ αὐτοὶ τὰς
 πίσις δικαιοῦσι σέβεσθαι. Διόνυσον δὲ θεὸν

^α χροκύν. ^β ἐπικαλίσαντος.

μῦνον καὶ τὴν Οὐρανίην ἡγέοντα εἶναι· καὶ τῶν τριχῶν τὴν κουρὴν κείρεσθαι φασί, κατὰπερ αὐτὸν τὸν Διόνυσον κεκάρθαι. κείρονται δὲ ὑποτρόχαλα, περιζυρῶντες τὰς κροτάφους. ὀνομάζουσι δὲ τὸν μὲν Διόνυσον, Οὐροτάλτ· τὴν δὲ Οὐρανίην, Αλιλάτ.

Δ'. Επεὶ ὦν τὴν πίσιν τοῖσι ἀγγέλοισι τοῖσι παρὰ Καμβύσειω ἀπυγμένοισι ἐποίησατο ὁ Αραβίος, ἐμηχανᾶτο τοιαύτη ἀσκὴς καμήλων πλήσας ὕδατος, ἐπέσαξε ἐπὶ τὰς ζῶας τῶν καμήλων πάσας· τῷτο δὲ ποιήσας, ἤλασε ἐς τὴν ἀνυδρον, καὶ ὑπέμεινε ἐνθαῦτα τὸν Καμβύσειω στρατόν. ὅτος μὲν ὁ πιθανώτερος τῶν λόγων εἶρηται. δεῖ δὲ καὶ τὸν ἥσων πιθανόν, ἐπεὶ γε δὴ λέγεται, ῥηθῆναι. ποταμός ἐστι μέγας ἐν τῇ Αραβίῃ, τῷ οὐνομα Κόρυς· ἐκδιδῶι δὲ ὅτος ἐς τὴν Ερυθρὴν καλεομένην θάλασσαν. ἀπὸ τούτου δὲ ὦν τῷ ποταμῷ λέγεται τὸν βασιλέα τῶν Αραβίων, ἀφάμενον τῶν ὀμβροῶν^c καὶ τῶν ἄλλων δερμάτων

^c ἀφάμενον ὀμβροῦν

Deum, et Uraniam esse arbitrantur. Et capillorum tonsuram tonderi dicunt, quemadmodum Bacchum ipsum tonsum fuisse. tondentur autem in rotundum tempora subradentes. Appellant vero Bacchum quidem Urotalt, Uraniam Alilat.

9. Igitur postquam foedus cum nunciis a Cambyse missis iniit Arabs, talem rem commentus est: camelos omnes posteaquam utribus camelinis aqua completis oneravit, egitque ad loca humore carentia, ibi Cambysis exercitum opperiebatur. Et iis quae narrantur, hoc quod dixi propius fidem est; tamen id quoque quod minus credibile est, quandoquidem refertur, commemorare debeo. Est magnum in Arabia flumen nomine Corys, exiens in mare quod dicitur Rubrum: ab hoc flumine fertur Arabum rex canalem ex bovinis aliisque crudis coriis aptatum,

tanta longitudine produxisse, ut ad loca arida per illa aquam produceret: inque ipso arido solo ingentes cisternas fodisse, quibus recepta aqua servaretur: et quum sit a flumine ad hanc aridam duodecim dierum via, per canales in tres regiones aquam ducere.

10. Ceterum apud Nili ostium quod dicitur Pelusium bellabat PsAMMENITUS Amasis filius, Cambysem opperiens. Nam Amasin Cambyfes in Aegyptum progressus vivum nactus non est, sed defunctum, quum quatuor et quadraginta annis regnasset: per quos nihil admodum magnae calamitatis est expertus. defunctusque et conditus sepultus fuit in sepulchris in templo quae ipse aedificaverat. Sub ejus autem filio Psammenito jam regnante maximum exitit Aegyptiis portentum: Apud Thebas Aegyptias (quod neque prius unquam neque postea ad me-

ὄχετόν μήκει ἑξικνεύμενον ἐς τὴν ἀνυδρον,
ἀγαγεῖν διὰ δὴ τέτων τὸ ὕδωρ. ἐν δὲ τῇ
ἀνύδρῳ μεγάλας δεξαμενάς ὀρύξασθαι, ἵνα
δεκόμεναι τὸ ὕδωρ σώζωσι. ὁδὸς δὲ ἔστι δυ-
ώδεκα ἡμερέων ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς ταύτην
τὴν ἀνυδρον. ἄγειν δὲ μιν διὰ ὀχετῶν ἐς^d
τρεῖς^a χωρία.

ί. Ἐν δὲ τῷ Πηλυσίῳ καλεομένῳ ῥό-
μαλι τῆς Νείλου ἐστρατεύετο ὁ Ψαμμήνιτος
ὁ Αἰγύπιος παῖς, ὑπομένων Καμβύσεα. Α-
μασιν γὰρ οὐ κατέλαβε ζῶντα Καμβύσης
ἐλάσας ἐπ' Αἴγυπτον. ἀλλὰ βασιλεύσας
ὁ Αἰμασίς τέσσερα καὶ τεσσαράκοντα ἔτεα,
ἀπέθανεν. ἐν τοῖσι ἔδεν οἱ μέγα ἀνάρσιον^e
πρῆγμα συνενείχθη. ἀποθανὼν δὲ, καὶ
ταριχευθεὶς, ἐτάφη ἐν τῇσι ταφῇσι τῇσι
ἐν τῷ ἱρῷ, τὰς αὐτὸς οἰκοδομήσατο. ἐπὶ
Ψαμμήνιτι δὲ τῆς Αἰγύπτου βασιλεύσαντος
Αἰγύπτου, φάσμα Αἰγυπτίοισι μέγιστον
δὴ ἐγενέτο. ὕψισαν γὰρ Θῆβαι αἱ Αἰγύ-
πτιαι, ἔτε πρότερον ὕδαμᾶ ὕψεϊσαι, ἔτε

^d ὀχετῶν τριῶν ἑκ. ^e ἰσραηλιτεύετο. ^f οἱ ἀνάρσιον.

ὑπερον τομέχρι ἐμεῦ, ὡς λέγῃσι αὐτοὶ Θηβαῖοι. οὐ γὰρ δὴ ὑεται τὰ ἄνω τῆς Αἰγύπτου τοπαράπαν· ἀλλὰ καὶ τότε ὑδασησαν αἱ Θῆβαι φακάδι^α.

ια'. Οἱ δὲ Πέρσαι, ἐπεὶ τε διεξελάσαντες τὴν ἄνδρον, ἵζοντο πέλας τῶν Αἰγυπτίων, ὡς συμβαλέοντες, ἐνθαῦτα οἱ ἐπὶ κροί οἱ τοῦ Αἰγυπτίου, ἔοντες ἄνδρες Ἑλληνές τε καὶ Κᾶρες, μεμφόμενοι τῷ Φάνη ὅτι στρατὸν ἤγαγε ἐπ' Αἴγυπτον ἀλλόθροον, μηχανῶνται πρῆγμα ἐς αὐτὸν τοιόνδε· ἦσαν τῷ Φάνη παῖδες ἐν Αἰγύπτῳ καταλελειμμένοι· τῆς ἀγαγόντες ἐς τὸ στρατόπεδον, καὶ ἐς ὅφιν τῷ πατρὸς, κρητῆρα ἐν μέσῳ ἔστησαν ἀμφοτέρων τῶν στρατοπέδων· μετὰ δὲ, ἀγινέοντες κατὰ ἕνα ἕκαστον τῶν παίδων, ἔσφαζον ἐς τὸν κρητῆρα. διὰ πάντων δὲ διεξελθόντες τῶν παίδων, οἶνόν τε καὶ ὕδωρ ἐσεφόρεον ἐς αὐτόν. ἐμπιόντες δὲ τῷ αἵματι πάντες οἱ ἐπὶ κροί, οὕτω δὴ συνέβαλον. μάχης δὲ γενομένης

^α φακάσι.

am usque aetatem contigit, ut ipsi Thebani ajunt) pluit. Nam superiora Aegypti penitus pluviam non sentiunt. attamen Thebis tunc pluit guttis.

I I. Persae porro ubi siccâ transmissâ subfedere vicini Aegyptiis, tanquam congressuri; Ibi Aegyptiorum auxiliores Graeci et Cares, Phani qui externum exercitum in Aegyptum adduxisset, exprobrantes hoc rei in illum sunt machinati: Filios qui erant a Phane relictî in Aegypto, in castra perduxerunt, atque in conspectum patris, positoque in medio duorum exercituum craterem; dehinc productos singulos puerorum super craterem obtruncaverunt. Omnibus interfectis, vinum et aquam in craterem intulerunt: hunc sanguinem quum bibissent omnes auxiliores, ita conflixerunt. A-

cri proelio commisso, perquam multis utrinque cadentibus, in fugam vertuntur Aegyptii.

12. Ibi ego rem mirandam vidi, ab indigenis edoctus: Ossa utrorumque qui in acie ista ceciderunt, quum seorsum jacerent circumfusa, ut ab initio distincta fuerant, seorsum erant Persarum, aliorum Aegyptiorum: sed Persarum capita adeo fragilia sunt, ut si velis ferire vel solo calculo, perforare possis: Aegyptiorum autem ita firma, ea vix ictu lapidis perfringes. Cujus rei causam hanc illi reddebant, facile mihi persuadentes, quod Aegyptii statim a pueris radere capita incipiunt, et os ad solem redditur compactum. Quae eadem causa est non callescendi. nam ex omnibus hominibus paucissimos quis Aegyptios calvos vide-

καρτερῆς, καὶ πεσόντων ἐξ ἀμφοτέρων τῶν
στρατοπέδων πλήθει πολλῶν, ἐτράποντο οἱ
Αἰγύπτιοι.

Β'. Θῶμα δὲ μέγα εἶδον πυθόμενος
παρὰ τῶν ἐπιχωρίων. τῶν γὰρ ὄσέων πε-
ρικεχυμένων χωρὶς ἑκατέρων τῶν ἐν τῇ
μάχῃ ταύτῃ πεσόντων· (χωρὶς μὲν γὰρ
τῶν Περσέων ἐκέετο τὰ ὄσέα, ὡς ἐχωρί-
σθη κατ' ἀρχάς, ἐτέρωθι δὲ, τῶν Αἰγυ-
πτίων) αἱ μὲν τῶν Περσέων κεφαλαί εἰσι
ἀσθενέες ἔγω, ὥς εἰ θέλεις ψήφῳ μούνη
βαλέειν, διατετρανέεις· αἱ δὲ τῶν Αἰγυ-
πτίων, ἔγω δὴ τι ἰσχυραὶ, μόγισ^β ἂν λί-
θῳ παίσας διαρρήξεις^γ. αἴτιον δὲ τούτου
τόδε ἔλεγον (καὶ ἐμέ γ' εὐπετέως ἐπειθον)
ὅτι Αἰγύπτιοι μὲν, αὐτίκα ἀπὸ παιδίων
ἀρξάμενοι, ξυρεῦνται τὰς κεφαλὰς, καὶ
πρὸς τὸν ἥλιον παχύνεται τὸ ὄσέον. τῶ-
ν δὲ τῆτο καὶ τῆ μὴ Φαλακρῆσθαι αἴτι-
όν ἐστι. Αἰγυπτίων γὰρ ἂν τις ἐλαχίστος
ἴδοιτο Φαλακρῆς πάντων ἀνθρώπων. τού-

^β ἰσχυραὶ, ὡς μόγισ. ^γ διαρρήξεις.

τοισι μὲν δὴ τοῦτό ἐστι αἴτιον ἰσχυρὰς φο-
 ρεῖν τὰς κεφαλὰς. τοῖσι δὲ Πέρσησι ὅτι
 ἀδενέας φορέουσι τὰς κεφαλὰς, αἴτιον δ
 τὸδε· σκιητροφέεσι ἐξ ἀρχῆς, πύλας τιά-
 ρας φορέοντες^ε. ταῦτα μὲν νυν τοιαῦτα,
 εἶδον δὲ καὶ ἄλλα ὁμοῖα τέτοισι ἐν Παπρή-
 μι, τῶν ἅμα Αἰχαιμένει τῷ Δαρείου δια-
 φθαρέντων ὑπὸ Ἰνάρῳ τῷ Λίβυος.

γ'. Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι ἐκ τῆς μάχης ὡς
 ἐτράποντο, ἔφευγον οὐδενὶ κόσμῳ. κατει-
 ληθέντων δὲ ἐς Μέμφιν, ἔπεμπε ἀνὰ ποτα-
 μὸν Καμβύσης νέα Μιτυληναίην κήρυκα
 ἄγασαν ἄνδρα Πέρσην, ἐς ὁμολογίην προ-
 καλεόμενος Αἰγυπτίης. οἱ δὲ, ἐπεὶ τε τὴν
 νέα εἶδον ἐσελθοῦσαν ἐς τὴν Μέμφιν, ἐκ-
 χυθέντες ἀλέες ἐκ τοῦ τείχεος, τὴν τε
 νέα διέφθειραν, καὶ τὰς ἄνδρας κρεαργηδὸν
 διασπάσαντες, ἐφόρεον ἐς τὸ τεῖχος. καὶ
 Αἰγύπτιοι μὲν μετὰ τῷτο πολιορκεύμενοι,
 χρόνῳ παρέστησαν· οἱ δὲ προσεχέες Λί-
 βυες, δείσαντες τὰ περὶ τὴν Αἰγύπτion γε-

^ε φορέουσι, αἴτιον. ^ε τιάρας τε φορέοντες.

at. His igitur hoc caussae est cur robusta capita gestent. At Persis cur fragilia sint capita, id in causa est quod a principio assuefiunt in umbra nutrire, gestantes pileos tiaras. Haec ergo quidem talia. Vidi item alia istis similia in Papremi, eorum qui una cum Achaemene filio Darii ab Inaro Afro sunt caesi.

13. Aegyptii quoque postquam ex acie terga dederunt, nullo ordine fugam capeffunt. Ad quos, quum se recepissent Memphin, misit Cambyfes per flumen navim Mitylenaeam cum caduceatore viro Persa, qui illos ad pacationem hortaretur. Isti ubi navim ingredi Memphin vident, frequentes ex castello effusi, navim corruerunt, virosque instar carnis dilaniatos in castellum afferunt. Et Aegyptii quidem post haec obsessi aliquamdiu resistiterunt. Afri vero finitimi ea quae Ae-

gypto contigissent veriti, sese citra pugnam dediderunt, tributumque descripserunt ac dona miserunt. Cyrenaei quoque ac Barcaei itidem ut Afri timentes, similia et ipsi fecere. Cambyfes munera quae ab Afris venire, perbenigne accepit: quae autem a Cyrenaeis, succensens, ut opinor, quod exigua erant. quingentas enim minas argenti miserant, quas sua manu prehensas dispersit in milites.

14. Decimo autem die quam castellum in urbe Memphi cepisset Cambyfes, Psammenito Aegyptiorum rege, qui sex omnino regnarat menses, collocato in suburbio ignominiae gratia, cum Aegyptiis aliis, hoc fecit ut ejus animum experiretur; Filiam illius, vestitu servili indutam, cum hydria ad aquam emisit; et cum ea similiter indutas alias quas delegerat, pri-

γονότα, παρέδωσαν σφέας αὐτὲς ἀμαχη-
τί· καὶ Φόρον τε ἐτάξαντο, καὶ δῶρα ἔπεμ-
πον. ὥς δὲ Κυρηναῖοι καὶ Βαρκαῖοι, δείσαν-
τες ὁμοίως αὐτῶν καὶ οἱ Λίβυες, τοιαῦτα ἐποί-
ησαν. Καμβύσης δὲ τὰ μὲν παρὰ Λιβύων
ἐλθόντα δῶρα, φιλοφρόνως ἐδέξατο· τὰ δὲ
παρὰ Κυρηναίων ἀπικόμενα μεμφθεῖς, ὥς
ἐμοὶ δοκέει, ὅτι ἦν ὀλίγα. ἔπεμψαν γὰρ
δὴ πεντακοσίας μνέας ἀργυρίου οἱ Κυρη-
ναῖοι· ταύτας δρασζόμενος, αὐτοχειρὶ
διέσπειρε τῇ στρατιῇ.

ιδ'. Ἡμέρη δὲ δεκάτῃ ἀπ' ἧς παρέλα-
βε τὸ τεῖχος τὸ ἐν Μέμφι Καμβύσης,
κατίσας ἐς τὸ προάσειον ἐπὶ λύμῃ τὸν βα-
σιλέα τῶν Αἰγυπτίων Ψαμμήνιτον, βα-
σιλεύσαντα μῆνας ἕξ, τῷτον κατίσας σὺν
ἄλλοις Αἰγυπτίοις, διεπειρᾶτο αὐτοῦ
τῆς ψυχῆς, ποιέων τοιάδε· σείλας αὐ-
τῷ τὴν θυγατέρα ἐσθῆτι δαλῆν, ἐξέπεμ-
πε ἐπ' ὕδωρ ἔχουσαν ὑδρήϊον· συνέπεμπε
δὲ καὶ ἄλλας παρθένους ἀπολέξας ἀνδρῶν

τῶν πρώτων, ὁμοίως ἐσαλμένας τῇ τοῦ βασιλέως. ὥς δὲ βοῇ τε καὶ κλαυθμῷ παρῆσαν αἱ παρθένοι παρὰ τῆς^β παίερας, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἀνεβόων τε καὶ ἀντέκλαιον^γ, ὀρέοντες τὰ τέκνα κεκακωμένα· ὁ δὲ Ψαμμήνιτος, προιδὼν καὶ μαθὼν, ἔκυψε ἐς τὴν γῆν. παρελθουσέων δὲ τῶν ὑδροφόρων, δεύτερά οἱ τὸν παῖδα ἔπεμπε^δ μετ' ἄλλων Αἰγυπτίων διχιλίων τὴν αὐτὴν ἡλικίην ἐχόντων· τῆς δὲ αὐχένας κάλῳ δεδεμένους, καὶ^ε τὰ σώματα ἐγκεχαλινωμένους. ἤγοντο δὲ ποιὴν τίσουσις Μιτυληναίων τοῖσι ἐν Μέμφι ἀπολομένοισι σὺν τῇ νηϊ. ταῦτα γὰρ ἐδίκασαν οἱ βασιλῆῖοι δικασαί, ὑπὲρ ἀνδρὸς ἐκάστου δέκα Αἰγυπτίων τῶν πρώτων ἀνταπόλλυσθαι. ὁ δὲ, ἰδὼν παρεξίοντας, καὶ μαθὼν τὸν παῖδα ἡγεόμενον^ε ἐπὶ θάνατον, τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων τῶν περικατημένων αὐτὸν κλαόντων καὶ δεινὰ ποιούντων, τῷτο^ε ἐποίησε

^β παρθένοι κατὰ τὴν. ^γ ἀνέκλαιον. ^δ ἐξέπεμπε. ^ε διδιδίμους ἤγον, ἔ. ^ε ἡγεόμενον.

morum virorum filias virgines. Quae ubi ad patres pervenerunt cum ejulatu ploratuque, ceteri quidem patres omnes conspectis filiabus tam male acceptis, vociferati sunt atque fleverunt: Psammenitus autem prospiciens atque intelligens, humi vultum demisit. Praetergressis puellis aquam ferentibus, secundo loco Cambyfes ante oculos Psammeniti misit filium ejus cum duobus millibus Aegyptiorum aequalis aetatis, vinctas fune cervices et frenata ora habentibus. Ducebantur autem luituri poenas his Mitylenacis qui cum navi fuerant ad Memphin obtruncati. Ita enim censuerant regii judices, pro singulis suorum interfectis denos primorum Aegyptiorum interficiendos. Psammenitus praeter se exeuntes intuens, et filium animadvertens duci ad mortem, aliis Aegyptiis qui circum sedebant complorantibus, et gravia sibi accidere dolen-

tibus, ipse idem quod in filia fecit. His quoque praetergressis, accidit ut quidam compotorum ejus natu grandior, pristinis bonis elapsus, ac nihil habens nisi quae inops mendicus, obiret exercitum mendicans, nec non Psammenitum Amasis filium aliosque Aegyptios in suburbio confidentes. Quem ut conspexit Psammenitus erumpente ingente fletu, compellans nomine amicum, caput suum caedebat. Aderant autem ei observatores, qui ut quicquid ab illo fiebat in unoquoque exitu, Cambyfi renunciarent. Ea quae fiebant admiratus Cambyfes, misso nuncio percontatus eum est, inquiens; ‘ Herus
‘ te Cambyfes, Psammenite, interrogat
‘ quamobrem tu, qui visa filia malo affe-
‘ cta, viso etiam filio ad mortem eunte,
‘ neque ejulasti neque flevisti, sed paupe-
‘ rem tanti feceris, tibi (ut ab aliis audi-
‘ vit) non propinquum.’ Et ille quidem

τὸ ἐπὶ ^β τῇ θυγατρὶ. παρελθόντων δὲ καὶ
 τέττων, συνήνθεικε ὥς τε τῶν συμποτέων οἱ
 ἄνδρα ἀπηλικέστερον ἐκπεπτωκότα ἐκ τῶν
 ἐόντων, ἔχοντά τε ὕδεν, εἰ μὴ ὅσα πτω-
 χὸς, καὶ προσαιτέοντα τὴν στρατιὴν παρίε-
 ναι, Ψαμμήνιτόν τε τὸν Αμάσιος, καὶ τῆς
 ἐν τῷ προασείῳ κατημένους Αἰγυπτίων.
 ὁ δὲ Ψαμμήνιος ὡς εἶδε, ἀνακλαύσας μέ-
 γα, καὶ καλέσας ὀνομασί τὸν ἐταῖρον, ἐ-
 πλῆξατο τὴν κεφαλὴν ἥσαν δι' ἅρα αὐτῷ
 φύλακοι ^β, οἱ τὸ ποιούμενον πᾶν ἐξ ἐκεί-
 νου ἐπ' ἐκάσῃ ἐξόδῳ, Καμβύση ἐσήμαινον.
 θωυμάσας δὲ ὁ Καμβύσης τὰ ποιούμενα ^ι,
 πέμψας ἄγγελον, ἠρώτα αὐτὸν, λέγων τά-
 δε, ' Δεσπότης σε Καμβύσης, Ψαμμήνιε,
 ' ἐρωτᾷ διότι δὴ τὴν μὲν θυγατέρα ὀρέων
 ' κεκακωμένην, καὶ τὸν παῖδα ἐπὶ θάνατον
 ' στείχοντα, ὅτε ἀνέβωσας, ὅτε ἀνέκλωσας,
 ' τὸν δὲ πτωχόν, ὕδεν σοι προσήκοντα, ὡς
 ' ἄλλων πυνθάνεται ^κ, ἐτίμησας.' ὁ μὲν

^β κλειόντων, ταῦτ' ἰσχύει τὸ καὶ ἐπὶ. ^β αὐτῷ τρεῖς φύλακοι.
^ι τὸ ποιούμενον. ^κ πυνθάνομαι.

δὴ ταῦτα ἐπηρώτα. ὁ δὲ ἰσχυρὸς τοῖσ-
 δε, ὦ παῖ Κῦρε, τὰ μὲν οἰκήϊα ἦν μέζω
 κακὰ ἢ ὥστε ἀνακλαίειν· τὸ δὲ τῷ ἐταί-
 ρου πένθος^α, ἄξιον ἦν δακρύων· ὅς ἐκ
 πολλῶν τε καὶ εὐδαιμόνων ἐκπεσὼν, ἐς
 πτωχήν^β ἀπίκται, ἐπὶ γήραος οὐδῶ.
 καὶ ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα ὑπὸ τούτου,
 εὖ δοκέειν οἱ εἰρηῶσαι. ὡς δὲ λέγεται ὑπ'
 Αἰγυπτίων, δακρύειν μὲν Κροῖσον (ἐτε-
 τεύχεε γὰρ καὶ ἔτος ἐπισπώμενος Καμβύ-
 ση ἐπ' Αἴγυπτον) δακρύειν δὲ Περσέων τὸς
 παρόντας. αὐτῷ τε Καμβύσῃ ἐσελθεῖν
 οἶκτόν τινα· καὶ αὐτίκα κελεύειν τὸν τε
 οἱ παῖδα ἐκ τῶν ἀπολλυμένων σώζειν, καὶ
 αὐτὸν ἐκ τῷ προασεῖς ἀναστήσαντας, ἄγειν
 παρ' ἐωυτόν.

ΙΕ'. Τὸν μὲν δὴ παῖδα εὖρον οἱ^γ μετρί-
 οντες, ἔκετι περιέοντα, ἀλλὰ πρῶτον κα-
 τακοπέοντα. αὐτὸν δὲ Ψαμμήνιτον ἀνα-
 στήσαντες, ἦγον παρὰ Καμβύσεα· ἐνθα τῷ
 λοιπῷ διαταῖτο, ἔχων οὐδὲν βίαιον. εἰ δὲ

^α πάθος. ^β πτωχήν. ^γ εὖρον αὐτῷ οἱ.

ita interrogavit. Psammenitus autem his verbis respondit; ‘ O fili Cyri, domestica
 ‘ mala erant majora, quam ut possem ea
 ‘ deflare: at lamentatio amici digna lacrymis fuit, qui e multis ac fortunatis
 ‘ opibus evolutus ad inopiam recidit, in
 ‘ limine senectutis.’ Haec ubi delata ab hoc, sibi videri illa recte dicta esse; ut vero ab Aegyptiis fertur, Croesum (quippe hic quoque adscitus erat ab Cambyse in expeditionem Aegyptiacam) illacrymasse, item qui aderant Persae, ipsique Cambyfi commiserationem subiisse, ut protinus jusserit et filium ex his qui morti addicti essent liberari, et patrem e suburbio excitum ad se duci.

15. Sed filium quidem qui adierunt, non jam superstitem invenerunt, sed primo loco trucidatum: ipsum vero Psammenitum adsumtum ad Cambysem duxerunt: ubi reliquum vitae vixit, nihil vio-

lentum passus. Qui si compertus etiam fuisset non affectasse res novas, accepisset Aegyptum ut eam procuraret. Nam consueverunt Persae in honore habere filios regum; quorum si qui etiam ab eis defece- rint, tamen illorum filiis restituant principatum. Quod eos ita facere consueisse, cum aliis permultis potest probari documen- tis, tum vero hoc, quod Thannyras Inari filius recepit, quem pater obtinuerat, prin- cipatum: quodque Pausiris Amyrtaei fi- lius et ipse paternum recuperavit imperi- um: quamvis Inaro et Amyrtaeo infesti- us nunquam ulli Persis mala intulerunt. Nunc Psammenitus male cogitans, mer- cedem accepit. nam ad defectionem Ae- gyptios inducere deprehensus est: ac de- inde a Cambyse convictus, epoto cruore taurino, statim expiravit. Atque hunc in modum iste decessit.

16. Cambyses autem e Memphi in

καὶ ἡπιστήθη μὴ πολυπραγμονεῖν, ἀπέλαβε
 ἂν Αἴγυπτον, ὥς ἐπιτροπεύειν αὐτῆς.
 ἐπεὶ τιμᾶν ἐώθασι Πέρσαι τῶν βασιλῆων
 τὰς παῖδας· τῶν, εἰ καὶ ^δ σφρων ἀποσέ-
 ωσι, ὅμως τοῖσί γε παισὶ αὐτῶν ἀποδι-
 δῶσι τὴν ἀρχήν. πολλοῖσι μὲν νυν καὶ ἄλ-
 λοισί ἐστι σαθρώσασθαι ὅτι τοῦτο οὕτω
 νενομίκασι ποιεῖν· ἐν δὲ καὶ ^ε τῷδε Ἰνά-
 ρω ^ι παιδὶ Θαννύρα, ὃς ἀπέλαβε τὴν οἰ-
 ᾶ πατὴρ εἶχε ἀρχήν· καὶ τῷ Ἀμυρταίῳ
 Πασίρι· καὶ γὰρ οὗτος ἀπέλαβε τὴν τῷ
 πατρὸς ἀρχήν. καίτοι Ἰνάρω τε καὶ Ἀ-
 μυρταίῳ ἑδάμοι κω Πέρσας κακὰ πλέω ^β
 ἐργάσαντο. νῦν δὲ μηχανώμενος κακὰ ὁ
 Ψαμμήνιτος, ἔλαβε τὸν μισθόν· ἀπιστὰς
 γὰρ Αἴγυπτίς ἦλω. ἐπεὶ τε δὲ ἐπαίσιος
 ἐγένετο ὑπὸ Καμβύσῳ, αἷμα ταύρης πιὼν,
 ἀπέθανε παραχρῆμα. οὕτω δὲ ὁστος ἐτε-
 λεύτησε.

ις'. Καμβύσης δὲ ἐκ Μέμφιος ἀπὶκετο

^δ τῶν, ἢν καὶ. ^ε ἐν δὲ δὴ καὶ. ^ε τῷδε, τῷ Αἰγύπτου Ἰνάρω.
^β πλείον.

ἐς Σαῖν πόλιν, βουλόμενος ποιῆσαι τὰ δὴ
 καὶ ἐποίησε. ἐπεὶ τε γὰρ ἐσῆλθε ἐς τὰ
 τῷ Ἀμάσιος οἰκία, αὐτίκα ἐκέλευε ἐκ τῆς
 ταφῆς τὸν Ἀμάσιος νέκυν ἐκφέρειν ἔξω.
 ὡς δὲ ταῦτα ἐπιτελέα ἐγένετο, μασιγοῦν
 τὸν νέκυν ἐκέλευε, καὶ τὰς τρίχας ἀπο-
 τίλλειν, καὶ κεντοῦν, καὶ τᾶλλα πάντα
 λυμαίνεσθαι. ἐπεὶ τε δὲ καὶ ταῦτα ἔκα-
 μον ποιεῦντες, (ὁ γὰρ δὴ νεκρὸς, ἅτε τε-
 ταριχευμένος, ἀντεῖχέ τε καὶ οὐδὲν διεχέ-
 ετο) ἐκέλευσέ μιν ὁ Καμβύσης κατακαῦ-
 σαι· ἐντελλόμενος ἕκ ὅσια. Πέρσαι γὰρ
 θεὸν νομίζουσι εἶναι τὸ πῦρ· τὸ ὦν κατα-
 καίειν τε τοὺς ^α νεκροὺς, οὐδαμῶς ἐν νόμῳ
 ἑτετέροισι ἐστὶ, Πέρσησι μὲν, δι' ὅπερ εἴρη-
 ται, θεῷ ἢ δίκαιον εἶναι λέγοντες ^β νέμειν
 νεκρὸν ἀνθρώπου· Αἰγυπτίοισι δὲ νεθρίσαι
 πῦρ θερίον εἶναι ἐμψυχον· πάντα δὲ
 αὐτὸ κατεοδίειν τὰ περ ἂν λάβῃ· πλη-
 ρὴν δὲ αὐτὸ τῆς βορῆς, συναποθήσκειν
 τῷ κατεοδιόμένῳ. οὐκων θερίοισι νόμος ἔ-

^α κατακαίειν τούς· ^β λήγει.

urbem Sain abiit, animo faciendi quae fecit. Etenim simulatque in aedes Amasis ingressus est, statim imperavit cadaver Amasis e conditorio efferri: deinde prolatum verberibus caedi ac pilos avelli, et stimulis pungi, omni denique contumelia infestari. Quod facientes postquam defatigati erant, (nam cadaver utpote conditum resistebat, nec quicquam diffundebatur) iussit cremari: haudquaquam sancta iubens; quia Persae deum ignem esse arbitrantur. Quia apud neutros etiam moris est cremare cadavera: apud Persas quidem, propter id quod dictum est, quia nefas esse ajunt deo pascere cadaver hominis: apud Aegyptios autem, quia persuasum habent ignem animatam beluam esse, et omnia quae nanciscitur devorare, et postquam devorando fuerit expleta, una cum ipsa re devorata emori. Non

esse vero apud eos consuetudinem mortuum beluis tradendi; et ideo condiunt ne jacens et humatus devoretur a vermicibus. Ita neutris licitam rem jussit agere Cambyfes. Quanquam (ut ipsi ajunt Aegyptii) non Amasis fuit qui ista passus est, sed alius quidam Aegyptius eadem qua Amasis aetate; quem Persae Amasin arbitantes vexaverunt. Memorant enim, Amasin, quum ex oraculo audisset quae circa se defunctum futura essent, hoc modo rei venturae medendum putasse, ut hunc hominem qui flagellatus erat, mortuum ad fores sepeliret intus conditorii sui, se autem in conditorii quam intimo recessu collocari filio mandaret. Mihi tamen penitus non videntur haec Amasis fuisse mandata de sua sepultura et isto homine, sed vane ab Aegyptiis adornata.

δαμῶς Φησὶν ἐστὶ ^ε τὸν νέκυν διδόναι. καὶ
 διὰ ταῦτα ταριχεύουσι, ἵνα μὴ κείμενος
 ὑπὸ εὐλέων καταβρωθῇ. οὕτω οὐδετέροις
 νομιζόμενα ἐνετέλλετο ποιεῖν ὁ Καμβύσης.
 ὡς μέντοι Αἰγύπτιοι λέγουσι, ἔκ Αμασις ἦν
 ὁ ταῦτα παθὼν, ἀλλὰ ἄλλός τις τῶν
 Αἰγυπτίων, ἔχων τὴν αὐτὴν ἡλικίην Α-
 μάσι. ὧ λυμαινόμενοι Πέρσαι, ἐδόκεον Α-
 μασιν ^δ λυμαίνεσθαι. λέγουσι γὰρ ὡς πυ-
 θόμενος ἐκ μαντηΐας ὁ Αμασις τὰ περὶ ἐ-
 ωῦτόν ἀποθανόντα μέλλοντα γίνεσθαι, ἔτω
 δὴ ἀκέομενος τὰ ἐπιφερόμενα, τὸν μὲν ἄν-
 θρωπον τῷτον τὸν μασιγωθέντα, ἀποθα-
 νόντα ἔθαψε ἐπὶ τῇσι ^ε θύρῃσι ἐντὸς τῆς
 ἐωῦτοῦ θήκης, ἐωῦτόν δὲ ἐνετείλατο τῷ
 παιδὶ ἐν μυχῷ τῆς θήκης ὡς μάλιστ' εἶ-
 ναι. αἱ μὲν νυν ἐκ τοῦ Αμάσιος ἐντολαὶ
 αὗται, αἱ εἰς τὴν ταφὴν τε καὶ τὸν ἄν-
 θρωπον ἔχουσαι, οὗ μοι δοκέουσι ἀρχὴν γε-
 νέσθαι, ἄλλως δ' αὐτὰ Αἰγύπτιοι σεμ-
 νρῶν.

^ε ὡδαμῶς σφίγσι. ^δ Αμάσι. ^ε ἐν τῇσι. ^ε εἰς ταφὴν.

ιζ'. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Καμβύσης ἐβ-
 λεύσατο τριφασίας στρατηίας, ἐπὶ τε Καρ-
 χηδόνις, καὶ ἐπὶ Αμμωνίς, καὶ ἐπὶ τὰς
 μακροβίους Αἰθίοπας, οἰκημένους δὲ Λιβύης
 ἐπὶ τῇ νοτίῃ θαλάσῃ. βεβουλευμένῳ δὲ αἱ
 ἔδοξε, ἐπὶ μὲν Καρχηδονίους τὸν ναυτικὸν
 στρατὸν ἀποστέλλειν· ἐπὶ δὲ Αμμωνίς, τῷ
 περὶ ἀποκρίναντα· ἐπὶ δὲ τὰς Αἰθίοπας,
 κατόπτας πρῶτον, ὁφισμένους τε τὴν ἐν
 , τέτοις τοῖσι Αἰθίοφι λεγομένην εἶναι ἡ-
 λίς τράπεζαν, εἰ ἔστι ἀληθές, καὶ πρὸς
 ταύτῃ τὰ ἄλλα κατοφισμένους· ὧρα δὲ
 τῷ λόγῳ φέροντας τῷ βασιλεῖ αὐτῶν.

ιθ'. Ἡ δὲ τράπεζα τοῦ ἡλίου, ταυτὴ
 τις λέγεται εἶναι· λειμῶν ἔστι ἐν τῷ προ-
 ασίῳ, ἐπίπλεος κρεῶν ἐφθῶν πάντων τῶν
 τετραπόδων· ἐς τὸν τὰς μὲν νύκτας ἐπι-
 τηδεύοντας τιθέναι τὰ κρέα τὰς ἐν τέλει
 ἐκάστους ἔοντας τῶν ἁγίων, τὰς δὲ ἡμέρας
 δαίνυσθαι προσιώντα τὸν βεβλῶμενον. Φά-
 ναι δὲ τὰς ἐπιχωρίους ταῦτα τὴν γῆν αὐ-

17. SECUNDUM haec Cambyfes constituit triplex movere bellum, adversus Carthaginienfes, adversus Ammonios, adversus Aethiopes macrobios, *id est longaevos*, qui Africam ad australe mare incolunt. et adversus quidem Carthaginienfes, nauticas copias; adversus autem Ammonios, e peditatu excerptos; adversus vero Aethiopes, primo exploratores mittere, spectatum illic mensam, quae celebrabatur, Solis, nunquid revera esset: simulque res Aethiopicas inspecturos; interim per speciem dona laturos illorum regi.

18. Solis autem mensa talis esse memoratur: est in suburbio pratum, omnium quadrupedum assa refertum carne, quam per noctem singuli civium magistratus properant ponere; ad eamque, ubi illuxit, cuilibet epulatum licet accedere.

Haec autem ipsa a terra reddi assidue indigenae ajunt. Et mensa quidem quae Solis vocatur, talis esse fertur.

19. Cambyfes autem ubi statuit exploratores mittere, continuo ab urbe Elephantina arcessit ex Ichthyophagis gnaros Aethiopicae linguae. Interea dum isti veniunt, navales copias Carthaginem versus navigare jubet. verum haec exequenturos se Phoenices negaverunt. esse enim magnis foederibus se devinctos; neque facturos sancte, si adversus liberos suos militarent. Phoenicibus autem ire recusantibus, ceteri ad pugnandum haud idonei erant. Ita Carthaginienfes servitutem Persarum evaserunt: quoniam Cambyfes haud aequum ducebat vim afferre Phoenicibus, qui seipfos Persis dediderant, et ex illis nauticus omnis constabat exercitus. Sed et Cyprii, qui sese ipsi dediderant Persis, adversus Aegyptum in militia erant.

τὴν ἀναδιδόναι ἐκάστοτε. ἡ μὲν δὴ τράπεζα τοῦ ἡλίου καλομένη, λέγεται εἶναι τοιήδε.

ιβ'. Καμβύση δὲ ὡς ἔδοξε πέμπειν τῆς κατασκόπης, αὐτίκα μετεπέμπετο ἐξ Ελεφαντίνης πόλιος, τῶν Ιχθυοφάγων ἀνδρῶν τῆς ἐπισταμένους τὴν Αἰθιοπίδα γλῶσσαν. ἐν ᾧ δὲ τούτους μετῆσαν, ἐν τούτῳ ἐκέλευε ἐπὶ τὴν Καρχηδόνα πλέειν τὸν ναυτικὸν στρατόν. Φοίνικες δὲ οὐκ ἔφασαν ποιήσειν ταῦτα· ὀρκίοισί τε γὰρ μεγάλοισι ἐνδεδέσθαι, καὶ ἔκ ἂν ποίειν ὅσια ἐπὶ τοὺς παῖδας τοὺς ἐωϋτῶν στρατευόμενοι. Φοινίκων δὲ ὃ βυλομένων, οἱ λοιποὶ ἔκ ἄξιόμαχοι ἐγίνοντο. Καρχηδόνιοι μὲν νυν ἔτῳ δευλοσύνην διέφυγον πρὸς Περσέων. Καμβύσης γὰρ βίην ἔκ ἐδικαίης προσφέρειν Φοινίξι, ὅτι σφέας τε αὐτῆς ἐκδεδώκεσαν Πέρσησι, καὶ πᾶς ἔκ Φοινίκων ἦρτητο ὁ ναυτικὸς στρατός. δόντες δὲ καὶ Κύπριοι σφέας αὐτῆς Πέρσησι, ἐστρατεύοντο ἐπ' Αἴγυπτον.

κ'. Επεὶ τε δὲ τῷ Καμβύσῃ ἐκ τῆς
 Ελεφαντίνης ἀπίκοντο οἱ Ἰχθυοφάγοι, ἔ-
 πεμπε αὐτοὺς ἐς τὰς Αἰθίοπας, ἐντειλά-
 μενος τὰ λέγειν χρῆ· καὶ ἂ δῶρα φέρον-
 τας, πορφύρεόν τε εἶμα, καὶ χρύσεον σρε-
 πλὸν περιαιχένιον, κὴ ψέλλια ^β, κὴ μύρρα
 ἀλάβαστρον, κὴ Φοινικηῖς οἶνι κάδον. οἱ δὲ
 Αἰθίοπες ἔτοι ἐς τὰς ἀπέπεμπε ^γ ὁ Καμ-
 βύσης, λέγοντάι εἶναι μέγιστοι κὴ κάλλιστοι
 ἀνθρώπων πάντων. νόμοισι δὲ καὶ ἄλλοισι
 χρᾶσθαι αὐτὰς καὶ κεχωρισμένοις ^δ τῶν
 ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ δὴ κὴ κατὰ τὴν βα-
 σιληϊήν τοιῶδε· τὸν ἂν τῶν ἀσῶν κρίνω-
 σι μέγιστόν τε εἶναι, καὶ κατὰ τὸ μέγα-
 ρος ἔχειν τὴν ἰσχὺν, τοῦτον ἀξιούσι βα-
 σιλεύειν.

κά'. Ες τούτους δὴ ὦν τοὺς ἀνδρας ὡς
 ἀπίκοντο οἱ Ἰχθυοφάγοι, διδόντες τὰ δῶρα
 τῷ βασιλεῖ αὐτέων, ἔλεγον τάδε, ὁ Βα-
 σιλεὺς ὁ Περσέων Καμβύσης, βεβλόμενος

^α λίγων χρῆν· β. ^β MS. habet ψέλλα etiam infra. ^γ ἀπί-
 σιμψι. ^δ αὐτὰς κεχωρισμένοις.

20. Porro Cambyſes poſteaquam ex Elephantina advenerunt Ichthyophagi, eos ad Aethiopes miſit, juſſos cum ea dicere quae oporteret, tum dona ferre, amiculum purpureum, aureumque torquem ad cervicem, et armillas, ac unguenti alabaſtrum, cadumque vini Phoenicei. Aethiopes autem ii ad quos miſit Cambyſes, feruntur eſſe maximi omnium hominum atque pulcherrimi: legibus autem et aliis uti eos, et ſeparatis ab aliorum hominum legibus, tum vero et hac circa regnum: quod quem e popularibus maximum et pro magnitudine validum judicant, hunc regem diligendum cenſent.

21. Ad hos itaque viros Ichthyophagi poſtquam venerunt, offerentes eorum regi munera ita loquuti ſunt; ‘Cambyſes, Perſarum rex, cupiens amicus tibi

‘ fieri atque hospes, nos misit, jubens ut
‘ in sermonem tuum veniremus, tibi que
‘ haec dona dat, quorum ipse usu maxi-
‘ me delectatur.’ Ad hos Aethiops, gna-
‘ rus ad explorandum venisse, talia respon-
‘ dit; ‘ Neque rex Persarum vos ideo cum
‘ donis misit, quod magni faciat hospitii
‘ mei foedus, neque vos vera loquimini,
‘ quippe qui ad explorandum meum im-
‘ perium venistis: neque justus ille vir est.
‘ si enim justus foret, non alienam regi-
‘ onem affectaret, sed esset sua contentus,
‘ nec homines a quibus nihil laesus est
‘ in servitutem redigeret. Ei nunc vos
‘ hunc arcum date, ita dicentes, Rex Ae-
‘ thiopum regi Persarum consilium dat,
‘ quando Persae tam facile adducent tan-
‘ tae magnitudinis arcus, tunc adversus
‘ macrobios Aethiopes copiis exsuperans
‘ moveat bellum: interim diis gratias ha-
‘ beat, qui non dant mentem filiis Ae-

' Φίλος τοι κ' ἑξείνος γενέσθαι, ἡμέας τε
 ' ἀπέπεμψε, ἑς λόγους τοι ἐλθεῖν κελεύ-
 ' ων, καὶ δῶρα ταῦτά τοι διδοῖ, τοῖσι καὶ
 ' αὐτὸς μάλισα ἥδεται χρεώμενος.' ὁ δὲ
 Αἰθίοψ, μαθὼν ὅτι κατόπται ἥκοιεν, λέ-
 γει πρὸς αὐτοὺς τοιαῦτα, ' Οὔτε ὁ Περσέ-
 ' ων βασιλεὺς δῶρα ὑμέας ἔπεμψε φέρον-
 ' τας, προτιμῶν πολλὰ ἔμοι ξείνος γενέ-
 ' σθαι. ἔτε ὑμεῖς λέγετε ἀληθέα. ἥκετε
 ' γὰρ κατόπται τῆς ἐμῆς ἀρχῆς. ἔτε ἐ-
 ' κείνος ἀνὴρ ἐστὶ δίκαιος. εἰ γὰρ ἦν δίκαιος,
 ' ἔτ' ἂν ἐπεθύμησε χώρας ἄλλης ἢ τῆς ἐ-
 ' ωυτῆς. ἔτ' ἂν ἐς δαλοσύνην ἀνθρώπους ἦγε
 ' ὑπ' ὧν μηδὲν ἠδίκηται. νῦν δὲ αὐτῷ τόξον
 ' τόδε διδόντες, τάδε ἔπεα λέγεις, Βασιλεὺς
 ' ὁ Αἰθίοπων συμβαλεύει τῷ Περσέων βα-
 ' σιλείϊ, ἔπεαν ἑ οὕτω εὐπέλως ἔλκωσι τὰ
 ' τόξα Πέρσαι ἔοντα μεγάθει τοσαῦτα,
 ' τότε ἐπ' Αἰθίοπας τὸς μακροβίους πλή-
 ' θεϊ ὑπερβαλλόμενον στρατεύεσθαι. μέχρι
 ' δὲ τῆς τῆς, θεοῖσι εἰδέναι χάριν, οἳ οὐκ

ἑ ἀπίεμπε. ἑ ἰσηδάν. ἑ τούτων.

‘ ἐπὶ νόον τρέπουσι Αἰθίοπων παῖσι γῆν
 ‘ ἄλλην προσκτᾶσθαι τῇ ἐωϋτῶν.’

κβ'. Ταῦτα δὲ εἶπας, καὶ ἀνείς τὸ τόξον,
 παρέδωκε τοῖσι ἦκας. λαβὼν δὲ τὸ εἶμα
 τὸ πορφύρεον, ἡρώτα ὅ, τι εἴη, καὶ ὅπως πε-
 ποιημένον. εἰπόντων δὲ τῶν Ἰχθυοφάγων
 τὴν ἀληθειῆν περὶ τῆς πορφύρης καὶ τῆς βα-
 φῆς, δολερὰς μὲν τὰς ἀνθρώπους ἔφη εἶναι,
 δολερὰ δὲ αὐτέων τὰ εἶμαλα. δεύτερα δὲ,
 τὸν χρυσὸν ^α ἡρώτα σρεπτόν τὸν περιαι-
 χένιον, καὶ τὰ ψέλλια· ἐξηγεομένων δὲ τῶν
 Ἰχθυοφάγων τὸν κόσμον αὐτέων, γελάσας
 ὁ βασιλεὺς, καὶ νομίσας εἶναί σφρα πέδας,
 εἶπε ὡς παρ' ἐϋωτοῖσιν εἰσι ῥωμαλεώτεραι
 τεττέων πέδα. τρίτον δὲ, ἡρώτα τὸ μύρον·
 εἰπόντων δὲ τῆς ποιήσεως περὶ καὶ ἀλείψιος,
 τὸν αὐτὸν λόγον τὸν καὶ περὶ τοῦ εἵματος
 εἶπε. ὡς δὲ ἐς τὸν οἶνον ἀπύκετο, καὶ ἐπύ-
 θελο αὐτῷ τὴν ποιήσιν, ὑπερησθεὶς τῷ πό-
 μαλι, ἐπεῖρελο ὅ, τι τε σιτέεσσι ὁ βασιλεὺς,
 καὶ χρόνον ὁκόσον μακρότατον ἀνὴρ Πέρσης
^α χρυσόν.

‘ thiopum, ut praeter suam velint aliam
‘ comparare regionem.’

22. Haec loquutus, arcum laxavit, eisque qui venerant dedit. Tum sumpto purpureo amiculo, rogavit quidnam esset et quomodo confectum. et quum Ichthyophagi veritatem de purpura deque tinctura dixissent, dolosos inquit esse homines, dolosa illorum vestimenta. Secundo loco de aureo sciscitatus ad cervicem torque atque armillis, ornatum ejus rei exponentibus Ichthyophagis, risit, atque existimans vincula esse, inquit robustiora apud se vincula esse. Tertio sciscitatus de unguento, quum illi de confectura unguendique ratione dixissent, idem dixit quod de vestimento. Ubi ad vinum pervenit, ejusque conficiendi rationem audivit, majorem in modum delectatus potu, percontatus est, quibusnam rebus vesce-

retur rex, et quod longissimum tempus vir Persa viveret. Isti dixerunt vesci regem pane, exposita tritici natura, plenumque et longissimum vivendi spatium homini proponi octoginta annos. Ad haec Aethiops, Nihil se mirari inquit, si stercore vescentes, paucis viverent annis. nam ne tot quidem annis victuros, nisi potu commiscerent: Ichthyophagis indicans vinum; hoc enim ipsos a Persis superari.

23. Interrogato vicissim rege ab Ichthyophagis de vita et victu, plerosque illorum ad centum viginti annos pervenire, nonnullos vero etiam hos transcendere: cibum eis esse carnem coctam; et potum, lac. Et quum exploratores de numero annorum mirarentur, ad fontem quendam eos duxisse, a quo loti effiebantur magis nitentes, perinde atque olei foret; ab eodem olere, ac si violarum.

ζώει. οἱ δὲ, σιτέεσθαι μὲν τὸν ἄρion εἶπον,
 ἐξηγησάμενοι τῶν πυρῶν τὴν φύσιν· ὁγ-
 δῶκοντα δὲ ἔτεα ζῆς πλήρωμα ἀνδρὶ μα-
 κρόταλον προκέεσθαι. πρὸς ταῦτα ὁ Αἰ-
 θίο^ϛ ἔφη, οὐδὲν θωυμάζειν εἰ σιτεόμενοι
 κόπρον, ἔτεα ὀλίγα ζώουσι. οὐδὲ γὰρ ἄν
 τοσαῦτα δύνασθαι ζῶειν σφέας, εἰ μὴ τῷ
 πόμα^ι ἀνέφυρον, φράζων τοῖσι Ἰχθυοφά-
 γοις τὸν οἶνον. τοῦτο γὰρ ἐωϋτούς ὑπὸ
 Περσέων ἐσθῆσθαι.

κγ'. Αντειρομένων δὲ τὸν βασιλέα τῶν
 Ἰχθυοφάγων τῆς ζῆς καὶ διαίτης πέρι, ἔ-
 τεα μὲν εἰκοσι^β καὶ ἑκατὸν τῆς πολλὰς
 αὐτέων ἀπικνέεσθαι, ὑπερβαλλέειν δέ τι-
 νας καὶ ταῦτα. σίτησιν δὲ εἶναι κρέα τε
 ἐφθα^ι, καὶ πόμα, γάλα. θωυμα δὲ ποιευ-
 μένων τῶν κατασκόπων περὶ τῶν ἐτέων,
 ἐπὶ κρήνην σφι ἠγήσασθαι, ἀπ' ἧς λαόμε-
 νοι, λιπαρώτεροι ἐγίνοντο, κατάπερ εἰ ἐ-
 λαίου εἴη· ὅζιν δὲ ἀπ' αὐτῆς ὡσεὶ ἰων.
 μαθενὲς δὲ τὸ ὕδωρ τῆς κρήνης ταύτης ἔτω

^β μὲν ἑς εἴκοσι.

δή τι ἔλεγον εἶναι οἱ κατάσκοποι, ὥστε
 μηδὲν οἶόν τε εἶναι ἐπ' αὐτῷ^c ἐπιπλέειν,
 μήτε ξύλον, μήτε τῶν ὅσα ξύλα ἐσὶ ἐλα-
 φρότερα. ἀλλὰ πάντα σφεα χωρέειν ἐς
 βυσσόν. τὸ δὲ ὕδωρ τῷτο, εἴ σφί ἐσι ἀ-
 ληθέως οἶόν τι λέγεται, διὰ τῷτο ἂν εἶεν,
 τέτρω τὰ πάντα χρεώμενοι, μακρόβιοι. ἀ-
 πὸ τῆς κρήνης δὲ ἀπαλλασσομένων, ἀγα-
 γεῖν σφέας ἐς δεσμωτήριον ἀνδρῶν, ἐνθα
 τῆς πάντας ἐν πέδῃσι χρυσέῃσι δεδέσθαι.
 ἐσὶ δὲ ἐν τέτοισι τοῖσι Αἰθίοψι πάντων ὁ
 χαλκὸς σπανιώτατον καὶ τιμικώτατον. θη-
 σάμενοι δὲ καὶ τὸ δεσμωτήριον, ἐθήσαντο καὶ
 τὴν τῷ ἡλίῳ λεγομένην τράπεζαν.

κδ'. Μετὰ δὲ ταύτην, τελευταίας ἐ-
 θηήσαντο τὰς θήκας αὐτέων, αἱ λέγονται
 σκευάζεσθαι ἐξ ὑέλκ, τρόπῳ τοιῷδε. ἐπεὰν
 τὸν νεκρὸν ἰσχήνωσι, εἴτε δὴ κατάπερ Αἰ-
 γύπιοι, εἴτε ἄλλως πως, γυψώσαντες ἅ-
 παντα αὐτὸν, γραφῇ κοσμέσιν, ἑξομοιεύ-
 ντες τὸ εἶδος ἐς τὸ δυνατόν. ἔπειτα δὲ αἱ

^c ἀπ' αὐτοῦ.

Eam aquam ajebant exploratores adeo invalidam, ut in ea nihil innatare posset, ne lignum quidem, et quae leviora sunt ligno: sed omnia pessum ire in profundum. Haec aqua si vere apud illos est qualis commemoratur, ideo macrobii, *id est longaevi*, existunt, quod ea per omnia utuntur. Deinde a fonte digressos istos regem ad carcerem duxisse, ubi viri omnes aureis vinculis erant alligati. est enim apud hos Aethiopes omnium rarissimum ac pretiosissimum aes. Inspecto etiam carcere, inspexerunt et mensam quae dicitur solis.

24. Post hanc ad extremum inspexere eorum conditoria, quae dicuntur e vitro esse constructa, hunc in modum: Posteaquam mortuum sive Aegyptiorum sive alio quodam more arefecerunt, totum gypso inducunt, picturaque exornantes exhibent, quoad fieri potest, effigiem e-

jus: deinde cippum ei cavum e vitro, quod apud illos multum et labori aptum effoditur, circumdant: in cujus medio mortuus perlucet, nihil neque odoris ingrati, neque foeditatis ullius praebens, sed omnia conspicua ipsi illi cadaveri similiter habens. Hunc cippum qui maxime sunt propinqui, intra aedes annum tenent, offerentes ei omnium rerum primitias, hostiasque: post talia efferunt, circaque urbem statuunt.

25. Omnibus exploratores inspectis reversi sunt. Qui quum ista renunciaissent Cambyfi, continuo ira percitus adversus Aethiopes exiit in expeditionem, neque rei frumentariae apparatu indicto, neque secum ipso ratione inita quod in extrema terrarum faceret expeditionem: sed veluti vesanus, nec mentis compos, simul- atque Ichthyophagos audiit, profectus est

περιῖσ᾿ αἰσι σήλην ἐξ ὑέλκ πεποιημένην κοί-
λην. ἡ δέ σφι πολλή κ' εὐεργὸς ὀρύσσεια.
ἐν μέσῃ δὲ τῇ σήλῃ ἐνεὼν διαφαίνειται ὁ νέ-
κυς, ὅτε ὁδμήν ὕδεμίν ἄχαριν παρεχόμε-
νος, ὅτε ἄλλο ἀεικὲς ὕδεν· κ' ἔχει πάντα
Φανερά ὁμοίως αὐτῷ τῷ νέκυϊ. ἐνιαυτὸν
μὲν δὴ ἔχουσι τὴν σήλην ἐν τοῖσι οἰκίοισι
οἱ μάλιστα προσήκοντες, πάντων ἀπαρχό-
μενοι, καὶ θυσίας οἱ προσάγοντες. μετὰ
δὲ ταῦτα ἐκκομίσαντες, ἰσ᾿ αἰσι^α περὶ τὴν
πόλιν.

κέ. Θεσάμενοι δὲ τὰ πάντα οἱ καλὰ-
σκοποι, ἀπαλλάσσοντο ὀπίσω· ἀπαγγει-
λάντων δὲ ταῦτα τέτων, αὐτίκα ὁ Καμ-
βύσης ὀργὴν ποιησάμενος, ἐσρατεύετο ἐπὶ
τὴς Αἰθίοπας· ὅτε παρασκευὴν σίτε ὕδε-
μίν παραγγείλας, ὅτε λόγον ἐωῦτῷ δὲς
ὅτι ἐς τὰ ἔχαια γῆς ἐμελλε σφαλεῦσθαι.
οἷα δὲ ἐμμανὲς τε ἐὼν^β κ' ὁ Φρενήρης, ὥς
ἤκε τῶν Ἰχθυοφάγων, ἐσρατεύειο· Ἐλ-
λήνων μὲν τοὺς παρεόντας αὐτῷ τάξας ὑ-

^α ἰσ᾿ αἰσι. ^β ἐμμανὲς τε ὄν.

πομένειν, τὸν δὲ πεζὸν πάντα ἅμα ἀγόμε-
 νος. ἐπεὶ τε δὲ στρατευόμενος ἐγένετο ἐν Θή-
 βησι, ἀπέκρινε τῷ στρατῷ ὡς πέντε μυριάδας·
 καὶ τέτοισι μὲν ἐνετέλλετο Ἀμμωνίους ἔξαν-
 δραποδισαμένους, τὸ χρηστήριον τὸ τῷ Διὸς
 ἐμπρῆσαι· αὐτὸς δὲ τὸν λοιπὸν ἄγων στρα-
 τὸν, ἥϊε ἐπὶ τοὺς Αἰθίοπας, πρὶν δὲ τῆς
 οδοῦ τὸ πέμπτον μέρος διεληλυθέναι τῇ
 στρατιῇ, αὐτίκα πάντα αὐτὸς τὰ εἶχον
 σιτίον ἐχόμενα, ἐπελελοίπεε· μετὰ δὲ τὰ
 σιτία, καὶ τὰ ὑποζύγια ἐπέλιπε κατεσθιό-
 μενα. εἰ μὲν νυν μαθὼν ταῦτα ὁ Καμβύ-
 σης ἐγνωσιμάχῃ, καὶ ἀπῆγε ὀπίσω τὸν στρα-
 τὸν ἐπὶ τῇ ἀρχῇθεν γενομένη ἀμαρτάδι,
 ἦν ἂν σοφὸς ἀνὴρ· νῦν δὲ ὕδενά λόγον ποι-
 εύμενος, ἥϊε αἰεὶ ἐς τὸ πρόσω. οἱ δὲ στρα-
 τιῶται ἕως μὲν τι εἶχον ἐκ τῆς γῆς λαμ-
 βάνειν, ποιηφαγέοντες διέζων· ἐπεὶ δὲ ἐς
 τὴν ψάμμον ἀπίκουλο, δεινὸν ἔργον αὐτέ-
 ων τινὲς ἐργάσαντο, ἐκ δεκάδος γὰρ ἕνα
 σφέων αὐτέων ἀποκληρώσαντες, κατέφατ

cum omni peditatu, Graecis qui aderant illi, manere iussis. Ubi ad Thebas est ventum, delegit de exercitu quinquaginta circiter millia, quibus praecepit ut Ammonios diriperent, deinde oraculum Jovis incenderent: ipse cum reliquis copiis adversus Aethiopes contendit. Sed antequam itineris partem quintam confecissent, exercitum ejus protinus commeatus omnis quem secum habebat, defecerat: mox et jumenta ad vescendum defecerunt. Quibus rebus cognitis Cambyfes si resipuisset ac retroduxisset exercitum, post id quod prius admiserat peccatum, vir sapiens extitisset: nunc autem nihil pensi habens, assidue processit ulterius. Milites, quamdiu quod de terra sumerent habuerunt, herbis victitaverunt: at ubi ad fabulum pervenere, ibi nonnulli diram rem perpetraverunt. nam sortiti ex seipsis decimum quemque comederunt. Id audi-

ens Cambyſes, veritus ſuorum mutuam depaſſionem, intermiſſa adverſus Aethiopes expeditione, retro rediit, Thebaſque pervenit, multis de exercitu amiſſis. Et quum e Thebis deſcendiſſet Memphin, Graecos miſſos fecit, ut illinc abnavigarent. Et expeditio quidem adverſus Aethiopes ita ceſſit.

26. Copiae autem quae adverſus Ammonios miſſae erant, e Thebis moventes, itineris duces ſequebantur: ac viſae ſunt uſque ad urbem Oaſin perveniſſe, quam incolunt Samii ii, qui feruntur e tribu Aefchrionia eſſe, ſeptem dierum per arenas itinere diſtanti Thebis: quae regio vocatur lingua Graeca *μανάγων νήσος*, *beatorum infula*. in hunc locum dicitur perveniſſe exercitus. Deinceps quid de eo actum ſit, praeter ipſos Ammonios et eos qui ab his audierunt, nulli alii habent

γον. πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Καμβύσης, δείσας τὴν ἀλληλοφαγίην, ἀπείς τὸν ἐπ' Αἰθίοπας σόλον, ὁπίσω ἐπορεύετο. καὶ ἀπικνέειαι ἐς Θήβας, πολλοὺς ἀπολέσας τῷ στρατῷ. ἐκ Θηβῶν δὲ καταβάς^c ἐς Μέμφιν, τοὺς Ἕλληνας ἀπῆκε ἀποπλέειν. ὁ μὲν ἐπ' Αἰθίοπας σόλος ἔτῳ ἐπρῆξε.

κς'. Οἱ δὲ αὐτέων ἐπ' Αμμωνίους ἀποσαλέντες στρατεύεσθαι, ἐπεὶ τε ὀρμηθέντες ἐκ τῶν Θηβῶν, ἐπορεύοντο ἔχοντες ἀγωγούς, ἀπικόμενοι μὲν φανεροί εἰσι ἐς Οασιν πόλιν, τὴν ἔχουσι μὲν Σάμιοι τῆς Αἰχριωνίης φυλῆς λεγόμενοι εἶναι· ἀπέχουσι δὲ ἐπὶ ἡμερέων ὁδὸν ἀπὸ Θηβῶν διὰ ψάμμου. ὀνομάζεται δὲ ὁ χῶρος οὗτος κατὰ Ἑλλήνων γλῶσσαν, Μακάρων νῆσος. ἐς μὲν δὴ τῷτον τὸν χῶρον λέγεται ἀπικέσθαι τὸν στρατόν. τὸ ἐνδεῦτεν δὲ, ὅτι μὴ αὐτοὶ Αμμώνιοι, καὶ οἱ τέτων ἀκύντες, ἄλλοι ὑδένες ὑδὲν ἔχουσι εἰπεῖν περὶ

^c ἐκ Θηβῶν (sic nunc ediderunt, at mox bis Θηβαίων, pro quo id quod posui, reperi in MS. longe quidem melius, et ter) δι' ἐπορεύοντο ἔχοντες ἀγωγούς. κατὰ βάσιν.

αυτέων. ὅτε γὰρ ἐς τὰς Ἀμμωνίας ἀπὶ-
 κονίῳ, ὅτε ὀπίσω ἐνόησαν. λέγεται δὲ καὶ
 τὰδε ὑπ' αὐτέων Ἀμμωνίων· ἐπεὶ δὲ ἐκ
 τῆς Οἰασίας ταύτης ἵεναι διὰ τῆς ψάμμου
 ἐπὶ σφέας, γενέσθαι τε αὐτὰς μεταξύ καὶ
 μάλισα αὐτέων τε καὶ τῆς Οἰασίας· ἄριστον
 αἰρεομένοισι αὐτέεσσι ἐπιπνεῦσαι ἂ νότον
 μέγαν τε καὶ ἐξαίσιον, Φορέοντα δὲ θῖνας
 τῆς ψάμμου καταχῶσαι σφέας, καὶ τρό-
 πῳ τοιούτῳ ἀφανισθῆναι. Ἀμμωνιοὶ μὲν
 οὕτω λέγουσι γενέσθαι περὶ τῆς στρατῆς
 ταύτης.

κζ'. Αἰγυμένω δὲ Καμβύσῳ ἐς Μέμ-
 φιν, ἐφάνη Αἰγυπτίοισι ὁ Ἀπὶς, τὸν Ἑλ-
 ληνες Ἐπαφὸν καλέουσι. ἐπιφανέος δὲ τῆ-
 ς γενομένης, αὐτίκα οἱ Αἰγύπτιοι εἴματα
 ἐφόρεον τὰ κάλλιστα, καὶ ἦσαν ἐν θαλίῃσι.
 ἰδὼν δὲ ταῦτα τὰς Αἰγυπτίους ποιεῦντας
 ὁ Καμβύσης, πάγχυ σφέας καταδόξας,
 ἐωϋτὲ κακῶς πρῆξαντος, χαρμόδονα ταῦ-
 τα ποιέειν, ἐκάλεσε τοὺς ἐπιτρόπους τῆς

^a ἄριστον δὲ αἰρεομένοισι αὐτοῖσι ἐπιπνεῦσαι

quicquam de illis dicere. Nam neque ad Ammonios pervenerunt, neque retro reversi sunt. Ab ipsis autem Ammoniis etiam hoc fertur, quum illi ex urbe ista Oasi per arenam iter adversus ipsos facerent, jamque medio fere spatio inter Oasim et Ammonios pranderent, ingruisse magnum ac validum austrum, et ingestis arenae cumulis eos obruisse, atque hunc in modum illos e conspectu sublatos. ita actum esse de hoc exercitu Ammonii memorant.

27. Cambyse autem Memphin regresso, Apis, (quem Graeci vocant Epaphon) apparuit. Aegyptii, quum Apis extitisset, vestimenta quampulcherrima ferebant, et celebrando festo operam dabant. Id tunc facientes Aegyptios Cambyses intuens, et omnino ratus illos ob res a se male gestas esse in his gaudiis; praepositos arcessit urbis Memphis; quos,

ubi praesto fuerunt, interrogabat, quid ita, quum antea se apud Memphin agente nihil tale fecissent, tunc vero, posteaquam ipse rediisset parte copiarum amissa. Illi dicere, ipsis deum adesse conspicuum; longo autem temporis intervallo apparere solitum, et quum id fit, tunc omnes Aegyptios solennem celebrare laetitiam. Haec ubi audiit Cambyfes, mentiri eos respondit, ac tanquam mentientes morte multavit.

28. His interemptis, mox iussit sacerdotes in conspectum venire. quibus eadem referentibus, dixit, Siquis deus mansuetus ad Aegyptios veniret, fore ut se non lateret. Haec loquutus iussit sacerdotes adducere Apin. illi ad eum ducendum perrexerunt. Est autem hic Apis, idemque Epaphus, e vacca juvenus genitus quae nullam dum aliam potest admittere genituram: eamque Aegyptii ajunt

Μέμφιος· ἀπικομένους δὲ ἐς ὅψιν εἶρετο
ὅτι πρότερον μὲν ἑόντος αὐτοῦ ἐν Μέμφι
ἐποίουν τοιοῦτον οὐδὲν Αἰγύπιοι, τότε δέ,
ἐπεὶ αὐτὸς παρείη τῆς στρατίης πληθὺς
τι ἀποβαλὼν. οἱ δὲ ἔφραζον ὥς σφι θεὸς
εἶη ^ῃ Φανείς, διὰ χρόνον πολλοῦ ἐωθὼς ἐ-
πιφαίνεσθαι· καὶ ὥς ἐπεὰν Φανῇ, τότε
πάντες οἱ Αἰγύπιοι κεχαρηκότες ὀρτάζου-
εν. ταῦτα ἀκέσας ὁ Καμβύσης, ἔφη ψεύ-
δεσθαί σφεας, καὶ ὥς ψευδομένους, θανάτῳ
ἐζημίει.

καί. Αποκλείνας δὲ τῆς, δεύτερα τῆς
ἱρέας ἐκάλεε ἐς ὅψιν. λεγόντων δὲ κατὰ
τὰ αὐτὰ τῶν ἱρέων, ὃ λήσιν ἔφη αὐτὸν,
εἰ θεὸς τις χειροῇθης ἀπιγμένος εἶη Αἰ-
γυπτίοισι. τοσαῦτα δὲ εἶπας, ἐπάγειν
ἐκέλευε τὸν Ἀπιν τῆς ἱρέας. οἱ μὲν δὴ με-
τῆσαν ἄξοντες. ὁ δὲ Ἀπὶς οὗτος ὁ Επαφος,
γίνεσθαι μύσχος ἐκ βοῶς ἣτις οὐκέτι οἷη τε
γίνεσθαι ἐς γαστέρα ἄλλον βάλλεσθαι γό-
νον. Αἰγύπιοι δὲ λέγουσι σέλας ἐπὶ τὴν

^ῃ θεὸς παρείη.

βοῦν ἐκ τῷ ἕρανῷ κατίσχειν, καὶ μιν ἐκ
 τέτου τίκτειν τὸν Ἀπιν. ἔχει δὲ ὁ μό-
 χος οὗτος ὁ Ἀπὶς καλεόμενος σημήϊα τοι-
 ἀδε · ἐὼν μέλας ^ε, ἐπὶ μὲν τῷ μετώπῳ
 λευκὸν τετράγωνον · ἐπὶ ^δ δὲ τοῦ νώτου,
 αἰετὸν εἰκασμένον · ἐν δὲ τῇ οὐρῇ, τὰς
 τρίχας διπλᾶς, ἐπὶ δὲ τῇ γλώσῃ, κύν-
 θαρρον.

κθ'. Ὡς δὲ ἤγαγον τὸν Ἀπιν οἱ ἱρέες, ὁ
 Καμβύσης, οἷα ἐὼν ὑπομαργότερος, σπα-
 σάμενος τὸ ἐγχειρίδιον, θέλων τύψαι τὴν
 γαστέρα τῷ Ἀπῖος, παίει τὸν μηρόν. γε-
 λάσας δὲ, εἶπε πρὸς τὰς ἱρέας, ‘ Ὡ κα-
 · καὶ κεφαλαί, οὗτοι οἱ θεοὶ ^ε γίνονται
 · ἔναιμοί τε καὶ σαρκώδεις, καὶ ἐπαϊόντες σι-
 · δηρίων; ἄξιός μὲν γε Αἰγυπτίων οὗτος
 · γε ὁ θεός ^ε. ἀτάρ τοι ὑμεῖς γε ἔχαί-
 · ροντες, γέλωτα ἐμὲ δήσεαδε.’ ταῦτα
 εἶπας, ἐνετείλατο τοῖσι ταῦτα πρήσ-
 σασσι, τοὺς μὲν ἱρέας ἀπομαστωῶσαι, Αἰ-

^ε μίγας. ^δ τετράγωνον ῥοπίον ἐπὶ. ^ε κεφαλαί, ταῦτοι θεοί.
^ε οὗτος ὁ θεός.

fulgure ex coelo tangi, et istam parere ex eo Apin. Habet autem hic vitulus qui appellatur Apis, haec signa: est bene niger, in fronte album figurae quadratae: in tergo effigiem aquilae, in cauda duplices pilos, in lingua scarabeum.

29. Posteaquam Apin sacerdotes duxere, Cambyfes veluti vecordior, educto gladiolo quum vellet ferire ventrem ejus, femur percussit, cachinnansque ad sacerdotes inquit, ‘ O capita nequam! hujusmodi dii existunt, sanguine atque carne praediti, et ferrum sentientes? dignus nimirum Aegyptiis hic deus. vos certe me ludibrio habuisse non juvabit.’ Haec loquutus imperavit iis quorum hoc munus erat, ut sacerdotes quidem acriter flagris caederent; ceteros autem Aegy-

ptios ut quemque festo deditum adipiscerentur, occiderent. Ita festum sane solum est Aegyptiis, sacerdotes mulcati: Apis fauciatus femur, in templo jacens extabuit; quem e vulnere extinctum tumultuaverunt sacerdotes clam Cambyse.

30. Ob hoc scelus, (ut Aegyptii ajunt) continuo Cambyfes insaniit: qui ne antea quidem compos mentis fuerat. Et primo quidem pravum impetum vertit in Smerdin, ex eisdem parentibus fratrem, quem ex Aegypto remiserat in Persas, livore commotus, quod ille Persarum solus arcum, quem Ichthyophagi ab Aethiope tulerant, ad duos fere digitos adduceret: quod nemo alius e Persis poterat. Smerdi igitur in Persidem profecto, hanc vidit in somnis Cambyfes visionem: Nuncius quidam e Persis veniens, ei nunciare

γυπτίων δὲ τῶν ἄλλων τὸν ἂν λάβω-
σι ὀρτάζοντα κτείνειν. ὀρτὴ μὲν δὴ διε-
λέλυτο ^α Αἰγυπτίοισι· οἱ δὲ ἱρέες ἐδικαι-
εὔνητο. ὁ δὲ Απις πεπληγμένος τὸν μηρὸν,
ἔφθινε ἐν τῷ ἱρῷ κατακείμενος. καὶ τὸν
μὲν, τελευτήσαντα ἐκ τῆ τρώματος, ἔθα-
ψαν οἱ ἱρέες λάθρη Καμβύσεω.

λ'. Καμβύσης δὲ, ὡς λέγουσι Αἰγύ-
πτιοι, διὰ τοῦτο τὸ ἀδίκημα αὐτίκα ἐ-
μάνη, ἐὼν οὐδὲ πρότερον Φρενήρης. καὶ
πρῶτα μὲν τῶν κακῶν ἐξεργάσατο τὸν
ἀδελφεὸν Σμέρδιον, ἐόντα πατρὸς καὶ μη-
τρὸς τῆς αὐτῆς· τὸν ἀπέπεμψε ἐς Πέρ-
σας Φθόνῳ ἐξ Αἰγύπτου, ὅτι τὸ τόξον ^β
μοῦνος Περσέων ὅσον τε ἐπὶ δύο δακτύ-
λους εἵρυσεν, ὃ παρὰ ^γ τοῦ Αἰθίοπος ἦναι-
καν οἱ Ἰχθυοφάγοι· τῶν δὲ ἄλλων Περ-
σέων οὐδεὶς οἷός τε ἐγένετο. ἀποικοινομένου
ῶν ἐς Πέρσας τοῦ Σμέρδιος, ὅφιν εἶδε ὁ
Καμβύσης ἐν τῷ ὕπνῳ τοιήνδε· ἔδοξέ οἱ ἄγ-
γελον ἐλθόντα ἐκ Περσέων ἀγγέλλειν ὡς

^α μὲν διελύλυτο. ^β ὅτι τόξον. ^γ ἔρυσεν, τὸ παρὰ.

ἐν τῷ θρόνῳ τῷ βασιληϊῷ ἰζόμενος Σμέρ-
 δις, τῇ κεφαλῇ τῆ ἑρανῦ ψάυσειε. πρὸς
 ὧν ταῦτα, δείσας περὶ ἐωυτοῦ μή μιν ἀ-
 ποκλείνας ὁ ἀδελφεὸς ἄρξῃ, πέμπει Πρη-
 ζάσπεα ἐς Πέρσας (ὅς οἱ ἦν ἀνὴρ Περσέ-
 ων πιστότατος) ἀποκτενέοντά μιν. ὁ δέ,
 ἀναβὰς ἐς Σῆσα, ἀπέκτεινε Σμέρδιν. οἱ
 μὲν λέγῃσι, ἐπ' ἄγρην ἐξαγαγόντα· οἱ δέ,
 ἐς τὴν Ερυθρὴν θάλασσαν προσαγαγόντα
 καταποντῶσαι. πρῶτον μὲν δὴ λέγουσι
 Καμβύση τῶν κακῶν ἄρξαι τῆτο.

λα'. Δεύτερα δέ, ἐξεργάσατο τὴν ἀ-
 δελφεὴν, ἐπισπομένην οἱ ἐς Αἴγυπτον, τῇ
 καὶ συνοίκεε, καὶ ἦν οἱ ἀπ' ἀμφοτέρων ἀ-
 δελφεή. ἔγημε δὲ αὐτὴν ὧδε· ὕδαμῶς γὰρ
 ἐώθεσαν πρότερον τῇσι ἀδελφεῇσι συνοι-
 κέειν οἱ Πέρσαι. ἡράσθη μῆς τῶν ἀδελ-
 φεῶν Καμβύσης· καὶ ἔπειτα βουλόμενος
 αὐτὴν γῆμαι, ὅτι ἔκ ἐωθότα ἐπενόεε ποι-
 ῆσιν, εἶρετο καλέσας τοὺς βασιληῖς δι-
 κασὰς, εἴτις ἐστὶ κελεύων νόμος τὸν βου-

est visus, Smerdin in regio sedentem solio
coelum contigisse vertice. Ob id Camby-
ses sibi metuens, ne se necato a fratre oc-
cuparetur imperium, ad illum interimen-
dum mittit in Persas Prexaspem, sibi ex
Persis virum fidelissimum. Hic ubi Susā
ascendit, Smerdin necandum curavit, ut
quidam ajunt, quum eduxisset venatum;
quidam, quum ad mare rubrum duxisset,
demersisse. Et hoc quidem initium ma-
lorum Cambysis extitisse ferunt.

31. Secundum autem perpetravit in
sorore, in Aegyptum eum sequuta: quae
et uxor et ex eisdem parentibus erat so-
ror; quam hunc in modum duxerat. An-
te hac enim Persae nequaquam consue-
verant sorores in matrimonium accipere.
Cambyses, unius sororum amore captus,
cupidusque deinde ducendi illam uxo-
rem, quum rem insolitam cogitaret effi-
cere, arcessit eos qui regii judices nomi-

nantur. Hos Cambyſes percontatur, num qua lex ſit quæ jubeat volentem cum ſore contrahere matrimonium. Hi autem regii judices, probati e Perſis viri, ſuntque perpetui, donec moriantur; aut injuſtum aliquid in illis compertum fuerit. Iſti apud Perſas inter litigantes et legum patriarum ſunt interpretes, et ad eos omnia referuntur. Percunſtanti igitur Cambyſi et juſte et caute illi reſpondebant, negantes ullam ſe invenire legem, quæ jubeat fratrem ducere ſorem: tamen inveniſſe aliam legem, qua liceat regi Perſarum facere quicquid libeat. Ita neque legem ſolverunt metu Cambyſis: et ne legem tuentes ipſi perirent, aliam adinvenerunt adjutricem ejus qui ſorores in matrimonium ducere vellet. Tunc itaque Cambyſes eam quam amabat accepit uxorem, et poſt non multum temporis habuit alteram. Harum juniorem quæ ipſum in Aegyptum comitata eſt, interemit.

λόμενον ἀδελφεῇ συνοικέειν. οἱ δὲ βασιλῆῖοι
 δικασαί, κεκριμένοι ἄνδρες γίνονται Περ-
 σέων, ἐς οὗ ἀποθάνωσι, ἢ σφι παρευρεθῇ^δ
 τι ἄδικον μέχρι τῶτων. οὗτοι δὲ τοῖσι δί-
 κας δικάζουσι καὶ ἐξηγηταὶ τῶν πατρίων
 δεσμῶν γίνοιναι, καὶ πάντα ἐς τούτους ἀ-
 νακέεται. εἰρομένους ὧν τῷ Καμβύσῳ, ὑ-
 πεκρίνοντο^ε αὐτῷ οὗτοι καὶ δίκαια καὶ
 ἀσφαλέα. Φάμενοι, νόμον οὐδένα ἐξευρί-
 σκειν ὃς κελεύει ἀδελφεῇ συνοικέειν ἀδελ-
 φέον· ἄλλον μὲν τοι ἐξευρηκέναι νόμον, τῷ
 βασιλεύοντι Περσέων ἐξεῖναι ποίειν τὰ ἂν
 βούληται. οὕτω οὔτε τὸν νόμον ἔλυσαν,
 δείσαντες Καμβύσεα· ἵνατε μὴ αὐτοὶ ἀ-
 πόλωνται τὸν νόμον περιζέλλοντες, παρε-
 ξεῦρον ἄλλον νόμον σύμμαχον τῷ Δελόντι
 γαμέειν ἀδελφεάς. τότε μὲν δὴ ὁ Καμβύ-
 σης ἔγημε τὴν ἐρωμένην. μετὰ μὲν τοι οὐ
 πολλὸν χρόνον ἔχε ἄλλην ἀδελφεήν. τε-
 τῶν δὴτα τὴν νεωτέραν ἐπισπομένην οἱ
 ἐπ' Αἴγυπτον κλείνει.

^δ ἢ σφι μὴ παρευρεθῇ. ^ε ὑπεκρίναιτο.

λέ. Ἀμφὶ δὲ τῷ θανάτῳ αὐτῆς διζῶς
 (ὥσπερ περὶ Σμέρδιος) ἐκφέρεται λόγος.
 "Ἕλληνες μὲν λέγουσι ^α Καμβύσεα συμβα-
 λείν σκύμνον λέοντος σκύλακι κυνός· θε-
 ωρέειν δὲ καὶ τὴν γυναῖκα ταύτην. νικωμέ-
 νου δὲ τῷ σκύλακος, ἀδελφεὸν αὐτοῦ ἄλ-
 λον σκύλακα, ἀπορρήξαντα τὸν δεσμὸν,
 παραγενέσθαι οἱ· δύο δὲ γενομένων ἔτω δὴ
 τὸς σκύλακας ἐπικρατῆσαι τοῦ σκύμνου.
 καὶ τὸν μὲν Καμβύσεα ἥδεσθαι θεώμενον·
 τὴν δὲ παρημένην δακρύειν. Καμβύσεα δὲ
 μαθόντα τῷτο, ἐπείρεσθαι διότι δακρύοι·
 τὴν δὲ εἰπεῖν, ὡς ἰδῶσα τὸν σκύλακα τῷ
 ἀδελφεῷ τιμωρήσαντα, δακρύσειε, μνηστει-
 σά τε Σμέρδιος, καὶ μαθῶσα ὡς κείνῳ οὐκ
 εἴη ὁ τιμωρήσων. "Ἕλληνες μὲν δὴ διὰ τῷ-
 το τὸ ἔπος φασὶ αὐτὴν ἀπολέσθαι ὑπὸ
 Καμβύσειω. Αἰγύπτιοι δὲ, ὡς τραπέζῃ
 περικαλῆμένων, λαβῶσαν θρίδακα τὴν γυ-
 ναῖκα περιτεῖλαι ^β· καὶ ἐπανείρεσθαι τὸν
 ἄνδρα, κότερον ^γ περιτετιλμένη ἢ θρίδαξ,

^α μὲν γὰρ λέγουσι. ^β περιτεῖλαι. ^γ κότερα.

32. Cujus mors, quemadmodum illa Smerdis, anceps refertur. Graeci siquidem ajunt, dum Cambyfes duos catulos, alterum leonis, alterum canis, committit, hanc interfuisse spectaculo: et quum caninus catulus superaretur, alterum catulum hujus fratrem abrupto loro supervenisse; et quum duo essent, ita superiores catulos leunculo extitisse. Et Cambyse, dum id cernit, capiente voluptatem, hanc ei assidentem illacrymasse. Ea re animadversa, Cambysem interrogasse quidnam lacrymaretur: et mulierem dixisse, se viso catulo suppetias fratri ferente, ideo flere quod subierit memoria Smerdis, cujus sciret neminem fore ultorem. Ob hoc dictum Graeci illam a Cambyse fuisse interemptam memorant: Aegyptii vero ob id quod quum ad mensam discumbetur, mulier lactucam sumpsit, ejusque decerptis foliis, virum interrogavit utrum

discerpta lactuca an densa pulchrior foret: quum hic respondisset, densa; ‘Hanc, inquit, lactucam aliquando imitatus es, qui Cyri domum denudasti.’ Ibi Cambysem indignatione percitum, insiluisse calcibus in praegnantem, eamque abortu edito decessisse.

33. Ita Cambyses in domesticis insanit, sive id propter Apin, sive aliunde, qualia multa humanis mala contingere solent. Etenim fertur Cambyses ab ipsis natalibus grandi quodam laborasse morbo, quem quidam sacrum nominant: ut haud ab fide fuerit, quum corpus magna infirmitate correptum esset, ejus nec mentem sanam fuisse.

34. At in alios quoque Persas haec insanivit; narratur enim dixisse Prexaspi, quem praecipuo honore prosequabatur, et qui ad eum nuncios perferebat: et cujus filius pincerna Cambysis erat, qui honos et ipse non parvus est. Fertur autem

ἡ δασεῖα, εἶη καλλίων ^d. καὶ τὸν Φάναι,
 δασεῖα· τὴν δ' εἰπεῖν, ' Ταύτην μὲν τοί
 ' κοτε ^e σὺ τὴν θρίδακα ἐμιμήσας, τὸν
 ' Κύρῃ οἶκον ἀποφιλώσας.' τὸν δὲ θυμω-
 θέντα, ἐμπηδῆσαι αὐτῇ ἐχέσῃ ἐν γαστρὶ,
 καὶ μιν ἐκτρώσασαν ἀποθανεῖν.

λγ'. Ταῦτα μὲν ἐς τοὺς οἰκηῖους ὁ
 Καμβύσης ἐξεμάνη, εἴτε δὲ διὰ τὸν Ἀπιν,
 εἴτε καὶ ἄλλως, οἷα πολλὰ ἐώθεε ^f ἀνθρώ-
 πους κακὰ καταλαμβάνειν. καὶ γάρ τινα ἐκ
 γενεῆς νοῦσον μεγάλην λέγεται ἔχειν ὁ
 Καμβύσης, τὴν ἰσὴν ὀνομάζουσι τινες. οὐ
 νῦν τοι αἰκὲς ἔδεν ἦν, τῷ σώματος νῦσον
 μεγάλην νοσέοντος, μηδὲ τὰς φρένας ὑγι-
 αίνειν.

λδ'. Τάδε δ' ἐς τοὺς ἄλλους Πέρσας
 ἐξεμάνη. λέγεται γὰρ εἰπεῖν αὐτὸν πρὸς
 Πρηξάσπεα, τὸν ἐτίμα τε μάλιχα, καὶ
 οἱ τὰς ἀγγελίας ἐφόρει οὗτος. τούτῃ τε
 ὁ παῖς οἰνοχόος ἦν τῷ Καμβύσῃ· τιμὴ δὲ
 καὶ αὕτη ^g οὐ σμικρὴ. εἰπεῖν δὲ λέγεται

^d ὅτι μέντοι, ^e ταύτην μὲν δὴ κοτε, ^f ἴσως, ^g τιμὴ δὲ αὕτη.

τάδε, ‘ Πρήξασπες, κῶιον μέ τινα νομί-
 ‘ ζουσι Πέρσαι εἶναι ἄνδρα ; τίνας τε λό-
 ‘ γους περὶ ἐμέο ποιεῦνται ; ’ τὸν δὲ εἶ-
 πειν, ‘ Ω δέσποτα, τὰ μὲν ἄλλα πάντα
 ‘ μεγάλως ἐπαινέσαι, τῇ δὲ Φιλονίῃ^α σε
 ‘ Φασὶ πλεόνως προσκείμεναι. ’ τὸν μὲν δὴ
 λέγειν ταῦτα περὶ Περσέων· τὸν δὲ θυ-
 μωθέντα, τοίαδε^β ἀμείβεσθαι, ‘ Νῦν ἄρα
 ‘ με Φασὶ οἶνω προσκείμενον παραφρονέειν,
 ‘ καὶ ἔκ εἶναι νοήμονα. ἔοι^γ ἄρα σφέων οἱ
 ‘ πρότεροι λόγοι ἦσαν ἀληθείες. ’ πρότερον
 γὰρ δὴ ἄρα Περσέων οἱ συνέδρων ἑόντων, καὶ
 Κροίσου, εἶρετο Καμβύσης κοῖός τις δοκέοι^δ
 ἀνὴρ εἶναι πρὸς τὸν πατέρα τελέσαι Κυ-
 ρον· οἱ δὲ ἀμείβοντο ὡς εἴη ἀμείνων τοῦ
 πατρός· τὰ τε γὰρ ἐκείνους πάντα ἔχειν
 αὐτόν, καὶ προσεκτῆσθαι Αἴγυπτόν τε καὶ
 τὴν θάλασσαν. Πέρσαι μὲν ταῦτα ἔλε-
 γον. Κροῖσος δὲ παρεὼν τε καὶ ἔκ ἀρεσκό-
 μενος τῇ κρίσει, εἶπε πρὸς τὸν Καμβυ-
 σέα τάδε, ‘ Εμοὶ μὲν νυν, ὦ παῖ Κύρου,

^α φιλονικίῃ. ^β τοῖςδε. ^γ δοκίαι.

dixisse ista ; ‘ ô Prexaspes, quemnam vi-
 ‘ rum Persae me esse censent ? aut qua-
 ‘ lem de me sermonem habent ? ’ Et iste
 respondisse, ‘ ô Domine, cetera quidem
 ‘ omnia in te magnis laudibus ferunt ;
 ‘ sed nimis te vino deditum ajunt esse. ’
 Haec ille de Persis dicebat. Quibus ille
 indignatus, ‘ Siccine, respondit, me ajunt
 ‘ vino deditum desipere, nec mentis esse
 ‘ compotem ? ergo in eo quod prius dixe-
 ‘ runt, non veri fuere. ’ Nam Persas con-
 siliarios suos, in quibus et Croesum, an-
 tea interrogarat Cambyfes, qualis ipse vi-
 deretur esse vir ad patrem Cyrum con-
 summandum. Et illi responderant, eum
 patre esse praestantiorē ; qui et omnia
 illius haberet, et Aegypti ac maris accessi-
 onem adjecisset. Haec quidem Persae di-
 cebant. Sed Croesus qui aderat, displicen-
 te ei quae dicebatur sententia, ad Cam-
 bysem inquit, ‘ Mihi tu quidem, Cyro ge-

‘ nite, non videris adaequandus esse patri:
‘ nondum enim tibi est filius qualem ille
‘ te reliquit.’ Hoc Cambyfes delectatus,
Croesi sententiam approbavit.

35. Quorum nunc reminiscens, ad
Prexaspem iratus inquit; ‘ Intellige nunc
‘ ipse, nunquid Persae vera dicant, an
‘ haec dicentes ipsi desipiant. Nam si fi-
‘ lii tui qui in anteforibus stat, medium
‘ cor non frustrato ictu percussero, con-
‘ stabit nihil Persas dicere: sin aberrave-
‘ ro, constabit Persas vera loqui, et me
‘ esse male sanum.’ Hoc loquutus, in-
tendit arcum, puerumque percussit: at-
que eum collapsum jussit discindi, et in-
spici ictum. quumque in corde sagitta ef-
set inventa, ob id laetabundus atque ca-
chinnans, ad patrem pueri inquit; ‘ Pre-
‘ xaspes, facta est tibi fides non me insa-
‘ nire, sed Persas delirare. Verum nunc

‘ ὃ δοκέεις ὅμοιος εἶναι τῷ πατέρι. ὃ γάρ
 ‘ κω τοι ἐστὶ υἱὸς οἷόν σε ἐκείνος κατελίπε-
 ‘ το.’ ἤσθη τε ταῦτα ὁ ^d Καμβύσης, καὶ
 ἐπαίνει τὴν Κροίσου κρίσιν.

λέ. Τύτων δὴ ὧν ἐπιμνησθέντα, ὀργῇ
 λέγειν πρὸς τὸν Πηξάσπεα, ‘ Σὺ νῦν
 ‘ μάθε εἰ λέγουσι Πέρσαι ἀληθέα, εἴτε
 ‘ αὐτοὶ λέγοντες ταῦτα παραφρονέουσι.
 ‘ εἰ μὲν γὰρ τῷ παιδὸς τῷ σὺ τῷδε ἐξεῶ-
 ‘ τος ἐν τοῖσι προθύροισι βαλὼν τύχοιμι
 ‘ μέσης τῆς καρδίας, Πέρσαι φανέονται
 ‘ λέγοντες οὐδέν· ἦν δὲ ἀμάρτω, φάναι τε
 ‘ Πέρσας λέγειν ἀληθέα, καὶ με μὴ σω-
 ‘ φρονέειν.’ ταῦτα δὲ εἰπόντα, καὶ διατεί-
 ναντα τὸ τόξον, βαλέειν τὸν παῖδα· πε-
 σόντος δὲ τῷ παιδὸς, ἀναχίζειν αὐτὸν κε-
 λεύειν, καὶ σκέφασθαι τὸ βλήμα. ὥς δὲ
 ἐν τῇ καρδίᾳ εὑρεθῆναι ἐνεόντα τὸν ἱόν, εἰ-
 πῆν πρὸς τὸν πατέρα τῷ παιδὸς, γελά-
 σαντα, καὶ περιχαρέα γενόμενον, ‘ Πηξά-
 ‘ σπες, ὥς μὲν ἔγωγε ὃ μαίνομαι, Πέρσαι

^d ταῦτα ἀκούσας ὁ.

' τε παραφρονέσι, δηλά τοι γέγονε. νῦν
 ' δέ μοι εἶπὲ τίνα εἶδες ἤδη πάντων ἀν-
 ' θρώπων οὕτως ἐπίσκοπα τοξέοντα.
 Πρηξάσπεα δὲ ὀρέοντα ἄνδρα οὐ Φρενήρεα,
 καὶ περὶ ἐωϋτῶ δειμαίνοντα, εἰπεῖν, ' Δέ-
 ' σποια, οὐοί' ἂν αὐτὸν ἔγωγε δοκέω τὸν
 ' θεὸν ἔτῳ ἂν καλῶς βαλέειν. τότε μὲν
 ' ταῦτα ἐξεργάσατο.^ε ἑτέρωθι δὲ Περσέων
 ὁμοίως τοῖσι πρώτοισι δωδεκα ἐπ' ὕδαμιτῇ
 αἰτὶ ἀξιοχρεῶ ἐλὼν, ζῶντας ἐπὶ κεφα-
 λὴν κατῶρυξε.

λς'. Ταῦτα δὲ μιν ποιεῦντα ἐδικαίω-
 σε Κροῖσος ὁ Λυδὸς νυθετῆσαι τοῖσδε τοῖσι
 ἔπεισι, ' Ω βασιλεῦ, μὴ πάντα ἡλικίῃ καὶ
 ' θυμῷ ἐπίτρεπε· ἀλλ' ἴσχε καὶ κατα-
 ' λάμβανε σεωϋτὸν, ἀγαθόν τε ^ε πρόνοον
 ' εἶναι. σοφὸν δὲ ἢ προμηθεῖη. σὺ δὲ κλεί-
 ' νεις μὲν ἄνδρας σεωϋτοῦ πολίητας ^ε ἐπ'
 ' ὕδαμιτῇ αἰτὶ ἀξιοχρεῶ ἐλὼν, κτείνεις δὲ
 ' παῖδας. ἦν δὲ πολλὰ τοιαῦτα ποιήης,
 ' ὅρα ὅπως μὴ σευ ἀποσῆσωνται Πέρσαι. ἐ-

^ε ἀγαθὸν τε, ^ε πολίητας,

‘ mihi dicito, quemnam ex omnibus ho-
 ‘ minibus jam noris ita ad destinatum e-
 ‘ mittere sagittas.’ Prexaspes hominem
 advertens esse vesanum, et de se timens,
 ‘ Here, inquit, ego ne deum quidem ar-
 ‘ bitror tam probe sagittare.’ Et tunc qui-
 dem hoc perpetravit. Altero die, duode-
 cim Persarum primores similiter ob nul-
 lum dignum crimen necavit, vivos in ca-
 put defodiens.

36. Haec cum facientem Croesus
 Lydus censuit his verbis admonendum,
 ‘ ô Rex, cuncta noli aetati atque irae in-
 ‘ dulgere: sed cohibe et compesce teip-
 ‘ sum. Conducit tibi te providum esse:
 ‘ et sapientis est prospicere: tu vero viros
 ‘ interficis tuos populares ob nullam dig-
 ‘ nam causam, interficis pueros: qualia
 ‘ si multa facies, considera ne abs te de-
 ‘ ficiant Persae. Enimvero pater tuus Cy-

‘rus, etiam atque etiam mandans, mihi
 ‘praecepit, ut te commonefacerem, sub-
 ‘jiciendo quicquid boni comperirem.’
 Hoc illi Croesus benevolentiam prae se
 ferens consulebat. Ad quem Cambyfes
 respondens, ‘Etiam mihi tu, inquit, da-
 ‘re consilium audes, tanquam bene aut
 ‘tuam ipsius patriam administraris, aut
 ‘patri meo consulueris, jubens eum tra-
 ‘jecto flumine Araxe tendere adversus
 ‘Massagetas, quum illi vellent transire in
 ‘terram nostram? Imo et teipsum male
 ‘praesidentem patriae tuae, et Cyrum
 ‘tibi credentem perdidisti. sed ob id ne-
 ‘quaquam gaudens; quia olim jam de-
 ‘bebam captare in te occasionem.’ Cum
 hoc dicto arcum corripiebat velut eum
 confixurus. At Croesus cursu se foras
 proripuit. Hic ubi non proterat sagittare,
 mandat ministris ut illum comprehensum

* μοὶ δὲ πατὴρ σὸς Κῦρος ἐνέελλεῖο πολ-
 * λὰ, κελεύων σε νῆθετέειν, καὶ ὑποτίθε-
 * σθαι ὅ,τι ἂν εὕρισκω ἀγαθόν.^α ὁ μὲν δὴ
 εὐνοίαν φαίνων συνεβούλευέ οἱ ταῦτα. ὁ
 δ' ἁμείβετο τοῖσδε, * Σὺ κ' ἐμοὶ τολμᾷς
 * συμβουλεύειν, ὅς χρηστῶς μὲν τὴν σεωῦ-
 * τοῦ πατρίδα ἐπετρόπευσας, εὖ δὲ τῷ
 * πατρὶ τῷ ἐμῷ συνεβούλευσας, κελεύων
 * αὐτὸν Ἀράξην^α ποταμὸν διαβάντα, ἰέ-
 * ναι ἐπὶ Μασαγέτας, βουλομένων ἐκεί-
 * νων διαβαίνειν εἰς τὴν ἡμετέραν; κ' ἀπὸ
 * μὲν σεωῦτὸν ὤλεσας, τῆς σεωῦτ' παίρι-
 * δος κακῶς προσὰς, ἀπὸ δὲ ὤλεσας Κῦ-
 * ρον, πειθόμενόν σοι. ἀλλ' ἔτι χαίρων^β.
 * ἐπεὶ τοι κ' πάλαι εἰς σε προφασίός τευ
 * ἐδεόμην ἐπιλαβέσθαι,^γ ταῦτα δὲ εἰ-
 πας, ἐλάμβανε τὸ τόξον ὡς καίματοξεύσων
 αὐτόν. Κροῖστος δὲ ἀναδραμὼν ἔθεε ἔξω. ὁ
 δὲ, ἐπεὶ τε τοξεῦσαι ἔκ εἵχε, ἐνετείλα-
 το τοῖσι θηράπῃσι λαβόντάς μιν, ἀποκλιῖ-

^α Ἀράξια. ^β ὅτοι χαίρων. ^γ Hae tres voces ἐπιλαβεσθαι. ταῦ-
 γκ δὲ absunt a MS.

ναι. οἱ δὲ θεράποντες, ἐπισάμενοι τὸν τρόπον αὐτῷ, κατακρύπτουσι τὸν Κροῖσον· ἐπὶ τῷδε τῷ λόγῳ, ὥς ἐῖ μὲν μεταμελήσει τῷ Καμβύσῃ, καὶ ἐπιζητῇ^δ τὸν Κροῖσον, οἱ δὲ, ἐκφάναντες αὐτὸν, δῶρα λάμψουσαι ζάγρια Κροῖσῳ· ἣν δὲ μὴ^ε μεταμελήται, μηδὲ ποθῇ μιν, τότε καταχρησάσθαι. ἐπόθησέ τε δὴ ὁ Καμβύσης τὸν Κροῖσον ἐκ πολλῶ μετέπειτα χρόνῳ ὕστερον, καὶ οἱ θεράποντες μαθόντες τῷτο, ἐπηγγέλλοντο αὐτῷ ὡς περιεΐη. Καμβύσης δὲ Κροῖσῳ μὲν συνήδεσθαι ἔφη περιεόντι, ἐκείνους μὲν τοὶ τοὺς περιποιήσαντας οὐ καταπρόΐξεσθαι, ἀλλ' ἀποκλινέειν· καὶ ἐποίησε ταῦτα.

λζ'. Ὁ μὲν δὴ τοιαῦτα πολλὰ ἐς Πέρσας τε καὶ τὰς συμμάχους ἐξεμαίνετο, μένων ἐν Μέρφι· καὶ θήκας τε παλαιὰς ἀνοίγων, καὶ σκεπτόμενος τὰς νεκρὰς. ὥς δὲ δὴ καὶ ἐς τὸ Ἡφαίστου ἱερὸν^ς ἦλθε, καὶ πολλὰ τῷγάλματι κατεγέλασε· ἔστι γὰρ τῷ Ἡ-

^δ ἐπιζητοῖ. ^ε ἣν μὲν δὴ μὴ. ^ς ἐς δὲ δὴ καὶ Ἡφαίστου τὸ ἱερὸν.

interimant. Ministri, qui mores ejus nos-
sent, Croesum abdiderunt: hac ratione,
ut si Cambyfes facti poenitens requireret
Croesum, eo producto donis afficerentur
quod illum servassent: si non poeniteret,
nec desideraret, tunc hominem interfice-
rent. Nec ita multo post quum Camby-
fes desideraret Croesum, ministri hoc a-
nimadvertentes, enunciant ei hominem
supersse. Cambyfes se quidem inquit
Croeso superstiti adgaudere, sed iis qui il-
lum servassent, veniam non daturum, sed
mortem allaturum: prout et fecit.

37. Multa hujusmodi tam in Persas
quam in socios, Cambyfes insanivit, Mem-
phi desidens, et vetusta recludens sepul-
cra, mortuosque inspiciens. Ut vero eti-
am templum Vulcani adiit, multo derisu
simulacrum illius quoque cavillatus est.

siquidem statua Vulcani simillima est Pataicis Phoeniciis, quos in triremium probris Phoenices circumferunt: quos qui non vidit, hîc indico, esse illos Pygmaei viri imagine. In templum quoque Cabi-
rorum, inaccessum alteri quam sacerdoti, ingressus est: et quae illic erant simula-
cra, multis in ea jocus verbis, concrema-
vit. Sunt autem et haec Vulcani similia,
hujus autem illos ajunt esse filios.

38. Undique igitur mihi clarum esse videtur Cambysem vehementer insanisse; non enim tentasset templa ac ritus habere ludibrio. Nam siquis universis hominibus praebeat facultatem optimas ex omnibus leges eligendi, profecto cunctas singuli rimati, suas eligerent. Ita existimant quique longe pulcherrimas esse suas leges. Non igitur credibile est alium virum

Φαίςου τῷγαλμα τοῖσι Φοινικηίοισι Πα-
 ταϊκοῖσι ἐμφερέσατον, τοὺς οἱ Φοῖνικες ἐν
 τῇσι πρῶρησι τῶν τριήρεων περιάγῃσι. ὅς
 δὲ τέτυς μὴ ὀπώπεε, ὧδε ἰσημανέω· πυγ-
 μαῖς ἀνδρὸς μίμησίς ἐστι. ἐσῆλθε δὲ καὶ ἐς
 τῶν Καθεύρων τὸ ἱρὸν, ἐς τὸ οὐ Δεμιτόν
 ἐστι ἐσιέναι ἄλλον γε ἢ τὸν ἱρέα. ταῦτα
 δὲ τὰγάλματα καὶ ἐνέπρησε, πολλὰ καλα-
 σκώφας. ἐστι δὲ καὶ ταῦτα ὅμοια τοῦ ^b
 Ἡφαίστου. τέτυς δὲ σφεας παῖδας λέγουσι
 εἶναι.

λη'. Πανταχῇ ὧν μοι δῆλόν ἐστι ὅτι
 ἐμάνη μεγάλως ὁ Καμβύσης· οὐ γὰρ ἂν
 ἱρῶσιν τε καὶ νομαίοισι ἐπεχείρησε κατα-
 γελᾶν. εἰ γάρ τις προθείη ^c πᾶσι ἀνθρώ-
 ποις ἐκλέξασθαι κελεύων νόμους τῆς καλ-
 λίστης ἐκ τῶν πάντων νόμων, διασκεψάμε-
 νοι ἂν ἐλοίατο ἕκαστοι τοὺς ἐωϋτῶν· οὕτω
 κολίμῃσι πουλύ τι καλλίστους τῆς ἐωϋτῶν
 νόμους ἕκαστοι εἶναι. ἕκων οἰκός ἐστι ^d ἄλλο

^a ὀπώπει, ἰγὼ δὲ ἰσημανίω. ^b ὅμοια τοῖσι τῷ. ^c MS. προσ-
 θέτω. ^d οἰκός ἐστι.

γε ἢ μαινόμενον ἄνδρα γέλωτα τοιαῦτα ^α τίθεσθαι. ὥς δὲ οὕτω νενομίσασιν τὰ περὶ τῶν νόμων πάντες ἄνθρωποι, πολλοῖσί τε καὶ ἄλλοισι τεκμηρίοισι πάρεστι σαθμώσασθαι, ἐν δὲ δὴ καὶ τῷδε. Δαρεῖος ἐπὶ τῆς ἐωϋτῆ ἀρχῆς καλέσας Ἑλλήνων τῶν παρηνίας, εἶρετο ἐπὶ κόσῳ ^β ἂν χρήματι βαλοίατο τῶν πατέρας ἀποθνήσκοντας κατασιτέεσθαι. οἱ δὲ ἐπ' οὐδενὶ ἔφασαν ἔρδειν ἂν τῷτο. Δαρεῖος δὲ μετὰ ταῦτα καλέσας Ἰνδῶν τῶν καλεομένων Καλλατίας, οἱ τῶν γονέας κατεσθίσι, εἶρετο, παρηνόντων τῶν Ἑλλήνων, καὶ δι' ἐρμηνέος μανθανόντων τὰ λεγόμενα, ἐπὶ τίνι χρήματι δεξαίατ' ἂν τελευτέοντας τῶν πατέρας κατακαίειν πυρί. οἱ δὲ, ἀμβώσαντες μέγα, εὐφημεῖν μιν ἐκέλευον. οὕτω νῦν ^γ ταῦτα νενόμισται. καὶ ὀρθῶς μοι δοκεῖ Πίνδαρος ποιῆσαι, νόμον πάντων βασιλέα φήσας εἶναι.

λθ'. Καμβύσεω δὲ ἐπ' Αἴγυπτον στρα-

^α γέλωτα τὰ τοιαῦτα. ^β κόσμῳ. ^γ οὕτω μὲν τινι.

quam dementem, talia ludibrio habere. At ita de suis omnes homines legibus sentire, licet cum multis aliis conjecturis colligere, tum etiam hac: Darius accitos qui in sua ditione erant Graecos percontatus est, quanta pecunia vellent defunctis parentibus vesci: illis negantibus ulla se pecunia hoc esse facturos, Darius dehinc Graecis praesentibus, et quae dicebantur per interpretem discentibus, vocatos ad se eos Indos qui Callatiae nominati vescuntur parentibus, rogavit, quantum accipere pecuniarum vellent ut patres defunctos igne comburerent. Indi vehementer reclamantes, meliora illum ominari jubebant. Atque ita moribus comparatum est: recteque mihi videtur Pindarus in carmine fecisse ut diceret Legem omnium esse regem.

39. CETERUM dum Cambyfes in

Aegypto bella gerit, Lacedaemonii quoque intulere bellum Samo et Polycrati Aeacis filio, qui Samum vi occupatam habebat, et urbem inter initia trifariam partitus erat cum fratribus, Pantagnoto et Sylofonte: quorum deinde altero necato, altero qui erat junior, Sylofonte ejecto, totam obtinebat Samon, et amicitiae inito foedere hospitii cum Amasi rege Aegypti, mittens munera, vicissimque ab eo accipiens: brevique statim tempore res ejus adeo processerunt, ut per Ioniam ceteramque Graeciam celebrarentur. Quocunque enim bellare intenderet, cuncta ei prospere cedebant, quum haberet centum naves quinquaginta remorum, mille sagittarios, invadens omnes sine ullo cuiusquam discrimine: quod diceret se magis gratificaturum amico, si ei quae abstulisset redderet, quam si nihil omnino auferret. Multas itaque hic insulas, multa

τευομένους, ἐποίησαντο καὶ Λακεδαιμόνιοι στρα-
τηίην ἐπὶ Σάμον τε καὶ Πολυκράτεια τὸν
Αἰάκεος, ὃς ἔχε Σάμον ἐπαναστάς. καὶ τὰ
μὲν πρῶτα τριχῇ δασάμενος τὴν πόλιν,
τοῖσι ἀδελφεοῖσι Πανταγνώτῳ καὶ Συλο-
σῶνι ἐνειμε· μετὰ δὲ, τὸν μὲν αὐτέων ἀ-
ποκλείνας, τὸν δὲ νεώτερον Συλοσῶντα ἐξε-
λάσας, ἔσχε πᾶσαν τὴν Σάμον. ἴσχον
δὲ, ξεινηίην Ἀμάσι τῷ Αἰγύπτου βασιλεῖ
φιλίῳ συνεθήκατο ^δ, πέμπων τε δῶρα, καὶ
δεκόμενος ἄλλα παρ' ἐκείνου. ἐν χρόνῳ δὲ
ὀλίγῳ αὐτίκα τῷ Πολυκράτειος τὰ πρήγ-
ματα αὖξετο, καὶ ἦν βεβωμένα ἀνά τε
τὴν Ἰωνίην, καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα· ὅ-
κω γὰρ ἰθύσειε στρατεύεσθαι, πάντα οἱ ἐ-
χώρει εὐτυχέως. ἐκέκτητο ^ε δὲ πεντη-
κοντέρους τε ἑκατὸν, καὶ χιλίους τοξότας.
ἔφερε δὲ καὶ ἦγε πάντας, διακρίνων οὐδένα.
τῷ γὰρ φίλῳ ἔφη χαριεῖσθαι μᾶλλον ἀ-
ποδιδούς τὰ ἔλαβε, ἢ ἀρχὴν μηδὲ λαβών.
συχνάς μὲν δὴ τῶν νήσων αἰρήκεε, πολ-

^δ δι' ξεινήν Ἀμάσι τῷ Αἰγυπτίων βασιλεῖ συνεθήκατο. ^ε ἐκτ-ῖο.

λά δὲ καὶ τῆς ἡπείρου ἄσπεα. ἐν δὲ δὴ καὶ
 Λεσβίους πανστρατὶ βοηθέοντας Μιλησί-
 οισι, ναυμαχίῃ κρατήσας εἶλε, οἱ τὴν
 τάφρον περὶ τὸ τεῖχος τὸ ἐν Σάμῳ πᾶ-
 σαν δεδεμένοι ὥρυξαν.

μ'. Καί κως τὸν Αἰμασὼν εὐτυχέων
 μεγάλως ὁ Πολυκράτης οὐκ ἐλάνθανε,
 ἀλλὰ οἱ τοῦτ' ἦν ἐπιμελές. πολλῶ δὲ ἐ-
 τι πλεῦνός ^ε οἱ εὐτυχίης γινομένης, γρά-
 ψας ἐς βιβλίον τάδε, ἐπέσειλε ἐς Σάμον·

‘ ΑΜΑΣΙΣ ΠΟΛΥΚΡΑΤΕΙ ὩΔΕ ΛΕΓΕΙ.

‘ Ἡδὺ μὲν πυνθάνεσθαι ἄνδρα φίλον καὶ

‘ ξεῖνον εὖ πρήσσοντα· ἐμοὶ δὲ αἰσαί με-

‘ γάλα εὐτυχίαι ἐκ ἀρέσκουσι, τὸ θεῖον

‘ ἐπισαμένῳ ὥς ἐστι φθονερόν. καί κως βέ-

‘ λομαι καὶ αὐτὸς καὶ τῶν ἄν κήδωμαι,

‘ το μὲν τι εὐτυχεῖν τῶν πρηγμάτων,

‘ τὸ δὲ προσπταίειν· καὶ οὕτω διαφέρειν

‘ τὸν αἰῶνα, ἐναλαῖζ πρήσων, ἢ εὐτυ-

‘ χέων τὰ πάντα. οὐδένα γάρ κω λόγῳ

‘ οἶδα ἀκούσας, ὅστις ἕτερος οὐ ^ε κακῶς ἐ-

^ε πολλῶ δέ τοι πλεῖνος. ^ε ὅστις ἰς τέλος ἔ-

etiam in continente oppida capiebat. Sic etiam Lesbios cum omnibus copiis opem Milesiis ferentes navali proelio vicit cepitque, qui omnem fossam moenia Sami ambientem vincti foderunt.

40. Atque res Polycratis tantopere secundas esse non latuit Amasin, cui hoc curae erat. Sed quum assidue forent multo secundiores, Amasis libellum Samum misit in haec verba scriptum, ‘ AMASIS
 ‘ POLYCRATI ITA INQUIT, Mihi
 ‘ quidem, feliciter agi cum viro amico et
 ‘ hospite, audire voluptati est: tamen tuae
 ‘ magnae prosperitates mihi non placent,
 ‘ qui intelligo quam invidum numen sit.
 ‘ Quod ad me attinet, velim tum meas
 ‘ ipsius, tum eorum qui mihi curae sunt
 ‘ res alias prospere ire, alias offendere, et
 ‘ ita aevum traducere vicissim, varians
 ‘ quam omnia prosperus. Nec enim ad-
 ‘ huc de quoquam audisse me puto, qui

‘ quum in omnibus felix fuisset, non tan-
 ‘ dem male perierit funditus. Tu itaque
 ‘ mihi obtemperans, hoc adversus pro-
 ‘ speritates agito: dispice quid tibi sit quod
 ‘ plurimi facias, et in quo amisso maxime
 ‘ sis animo doliturus; id ubi inveneris,
 ‘ ita abjicito ut nunquam ad homines ve-
 ‘ niat. Quod si prospera tua deinceps jam
 ‘ non fuerint variata adversis, medeare tu
 ‘ tibi subinde eo modo quem tibi sub-
 ‘ jeci.’

41. Haec quum legisset Polycrates, et
 in animum demississet, tanquam bene sibi
 ab Amasi praecepta, disquirebat quod-
 nam suorum ornamentorum esset quo a-
 misso maxima ipse molestia afficeretur; at-
 que hoc tandem quaeritando invenit. E-
 rat ei gemma signatoria smaragdus, quam
 gestabat, auro vineta, opus Theodori Sa-
 mii Telecle geniti: hanc ubi abjiciendam
 statuit, ita faciebat. Quinquaginta remo-

' τελεύτησε πρόρριζος, εὐτυχέων τὰ πάν-
 ' τα. σὺ νῦν ^a ἐμοὶ πειδόμενος, ποιήσον
 ' πρὸς τὰς εὐτυχίας τοιάδε· φροντίσας
 ' τὸ ἂν εὐρῆς ^b ἐόν τοι πλείστου ἄξιον, καὶ
 ' ἐπ' ᾧ σὺ ἀπολομένῳ μάλισα τὴν ψυ-
 ' χὴν ἀλγήσεις, τῷτο ἀπόβαλε οὕτω, ὅ-
 ' κως μηκέτι ἦξη ἐς ἀνθρώπους. ἦν τε μὴ
 ' ἐναλλάξ ἤδη τῷ πὸ τέττα αἱ εὐτυχίαι
 ' τοιούταισι πάθαισι ^c προσπίπτωσι, τρό-
 ' πῳ τῷ ἐξ ἐμεῦ ὑποκειμένῳ ἀκέο.'

μί'. Ταῦτα ἐπιλεξάμενος ὁ Πολυ-
 κράτης, καὶ νόῳ λαβὼν ὥς οἱ εὖ ὑπετίθετο ^d
 Αμασις, ἐδίξετο ἐπ' ᾧ ἂν μάλισα τὴν ψυ-
 χὴν ἀσθεῖη ^e ἀπολομένῳ τῶν κειμηλίων.
 διζήμενος δ' εὗρισκε τόδε· ἦν οἱ σφρηγὶς
 τὴν ἐφόρει χρυσόδετος, σμαράγδος μὲν λί-
 θος ἔσσα, ἦν δὲ ἔργον Θεοδώρου τῷ Τηλε-
 κλέος Σαμίου· ἐπεὶ ὧν ταύτην οἱ ἐδόκεε
 ἀποβαλέειν, ἐποίεε τοιάδε ^f. πεντηκόντηρον

^a σὺ ἂν νῦν, et quod sequitur verbum ποιήσον abest a MS. sed
 margine inscriptum. ^b εὐροῖς. ^c ἦν αἱ εὐτυχίαι τοι τῷ πὸ τῶν
 αὐτοῖσι παθῶσι. ^d ὑπετίθειτο. ^e ἀσθενεῖν. ^f ταδε.

πληρώσας ἀνδρῶν, ἐσέβη ἐς αὐτήν· μετὰ δὲ, ἀναγαγεῖν ἐκέλευε ⁸ ἐς τὸ πέλαγος· ὡς δὲ ἀπὸ τῆς νήσῃ ἐκὰς ἐγένετο, περιελόμενος τὴν σφρηγίδα, πάντων ὀρεόντων τῶν συμπλόων, ῥίπτει ἐς τὸ πέλαγος. τοῦτο δὲ ποιήσας ἀπέπλεε· ἀπικόμενος δὲ ἐς τὰ οἰκία, συμφορῇ ἐχρῆτο.

μβ'. Πέμπτη δὲ ἡ ἕκτη ἡμέρῃ ἀπὸ τέτων, τὰδὲ οἱ συνήνεικε γενέσθαι· ἀνὴρ Ἀλκιεύς, λαβὼν ἰχθῦν μέγαν τε καὶ καλόν, ἤξιον μιν Πολυκράτει δῶρον δοθῆναι. Φέρων δὲ ἐπὶ τὰς θύρας, Πολυκράτει ἔφη ἐθέλειν ἐλθεῖν ἐς ὄψιν. χωρήσαντος δὲ οἱ τέττα, ἔλεγε, δίδους τὸν ἰχθῦν, ' Ω βασιλεῦ, ἐγὼ τόνδε ἐλὼν, οὐκ ἐδικαίωσα φέρειν ἐς ἀγορὴν, καίπερ ἐὼν ἀποχειροβίωτος, ἀλλὰ μοι ἐδόκεε σεῦ τε εἶναι ἄξιος καὶ τῆς σῆς ἀρχῆς. σοὶ δὴ μιν φέρων δίδωμι.' ὁ δὲ, ἡορταῖς τοῖσι ἔπεσι, ἀμείβεσθαι τοῖσδε, ' Κάρτα τε εὖ ἐποίησας· καὶ χάρις διπλή τῶν τε λόγων

⁸ ἐκίλισσι.

rum navem viris instructam conscendit, et mox in altum provehere jubet. Et postquam ab insula procul aberat, detractum sibi sigillum, iis qui una navigabant inspectantibus, abjecit in pelagus: hoc acto renavigavit.

42. Reverso domum, quum ex jactura afficeretur, quinto sextove quam haec acta sunt die, hoc ei casu evenit. Piscator quidam captum a se piscem, grandem fane ac pulchrum, putavit dignum quo Polycratem donaret. eum ad fores quum attulisset, dixit se in conspectum Polycratis ire velle: a janitore permissus, donans Polycrati piscem, ‘ O Rex, inquit, hunc
‘ ego quem cepi piscem, etsi operis manuariis vitam tolero, tamen non judicavi
‘ ferendum a me esse in forum, sed te
‘ tuaque potentia dignum. Eum itaque affero tibi, donoque.’ His verbis iste delectatus, ita respondit, ‘ Tu vero probe, nec

‘facto solo, sed etiam oratione apud me
 ‘inisti gratiam: ad cocnamque te voca-
 ‘tum volo.’ Haec magni faciens piscator
 domum abiit. piscem ministri scindentes,
 offendunt in ejus alvo sigillum Polycra-
 tis. quod ubi viderunt sumpseruntque, ad
 Polycratem laetabundiquamcelerrime tu-
 lerunt. Eoque illi reddito, referebant quo
 pacto fuisset inventum. Polycrates, quum
 illi subvenisset divinam rem esse, singula
 quaeque a se gesta retulit in libellum, et
 qualia accidissent ipsi. Haec ubi scripsit,
 in Aegyptum misit.

43. Amasis perlectis tabellis quae a
 Polycrate venerant, intellexit fieri non
 posse, ut homo alterum hominem casui
 eventuro eripiat; et Polycratem non be-
 ne moriturum esse qui per omnia fuisset
 felix, adeo ut ea quoque reperiret quae ab-
 jecisset. Misso itaque Samum caduceato-
 re, dixit se jus cum illo hospitii solvere.

καὶ τοῦ δώρου • καὶ σε ἐπὶ δεῖπνον κα-
 λέομεν.' ὁ μὲν δὴ ἄλιεύς, μέγα ποιεύ-
 μενος ταῦτα, ἥϊε ἐς τὰ οἰκία. τὸν δὲ
 ἰχθῦν τάμνοντες οἱ θεράποντες, εὐρίσκου-
 σι ἐν τῇ νηδίᾳ αὐτοῦ ἐνεοῦσαν τὴν Πολυ-
 κράτεος σφρηγίδα. ὡς δὲ εἶδόν τε καὶ ἔ-
 λαβον, τάχις αὖ ἔφερον κεχαρηότες ^α πα-
 ρὰ τὸν Πολυκράτα. δίδόντες δὲ οἱ τὴν
 σφρηγίδα, ἔλεγον ὅτεω τρόπῳ εὐρεθείη.
 τὸν δὲ ὡς ἐσηλθε θείον εἶναι τὸ πρῆγμα,
 γράφει ἐς βιβλίον πάντα, τὰ ποιήσαντά μιν,
 οἷα καταλελάβηκε • γράψας δὲ, ἐς Αἴγυ-
 πτον ἐπέθηκε.

μγ'. Επιλεξάμενος δὲ ὁ Αμασις τὸ βι-
 βλίον τὸ παρὰ τῷ Πολυκράτεος ἦκον, ἔ-
 μαθε ὅτι ἐκκομίσαι τε ἀδύνατον εἶη ἀνθρώ-
 πῳ ἄνθρωπον ἐκ τοῦ μέλλοντος γίνεσθαι
 πρῆγμαίος, καὶ ὅτι ἐκ' εὖ τελευτήσῃν μέλ-
 λει Πολυκράτης εὐτυχέων τὰ πάντα • ὅς
 καὶ τὰ ἀποβάλλει, εὐρίσκει. πέμψας δὲ
 ρί κήρυκα ἐς Σάμον, διαλύεσθαι ἔφη τὴν

^α κεχαρηότες. ^β ὅτι ὡς ἐκ.

Ξεινίην. τῷδε εἵνεκα ταῦτα ἐποίεε, ἵνα μὴ συντυχίης δεινῆς τε καὶ μεγάλης Πολυκράτεα καταλαβούσης, αὐτὸς ἀλγήσει τὴν ψυχὴν, ὡς περὶ ξείνου ἀνδρός.

μό'. Ἐπὶ τῷτον δὴ ὦν τὸν Πολυκράτεα εὐτυχέοντα τὰ πάντα, ἐσρατεύοντο Λακεδαιμόνιοι, ἐπικαλεσαμένων τῶν μετὰ ταῦτα Κυδωνίην τὴν ἐν Κρήτῃ κτισάντων Σαμίων. Πολυκράτης δὲ πέμψας παρὰ ^d Καμβύσεια τὸν Κύρη συλλέγοντα στρατὸν ἐπ' Αἴγυπτον, ἐδείκθη ὅπως ἂν καὶ παρ' ἐωὺ τὸν πέμψας ἐς Σάμον, δέοιτο στρατῷ. Καμβύσης δὲ ἀκέσας τούτων, προθύμως ἔπεμπε ἐς Σάμον, δεησόμενος Πολυκράτεος στρατὸν ναυτικὸν ἅμα πέμψαι ἐωὺτῷ ἐπ' Αἴγυπτον. ὁ δὲ, ἐπιλέξας τῶν ἀστῶν τὴς ὑπώπλευε μάλισα ἐς ἐπανάστασιν, ἀπέπεμπε τεσσεράκοντα τριήρεσι· ἐντειλάμενος Καμβύσῃ ὀπίσω τούτους μὴ ἀποπέμπειν.

^c ξένον. Ἐπὶ. ^d Σαμίων. Πέμψας δὲ κήρυκα κἀδὲν Σαμίων Πολυκράτης παρὰ.

Quod ideo fecit, ne in tristem aliquem gravemque casum incidente Polycrate, animi dolorem veluti de hospite ipse contraheret.

44. Adversus hunc igitur Polycratem in omnibus feliciter agentem, Lacedaemonii sumpserunt expeditionem, acciti ab iis Samiis qui post haec Cydoniam in Creta condiderunt. Polycrates, misso ad Cambysem Cyri filium, adversus Aegyptum copias comparantem, oravit ut nunciis etiam ad se in Samum missis, rogaret aliquid copiarum. Quod audiens Cambyfes, libenter in Samum misit ad rogandas a Polycrate nauticas copias, quas secum iste mitteret in Aegyptum. Polycrates, delectos quos maxime suspicabatur ex urbanis ad rebellionem spectare, quadraginta triremibus misit, Cambyfi mandans ne retro eos dimitteret.

45. Et alii quidem negant Samios a Polycrate missos, in Aegyptum pervenisse: sed quum in Carpathio mari cursum tenerent, inter se colloquutos decrevisse ne ulterius tenderent. Alii vero ajunt pervenisse in Aegyptum, ac retentos inde fugam fecisse: et in Samum redeuntibus Polycratem cum classe occurrentem pugnavisse; sed illos, qui redirent superasse, atque in insulam exisse: ubi mox pugna pedestri commissa victi sint, atque ita Lacedaemonem navigarunt. Sunt qui dicant eosdem ab Aegypto redeuntibus adversus Polycratem victoria potitos fuisse: non recte dicentes mea opinione. Neque enim oportuisset illos asciscere Lacedaemonios, si per se satis ad expellendum Polycratem validi erant. Praeterea nec ratio dicit, ut cui permulti aderant, cum auxiliarii mercede conducti, tum domestici sagittarii, is

μέ. Οἱ μὲν δὴ λέγουσι τοὺς ἀποπεμ-
φθέντας Σαμίων ὑπὸ Πολυκράτους^c, οὐκ
ἀπικέσθαι ἐς Αἴγυπτον· ἀλλ' ἐπεὶ τε ἐ-
γένοντο ἐν Καρπάθῳ πλέοντες, δοῦναί σφι
λόγον, καὶ σφι ἀδεῖν τὸ προσωτέρω μη-
κέτι πλέειν. οἱ δὲ λέγουσι ἀπικομένους τε
ἐς Αἴγυπτον καὶ Φυλασομένους, ἐνθεῦτεν
αὐτὰς ἀποδρῆναι. καταπλέουσι δὲ ἐς τὴν
Σάμον Πολυκράτης νηυσὶ ἀντιάσας, ἐς
μάχην κατέστη· νικήσαντες δὲ οἱ κατιόντες,
ἀπέβησαν ἐς τὴν νῆσον. πεζομαχήσαντες
δὲ ἐν αὐτῇ, ἐσώθησαν· καὶ οὕτω δὴ ἐ-
πλεον ἐς Λακεδαίμονα. εἰσὶ δὲ οἱ λέγουσι
τὰς ἀπ' Αἰγύπτου νικῆσαι Πολυκράτεια·
λέγοντες, ἐμοὶ δοκέειν, ἔκ ὀρθῶς. ἔδεν γὰρ
εἶδει σφέας Λακεδαιμονίους ἐπικαλέεσθαι,
εἴπερ αὐτοὶ ἱκανοὶ ἦσαν Πολυκράτεια πα-
ραστῆσθαι. πρὸς δὲ τούτοισι, ἔδὲ λόγος
αἰρέει, τῷ ἐπίκουροι μισθωτοὶ^f καὶ τοξό-
ται οἰκῆτοί ἦσαν πλήθει πολλοί, τοῦτον

^c Haec verba ὑπὸ Πολυκράτους non exstant in MS. ^f ἐπίκουροι
τε μισθωτοί.

ὑπὸ τῶν κατιόντων Σαμίων ἐόντων ὀλίγων
 ἐσσωθῆναι· τῶν δὲ ὑπ' ἐωὐτῷ ἐόντων πο-
 λιητέων τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας ὁ Πο-
 λυκράτης ἐς τὴς νεωσοίκους συνειλήσας, εἶ-
 χε ἐτοιμούς, ἦν ἄρα προδιδῶσι οὗτοι πρὸς
 τὴς κατιόντας, ὑποπρῆσαι αὐτοῖσι τοῖσι
 νεωσοίκοις.

μζ'. Επεὶ τε δὲ οἱ ἐξελασθέντες^α Σα-
 μίων ὑπὸ Πολυκράτους ἀπίκοντο ἐς τὴν
 Σπάρτην, κατασάντες ἐπὶ τὴς ἀρχονίας,
 ἔλεγον πολλὰ, οἷα κάρτα δεόμενοι. οἱ δέ
 σφι τῇ πρώτῃ κατασάσει ὑπεκρίναντο, τὰ
 μὲν πρῶτα λεχθέντα ἐπιλελῆσθαι, τὰ δὲ
 ὕστατα^β ὕ συνιέναι. μετὰ δὲ ταῦτα, δεύ-
 τερα κατασάντες, ἄλλο μὲν εἶπον οὐδέν,
 Δύλακον δὲ φέροντες, ἔφασαν τὸν Δύλα-
 κὸν ἀλφίτων^γ δέεσθαι. οἱ δέ σφι ὑπεκρί-
 ναντο, τῷ Δυλάκῳ περιειργάσθαι. βοηθέ-
 ειεν δὲ ὧν ἔδοξε αὐτοῖσι.

μζ'. Καὶ ἔπειτα παρασκευασάμενοι ἐ-

^α ἔξελασθέντες. ^β Haec verba ἐπιλελῆσθαι, τὰ δὲ ὕστατα non ex-
 stant in MS. nisi in margine adscripta. ^γ τὸν ἀλφίτων.

a Samiis redeuntibus numero paucis fuerit superatus; eorum vero qui sub ipso erant civium liberi atque uxores Polycrates in navalia coactos tenebat paratos, ut si ii eum redeuntibus aliis prodidissent, una cum ipsis navalibus combureret.

46. Posteaquam vero Samii qui a Polycrate exacti erant, Spartam venerunt, introducti ad principes multa sane, qualia supplices, commemorabant. Quibus illi primo congressu responderunt, eorum quae isti dixissent, priorum quidem oblitos esse, posteriora vero non intelligere. Secundo deinde congressu nihil isti dixerunt, nisi allato panario, illud pane indigere. Quibus iidem responderunt panario curiose actum fuisse. Itaque opem ferendam eis censuerunt.

47. Ac postea instructi Lacedaemo-

nii, cum exercitu in Samum se contulere, referendae gratiae caussa, ut Samii ajunt, quia illos aliquando Samii adversus Mefsenios navibus auxilio fuissent: ut vero Lacedaemonii ajunt, non tam ut tutarentur precantes Samios, militavisse, quam ut ulciscerentur rapinam crateris, quem Croeso portabant, et thoracis ab Amasi rege Aegypti ipsis muneri missi. Interceperant enim Samii priore quam craterem anno, thoracem quoque lincum quidem, et frequentibus animalium figuris intextis, sed ornatum auro lanisque, ex xylo: ob id admiratione dignum faciunt thoracis licia: nam quum ea tenuia et exilia, tamen in se habeant trecenta ac sexagena licia, singulaque conspicua. Qualis alter est, quem in Lindo Minervae idem Amasis dedicavit.

48. Adjuverunt autem hanc expeditionem contra Samios, ut fieret, admodum

στρατεύοντο Λακεδαιμόνιοι ἐπὶ Σάμον. ὥς
 μὲν Σάμιοι λέγουσι, εὐεργεσίας ἐκτίνοντες,
 ὅτι σφι πρότεροι αὐτοὶ νηυσὶ ἐβοήθησαν ἐ-
 πὶ Μεσσηνίᾳ· ὥς δὲ Λακεδαιμόνιοι λέγου-
 σι, ἔκ οὕτω τιμωρῆσαι ^d δεομένοισι Σαμί-
 οισι ἐστρατεύοντο, ὥς τίσασθαι βουλόμενοι
 τῷ κρητῆρος τῆς ἀρπαγῆς, τὸν ἦγον Κροί-
 σῳ, καὶ τῷ Δώρηκος τὸν αὐτοῖσι Αμασις ὁ
 Αἰγυπλῆς βασιλεὺς ἐπέμψε δῶρον. καὶ γὰρ
 Δώρηκα ἐλήϊσαντο τῷ προτέρῳ ἔτεϊ ἢ τὸν
 κρητῆρα, οἱ Σάμιοι· ἔόντα μὲν λίνεον, καὶ
 ζῶων ἐνυφασμένων συχνῶν, κεκοσμημένον
 δὲ χρυσῷ καὶ εἰρίοισι ἀπὸ ξύλου· τῶνδε εἵ-
 νεκα θωυμάσαι ἄξιον ἀρπεδόνῃ ἐκάσῃ τῷ
 Δώρηκος ποίει. εὐῶσα γὰρ λεπτή, ἔχει
 ἀρπεδόνας ἐν ἐωῦτῇ τριηκοσίας ^e καὶ ἑξήκον-
 τα, πάσας φανεράς. τοιοῦτος ἕτερός ἐστι
 καὶ τὸν ἐν Λίνδῳ ἀνέθηκε τῇ Αθηναίῃ Α-
 μασις.

μή. Συνεπελάβοντο δὲ τῷ στρατεύμα-
 τος τῷ ἐπὶ Σάμον ὥς γενέσθαι, καὶ Κορ

^d ὅκα τι τιμωρῆσαι. ^e τριηκοσίους habet MS.

ρίνθιοι προθύμως. ὕβρισμα γὰρ καὶ ἐς τέττας
 εἶχε ἐκ τῶν Σαμίων γενόμενον γενεῇ πρό-
 τερον τῷ στρατεύματι τέττα, κατὰ δὴ τὸν
 αὐτὸν χρόνον τῷ κρητῆρος τῇ ἀρπαγῇ γε-
 γονός. Κερκυραίων γὰρ παῖδας τριηκοσίων
 ἀνδρῶν τῶν πρώτων, Περίανδρος ὁ Κυφέ-
 λης ἐς Σάρδεις ἀπέπεμψε παρὰ Αλυάττεια
 ἐπὶ ἑκτομῇ. προσχόντων δὲ ἐς τὴν Σάμον
 τῶν ἀγόνων τῆς παῖδας Κορινθίων, πυθό-
 μενοι οἱ Σάμιοι τὸν λόγον, ἐπ' οἷσι ἀγοία-
 το ἐς Σάρδεις, πρῶτα μὲν τῆς παῖδας ἐ-
 δίδασαν ἰρῆ ἀφασθαι Ἀρτέμιδος· μετὰ δὲ,
 ὅς περιορέοντες ἀπέλκειν τῆς ἱκέτας ἐκ τῆς
 ἰρῆς, σιτίων δὲ τῆς παῖδας ἐργόνων Κοριν-
 θίων, ἐποίησαντο οἱ Σάμιοι ὀρτὴν, τῇ καὶ
 νῦν ἐτι χρέωνται κατὰ ταυτά. νυκλὸς γὰρ
 ἐπιγενομένης, ὅσον χρόνον ἱκέτευον οἱ παῖ-
 δες, ἴσασαν χορὰς παρθένων τε καὶ ἡθέων·
 ἰσάντες δὲ τῆς χωρῆς, τρωκτὰ σησάμεν τε
 καὶ μέλιτος ἐποίησαντο νόμον φέρεσθαι· ἵνα
 ἀρπάζοντες οἱ τῶν Κερκυραίων παῖδες ἐ-

^ε ἀγοίατο οἱ παῖδες ἰς.

prompte Corinthii. In quos etiam Samiorum extabat injuria aetate quae praecessit hanc expeditionem, circa idem tempus facta quo crater interversus est. Nam quum Periander Cypseli filius, Sardes ad Alyattem castrandos mitteret trecentorum primorum in Corcyraeis liberos, Corinthiique qui illos ducebant, Samum appulsi essent, audita Samii causa cur Sardes ducerentur, primum edocuere pueros, ut templum Dianae tangerent: deinde non negligentes abstrahere supplices a templo, quum arcerent Corinthii eos alimentis, ipsi Samii diem solennem egerunt, quem nunc quoque per eadem facta celebrant. Quum enim nox advenerat, quamdiu pueri supplicabant, exercebant choros virginum atque adolescentium, et interea dum choros exercent, ritum instituerunt ferendi esculenta ex sesamo ac melle, ut ea Corcyraeorum filii rapientes,

alimenta haberent. id eousque factum est, dum Corinthii puerorum custodes illis omissis abierunt. Ita Samii pueros Corcyram reduxerunt.

49. Quod si defuncto Periandro, Corinthiis cum Corcyraeis amicitia extitisset, illi non fuissent portio expeditionis hujus contra Samum propter hanc causam: nunc ab ipsis insulae originibus, Corinthii semper cum Corcyraeis discordes mutuo fuere. Hujus igitur rei memores Corinthii, exulcerato in Samios animo erant. Mittebat autem Periander ad castrandum Sardes primorum Corcyraeorum delectos pueros, ulciscendi gratia, quia Corcyraei priores nefandum facinus in eum admiserant.

50. Nam posteaquam uxorem suam Melissam necavit Periander, accidit, ut ad superiorem calamitatem haec quoque altera illi accederet. Erant ei ex Melissa

χοιεν τροφήν. ἐς τοῦτο δὲ οἱ ἐγένετο,
ἐς δ' οἱ Κορίνθιοι τῶν παίδων οἱ Φύλακοι
οἶχοντο ^α ἀπολιπόντες. τοὺς δὲ παῖδας
ἀπήγαγον ἐς Κέρκυραν οἱ Σάμιοι.

μβ'. Εἰ μὲν νυν Περιάνδρῳ τελευτήσαν-
τος τοῖσι Κορινθίοισι Φίλα ἦν πρὸς τοὺς
Κερκυραίους, οἱ δὲ ἔκ αὐτῶν συνελάβοντο τοῦ
στρατεύματος τῷ ἐπὶ Σάμον ταύτης εἵνε-
κεν ^β τῆς αἰτίας· νῦν δὲ αἰεὶ ἐπεὶ τε ἔκ-
τισαν τὴν νῆσον, εἰσὶ ἀλλήλοισι διάφοροι
έόντες ἐωυτόισι. τέτων ὧν εἵνεκεν ^γ ἀπε-
μνησικάκεον τοῖσι Σαμίοισι οἱ Κορίνθιοι.
ἀπέπεμπεν δὲ ^δ ἐς Σάρδεις ἐπ' ἐκδομῇ Πε-
ριάνδρῳ, τῶν πρώτων Κερκυραίων ἐπιλέ-
ξας τὰς παῖδας, τιμωρεύμενος· πρότεροι
γὰρ οἱ Κερκυραῖοι ἤρξαν ἐς αὐτὸν πρῆγμα
ἀτάσθαλον ποιήσαντες.

ν'. Επεὶ τε γὰρ τὴν ἐωυτόῦ γυναῖκα
Μελίαν Περιάνδρῳ ἀπέκτεινε, συμφο-
ρὴν τοιηνδὲ οἱ ἄλλην συνέβη πρὸς τῇ γε-
γονήῃ γενέσθαι. ἦσαν οἱ ἐκ Μελίας δὺο

^α οἶχοντο. ^β εἵνεκα. ^γ ἄνεκα. ^δ ἐπέμπε δὲ.

παῖδες, ἡλικίην ὁ μὲν, ἐπὶ αὐαῖδεκα· ὁ δὲ, ὀκτώαυαῖδεκα ἔτα γεγονώς. τούτῃς ὁ μητροπάτωρ Προκλῆς, ἐὼν Ἐπιδάουρου τύραννος, μέλαπεμφάμενος παρ' ἐωῦτόν, ἐφιλοφρονέει^ε, ὡς εἰκὸς ἦν, θυγατρὸς ἐόντας τῆς ἐωῦτῆ παῖδας· ἐπεὶ τε δὲ σφεας ἀπέμπειο, εἶπε προπέμπων αὐτῆς, Ἐρα ἔϊσε, ὦ παῖδες, ὅς ὑμέων τὴν μητέρα ἀπέκλεινε; τοῦτο τὸ ἔπος ὁ μὲν πρεσβύτερος αὐτῶν ἐν ὕδενι λόγῳ ἐποίησατο· ὁ δὲ νεώτερος, τῷ ὄνομα ἦν Λυκόφρων, ἠλγησε ἀκύνσας οὕτω, ὥς ἀπικόμενος ἐς τὴν Κόρινθον, ἄτε Φονέα τῆς μητρὸς τὸν πατέρα ἔτε προσεῖπε, διαλεγομένῳ τε οὐ προσδιλέγετο, ἰσορέοντί τε λόγον οὐδένα ἐδίδου. τέλος δὲ μιν περὶ θυμῷ ἐχόμενος ὁ Περὶανδρος ἐξελαύνει ἐκ τῶν οἰκίων.

να'. Εἰξελάσας δὲ τοῦτον, ἰσώρει τὸν πρεσβύτερον τά σφι ὁ μητροπάτωρ διέλεχθη· ὁ δὲ οἱ ἀπηγγέειο ὡς σφεας Φιλοφρόνως ἐδέξατο. ἐκείνῃ δὲ τῇ ἔπειος τό σφι

^ε ἐφιλοφρονεῖ τε.

filiū duo, unus septem et decem, et alter duodeviginti natus annos. hos avus maternus Procles Epidauri tyrannus, ad se accitos, ea prosequēbatur charitate quā par erat nepotes ex filia sua. Quos ubi remittendos statuit, deducens illos, ‘ Scitis, inquit, pueri, quis matrem vestram interemerit?’ Hoc dictum, ei qui major natu erat, nullius momenti habitum est: at minor, cui nomen erat Lycophroni, ita hoc audito doluit, ut reversus Corinthum, patrem neque salutaverit, neque colloquentem vicissim alloqui, ac ne interroganti quidem sermonem aliquem dederit. Eum Periander tandem sane indignatus a laribus eiecit.

51. Quo eiecto, majorem natu percontatur quāenam cum eis avus esset colloquutus. Ille narrare ut ipsos avus amantissime accepisset: non tamen recordari dicti illius quod Procles in eis dimitten-

dis dixisset, quippe quod in mentem non admiserat. Periander dicere, nulla ratione fieri posse quin aliquid illis ab avo sit suggestum: itaque percontando instare. Tunc adolescens in memoriam rediens, id quoque narravit. Quod Periander etiam animo attendens, tamen nolens aliquid concedere mollius, mittit illuc apud quos filius ab ipso expulsus degebat, prohibens ne adolescentem in domum excipiant. Iste postquam ejectus in alteram se domum conferebat, ab hac quoque abigebatur; et Periandro iis qui acceperant comminante, atque ut arcerent imperante, expulsus in aliam sodalium domum se contulit. Illi etsi formidantes, tamen quod esset Periandri filius, hominem excipiebant.

52. Ad postremum Periander per praeconem edici jussit, quisquis hunc in domum reciperet, aut alloqueretur, eum sacram multam Apollini debiturum,

ὁ Προκλῆς ἀποσέλλων εἶπε, ἅτε οὐ νόω λαβὼν, ἔκ ἐμέμνητο. Περιάνδρος δὲ ὕδემίνην μηχανὴν ἔφη εἶναι μὴ ἔσφι ἐκεῖνον ὑποθέσθαι τι· ἐλπάρεε τε ἰσορέων. ὁ δὲ, ἀναμνηθεὶς, εἶπε καὶ τῷτο· Περιάνδρος δὲ νόω λαβὼν καὶ τοῦτο, καὶ μαλακὸν ἐνδιδόναι βουλόμενος ὕδεν, ἧ ὁ ἐξελαθεὶς ὑπ' αὐτῷ πᾶσι δίαιταν ἐποιέειτο, ἐς τέττας πέμπων ἄγγελον, ἀπηγόρευε μὴ μιν δέκεσθαι οἰκίοισι. ὁ δὲ, ὅπως ἀπελαυνόμενος ἔλθοι ἐς ἄλλην οἰκίην, ἀπελαύνετ' ἂν καὶ ἀπὸ ταύτης· ἀπειλέοντός τε τοῦ Περιάνδρου τοῖσι δεξαμένοισι, καὶ ἐξείργειν κελεύοντος, ἀπελαυνόμενος ἂν ἢ ἢ ἐπ' ἐτέρην τῶν ἐταίρων. οἱ δὲ, ἅτε Περιάνδρος ἐόντα παῖδα, καίπερ δειμαίνοντες, ὅμως ἐδέκοντο.

ιβ'. Τέλος δὲ, ὁ Περιάνδρος κήρυγμα ἐποίησατο, ὅς ἂν ἢ οἰκίοισι ἢ ὑποδέξηταί μιν, ἢ προσδιαλεχθῇ, ἰρὴν ζημὴν τοῦτον τῷ Απόλλωνι ὀφείλιν, ὅσην δὴ εἶπας. πρὸς ὧν δὴ τῷτο τὸ κήρυγμα, ὅτε τίς οἱ

^ε ἐξελαθῆς. ^ε κελεύοντος. ἀπελαυνόμενος δ' ἂν. ἢ ἂν οἰκίοισι.

διαλέγεσθαι, ὅτε οἰκίοισι δέκεσθαι ἤθελε.
 πρὸς δὲ, ὃδὲ αὐτὸς ἐκεῖνος ἐδικαίως πειρᾶ-
 σθαι ἀπειρημένον, ἀλλὰ διακαρτερέων ἐν
 τῇσι σοῇσι ἐκαλινδέειο. τετάρτη δὲ ἡμέρῃ
 ἰδὼν μιν ὁ Περίανδρος ἀλουσίησί τε καὶ ἀσι-
 τήσι συμπεπλωκότα οἴκτειρε· ὑπεῖς δὲ
 τῆς ὀργῆς, ἥϊε ἄσπον, καὶ ἔλεγε, ‘ Ω παῖ,
 ‘ κότερα τούτων αἰρεϊώτερά ἐσι, ταῦτα τὰ
 ‘ νῦν ἔχων πρήσσεις, ἢ τὴν τυραννίδα, καὶ
 ‘ τὰ ἀγαθὰ τὰ νῦν ἐγὼ ἔχω, ταῦτα,
 ‘ ἐόντα τῷ πατρὶ ἐπιτήδεον, παραλαμβά-
 ‘ νειν; ὃς ἐὼν ἐμός τε παῖς, καὶ Κορίνθου
 ‘ τῆς εὐδαίμονος βασιλεὺς, ἀλήτην βίον
 ‘ εἶλεν· ἀντισατέων τε καὶ ὀργῇ χρεώμε-
 ‘ νος ἐς τὸν σε ἤκιστα ἐχρῆν. εἰ γάρ τις
 ‘ συμφορὴ ἐν αὐτοῖσι ἐγεγόνεε ἐξ ἧς ὑπο-
 ‘ ψίην ἐς ἐμὲ ἔχεις, ἐμοὶ τε αὕτη γέγο-
 ‘ νε, καὶ ἐγὼ αὐτῆς τὸ πλεῦν μέτοχός
 ‘ εἰμι, ὅσω αὐτός σφε ἐξεργασάμην^α. σὺ
 ‘ δὲ μαθὼν ὅσω φθονέεσθαι κρέσσον ἐσι ἢ
 ‘ οἰκίειρεσθαι, ἅμα τε ὁκοῖόν τι ἐς τὸς το-

^α ἐξεργασάμην.

quantam ipse nuncupans. Ad hoc edictum quum nemo affari, nemo illum in domum recipere vellet, etiam ipse ille non putavit rem illicitam esse tentandam: sed sustinens in porticibus assidue versabatur. Quem die quarta Periander illuvie et inedia enectum cernens, misertus est, depositaque ira propius accedens, ‘ Fili, inquit, utrum est optabilius, istud quod cum maxime toleras, an tyrannidem atque opes, quas ego nunc habeo, accipere patri obtemperantem? qui quum sis et meus filius et beatæ Corinthi rex, præoptasti mendicam vitam, obsistendo atque irascendo illi cui minime debebas. Nam siquid calamitatis in iis accidit unde suspicionem in me habes, id mihi accidit, ejusque ego particeps eo magis sum, quod ipse id perpetravi. Tu vero, edoctus quanto satius sit invideri quam

‘ miserabilem esse, et simul quid sit in parentes et in majores irasci, abi domum.’
 Periander quidem his verbis filium corripiebat: ille autem nihil patri respondit, nisi ipsum sacram mulctam deo debere, quod in ipsius colloquium venisset. Ibi Periander animadvertens malum filii desperatum esse et insuperabile, ab oculis cum sibi amandavit, navigio in Corcyram misso. nam et huic imperitabat. Eo autem amandato, bellum socero Procli intulit, tanquam praecipuo harum rerum auctori: expugnataque Epidauro, Proctem cepit, quem tamen vivum servavit.

53. Interjecto deinde tempore quum senuisset Periander, sibi que esset conscius se non esse amplius parem administrandis obeundisque rebus, mittit Corcyram arcessitum Lycophronem ad tyrannidem. Nam in majore filio non erat indoles,

κῆας καὶ ἐς τὰς κρέσσονας τεθυμῶσθαι,
 ἅπιθι ἐς τὰ οἰκία. Περὶανδρος μὲν τού-
 τοισι αὐτὸν κατελάμβανε. ὁ δὲ ἄλλο μὲν
 ἔδεν ἀμείβεσθαι τὸν πατέρα, ἔφη δὲ μιν ἰρὴν
 ζημίην ὀφείλειν τῷ θεῷ, ἐωϋτῷ ἐς λόγους
 ἀπικόμενον. μαθὼν δὲ ὁ Περὶανδρος ὡς ἄ-
 πορόν τι τὸ κακὸν εἶη τῷ παιδὸς καὶ ἀνίκη-
 τον, ἐξ ὀφθαλμῶν μιν ἀποπέμπει, σεί-
 λας πλοῖον^β ἐς Κέρκυραν. ἐπεκράτее γὰρ
 καὶ ταύτης. ἀποσειλάς δὲ τῷτον ὁ Περὶαν-
 δρος, ἐσφαλεύετο ἐπὶ τὸν πενθερὸν Προκλέα,
 ὡς τὸν παρεόντων οἱ πρηγμάτων ὄντα αὐ-
 τώτατον· καὶ εἶλε μὲν τὴν Εὔδαυρον,
 εἶλε δὲ αὐτὸν Προκλέα, καὶ ἐζώγρησε.

γ'. Επεὶ δὲ τῷ χρόνῳ προβαίνοντος,
 ὃ, τε Περὶανδρος παρηβήκεε, καὶ συνεγιώ-
 σκετο ἐωϋτῷ ἔκτετι εἶναι δυνατὸς τὰ πρηγ-
 ματα ἐποράν τε καὶ διέπειν, πέμψας ἐς τὴν
 Κέρκυραν, ἀπεκάλεε^γ τὸν Λυκόφρονα ἐπὶ
 τὴν τυραννίδα. ἐν γὰρ δὴ τῷ πρεσβυτέρῳ
 τῶν παίδων οὐκ ἔωρα^δ, ἀλλὰ οἱ κατε-

^β πλοῖον. ^γ ἐπιστάλει. ^δ οὐκ ἔωρα.

φαίνετο εἶναι νωθέσμερος. ὁ δὲ Λυκόφρων ἐδὲ
 ἀνακρίσιος ἤξιωσε τὸν φέροντα τὴν ἀγγε-
 λήν. Περὶανδρὸς δὲ, περιεχόμενος τῷ νε-
 ηνίῳ, δεύτερα ἀπέστειλε ἐπ' αὐτὸν τὴν
 ἀδελφεὴν ^ε, ἐωϋτῷ δὲ θυγατέρα· δοκέων
 μιν μάλιστα ταύτῃ ἂν πείθεσθαι. ἀπικο-
 μένης δὲ ταύτης, καὶ λεγούσης, ^ε Ω παῖ,
^ε βέλεαι τὴν τε τυραννίδα ἐς ἄλλους πε-
^ε σέειν, καὶ τὸν οἶκον τῷ πατρὸς διαφορη-
^ε θέντα μάλλον, ἢ αὐτὸς σφε ἀπελθὼν ἐ-
^ε χεῖν; ἀπιθὶ ἐς τὰ οἰκία, παῦσαι σεωϋτὸν
^ε ζημιῶν. φιλοψιμίῃ, κλήμα σκαῖον. μὴ τὸ
^ε κακὸν τῷ κακῷ ἴω. πολλοὶ τῶν δικαίων
^ε τὰ ἐπιεικέσμερα προλιθεῖσι. πολλοὶ δὲ ἡ-
^ε δη τὰ μῆτρῳα διζήμενοι, τὰ πατρῳα με-
^ε τέβαλον ^ε. τυραννὶς, χρήμα σφαλερόν·
^ε πολλοὶ δὲ αὐτῆς ἐρασαί εἰσι. ὁ δὲ, γέ-
^ε ρων τε ἤδη καὶ παρηβηκώς. μὴ δῶς τὰ σε-
^ε ωϋτοῦ ἀγαθὰ ἄλλοισι.' ἡ μὲν δὴ τὰ
 ἐπαγωγότατα διδαχθεῖσα ὑπὸ τοῦ πα-
 τρός, ἔλεγε πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ, ὑποκρινά-

^ε ἀδελφὴν. ^ε ἀπέβαλον.

hebetiorque esse ei videbatur. Lycophrone interrogatione quidem est dignatus eum qui sibi nuncium afferebat. At Perianther in amorem adolescentis propensus, rursus ad eum misit sororem filiam suam, sperans fore ut ille huic praecipue auscultaret. Haec, ubi venit, ‘ô puer, inquit, mavis tyrannidem recidere in alios, et domum patris dispergi potius, quàm tu ipse habere illuc reversus? Redi quaeso ad penates, desine tibimet officere. Ambitio est possessio sinistra: noli malum medicari malo. Multi justis mansuetiora praeponunt. multi jam et materna quaerentes, paterna converterunt. Lubrica res est tyrannis, cujus multi sunt amatores. Pater senex jam est provectaque aetatis: tua ipsius bona ne aliis tradas.’ His illa verbis ad inducendum maxime appositis fratrem alloquebatur, a patre edocta. Cui iste respondens, negat se

iturum Corinthum quoad patrem superesse audiret. Hoc quum mulier renunciasset, tertio Periander caduceatorem mittit, qui dicat se quidem in Corcyram vellem concedere, sed ut hic Corinthum proficiscatur ad tyrannidis successionem. Id approbante filio, Periander Corcyram ipse veniebat, juvenis Corinthum. Haec omnia edocti Corcyraei, ne ad ipsorum regionem Periander accederet, adolescentem interimunt. Ob haec igitur Periander de Corcyracis ultionem sumebat.

54. Lacedaemonii ingenti cum classe ubi pervenire, Samum obsederunt, succedentesque muro, turrem mari imminentem in suburbio transcenderunt. Sed mox cum magna manu suppetias ipso ferente Polycrate, reiecti sunt. Sed quum a superiore turri, quae tergo montis im-

μενος^α, ἔφη ὁδὸν μὲν ἤξειν εἰς Κόρινθον, ἔστ'
 ἂν πυθάνηται περιέοντα τὸν πατέρα. ἀ-
 παγγειλάσης δὲ τούτης ταῦτα, τὸ τρί-
 τον ὁ Περίανδρος κήρυκα πέμπει, βεβλό-
 μενος αὐτὸς μὲν εἰς Κέρκυραν ἦκειν· ἐκεῖ-
 νον δὲ ἐκέλευε εἰς Κόρινθον ἀπικόμενον, διά-
 δοχον γενέσθαι τῆς τυραννίδος. καταινέ-
 σαντος δ' ἐπὶ τούτοις τοῦ παιδός, ὁ μὲν
 Περίανδρος ἐξέλλετο εἰς τὴν Κέρκυραν, ὁ
 δὲ παῖς οἱ εἰς τὴν Κόρινθον. μαθόντες δὲ οἱ
 Κερκυραῖοι τέτων ἕκαστα, ἵνα μὴ σφί Πε-
 ρίανδρος εἰς τὴν χώραν ἀπικήται, κλείνουσι
 τὸν νεηνίσκον. ἀντὶ τέτων μὲν Περίανδρος
 Κερκυραῖς ἐτιμωρέειτο.

νδ'. Λακεδαιμόνιοι δὲ σόλῳ μεγάλῳ ὥς
 ἀπίκοντο, ἐπολιόρκεον Σάμον· προσβαλόν-
 τες δὲ πρὸς τὸ τεῖχος, τῷ μὲν πρὸς θα-
 λάσσει ἐξεῶτος πύργῳ κατὰ τὸ προάσει-
 ον τῆς πόλιος ὑπερέβησαν· μετὰ δὲ, αὐ-
 τῷ βοηθήσαντος Πολυκράτεος χειρὶ πολ-
 λῇ, ἀπηλλάχθησαν^β. κατὰ δὲ τὸν ἐπάνω

^α ὑποκρινόμενος. ^β ἀπηλλάχθησαν.

πύργον τὸν ἐπὶ τῆς ῥάχιος τῷ ἔρειος ἐπε-
 όντα ἐπεξῆλθον οἱ τε ἐπὶ κερροὶ καὶ αὐτῶν
 Σαμίων συχνοί. δεξάμενοι δὲ τοὺς Λακε-
 δαιμονίους ἐπ' ὀλίγον χρόνον, ἔφευγον ὀπί-
 σω· οἱ δὲ, ἐπισπώμενοι, ἔκλεινον.

νέ. Εἰ μὲν νυν οἱ παρεόντες Λακεδαιμο-
 νίων ὅμοιοι ἐγένοντο ταύτην τὴν ἡμέρην
 Ἀρχίη τε καὶ Λυκώπη, αἰρέθη ἂν Σάμος.
 Ἀρχίης γὰρ καὶ Λυκώπης μῦνοι συνεσπε-
 σόντες Φεύγουσι ἐς τὸ τεῖχος τοῖσι Σαμί-
 οισι, καὶ ἀποκληϊσθέντες τῆς ὀπίσω ὁδοῦ, ἀ-
 πέθανον ἐν τῇ πόλει τῇ Σαμίων. τρίτῳ δὲ
 ἀπ' Ἀρχίῳ τέττε γεγονότι ἄλλῳ Ἀρχίῳ
 τῷ Σαμίς τῷ Ἀρχίῳ, αὐτὸς ἐν Πιτά-
 νῃ συνεγενόμην· (δήμους γὰρ τούτους ἦν) ὃς
 ξείνων πάντων μάλιστα ἐτίμα τε Σαμίους,
 καὶ οἱ τῷ πατρὶ ἔφη Σάμιον τέτνομα τεθῆ-
 ναι, ὅτι οἱ πατὴρ Ἀρχίης ἐν Σάμῳ ἀρι-
 στεύσας ἐτελεύτησε. τιμᾶν δὲ Σαμίους ἔφη,
 διότι ταφῆναί οἱ τὸν πάππον δημοσίῃ ὑπὸ
 Σαμίων.

posita erat, erupissent tum auxiliarii, tum ipsorum Samiorum permulti, et aliquantisper Lacedaemonios sustinuissent ipsi, retro fugam fecerunt, insequentique ab hoste caedebantur.

55. Quod si Lacedaemonii qui aderant, Archiae et Lycopae similes extitissent eo die, capta Samus fuisset. Siquidem Archias et Lycopes soli cum Samiis intra murum simul irruentes, interclusa ad redeundum via, intra urbem Samiorum occubuerunt. Equidem ipse cum tertio ab hoc Archia alio Archia, qui Archiae nepos, Samii filius, congressus sum apud Pitanen (hujus enim populi erat) qui ex omnibus hospitibus maxime Samios honorabat, dicente patri suo nomen Samio fuisse inditum, quod ei pater Archias strenue pugnans in Samo mortem oppetisset: se vero ideo Samiis honorem habere, quod avus suus fuisset a Samiis publica affectus sepultura.

56. Lacedaemonii, quadraginta diebus in obsidendo absumptis, quum in suscepta re nihil admodum proficerent, in Peloponnesum redierunt. Fertur, Polycratem, (ut rumor quidam temerarius emanavit) magnum numerum monetae patriae e plumbo percussisse, eamque auro induxisse, ac Lacedaemoniis dedisse: atque ea accepta illos recessisse. Hanc expeditionem Lacedaemonii Dorienfes in Asiam susceperunt.

57. Samii, qui Polycrati bellum intulerant, posteaquam a Lacedaemoniis se relictum iri vident, et ipsi transmiserunt in Siphnum. deficiebant enim pecuniae. Vigeant autem ea tempestate Siphniorum res, erantque inter insulares locupletissimi, ut quibus in insula essent auraria et argenti metalla, unde tantum pecuniae redibat, ut ex decimis ejus reponeretur

νς'. Λακεδαιμόνιοι^ε δὲ, ὥς σφι τεσσεράκοντα ἐγεγόνεσαν ἡμέραι πολιορκέουσι Σάμον, ἐς τὸ πρόσω τε οὐδὲν προεκόπλετο τῶν πρηγμάτων, ἀπαλλάσσοντο ἐς Πελοπόννησον^δ. ὥς δὲ ὁ ματαιότερος λόγος ὤρμηται, λέγεται Πολυκράτεα ἐπιχώριον νόμισμα κόψαντα πολλὸν μολίβδου, καταχρυσώσαντα, δῶναί σφι· τοὺς δὲ, δεξαμένους, οὕτω δὴ ἀπαλλάσσεσθαι. ταύτην τὴν^ε σρατιὴν ἐς τὴν Ἀσίην Λακεδαιμόνιοι Δωριέες^ε ἐποίησαντο.

νζ'. Οἱ δ' ἐπὶ τὸν Πολυκράτεα σρατευσάμενοι Σαμίων, ἐπεὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι αὐτὸς ἀπολείπειν ἔμελλον, καὶ αὐτοὶ ἀπέπλεον ἐς Σίφνον· χρημάτων γὰρ ἐδέοντο. τὰ δὲ τῶν Σιφνίων πρήγματα ἤκαμαζε τῷτον τὸν χρόνον, καὶ νησιωτέων μάλιστ' ἐπλῆστεον, ἅτε ἐόντων αὐτοῖσι ἐν τῇ νήσῳ χρυσέων καὶ ἀργυρέων μετάλλων οὕτω, ὥστε ἀπὸ τῆς δεκάτης τῶν γινομένων

^ε Σαμίων ἐϋ. Λακεδαιμόνιοι. ^δ ἐς τὴν Πελοπόννησον. ^ε ταύτην πρῶτην. ^ε Λακεδαιμόνιοις Δωριεῖς.

αὐτόθεν χρημάτων, θησαυροὺς ἐν Δελφοῖσι ἀνακέεται, ὅμοια τοῖσι πλουσιωτάτοισι. αὐτοὶ δὲ τὰ γινόμενα τῷ ἐνιαυτῷ ἐκάστω χρήματα διενέμοντο. ὅτε ὦν ἐποιεῦντο τὸν θησαυρὸν, ἐχρέωντο τῷ χρηστηρίῳ, εἰ αὐτοῖσι τὰ παρεόντα ἀγαθὰ οἶά τε ἐς πολὺν χρόνον παραμένειν. ἡ δὲ Πυθίη ἔχρησέ σφι τάδε,

Ἀλλ' ὅταν ἐν Σίφῳ πρυτανήϊα λακὰ ῥήνῃ,
 Λάκοφρὺς τ' ἀγορῇ, τότε δὴ δὲ φραδμοῖος ἀνδρὸς,
 Φράσασθαι ξύλινόν τε λόχον κήρυκά τ' ἐρυθρόν.

τοῖσι δὲ Σιφνίοισι τότε ἦν ἡ ἀγορῇ καὶ τὸ πρυτανήϊον Παρίῳ λίθῳ ἡσκημένα.

νῆ'. Τοῦτον τὸν χρησμὸν οὐκ οἶοί τε ἦσαν γινῶναι, ἔτε τότε εὐθύς, ἔτε τῶν Σαμίων ἀπιγμένων. ἐπεὶ τε γὰρ τάχιστα πρὸς τὴν Σίφνον προσέσχον οἱ Σάμιοι, ἐπεμπον τῶν νεῶν μίαν πρέσβεας ἀγασαν ἐς τὴν πόλιν. τὸ δὲ παλαιὸν ἀπασαι αἱ νῆες ἦσαν μιλτηλεφέες. καὶ ἦν τῷτο τὸ ἡ Πυθίη προηγόρευε τοῖσι Σιφνίοισι, Φυλά-

apud Delphos thesaurus locupletissimo
cuique par. Siphnii autem ipsi pecuniam
quae quotannis conficiebatur distribue-
bant. Qui dum thesaurum parabant, nun-
quid diu permanere possent ipsis praesen-
tia bona, consulere oraculum. Eis ita
Pythia respondit,

Quum tamen in Siphno fuerint prytaneia cana,
Cana fori facies, tunc vir vafer adsit oportet,
Qui notet e ligno agmen, legatumque rubentem.

Erant eo tempore Siphniis forum et pry-
taneium Pario lapide exculta.

58. Hoc autem oraculum Siphnii ne-
que tunc statim, neque post adventum
Samiorum intelligere potuerunt. Nam
Samii quum primum ad Siphnum adpli-
cuissent, miserunt ad urbem cum legatis
unam e navibus. Veteri autem instituto
naves omnes erant rubrica delibutae: at-
que hoc erat quod Siphniis Pythia prae-

dixit, ut observarent ligneum agmen ac rubrum legatum. Nuncii igitur ubi pervenere, decem sibi talenta mutuari Siphnios precabantur. Negantibus Siphniis se mutua daturos, Samii eorum agros populabantur. Id audientes Siphnii, continuo occurrentes, commissa pugna fugati sunt: eorumque multi ab urbe a Samiis interclusi, a quibus postea centum talenta exegerunt.

59. Ab Hermionensibus insulam Samii pecuniarum loco acceperunt, Thyream Peloponneso adjacentem, quam Troezeniis obligaverunt: ipsi Cydoniam in Creta condiderunt, quum illuc non ea de causa navigassent, sed ut Zacynthios ex insula summoverent. In hac quinquennium degentes, ita rem bene gesserunt, ut templa quae nunc in Cydonia visuntur, isti fecerint, et Dictynnae praeterea delubrum. Sexto eos anno Aegine-

Ξαοθαι τὸν ξύλινον λόχον κελεύεσσα, καὶ κήρυκα ἐρυθρόν. ἀπικόμενοι δὲ ὧν οἱ ἄγγελοι ἐδέοντο τῶν Σιφνίων, δέκα τάλαντά σφι χρῆσαι. ὁ Φασκόντων δὲ χρήσειν τῶν Σιφνίων αὐτοῖσι, οἱ Σάμιοι τοὺς χώρους αὐτῶν ἐπόρθεον. πυθόμενοι δὲ εὐθύς ἤκον οἱ Σίφνιοι βοηθέοντες, καὶ συμβαλόντες αὐτοῖσι, ἐσώθησαν· καὶ αὐτῶν πολλοὶ ἀπεκληΐσθησαν τῷ ἄσχει ὑπὸ τῶν Σαμίω· καὶ αὐτὲς μετὰ ταῦτα ἑκατὸν τάλαντα ἐπρήξαν.

ιθ'. Παρὰ δὲ Ἑρμιονέων νῆσον ἀντὶ χρημάτων παρέλαβον, Θυρέην τὴν ἐν Πελοποννήσῳ, καὶ αὐτὴν Τροιζηνίοισι παρακατέθεντο. αὐτοὶ δὲ Κυδωνίην τὴν ἐν Κρήτῃ ἔκτισαν· οὐκ ἐπὶ τοῦτο πλέοντες, ἀλλὰ Ζακυνθίους ἐξελθόντες ἐκ τῆς νήσου. ἔμειναν δὲ ἐν ταύτῃ καὶ εὐδαιμόνησαν ἐπ' ἔτεα πέντε, ὥστε τὰ ἰσὰ τὰ ἐν Κυδωνίῃ ἐόντα νῦν, οὗτοί εἰσι οἱ ποιήσαντες, καὶ τὸν τῆς Δικτύνης νηόν. ἐκίω δὲ ἔτεϊ Αἰγινῆται αὐ-

τὸς ναυμαχίῃ νικήσαντες, ἡνδραποδίσαντα
μετὰ Κρητῶν. καὶ τῶν νηῶν καπρίδας ἐχθ-
σέων τὰς πρῶρας ἡκρωτηρίασαν, καὶ ἀνέθε-
σαν ἐς τὸ ἱερόν τῆς Ἀθηναίης ἐν Αἰγίνῃ.
ταῦτα δὲ ἐποίησαν ἐγκόλον ἐχούτες Σαμί-
οισι Αἰγινῆται. πρότεροι γάρ^α Σάμιοι ἐπ'
Ἀμφικράτεος βασιλεύοντος ἐν Σάμῳ, στρα-
τευσάμενοι ἐπ' Αἰγίαν, μεγάλα κακὰ
ἐποίησαν Αἰγινήτας, καὶ ἔπαθον ὑπ' ἐκεί-
νων. ἡ μὲν αἰτία αὕτη.

Ξ'. Εὐμήκυρα δὲ περὶ Σαμίων μάλλον,
ὅτι σφι τρία ἐστὶ μέγιστα ἀπάντων Ἑλλή-
νων ἐξεργασμένα, οὐρεός τε ὑψηλοῦ ὄρυγ-
μα^β ἐς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ὀργυάς· τῷ-
το τὸ ὄρυγμα κάτωθεν ἀρξάμενον, ἀμφί-
σομον. τὸ μὲν μῆκος τῷ ὀρύγματι, ἐπὶ ἅ-
σάδιοι εἰσι· τὸ δὲ ὕψος καὶ εὖρος, ὁκτώ
ἐκάτερον πόδες. διὰ παντός δὲ αὐτῷ ἄλλα
ὄρυγμα εἰκοσίπηχυ βάθος ὠρυκταί^γ, τρί-
πλν δὲ τὸ εὖρος· δι' οὗ τὸ ὕδωρ μετοχε-

^α πρότερον μὲν γάρ. ^β Haec vox ὄρυγμα non est in MS. et
patet interpreti fuisse ignotam. ^γ ὠρυκταί.

tae navali proelio victos cum Cretenſibus ſubegerunt in ſervitutem, ac naves aprugnis proris inſtructas, roſtratas, mutilaverunt, eaſque apud Minervae templum in Aegina dedicaverunt. Haec Aeginetae Samiis fecere, inſenſi quod illi antea ſub Amphicrate Sami rege, bello Aeginae ilato, magnis cladibus illos affecerant, et invicem affecti fuerant. et haec quidem fuit cauſſa.

60. Protraxi autem ſermonem de Samiis ob hoc magis, quod tria ſunt apud eos opera Graecanicorum omnium maxima. Unum montis in centum quinquaginta orgyias editi; foſſa ab ejus imo incipiens habet duplex os, longitudinis foſſae ſeptem ſtadiorum; celſitudinis autem ac latitudinis, utriuſque octonum pedum. Item per eum totum altera foſſa depreſſa eſt viginti cubitorum altitudinis, trium

pedum latitudinis, per quam derivata a magno fonte aqua, fistulis diffusa in urbem deducitur. Hujus fossae architectus extitit Megarensis Eupalinus Naustrophii filius. Hoc primum e tribus operibus est. Alterum agger circa portum in mari, ad viginti orgyias altitudinis, duobus amplius stadiis longitudinis. Tertium opus est templum omnium quae nos vidimus amplissimum, cujus architectus primus extitit Rhoeus, Philei filius, indigena. Horum operum gratia sermonem aliquanto magis de Samiis extendi.

61. C A M B Y S E Cyri circa Aegyptum moras trahente, ac desipiente, duo magi iidemque fratres contra eum insurrexerunt: quorum alterum Cambyfes reliquerat rei domesticae curatorem. Hic cognita Smerdis nece, quae occultabatur, paucisque Persarum erat nota, plerisque eum vivere arbitrantibus, haec in consi-

πευόμενον διὰ τῶν σωλήνων, παραγίνεται
 ἐς τὴν πόλιν ἀγόμενον ἀπὸ μεγάλης πη-
 γῆς. ἀρχιτέκλων δὲ τῷ ὀρύγματι τούτου
 ἐγένετο Μεγαρεὺς Εὐπαλῖνος Ναυσρόφου.
 τῷτο μὲν δὴ ἐν τῶν τριῶν ἐστὶ δεύτερον δὲ
 περὶ λιμένα χῶμα ἐν θαλάσῃ, βάθος
 κατὰ εἴκοσι ὀργυέων· μῆκος δὲ τῷ χώμα-
 τος, μέζον δύο σταδίων. τρίτον δὲ σφι ἐξέρ-
 γασαι νηὸς μέγιστος πάντων νηῶν τῶν ἡ-
 μῆς ἴδμεν· τῷ ἀρχιτέκλων πρῶτος ἐγένε-
 το Ῥαῖκος Φίλεω ἐπιχώριος. τέτων εἶνε-
 κε μᾶλλον τι περὶ Σαμίων ἐμήκυνα.

Ξα΄. Καμβύση δὲ τῷ Κύρῳ, χρονίζοντι
 περὶ Αἴγυπτον, καὶ παραφρονήσαντι, ἐπα-
 νιζέεται ἄνδρες μάγοι δύο ἀδελφεοί· τῶν
 τὸν ἕτερον καταλελαίπεε τῶν οἰκητῶν με-
 λεδωνὸν ὁ Καμβύσης. οὗτος δὴ ὧν οἱ ἐπα-
 νέση μαθὼν τε τὸν Σμέρδιος θάνατον, ὥς
 κρύπλοιτο γενόμενος, καὶ ὥς ὀλίγοι τε ἦσαν
 οἱ ἐπιστάμενοι αὐτὸν Περσέων, οἱ δὲ πολ-
 λοὶ περιεόντά μιν εἰδείσαν· πρὸς ταῦτα

βελεύσας τάδε, ἐπεχείρησε τοῖσι βασι-
ληϊοῖσι. ἦν οἱ ἀδελφεὸς τὸν εἶπά οἱ συνε-
πανασῆναι, οἰκῶς μάλισα τὸ εἶδος Σμέρ-
δι τῷ Κύρου, τὸν ὁ Καμβύσης ἔοντα ἐωῶ-
τοῦ ἀδελφεὸν ἀπέκλεινε. ἦν τε δὴ ὁμοιος
εἶδος τῷ Σμέρδι, καὶ δὴ καὶ οὖνομα τῷτο
εἶχε Σμέρδιν ^δ. τοῦτον τὸν ἄνδρα ἀνα-
γνώσας ὁ μάγος Πατιζείθης, ὡς οἱ αὐτὸς
πάντα διαπράττει, εἶσε ἄγων ἐς βασιλῆϊον
θρόνον. ποιήσας δὲ τῷτο, κήρυκας διέπεμ-
πε τῇ τε ἄλλῃ καὶ δὴ καὶ ἐς Αἴγυπτον,
προερέοντα τῷ στρατῷ ὡς Σμέρδιος τῷ Κύ-
ρου ἀκυστὰ εἴη τοῦ λοιποῦ, ἀλλ' ὁ Καμ-
βύσεω.

ξβ'. Οἷτε δὴ ὧν ἄλλοι κήρυκες προη-
γόρευον ταῦτα, καὶ δὴ καὶ ὁ ἐπ' ^ε Αἴγυπτον
ταχθεὶς, (εὕρισκε γὰρ Καμβύσεα καὶ τὸν
στρατὸν ἔοντα τῆς Συρίας ἐν Εκβατάνοις)
προηγόρευε φὰς ἐς μέσον ^ε τὰ ἐντεταλμέ-
να ἐκ τοῦ μάγου. Καμβύσης δὲ ἀκούσας
ταῦτα ἐκ τῷ κήρυκος, καὶ ἐλπίσας μιν λέ-

^δ Σμέρδης. ^ε καὶ δὴ ἐπ'. ^ε φὰς ἐν μέσοις.

lium istud adhibens, inhiavit regiis opibus. Erat ei frater, quem dixi una cum illo contra eum conspirasse, corporis habitu quamsimillimus Smerdi, Cyri filio, quem Cambyfes fratrem suum interemit: nec specie tantum corporis Smerdi affinis, sed etiam nomen habebat Smerdin. Hunc virum magus Patizithes instructum quemadmodum ipse illi omnia peracturus esset, in regium solium perducit. Hoc acto, caduceatores cum in alia loca, tum vero unum in Aegyptum dimittit ad exercitum, qui ediceret ut Smerdi Cyri filio deinceps obedirent, non Cambyfi.

62. Haec caduceatores alii alibi edixere. Is quoque qui ad Aegyptum delegatus erat, (invenit autem Cambysem atque exercitum in Ecbatanis Syriae agentem) stans in medio, praecepta magi exposuit. Haec audiens Cambyfes, veram

loqui caduceatorem ratus, seque a Prexaspe esse proditum, quod missus ad occidendum Smerdin, rem non peregisset, intuens in eum, ‘Prexaspes, inquit, rem
 ‘mihi non exequutus es, quam injunxeram.’ Ad quem ille, ‘Ista, ô here, ait,
 ‘haudquaquam vera sunt, ut aut frater
 ‘tuus aliquando rebellaverit in te, aut
 ‘quippiam ex illo viro certaminis existat
 ‘magni exiguiue. quippe quum ego ipse
 ‘exequutus quae tu mihi imperasti eum
 ‘humarim meis ipsius manibus. Quod si
 ‘defuncti resurgunt, expecta ut tibi etiam
 ‘Astyages Medus insurrecturus sit: sin
 ‘autem ita habet ut antea, nullum tibi
 ‘ex illo novum malum amplius germinabit. Igitur mihi videtur curare, ut reprehendamus caduceatorem, et percontando indagemus, a quo veniens nobis
 ‘denunciet Smerdin regem audire.’

63. Haec loquentem Prexaspem Cam-

γενν ἄληθέα, αὐτός τε προδεδοῖσθαι ἐκ
 Πρηξάσπεος (πεμφθέντα γὰρ αὐτὸν ὡς
 ἀποκλινέοντα Σμέρδιν, ὃ ποιῆσαι ταῦτα)
 βλέψας ἐς τὸν Πρηξάσπεα, εἶπε, ‘ Πρή-
 ‘ ξασπες, ὅτε μοι διεπρήξας τό τοι προσέ-
 ‘ θηκα πρῆγμα.’ ὁ δὲ εἶπε, ‘ Ω δέσπο-
 ‘ τα, οὐκ ἔστι ταῦτα ἀληθέα ὅπως κοτέ
 ‘ σοι Σμέρδιν ἀδελφεὸς ὁ σὸς ἐπανάσθηκε,
 ‘ ὃδὲ ὅπως τί ἐξ ἐκείνου τοῦ ἀνδρὸς νῆϊκός
 ‘ τοι ἔσαι ἢ ἢ μέγα ἢ σμικρόν. ἐγὼ γὰρ
 ‘ αὐτὸς, ποιήσας τὰ σύ με ἐκέλευες, ἔ-
 ‘ θαψά μιν χερσὶ τῇσι ἐμεωῦτοῦ. εἰ μὲν
 ‘ νυν οἱ τεθνεῶτες ἀνέστανται, προσδέκεό τοι
 ‘ καὶ Ἀστυάγεα τὸν Μῆδον ἐπαναστήσεσθαι.
 ‘ εἰ δ’ ἔστι ὥσπερ προῖπῃ, ὃ μήτι τοι ἔγχε
 ‘ ἐκείνου νεώτερον κακὸν ἀναβλάσῃ. νῦν ὦν
 ‘ μοι δοκέει, μεταδιώξαντας τὸν κήρυκα,
 ‘ ἐξετάζειν εἰρωτεύοντας παρ’ ὅτευ ἤκων
 ‘ προαγορεύει ἡμῖν Σμέρδιος βασιλῆος ἀ-
 ‘ κέειν.’

ξγ’. Ταῦτα εἶπαντος Πρηξάσπεος,

ὁ νῆϊκός τι ἔσται.

(ἤρесе γὰρ Καμβύση) αὐτίκα μελαδίωκλος
γεγόμενος ὁ κῆρυξ ἦκε. ἀπιγμένον δέ μιν
εἶρελο ὁ Πρῆξάσπης τάδε, ‘ Ὀνθρωπε, φῆς
‘ γὰρ ἦκειν παρὰ Σμέρδιος τῷ Κύρῳ ἄγ-
‘ γελος· νῦν ὦν εἶπας τὴν ἀληθείην, ἀπι-
‘ θι χαίρων· κότερα αὐτός τι Σμέρδις
‘ Φαινόμενος ἐν ὅφει ἐνετέλλετο ταῦτα,
‘ ἢ τῶν τις ἐκείνῃς ὑπηρετέων.’ ὁ δὲ εἶπε,
‘ Εγὼ Σμέρδιν μὲν τὸν Κύρῳ ἐξ ὅτῃ βα-
‘ σιλεὺς Καμβύσης ἤλασε ἐς Αἴγυπτον,
‘ ἔκω ὅπωπα^β. ὁ δὲ μοι μάγος τὸν Καμ-
‘ βύσης ἐπίτροπον τῶν οἰκηίων ἀπέδεξε,
‘ οὗτος ταῦτα ἐνετείλατο, Φᾶς Σμέρδιν
‘ τὸν Κύρῳ εἶναι τὸν ταῦτα ἐπιθέμενον
‘ εἶπαι πρὸς ὑμέας.’ ὁ μὲν δὴ σφι ἔλεγε,
ἔδὲν ἐπικατεψευσμένος. Καμβύσης δὲ εἶ-
πε, ‘ Πρῆξασπες, σὺ μὲν, οἶα ἀνὴρ ἀγα-
‘ θός, ποιήσας τὸ κελευόμενον, αὐτίκην ἐκ-
‘ πέφευγας· ἐμοὶ δὲ τίς ἂν εἴη Περσέων
‘ ὁ ἐπανεσεὼς, ἐπιστατεύων τῷ Σμέρδιος
‘ ἐνόμαλος;’ ὁ δὲ εἶπε, ‘ Εγὼ μοι δοκέω

^β ἐκ ὅπωπα.

byſi audienti quum placuiſſent, confeſſim reprehendus caduceator venit. Eum, ubi rediit, Prexaſpes his verbis interrogavit, ‘ O homo, quandoquidem te ais a
 ‘ Smerdi Syri filio venire nuncium, dicito
 ‘ veritatem, qua dicta, abito ſoſpes. Utrum
 ‘ Smerdis ipſe in conſpectum datus tibi iſta
 ‘ mandavit, an quiſpiam ejus miniſtro-
 ‘ rum?’ Tum ille, ‘ Equidem, inquit, ego
 ‘ Smerdin Cyri filium, ex quo Cambyſes
 ‘ rex in Aegyptum fecit expeditionem,
 ‘ nunquam conſpexi: ſed magus quem
 ‘ Cambyſes rerum ſuarum familiarium
 ‘ procuratorem conſtituit, is mihi iſta
 ‘ mandavit, dicens Smerdin Cyri filium
 ‘ eſſe, qui imperet haec apud vos dicere.’
 Haec ille loquutus fuit, nihil ementitus. Tum Cambyſes, ‘ Prexaſpes, inquit, tu
 ‘ quidem ut vir bonus, facto quod impe-
 ‘ ratum erat, culpam effugiſti: verum
 ‘ quiſnam e Perſis mihi inſurrexerit, oc-
 ‘ cupato Smerdis nomine?’ Ad quem

Prexaspes, 'Ego, inquit, ô Rex, hoc quod
 'actum est mihi videor intelligere. Magi
 'sunt qui adversus te insurrexerunt, Pa-
 'tizithes quem tu rerum familiarium cu-
 'ratorem reliquisti, et frater ejus Smerdis.'

64. Ibi Cambysem, quum Smerdis
 audisset nomen, percussit veritas sermo-
 nis, ac somnii, qui, visus fuerat videre in
 somno aliquem ipsi nunciare, Smerdin re-
 gio insidentem folio, caelum tangere ver-
 tice. Agnoscens itaque sine caussa fratris
 interemptorem se fuisse, deflebat Smer-
 din. Quem ubi deflevit (ut erat omni
 clade afflictus) in equum insiluit, habens
 in animo quamraptissime Susa versus exer-
 citum ducere in magum. Insiliente in e-
 quum, fungus vaginae gladii excidit, un-
 de nudatus gladius percussit femur. Vul-
 neratus in ea parte in qua prius ipse Ae-
 gyptiorum deum Apin percusserat, post-
 quam visa fuit plaga letalis, Cambyses,
 quodnam illi oppido nomen esset inter-

• συνιέναι τὸ γεγονὸς τῷτο, ὦ βασιλεῦ. οἱ
 • μάγοι εἰσὶ τοι οἱ ἐπανεφεῶτες, τὸν τε
 • ἔλιπες μελεδωνὸν τῶν οἰκίων, Πατιζεί-
 • θης, καὶ ὁ τῷτο ἀδελφεὸς Σμέρδης.

ξδ'. Ενθαῦτα ἀκέσαντα Καμβύσεα τὸ
 Σμέρδιος ἔνομα, ἔτυφε ἡ ἀληθινή τῶν τε
 λόγων καὶ τοῦ ἐνυπνίου· ὃς ἐδόκεε ἐν τῷ
 ὕπνῳ ἀπαγγεῖλαι τινὰ οἱ ὡς Σμέρδης ἰ-
 ζόμενος ἐς τὸν βασιλῆϊον θρόνον, ψύσειε
 τῇ κεφαλῇ τῷ ἔρανθ. μαθὼν δὲ ὡς μά-
 την ἀπολωλεκῶς εἶη τὸν ἀδελφεόν, ἀπέ-
 κλαιε Σμέρδιν. ἀποκλαύσας δὲ, καὶ περιημε-
 κλήσας τῇ ἀπάσῃ συμφορῇ, ἀναθρόσκει ἐπὶ
 τὸν ἵππον, ἐν νόῳ ἔχων τὴν ταχίστην ἐς
 Σῶσα στρατεύεσθαι ἐπὶ τὸν μάγον. καὶ οἱ
 ἀναθρόσκοντι ἐπὶ τὸν ἵππον, τῷ κελεῦ τῷ
 ξίφεος ὁ μύκης ἀποπίπτει. γυμνωθὲν δὲ τὸ
 ξίφος παίει τὸν μηρόν. τραυματιοῦς δὲ
 κατὰ τῷτο τῇ αὐτὸς πρότερον· τῶν Αἰ-
 γυπτίων θεὸν Ἀπιν ἐπληξε, ὥς οἱ καιρὴν
 ἔδοξε τετύφθαι, εἶρετο ὁ Καμβύσης ὅ,τι

^a τῷτο αὐτὸς τῇ πρότερον.

τῇ πόλι ἔνομα εἶη. οἱ δὲ εἶπαν ^b ὅτι Εκ-
 βάτανα ^c. τῷ δὲ ἔτι πρότερον ἐκέχρηστο
 ἐκ Βατοῦς πόλιος ἐν Εκβατάνοισι τελευ-
 τήσειν τὸν βίον. ὁ μὲν δὴ ἐν τοῖσι Μηδι-
 κοῖσι Εκβατάνοισι ἐδόκεε τελευτήσειν γη-
 ραιὸς, ἐν τοῖσί οἱ ἦν πάντα τὰ πρήγμα-
 τα. τὸ δὲ χρηστήριον τοῖσι ἐν Συρίῃ Εκ-
 βατάνοισι ἔλεγε ἄρα· καὶ δὴ ὡς τότε ἐπει-
 ρεόμενος ἐπύθετο τῆς πόλιος τὸ οὔνομα,
 ὑπὸ τῆς συμφορῆς τῆς τε ἐκ τοῦ μάγου
 ἐκπεπληγμένος, καὶ τῆ τρώματος, ἐσω-
 φρόνησε. συλλαβὼν δὲ τὸ Θεοπρόπιον, εἶ-
 πε, ‘Ενθαῦτα Καμβύσεα τὸν Κύρυς ἐς
 ‘πεπρωμένον τελευτᾷν.’

ξέ. Τότε μὲν τοσαῦτα. ἡμέρησι δὲ ὕ-
 ξερων ὡς εἴκοσι μεταπεμφάμενος Περσέ-
 ων τῶν παρεόντων τῆς λογιμωτάτους, ἔ-
 λεγέ σφι τάδε, ‘ὦ Πέρσαι, καταλελά-
 ‘θηκέ με, τὸ πάντων μάλις ἐκρυπτον
 ‘πρηγμάτων, τῆτο ἐς ὑμέας ἐκφῆναι. ἐ-
 ‘γὼ γὰρ ἔων ἐν Αἰγύπτῳ, εἶδον ὅφιν ἐν

^b εἶπον. ^c Εκβάτανα continue in MS.

rogavit. Illi ajunt Ecbatana. Et jam antea erat illi redditum ex urbe Buto oraculum, cum in Ecbatanis decessurum: et ipse quidem interpretabatur se in Ecbatanis Mediae (ubi res ejus omnis erat) senem vita functurum; at oraculum in Ecbatanis Syriae utique loquebatur. Tunc postquam sciscitatus rescivit oppidi nomen, prae calamitate, tum ex mago percussus, tum ex vulnere, resipuit, et oraculum expendens, ‘Hoc in loco, inquit, fatale est Cambysem Cyri decedere.’

65. Haëtenus tunc quidem. Vicesimo dehinc die accitis Persarum qui aderant praestantissimis, ita inquit; ‘Quod maxime occultum volebam, Persae, id apprehendit me, ut apud vos efferam. ego enim quum in Aegypto agerem, inter quietem visum vidi, quod utinam

' minime vidissem! Videbatur mihi nun-
 ' cius quidam domo adveniens, nunciare
 ' Smerdin in regio sedentem solio, coe-
 ' lum capite contingere. Ex quo veritus
 ' ne a fratre exuerer principatu, properan-
 ' tius quam prudentius feci. neque enim
 ' in hominis natura situm est avertere
 ' quod eventurum est. Itaque vanus ego
 ' Prexaspem Susa ad Smerdin interimen-
 ' dum mitto. Quo tanto malo perpetrato
 ' securius degebam, nequaquam coniec-
 ' tans fore, ut Smerdie sublato, alius quis-
 ' piam mortalium in me exurgeret. Ve-
 ' rum prorsus in futuro frustratus, et par-
 ' ricida fratris quod non debuerat fieri,
 ' nec opus erat, extiti, et nihilominus reg-
 ' no exutus sum. nam Smerdis magus e-
 ' rat is quem dacmon mihi per quietem
 ' praemonstravit in me arma sumpturum.
 ' Hoc opus quum ego perpetrarim, jam
 ' vobis Smerdin Cyri non superasse e-

τῷ ὕπνῳ τὴν μηδαμᾶ ὄφελον ἰδεῖν. ἐ-
 δόκεον δέ μοι ἄγγελον ἐλθόντα ἐξ οἴκου
 ἀγγέλλειν, ὥς Σμέρδῳς ἰζόμενος ἐς τὸν
 βασιλῆϊον θρόνον, ψαύσειε τῇ κεφαλῇ
 τῷ ἔραυνῷ. δείσας δὲ μὴ ἀπαυρεθῆω τὴν
 ἀρχὴν πρὸς τοῦ ἀδελφεοῦ, ἐποίησα τα-
 χύτερα ἢ σοφώτερα. ἐν τῇ γὰρ ἀνθρω-
 πηΐ φύσει ἔκ ἐνῆν ἄρα τὸ μέλλον γί-
 νεσθαι ἀποτρέπειν. ἐγὼ δὲ ὁ μάταιος
 Πρηξάσπεα ἀποπέμπω ἐς Σῶσα ἀποκλι-
 νέοντα Σμέρδιν. ἐξεργασθέντος δὲ κακῷ το-
 σῶτι, ἀδεῶς διαιλώμην, ἔδαμᾶ ἐπιλεξά-
 μενος μή κοτέ τις μοι, Σμέρδιος ὑπαραι-
 ρημένου, ἄλλος ἐπανασταίῃ ἀνθρώπων.
 παντὸς δὲ τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι ἀμαρ-
 τῶν, ἀδελφροκτόνος τε οὐδὲν δέον γέγονα,
 καὶ τῆς βασιληΐης ἔδὲν ἦσαν ἐσέρημαι.
 Σμέρδῳς γὰρ δὴ ἦν ὁ μάγος, τὸν μοι ὁ
 δαίμων προέφαινε ἐν τῇ ὀφει ἐπαναστή-
 σεσθαι. τὸ μὲν δὴ ἔργον ἐξέργασαί μοι,¹
 καὶ Σμέρδιν τὸν Κύρου μηκέτι ὑμῖν ἐόν-

¹ ἔργασαί μοι.

‘ τα λογιζέσθε· οἱ δὲ ὑμῖν μάγοι κρατέ-
 ‘ υσι τῶν βασιληῶν, τὸν τε ἔλιπον ἐπί-
 ‘ τροπον τῶν οἰκίων, καὶ ὁ ἐκείνου ἀδελ-
 ‘ φεὸς Σμέρδης. τὸν μὲν νυν μάλις αὖ χρεῖν.
 ‘ ἐμεῦ αἰσχρὰ πρὸς τῶν μάγων πεπονθό-
 ‘ τος τιμωρέειν ἐμοὶ, ὅτῳ μὲν ἀνοσίῳ μόρῳ
 ‘ τετελεύτηκε ὑπὸ τῶν ἐωυτῶ οἰκηϊωτά-
 ‘ των. τέτῃ δὲ μηκέτι ἐόντος, δεύτερα τῶν
 ‘ λοιπῶν ὑμῖν ὧ Πέρσαι γίνεταιί μοι ἀ-
 ‘ ναγκαϊότατον ἐντέλλεσθαι, τὰ θέλω
 ‘ μοι γενέσθαι, τελευτῶν τὸν βίον· καὶ δὴ
 ‘ ὑμῖν τάδε ἐπισκήπλω, θεοὺς τοὺς βασι-
 ‘ λήϊας ἐπικαλέων, καὶ πᾶσιν ὑμῖν, καὶ μά-
 ‘ λις Αἰχαιμενιδέων τοῖσι παρεούσι, μὴ
 ‘ περιιδεῖν τὴν ἡγεμονίην αὐτὶς ἐς Μήδης
 ‘ περιελθῶσαν· ἀλλ’ εἴτε δόλῳ ἔχῃσι αὐ-
 ‘ τὴν κτησάμενοι, δόλῳ ὑπαιρεθῆναι ὑπὸ
 ‘ ὑμέων· εἴτε καὶ θένει τέῳ^α κατεργασά-
 ‘ μενοι, θένει κατὰ τὸ καρτερόν ἀνασώ-
 ‘ σασθαι. καὶ ταῦτα μὲν ποιέουσιν ὑμῖν γῆ
 ‘ τε καρπὸν ἐκφέροι, καὶ γυναῖκές τε καὶ

^α θένει τῷ.

xistimetis, sed magi vobis regnum oc-
 cuparunt: quorum alterum rerum do-
 mesticarum procuratorem reliqueram,
 alter ejus frater est Smerdis. Quem igi-
 tur decebat praecipue vicem meam ul-
 cisci, si indigna a magis passus fuisset,
 is impia morte a proximis suis affectus
 est. Quum vero ille non sit amplius, se-
 cundum ex reliquis mihi est vobis, ô Per-
 sae, maxime necessarium mandare quae
 e vita exiens effici mihi volo. Ergo vo-
 bis haec praecipio, regios deos obte-
 stans cum omnibus vobis, tum maxime
 Achaemenidis qui adestis, ne negligatis
 imperium rursus circumire ad Medos.
 Sed si dolo occupatum illud tenent, do-
 lo per vos surripiatur; sin vi aliqua prae-
 reptum, vi, prout poteritis, recuperetis.
 Haec vobis facientibus, et tellus fruc-
 tum efferat, uxoresque et pecua pariant in

‘ omne tempus libertate fruuntibus : secus
 ‘ facientibus, et neque recuperantibus im-
 ‘ perium neque aggredientibus recupera-
 ‘ re contraria his quae dixi vobis fieri im-
 ‘ precor; et praeterea unicuique Persa-
 ‘ rum eum finem qualis mihi contigit.’
 Simul haec loquutus Cambyfes, deflevit
 omnem suam conditionem.

66. Persae, ut regem lamentantem
 conspexere, universi tum vestimenta re-
 scindere, tum effuso ploratu uti. Post haec
 ubi os vitiatum est, femurque celerrime
 computruit, Cambyfi vita erepta est, Cyri
 filio, quum regnasset septem omnino an-
 nos et menses quinque, nulla prorsus pro-
 le suscepta virili femineave. At Persis qui
 aderant magna suffusa est incredulitas, re-
 rum potiri magos, interpretantibus poti-
 us, Cambysem, quae de nece Smerdis

• ποῖμαι ^β τίκτοιν ἐοῦσι ἐς τὸν ἅπαντα
 • χρόνον ἔλευθέροισι· μὴδ' ἀνάσωσαμέ-
 • νοισι ἀρχὴν, μὴδ' ἐπιχειρήσασι ἀνασώ-
 • ζειν, τὰ ἐναντία τούτοις ἀρέομαι ὑμῖν
 • γενέσθαι· καὶ προσέτι τούτοις, τὸ τέλος
 • Περσέων ἐκάσῳ ἐπιγενέσθαι οἶον ἐμοὶ
 • ἐπιγέγονε. ἅμα τε εἶπας ταῦτα ὁ
 Καμβύσης, ἀπέκλαυε πᾶσαν τὴν ἐωυτοῦ
 πρῆξιν.

ξς'. Πέρσαι δ' ὡς τὸν βασιλέα εἶδον
 ἀνακλαύσαντα, πάντες τὰ τε ἐσθῆτος ἐ-
 χόμενα εἶχον, ταῦτα κατήρικόν ^γ τε καὶ
 οἰμωγῇ ἀφθόνῳ διεχρέωντο. μετὰ δὲ ταῦ-
 τα, ὡς ἐσφακέλισέ τε τὸ ὄσέον, καὶ ὁ μη-
 ρὸς τάχιστα ἐσάπη, ἀπῆναικε Καμβύσεα
 τὸν Κύρου, βασιλεύσαντα μὲν τὰ πάντα
 ἑπτὰ ἔτεα καὶ μῆνας πέντε, ἅπαιδα δὲ τὸ
 παράπαν ἔοντα ἔρσηνος καὶ Δήλεος γόνου.
 Περσέων δὲ τοῖσι παρεῖσι ἀπισίῃ πολλὴ
 ὑπεκέχυτο, τοὺς μάγους ἔχειν τὰ πρήγ-
 ματα· ἀλλ' ἠπιστάτο ἐπὶ διαβολῇ εἰπεῖν

^β ποιμένα. ^γ κατόρμενον.

Καμβύσεα τὰ εἶπε περὶ τῷ Σμέρδιος θανάτῳ, ἵνα οἱ ἐκπολεμωθῇ πᾶν τὸ Περσικόν. οὗτοι μὲν νυν ἠπίστέατο Σμέρδιν τὸν Κύρου βασιλέα ἀνεσεῶτα· δεινῶς γὰρ καὶ ὁ Πρηξάσπης ἕξαργος ἦν μὴ μὲν ἀποκλῆναι Σμέρδιν. οὐ γὰρ ἦν οἱ ἀσφαλές, Καμβύσεω τετελευτηκότος, φάναι τὸν Κύρου υἱὸν ἀπολωλέκεναι αὐτοχειρίῃ.

ξζ'. Ὁ δὲ δὴ μάγος, τελευτήσαντος Καμβύσεω, ἀδεῶς ἐβασίλευσε, ἐπιβατεύων τῷ ὁμωνύμῳ Σμέρδιος τῷ Κύρου μῆνας ἐπὶ τὰς ἐπιλοίπας Καμβύσῃ ἐς τὰ ὀκτὼ ἔτεα τῆς πληρώσιος· ἐν τοῖσι ἀπεδέξατο ἐς τὰς ὑπηκόας πάντας εὐεργεσίας μεγάλας, ὥς τε ἀποθανόντος αὐτῷ πόθον ἔχειν πάντας τοὺς ἐν τῇ Ἀσίῃ, παρέξ αὐτῶν Περσέων. διαπέμφας γὰρ ὁ μάγος ἐς πᾶν ἔθνος τῶν ἡρχε, προεῖπε ἀτελεῖν εἶναι στρατηγίας καὶ φόρος ἐπ' ἔτεα τρία. προεῖπε μὲν δὴ ταῦτα αὐτίκα ἀνιστάμενος ἐς τὴν ἀρχήν.

dixisset, ea dixisse ut sic ab eo omne nomen Persicum ad hostilem iram concitaretur. Itaque pro certo habebant Smerdin Cyri exsurrexisse regem, utpote etiam Prexaspe usque pernegante a se fuisse Smerdin interfectum. Neque enim tutum ei erat post Cambyſis obitum fateri, ipsius manu filium Cyri interemptum.

67. MAGUS defuncto Cambyſe, simulando se Smerdin esse Cyri filium, qui ipsi fuerat cognominis, securus regnavit menses septem, qui reliqui erant ad implendum octavum annum regni Cambyſis: per quos menses in subiectos omnes munificentiam permagnam exhibuit, adeo ut ejus defuncti magnum ceperit desiderium omnes Asiaticos, ipsis Persis exceptis. Nam missis ad singulas quibus imperabat nationes edictis, magus immunitatem tributorum ac vacationem militiae in triennium tribuit: atque hoc quidem statim adeptus imperium edixit.

68. Octavo autem mense, quisnam esset compertus est hunc in modum. Erat Otanes Pharnaspis filius, sed genere atque opibus primo cuique Persarum par. Hic Otanes magum non esse Smerdin filium Cyri, primus suspicatus est, sed eum qui erat, hac conjectura, quod neque ex arce progrediebatur, neque Persarum procerum quempiam ad conspectum suum vocabat. Itaque eum suspectum habens, hoc fecit. Habebat filiam ejus nomine Phaedyman Cambyfes, eamque ipsam tunc magus tenebat ejusque consuetudine utebatur, ut aliarum omnium Cambyfis uxorum. Otanes mittens ad eam sciscitabatur quocum homine cubaret, utrum cum Smerdie Cyri, an cum alio quopiam. Illa remisit negans se scire, quippe quae nec Smerdin filium Cyri vidisset unquam, nec eum cum quo cubaret nosset quis-

ξή. Ογδὼ δὲ μηνὶ ἐγένετο κατάδηλος
τρόπῳ τοιῷδε. Οτάνης ἦν Φαρνάσπεω
μὲν παῖς, γένει δὲ καὶ χρήμασι ὁμοίως τῷ
πρώτῳ Περσέων. οὗτος ὁ Οτάνης πρῶ-
τος ὑπώπλευσε τὸν μάγον, ὥς ἔκ εἴη ὁ Κύ-
ρῃ Σμέρδις, ἀλλ' ὅσπερ ἦν· τῇδε συμβαλ-
λόμενος, ὅτι τε ἔκ ἐξεφοίτα ἐκ τῆς ἀκρο-
πόλιος, καὶ ὅτι οὐκ ἐκάλει ἐς ὄψιν ἐωϋτῶ
ἑδένα τῶν λογίμων Περσέων. ὑποπλεύσας
δέ μιν, ἐποίει τάδε. ἔχε αὐτῷ ὁ Καμβύ-
σης θυγατέρα, τῇ οὖνομα ἦν Φαιδύμη·
τὴν αὐτὴν δὲ ταύτην εἶχε τότε ὁ μάγος,
καὶ ταύτῃ τε συνοίκεε^β, καὶ τῇσι ἄλλη-
σι πάσῃσι τῇσι τοῦ Καμβύσεω γυναιξί.
πέμπων δὲ ὧν ὁ Οτάνης παρ' αὐτὴν^γ
τὴν θυγατέρα, ἐπυνθάνετο παρ' ὅτεω ἀν-
δρῶπων κοιμῶτο, εἴτε μετὰ Σμέρδιος τῷ
Κύρῃ, εἴτε μετὰ ἄλλῃ. ἡ δὲ οἱ ἀντέ-
πεμπε, φαιμένη ὅτι γινώσκειν· ἔτε γὰρ τὸν
Κύρου Σμέρδιν ἰδέσθαι ἑδαιμά, οὔτε ὅστις

^α ὁτος ὧν ὁ Οτάνης. ^β ταύτῃ συνοίκει. ^γ MS. habet παρ' αὐτὸν.

εἶη ὁ συνοικέων αὐτῇ εἰδέναι. ἔπεμπε δεύ-
 τερα ὁ Οτάνης, λέγων, ‘ Εἰ μὴ αὐτῇ
 ‘ Σμέρδιν τὸν Κύρου γινώσκεις, σὺ δὲ πα-
 ‘ ρὰ Ατόωσης πύθου ὅτεω τέτω συνοικέει
 ‘ αὐτῇ τε ἐκείνῃ, καὶ σὺ. πάντως γὰρ δὴ
 ‘ κου τὸν γε ἐωϋτῆς ἀδελφεὸν γινώσκει.’
 ἀντιπέμπει πρὸς ταῦτα ἡ Θύγατηρ, ‘ Οὐ-
 ‘ τε Ατόωση δύναμαι ἐς λόγους ἐλθεῖν, οὐ-
 ‘ τε ἄλλην ὁδεμίην ἰδέσθαι τῶν συγκατη-
 ‘ μένων γυναικῶν. ἐπεὶ τε γὰρ τάχιστα
 ‘ οὗτος ἄνθρωπος, ὅστις κοτέ ἐσι, παρέ-
 ‘ λαβε τὴν βασιληίην, διέσπειρε ἡμέας,
 ‘ ἄλλην ἄλλη τάξας.’

ξθ’. Αἰεονίι δὲ ταῦτα τῷ Οτάνῃ, μᾶλ-
 λον κατεφαίνεται τὸ πρῆγμα. τρίτην δὲ
 ἀγγελίην ἐσπέμπει παρ’ αὐτὴν, λέγου-
 σαν ταῦτα, ‘ Ω Θύγατηρ, δεῖ σε γεγο-
 ‘ νυῖαν εἶ, κίνδυνον ἀναλαβεῖσθαι τὸν ἄν-
 ‘ ὁ πατὴρ ὑποδύνειν κελεύει^δ. ἦν γὰρ δὴ
 ‘ μή^ε ἐσι ὁ Κύρου Σμέρδης, ἀλλὰ τὸν
 ‘ καταδοκέω^ε ἐγὼ, οὗτοί μιν σοί τε συγ-

^δ κελεύει. ^ε γὰρ μὴ. ^ε τὸν ἄν καταδοκέω.

nam esset. Altera vice mittit Otanes, in-
 ‘quiens, ‘ Si ipsa Smerdin Cyri non ha-
 ‘bes cognitum, tu vero sciscitare ab Atos-
 ‘sa quocum viro tu atque illa cubitetis.
 ‘omnino enim illa suum ipsius novit fra-
 ‘trem.’ Filia ad hoc respondit, ‘ Ne in
 ‘Atossae quidem colloquium venire pos-
 ‘sum, aut ullam aliam cernere confiden-
 ‘tium mulierum. Namque hic vir, quis-
 ‘quis est, quumprimum adeptus est reg-
 ‘num, nos dispersit, aliam alibi collo-
 ‘cans.’

69. Audienti haec Otani res est visa
 manifestior. Itaque tertio nuncium ad e-
 andem mittit in haec verba, ‘ Filia, decet
 ‘te bonis ortam natalibus, suscipere pe-
 ‘riculum, quod te subire pater hortatur.
 ‘Si enim iste Smerdis, filius Cyri non est,
 ‘sed is quem ego suspicor, non debet tua

‘ fruens consuetudine, et potentiam Per-
 ‘ sarem obtinens, hinc lactus abire, sed
 ‘ poenas luere. Nunc igitur hoc agito:
 ‘ quum tecum cubabit, animadvertesque
 ‘ somno vinctum, palpa ejus aures: quas
 ‘ si habentem compereris, cum Smerdie
 ‘ filio Cyri te cubare existima: sin minus,
 ‘ cum Smerdie mago.’ Ad haec Phaedy-
 ma remittit, se, si id faciat, magnum adi-
 turam discrimen, quoniam probe scit, si
 ille careat auribus, et ipsa in palpando de-
 prehendatur, fore ut ipsa ab illo trucidetur:
 tamen se id facturam. Et Phaedy-
 ma quidem recipit se patri hoc perfecturam.
 Huic autem Smerdi mago Cyrus, quum
 regnaret, aures praeciderat, non exigua de
 caussa. Ergo Phaedy-
 ma haec Otanis fi-
 lia, quaecunque receperat patri, exequu-
 ta est. nam ubi vices ejus fuerunt adeun-
 di magum, (etenim uxores Persarum per

• κοιμώμενον, καὶ τὸ Περσέων κράτος ἔ-
 • χοντα, δεῖ χαίροντα ἀπαλλάσσειν, ἀλ-
 • λὰ δῆναι δίκην. νῦν ὦν ποιήσον τάδε •
 • ἐπεὰν σοι συνεύδῃ, καὶ μάθῃς αὐτὸν κα-
 • τυπνωμένον, ἄφασον αὐτῷ τὰ ὦτα. καὶ
 • ἢν μὲν φαίνεται ἔχων ὦτα, νόμιζε σε-
 • ωῦτήν Σμέρδι τῷ Κύρῳ συνοικέειν • ἢν δὲ
 • μὴ ἔχων, σὺ δὲ τῷ μάγῳ Σμέρδι • ἀν-
 • τιπέμπει πρὸς ταῦτα ἡ Φαιδύμη, Φαμέ-
 • νη κινδυνεύσειν μεγάλως ἢν ποιῇ ταῦτα.
 ἢν γὰρ δὴ μὴ τυγχάνῃ τὰ ὦτα ἔχων, ἐ-
 • πίλαμπος δὲ ἀφάσῃσα β' ἔσαι, εὖ εἰδέναι
 ὡς αἰσώσῃ μιν. ὅμως μέντοι ποιήσῃ ταῦ-
 • τα. ἡ μὲν δὴ ὑπεδέξατο ταῦτα τῷ πατρὶ
 κατεργάσεσθαι^h. τοῦ δὲ μάγῃ τέττε τῷ
 Σμέρδιος Κύρος ὁ Καμβύσεω ἄρχων τὰ
 ὦτα ἀπέτεμε ἐπ' αἰτίῃ δὴ τινὶ οὐ σμικρῇ.
 ἡ ὦν δὴ Φαιδύμηⁱ αὕτη ἡ τῷ Οτάνεω θυ-
 γάτρῃ, πάντα ἐπιτελέσῃ τὰ ὑπεδέξατο
 τῷ πατρὶ, ἐπεὶ τε αὐτῇ μέρος ἐγίνετο
 τῆς ἀπίξις παρὰ τὸν μάγον (ἐν περιτρω-

^g ἀρέσσεια. ^h κατεργάσασθαι. ⁱ φαίδυμις est in MS.

πῇ γάρ δὴ αἱ γυναῖκες ^α Φοιτεύουσι τοῖσι Πέρσησι) ἐλθοῦσα παρ' αὐτὸν ἦυδε. ὑπνωμένῃ δὲ καρτερῶς τῇ μάγῃ, ἤφασε τὰ ὦτα. μαθῆσα δὲ ἔ' χαλεπῶς ἀλλ' εὐπετέως ἔκ' ἔχοντα τὸν ἄνδρα ὦτα, ὡς ἡμέρῃ τάχιστα ἐγεγόνεε, πέμψασα ἐσήμηνε τῷ πατρὶ τὰ γενόμενα.

οἱ. Ὁ δὲ Οτάνης παραλαβὼν Ασπαθίνην καὶ Γωβρύην, Περσέων τε πρώτους ἐόντας καὶ ἐωὐτῷ ἐπιτηδεωτάτους ἐς πίσιν, ἀπηγήσατο πᾶν τὸ πρῆγμα. οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ ἄρα ὑπώπλευον οὕτω τοῦτο ἔχειν. ἀνερείκαντος δὲ τῇ Οτάνεος ^β τῆς λόγους, ἐδέξαντο· καὶ ἔδοξε σφί' ἕκασον ἄνδρα Περσέων προσεταιρίσασθαι τοῦτον ὅτῳ πτερεῦει μάλισα. Οτάνης μὲν νυν εἰσάγειαι Ἰνταφέρνεα· Γωβρύης δὲ ^γ, Μεγάβυζον· Ασπαθίνης δὲ, Ὑδάρνεα. γεγονότων δὲ τέτων ἔξ, παραγίνεσθαι ἐς τὰ Σῶσα Δαρεῖος ὁ Ὑδᾶσπεος, ἐκ Περσέων ἡκων· τούτων γὰρ δὴ ἦν οἱ ὁ πατὴρ ὑπαρχος. ἐπεὶ ὦν

^α δὴ γυναῖκες. ^β Οτάνης. ^γ ὁ δὲ Γωβρύης.

circuitum ad illos pergunt) adiens magum, una cubuit, ejusque, dum vehementi somno correptus esset, aures palpavit: quibus carere hominem, non difficulter sed facile sane deprehendit. Ubi illuxit, celerrime patrem certiore rei gestae facit.

70. Iste, sumptis Aspathine et Gobrya Persarumque primoribus, et ad fidem sibi servandam accommodatissimis, rem omnem exponit, qui et ipsi rem ita se habere suspicabantur. eoque verba quae Oranes attulerat, admiserunt: constitueruntque ut singuli sibi singulos in societatem deligerent e Persis quibus maxime confiderent. Ascivit itaque sibi Oranes Intaphernem, Gobryas Megabyzum, Aspathines Hydarnem. hi quum sex forent, advenit Susa Darius Hystaspis ex Persis veniens; nam his pater ejus praeerat. qui quum advenisset, placuit sex

Perfis Darium quoque in societatem ad-
sciscere.

71. Qui quum septem essent, con-
gressi fidem mutuo dederunt et collo-
quuti sunt. Quumque ad Darium ordo
dicendae sententiae venisset, ita apud ce-
teros verba fecit: ‘ Equidem mihi vide-
‘ bar ego solus nosse magum regnare, et
‘ Smerdin, filium Cyri, mortem oppeti-
‘ isse: atque ob id ipsum dedita opera huc
‘ me contuli, ad necem mago comparan-
‘ dam. Verum quandoquidem contigit,
‘ ut vos quoque rem sciatis et non solum
‘ ego, videtur mihi confestim esse pera-
‘ gendum neque differendum. neque e-
‘ nim id melius.’ Ad haec Otanes, ‘ Fili,
‘ inquit, Hystaspis, et patre egregio ortus
‘ es, et te nihilo inferiorem esse patre tuo
‘ videris praeferre: noli tamen ita prope-
‘ rare ad rem aggrediendam inconsulto,
‘ sed considerantius illam capeffe: oportet.

αὐτὸς ἀπίκητο, τοῖσι ἔξ τῶν Περσέων ἔδοξε καὶ Δαρεῖον προσεταιρίσασθαι.

σα'. Συνελθόντες δὲ οὗτοι ἔοντες ἐπ' αὐτῶν, ἐδίδουσιν σφίσι πείσεις^δ καὶ λόγους. ἐπεὶ τε δὲ ἐς Δαρεῖον ἀπίκητο γνώμην ἀποφαίνεσθαι, ἔλεγέ σφι τάδε· ‘ Εγὼ ταῦτα ἐδόκειον μὲν αὐτὸς^ε μῦθος ἐπίσασθαι, ὅτι
 ‘ τε ὁ μάγος εἴη ὁ βασιλεύων, καὶ Σμέρδης
 ‘ ὁ Κύρης τετελεύτηκε. καὶ αὖ τέτῃς^ε εἴνεκεν ἦκω σπουδῇ, ὥς συστήσω ἐπὶ τῷ
 ‘ μάγῳ θάνατον. ἐπεὶ τε δὲ συνήνεκε, ὥστε καὶ ὑμέας εἰδέναι, καὶ μὴ μοῦνον ἐμεῖ,
 ‘ ποιέειν αὐτίκα μοι δοκέει, καὶ μὴ ὑπερβαλέσθαι. οὐ γὰρ ἄμεινον.’ εἶπε πρὸς ταῦτα ὁ Οτάνης, ‘ Ω παῖ Ὑδάσπεος,
 ‘ εἰς τε πατρός ἀγαθῶ, καὶ ἐκφαίνειν ἐοικας σεαυτὸν ἔοντα τῷ πατρός^ε οὐδὲν ἥσσω· τὴν μέντοι ἐπιχείρησιν ταύτην
 ‘ μὴ οὕτω συντάχυνε ἀβέλως, ἀλλ’ ἐπὶ τὸ σωφρονέσμερον αὐτὴν λάμβανε. δεῖ

^δ ἐδίδουσι σφι πείσεις. ^ε ἐδόκειον αὐτός. ^ε καὶ αὐτῷ τότε. ^ε ἐν τῇ

πατρὶς.

‘ γὰρ πλεῦνας γενομένους, ἔτῳ ἐπιχειρέ-
 ‘ ειν.’ λέγει πρὸς ταῦτα Δαρεῖος, ‘ Αν-
 ‘ δρες οἱ παρεόντες, τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ ἔξ-
 ‘ Οτάνεος εἰ χρήσεσθε, ἐπίστασθε ὅτι ἀ-
 ‘ πολέεσθε κάκιστα. ἔξοίσει γάρ τις πρὸς
 ‘ τὸν μάγον, ἰδίῃ περιβαλλόμενος ἐωυτῷ
 ‘ κέρδεα. μάλισα μὲν νυν ὀφείλετε ἐπ’
 ‘ ὑμέων αὐτῶν βαλόμενοι ^h ποιέειν ταῦ-
 ‘ τα· ἐπεὶ τε δὲ ὑμῖν ἀναφέρειν ἐς πλεῦ-
 ‘ νας ἐδόκεε, καὶ ἐμοὶ ὑπερέθεσθε, ἢ ποκέω-
 ‘ μεν σήμερον, ἢ ἴσε ὑμῖν ὅτι ἦν ὑπερπέ-
 ‘ ση ἢ νῦν ἡμέρη, ὥς ἐκ ἄλλος φθὰς ἐμεῦ
 ‘ καλήγορος ἔσαι, ἀλλὰ σφέας αὐτὸς ἐγὼ
 ‘ κατερέω πρὸς τὸν μάγον.’

δβ'. Λέγει πρὸς ταῦτα Οτάνης, ἐπει-
 ‘ δὴ ὥρα σπερχόμενον Δαρεῖον, ‘ Επεὶ
 ‘ τε ἡμέας συνταχύνειν ἀναγκάζεις, καὶ
 ‘ ὑπερβάλλεσθαι οὐκ ἔα, ἴθι ἐξηγέο αὐ-
 ‘ τὸς ὅτεω τρόπῳ πάριμεν ἐς τὰ βασι-
 ‘ λήϊα, καὶ ἐπιχειρήσομεν αὐτοῖσι. Φυλα-
 ‘ κας γὰρ δὴ διεσεώσας οἶδας καὶ αὐ-

^h βυλόμενοι.

' tet enim ita eum aggredi quum plures
 ' fuerimus.' Tum Darius, ' Viri, inquit,
 ' qui adestis, si eo quem Otanes dixit u-
 ' temini modo, sciatis vos teterrime peri-
 ' tuos. aliquis enim privati lucri ratione
 ' habita rem ad magum deferet. Et vos
 ' quidem debetis maxime in vos solos
 ' rem suscipientes exequi: sed quoniam
 ' statuistis ad plures referendum et me
 ' adhibendum, aut hodie conficiamus, aut
 ' scitote, vobis si hodiernus elabatur dies,
 ' non alium occupaturum, ut me accuset,
 ' sed me ut vos deferam ad magum.'

72. Ad haec Otanes, quum cerneret
 Darium properare, ' Quoniam, inquit,
 ' nos una maturare compellis, nec finis
 ' differre, age, expone ipse quonam pacto
 ' regiam introire possimus, et illos aggre-
 ' di. excubias namque dispositas esse, ipse
 ' quoque, etsi non visu, certe auditu no-

‘ sti: quas qua ratione transibimus?’ Cui
 respondens Darius, ‘ Certe multa sunt,
 ‘ inquit, Otanes, quae nequeunt oratione
 ‘ declarari, sed facto: alia, quae oratione
 ‘ quidem possunt, sed unde nihil clari o-
 ‘ peris exstitit. Vos vero nostis, excubias
 ‘ quae dispositae sunt, haudquaquam dif-
 ‘ ficiles esse ad transeundum. Partim enim
 ‘ nos qui tales sumus, nemo non (quis-
 ‘ quis ille sit) cedit nobis, vel ob reveren-
 ‘ tiam, vel ob timorem; partim habeo
 ‘ ipse praetextum accommodatissimum
 ‘ propter quem transeamus: siquidem mo-
 ‘ do e Persis venire me dicam, ac velle
 ‘ quaedam a patre mandata regi nuncia-
 ‘ re. Ubi enim oportet mendacium dice-
 ‘ re, dicatur. nam idem optamus, quique
 ‘ mendacium dicimus, quique veritatem:
 ‘ quippe quum illi mentiantur tunc, quum
 ‘ persuadendo sunt quippiam lucri factu-
 ‘ ri: et illi verum dicant, ut verum dicen-

• τὸς, εἰ μὴ ἰδὼν, ἀλλ' ἀκούσας, ἃς τέα
 • τρόπῳ περήσομεν; ἀμείβεται Δαρεῖος
 τοῖσδε· Ὀτάνη, ἥ πολλά ἐσι τὰ λόγῳ
 • μὲν ἔκ οἱά τε δηλῶσαι, ἔργῳ δέ· ἄλλα
 • δι' ἐσι τὰ λόγῳ μὲν οἱά τε, ἔργον δέ ἔ-
 • δὲν ἀπ' αὐτῶν λαμπρὸν γίνεται. ὑμεῖς
 • δὲ ἴσε φυλακὰς τὰς κατεσεώσας, εὐ-
 • σας ὕδεν χαλεπὰς παρελθεῖν. τῷτο μὲν
 • γάρ, ἡμέων ἐόντων τοίων, ὕδεις ὅσις σὺ
 • παρήσει· τὰ μὲν κου καταιδεόμενος ἡ-
 • μέας, τὰ δέ κου καὶ δειμαίνων. τοῦτο
 • δέ, ἔχω αὐτὸς σκῆψιν εὐπρεπεσάτην,
 • τῇ πάριμεν· φὰς ἄρτι τε ἤκειν ἐκ Περ-
 • σέων, καὶ βέλεσθαι τι ἔπος παρὰ τοῦ
 • πατρὸς σημῆναι τῷ βασιλεῖ. ἔνθα γάρ
 • τι δεῖ ψευδὸς λέγεσθαι, λεγέσθω. τῷ
 • γάρ αὐτοῦ γλιχόμεθα οἱ τε ψευδόμενοι
 • καὶ οἱ τῇ ἀληθείᾳ διαχρεώμενοι. οἱ μὲν
 • γε ψεύδονται τότε, ἑπεὰν τι μέλλωσι
 • ψεύδεσι^α πείσαντες, κερδῆσεσθαι· οἱ
 • δι' ἀληθίζονταί τι, ἵνα τῇ ἀληθείᾳ ἐπι-

^α μέλλωσι τοῖσι ψεύδεσι.

‘ σπάσῃναι κέρδος, καί τι μᾶλλον ^b σφί-
 ‘ σι ἐπιτράπηται. οὕτω ὦν ταῦτα ἀ-
 ‘ σκέοντες, τούτου ^c περιεχόμεθα. εἰ δὲ
 ‘ μὴδὲν κερδήσεσθαι μέλλοιεν, ὁμοίως ἂν
 ‘ ὁ, τε ἀληθίζόμενος, ψευδὴς εἴη, καὶ ὁ
 ‘ ψευδόμενος, ἀληθής. ὅς ἂν μὲν νυν τῶν
 ‘ πυλῶν ἐκὼν παρείη, αὐτῷ οἱ ἄμεινον
 ‘ ἐς χρόνον ἔσαι. ὅς δ’ ἂν ἀντὶβαίνειν
 ‘ πειρᾶται, δεικνύσθω ἐν ταῦτα ἑὼν πο-
 ‘ λέμιος, καὶ ἔπειτα ὡσάμενοι ἔσω, ἔργου ἐ-
 ‘ χόμεθα.

οὔ. Λέγει Γωρύης μετὰ ταῦτα, ‘ Αν-
 ‘ δρες Φίλοι, ἡμῖν κότε κάλλιον παρέξει ^d
 ‘ ἀνασώσασθαι τὴν ἀρχήν, ἢ, εἰ γε μὴ
 ‘ αἰοί τε ἐσόμεθα αὐτὴν ἀναλαβεῖν, ἀπο-
 ‘ θανεῖν. ὅτε γὰρ ἀρχόμεθα μὲν, ἑόντες
 ‘ Πέρσαι, ὑπὸ Μήδης ἀνδρὸς μάγῃ, καὶ τέ-
 ‘ τε ὧτα ἐκ ἔχοντος, ὅσαι τε ὑμέων Καμ-
 ‘ βύση νοσέοντι παρεγένοντο, πάντως καὶ μέ-
 ‘ μνησθε τὰ ἐπέσκηψε Πέρσησι τελευ-
 ‘ τῶν τὸν βίον, μὴ πειρωμένοισι ἀνακτᾶν

^b καὶ τις μᾶλλον, ^c τούτου, ^d σφίξον.

‘do aliquod lucrum attrahant: et magis
 ‘aliquid illis committatur. Sic igitur i-
 ‘sta facitantes, idem tamen obtinemus.
 ‘quod si nihil lucri facturi sunt, perae-
 ‘que et verax foret mendax, et mendax
 ‘verax. Quod autem ad janitores attinet,
 ‘siquis eorum volens praetermittat, me-
 ‘lius ei sequenti tempore erit: siquis re-
 ‘sistere conabitur, ibi tunc pro hoste ha-
 ‘beatur: et deinde intro irrumpentes,
 ‘rem transigamus.’

73. Post haec Gobryas, ‘Viri amici,
 ‘inquit, nobis pulchrius erit recuperare
 ‘imperium, aut, si recuperare non pote-
 ‘rimus, mortem oppetere, quum, qui su-
 ‘mus Persae, ab viro Medo regamur, eo-
 ‘que aures non habente; et quicumque
 ‘vestrûm Cambysi aegrotanti adfuerunt,
 ‘memoria teneatis omnes, quae ille dum
 ‘vita excederet, Persis imprecatus est, im-
 ‘perium recuperare non tentantibus;

' quae nos tunc non admittebamus, sed
 ' per calumniam dici a Cambyse existi-
 ' mabamus. Nunc igitur calculum pono
 ' in Darii sententiam, neque ex hoc coe-
 ' tu dissolvi aliorum euntes, quam recta
 ' adversus magum.' Haec dicta a Gobrya
 omnes comprobarunt.

74. Interea vero dum ab istis consul-
 tatur, forte hoc contigit, ut magi inito
 inter se consilio statuerent conciliandum
 sibi amicum Prexaspcem, quod indigna
 passus a Cambyse esset, occiso ejus filio
 ictu sagittae, et solus mortem Smerdis Cy-
 ro geniti nosset, quem ipse suapte manu
 interemisset: quod praeterea apud Per-
 sas in maxima erat existimatione. His de
 causis accitum hominem, sibi amicum
 comparabant; accipientes fidem, ac jure-
 jurando, certe fallaciam quae ab ipsis in
 Persas facta esset apud se habiturum, ne-
 que cuiquam mortalium patefacturum,

• σθαι τὴν ἀρχήν. τὰ τότε ἔκ ἐνεδεκόμε-
 • θα, ἀλλ' ἐπὶ διαβολῇ ἐδοκέρμεν εἰπεῖν.
 • Καμβύσεα. νῦν ὧν τίθεμαι ψῆφον πεί-
 • θεσθαι Δαρείῳ, καὶ μὴ διαλύεσθαι ἐκ τῆ
 • συλλόγου τῶδε ἄλλοθι ἰόντας ἢ ἐπὶ τὸν
 • μάγον ἰθέως. ταῦτα εἶπε Γωβρύης. καὶ
 πάντες ταῦτη αἶνεον.

οἷ. Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐβλεπόντο,
 ἐγένετο κατὰ συντυχίην τάδε· τοῖσι μά-
 γοις ἐδοξε βεβημένοις Περζάσπεα φί-
 λον προσθέσθαι, ὅτι τε ἐπεπόνθεε πρὸς
 Καμβύσεω ἀνάρσια, ὅς οἱ τὸν παῖδα το-
 ξεύσας ἀπολωλέκεε· καὶ διότι μῆνος ἠπί-
 στατο τὸν Σμέρδιος τῆ Κύρου θάνατον, αὐ-
 τοχειρὴν μιν ἀπολέσας· πρὸς δ' ἔτι, ἐόν-
 τα ἐν αἰνῇ μεγίστῃ τὸν Περζάσπεα ἐν Πέρ-
 σησι. τῶν δὴ μιν εἵνεκε καλέσαντες, φί-
 λον προσεκλήνω, πίσις τε ^α λαβόντες, καὶ
 ὄρχιοις, ἢ μὴν ἔξεν παρ' ἐωυτῶ, μηδ' ἐ-
 ξοίσεν μηδενὶ ^β ἀνθρώπων τὴν ἀπὸ σφῶν
 ἀπάτην ἐς Πέρσας γενοῦσαν· ὑπὸ χνεύμε-

^α πικρῶς. ^β ἐξοίσεν παρὰ μηδενὶ.

νοι τὰ πάντα οἱ μυρία δώσειν. ὑποχομέ-
νου δὲ τῷ Πρῆξάσπεω ποιήσιν ταῦτα, ὡς
ἀνέπεισάν μιν οἱ μάγοι, δεύτερα προσέφε-
ρον, αὐτοὶ μὲν Φάμενοι Πέρσας πάντας
συγκαλέειν ὑπὸ τὸ βασιλῆϊον τεῖχος, κεί-
νον δ' ἐκέλευον ἀναβάντα ἐπὶ πύργον ἀγο-
ρεῦσαι, ὡς ὑπὸ τῷ Κύρῳ Σμέρδης ἄρχον-
ται, καὶ ὑπ' ἑδενὸς ἄλλου. ταῦτα δὲ οὕτω
ἐνετέλλοντο, ὡς πιστοτάτη δῆθεν ἐόντος αὐ-
τῷ ἐν Πέρσῃσι, καὶ πολλάκις ἀποδεξαμένης
γνώμην ὡς περιείη ὁ Κύρου Σμέρδης, καὶ
ἐξαρηνησαμένης τὸν Φόνον αὐτῷ.

οἱ. Φάμενοι δὲ καὶ ταῦτα ἐτοίμα εἶναι
ποιεῖν τοῦ Πρῆξάσπεω, συγκαλέσαντες
Πέρσας ^c οἱ μάγοι, ἀνεβίβασαν αὐτὸν ἐπὶ
πύργον ^d, καὶ ἀγορεύειν ἐκέλευον. ὁ δὲ,
τῶν μὲν τι ἐκείνοι προσεδέοντο αὐτῷ, τέ-
των μὲν ἐκὼν ἐπελήθετο. ἀρξάμενος δὲ ἀπ'
Αχαιμένεος, ἐγενεηλόγησε τὴν πατρὶν τῷ
Κύρῳ. μετὰ δὲ, ὡς ἐς τῷτο κατέβη, τελευ-
τῶν ἔλεγε ὅσα ἀγαθὰ Κύρος Πέρσας πε-

^c συγκαλίσαντες τὸς Πέρσας. ^d ἐπὶ τὸν πύργον.

pollicitantes omnia innumera se ei daturus. Recipiente Prexaspe facturum se quae magi suaserant, iterum illi dicere, in animo se habere omnes Persas sub castellum regium convocare: ideoque jubere hunc conscensa turri praedicare, a Smerdie Cyri Persis imperari, et ab alio nemine. Haec illi sic praecipiebant, veluti homini summae apud Persas autoritatis, et qui saepenumero asseverasset superesse Smerdin Cyri, ac caedem a se factam pernegasset.

75. Haec quoque Prexaspe se paratum exequi dicente, magi convocatis Persis, hominem in turrim perductum jubent habere orationem. Prexaspes, ea quae ab istis oratus fuerat sponte obliviscitur: exorsusque ab Achaemene, scriem familiae Cyri recenset: et ubi devenit ad hoc, tandem commemoravit Cyri in

Perſas beneficia. His expoſitis, promptè veritatem, cauſſatus ideo ſe antehac occultaffe, quod ſibi tutum non fuiſſet proferre rem geſtam, ſed in præſens ab neceſſitate deprehenſum proferre: dixitque ſe a Cambyſe adaſtum Smerdin Cyri quidem occidiſſe, et magos eſſe qui regnent. Multis quoque verbis Perſas quum devoviſſet niſi rurfus imperium recuperarent, ac magos ulciſcerentur, ſeſe in caput a turri præcipitem didit. Hunc in modum Prexaſpes, vir per omne tempus vitæ ſpectatus, occubuit.

76. At ſeptem Perſæ, ubi conſtituerunt aggredi protinus magos, neque rem diſſerre, deos comprecaturum ierunt, omnino ignari eorum quæ circa Prexaſpem acta eſſent: ſed hæc inter eundem in medio itineris audierunt: eoque a via ſece-

ποιήκοι· διεξελθὼν δὲ ταῦτα, ἐξέφανε τὴν ἀληθειάν, φάμενος πρότερον μὲν κρυπτεῖν· οὐ γάρ οἱ εἶναι ἀσφαλὲς λέγειν τὰ γενόμενα· ἐν δὲ τῷ παρεόντι ἀναγκαίην μιν καταλαμβάνειν φαίνειν. καὶ δὴ ἔλεγε, τὸν μὲν Κύρου Σμέρδιν ὡς αὐτὸς ὑπὸ Καμβύσεω ἀναγκαζόμενος ἀποκτείνειε, τὸς μάγους δὲ βασιλεύειν. Πέρσησι δὲ πολλὰ ἐπαρησάμενος, εἰ μὴ ἀνακλήσάατο ὀπίσω τὴν ἀρχὴν, καὶ τὸς μάγους τισαῖατο, ἀπῆκε ἑωῦτόν ἐπὶ κεφαλὴν φέρεσθαι ἀπὸ τῆς πύργου κάτω. Πρηξάσπης μὲν νυν ἔων τὸν πάντα χρόνον ἀνὴρ δόκιμος, οὕτω ἐτελεύτησε.

οἱ δὲ δὴ ἐπὶ τῶν Περσέων, ὡς ἐβλήσαντο αὐτίκα ἐπιχειρεῖν τοῖσι μάγοις, καὶ μὴ ὑπερβάλλεσθαι, ἦσαν εὐζάμενοι τοῖσι θεοῖσι, τῶν περὶ Πρηξάσπεα πρηχθέντων εἰδότες ἑδέν. ἐν τε δὴ τῇ ὁδῷ μέση σίχοντες^c ἐγίνοντο, καὶ τὰ περὶ Πρηξάσπεα γεγονότα ἐπυνθάνοντο. ἐνθαῦτα ἐκ-

^c σίχοντες.

σάντες τῆς ὁδοῦ, ἐδίδουσιν αὐτοῖσι σφίσι λόγους· οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Οτάνην, πᾶν χυ κελεύοντες ὑπερβαλέεσθαι[†], μηδὲ οἰδεόντων τῶν πρηγμάτων, ἐπιτίθεσθαι· οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Δαρεῖον, αὐτίκα τε ἵεναι, καὶ τὰ δεδογμένα ποιεῖν, μηδ' ὑπερβάλλεσθαι. ὤ-
 διζομένων δ' αὐτῶν, ἐφάνη ἱρήκων ἑπτὰ ζεύγεα, δύο αἰγυπίων ζεύγεα διώκοντά τε καὶ τίλλοντα καὶ ἀμύσσοντα. ἰδόντες δὲ ταῦτα οἱ ἐπὶ αὐτὴν τὴν τε Δαρεῖος πάντες ἄνεον γνώμην, καὶ ἐπεὶ αὖ ἦσαν ἐπὶ τὰ βασιλῆϊα τεθαρρήκοτες τοῖσι ὄρνισι.

οἷ. Ἐπιστᾶσι δὲ ἐπὶ τὰς πύλας ἐγένετο οἷον τι Δαρεῖω ἢ γνώμῃ ἔφερε. καταδεόμενοι γὰρ οἱ φύλακοι ἄνδρας τῆς Περσέων πρώτους, καὶ ἑδὲν τοῖσιν ὑποπτεύοντες ἐξ αὐτῶν ἔσεσθαι, παρέσαν, δείη πομπῇ χρεωμένους. καὶ ἐπὶ ἐπὶ πρῶτα ἔδεις. ἐπεὶ τε δὲ καὶ παρῆλθον εἰς τὴν αὐλήν, ἐνέκυρσαν τοῖσι τὰς ἀγγελίας ἐσφέρουσι εὐνούχοισι οἱ σφας ἰσόρεον ὅ,τι θέλονται ἤκοιεν.

[†] ὑπερβαλίσθαι.

dentis inter se colloquuti sunt. Et Otanes quidem censuit propositum prorsus differri, neque tumescentibus rebus insidiari: Darius vero confestim ire, et quod decretum esset peragere, neque cessare. Eis concertantibus apparuerunt septem accipitrum paria, insectantium duo paria vulturum, eosque vellicantium atque insectantium. Quod intuentes illi septem, sententiam Darii omnes comprobarunt; et mox freti avibus ad regiam cum fiducia perrexerunt.

77. Ubi ad portas adfuerunt, prout Darius senserat, ita evenit. nam custodes reveriti Persarum primarios, nec aliquid hujusmodi suspicantes ex his fore, admitterunt missione divina instinctos; neque vel interrogavit quisquam. Ubi in aulam introgressi sunt, offendunt eunuchos qui erant a nunciis; et hos qua gratia venirent interrogaverunt; simulque inter

percontandum janitoribus minitabantur, quod istos ingredi permisissent: atque ulterius pergere volentes eosdem prohibebant. Isti se mutuo cohortati, eductis gladiis, eos a quibus arcebantur, ibidem simul trucidant; iidemque cursu in conclave contendunt.

78. In eo tunc forte ambo magi agebant, et de iis quae a Prexaspe erant acta consultabant. Qui quum vidissent tumultuantes eunuchos atque vociferantes, recurrerunt uterque: et quod fiebat animadvertentes, ad viros conversi sunt: quorum unus occupat arcum, alter lanceam sumit. atque inde adoriuntur invicem. Verum arcus ei qui illum sumpserat, quum hostes juxta essent, et arriperent, nulli usui fuit: alter qui se lancea tuebatur, tum Aspathinis femur percussit, tum oculum In-

καὶ ἅμα ἰσορέοντες τέτῃς, τοῖσι πυλαροῖσι^α
ἀπείλεον ὅτι σφέας παρῆκαν· ἴσχον τε
βελομένους τοὺς ἐπτά ἐς τὸ πρόσω παρίε-
ναι· οἱ δὲ, διακελευσάμενοι, καὶ σπασάμενοι
τὰ ἐγχειρίδια, τέτους μὲν τῆς ἰσχοντας
αὐτῷ ταύτῃ συγκεντέσει· αὐτοὶ δὲ ἦσαν
δρόμῳ ἐς τὸν ἀνδρεῶνα.

οἱ. Οἱ δὲ μάγοι ἔτυχον ἀμφοτέροι
τηνικαῦτα ἑόντες τε εἴσω^β, καὶ τὰ ἀπὸ
Πρηξάσπεω γενόμενα ἐν βουλῇ ἔχοντες.
ἐπεὶ ὦν εἶδον τῆς εὐνούχης τεθορυβημένους
τε καὶ βοῶντας, ἀνά τε ἔδραμον πάλιν ἀμ-
φότεροι, καὶ ὥς ἔμαθον τὸ ποιούμενον, πρὸς
ἀλκὴν ἐτράποντο. ὁ μὲν δὴ αὐτέων φθά-
νει τὰ τόξα κατελόμενος· ὁ δὲ, πρὸς τὴν
αἰχμὴν ἐτράπειο. ἐνθαῦτα δὲ συνέμισγον
ἀλλήλοισι. τῷ μὲν δὴ τὰ τόξα ἀναλα-
βόντι αὐτέων, ἑόντων τε ἀγχι^γ τῶν^γ πο-
λεμίων, καὶ προσκειμένων, ἦν χρηστὰ ἔδεν.
ὁ δ' ἕτερος τῇ αἰχμῇ ἡμύνετο· καὶ τῷτο
μὲν, Ασπαθίνην παίει ἐς τὸν μηρόν· τῷ-

^α πυλαροῖσι. ^β ἰόντες εἴσω. ^γ ἀγχι αὐτῶ τῶν.

το δὲ, Ἰνταφέρνεα ἐς τὸν ὀφθαλμόν. καὶ ἐξερήθη μὲν τῷ ὀφθαλμῷ ἐκ τῷ τρώμαλος ὁ Ἰνταφέρνης, οὐ μέντοι ἀπέθανέ γε. τῶν μὲν δὴ μάγων οὗτερος τρωματίζει τέτῃς· ὁ δὲ ἕτερος, ἐπεὶ τέ οἱ τὰ τόξα ἔδεν χρησά ἐγένετο, ἦν γὰρ δὴ θάλαμος ἐσέχων ἐς τὸν ἀνδρεῶνα, ἐς τῷτον καλαφεύγει, θέλων αὐτῷ προαδεῖναι τὰς θύρας· καὶ οἱ συνεσπίπτουσι τῶν ἐπὶ αὐτῷ, Δαρεΐός τε καὶ Γωβρύης. συμπλακένιος δὲ Γωβρύεω τῷ μάγῳ, ὁ Δαρεΐος ἐπεσεῶς ἠπόρει, οἷα ἐν σκότει, προμηθεόμενος μὴ πλήξῃ τὸν Γωβρύην. ὁρῶν δὲ μιν ἀργὸν ἐπεσεῶτα ὁ Γωβρύης, εἶρετο ὅτι ἔχρηται τῇ χειρί· ὁ δὲ εἶπε, ‘ Προμηθεόμενος σέο, μὴ πλήξω.’ Γωβρύης δὲ ἀμείβετο, ‘ Ωθει καὶ δι’ ἀμφοτέρων τὸ ξίφος.’ Δαρεΐος δὲ πυθόμενος, ὥσε τὸ ἔγχειρίδιον, καὶ ἔτυχέ κως τοῦ μάγου.

θ'. Αποκλείναντες δὲ τὰς μάγους, καὶ ἀποταμόντες αὐτέων τὰς κεφαλὰς, τοὺς

^d ἄντι τῆς πλ.

taphernis ; oculoque ex vulnere Intaphernes, non tamen et vita privatus est. Hos igitur alter magorum vulneravit : alter vero, quando arcus ei nulli usui erat, in thalamum qui erat conclavi contiguus, se proripuit, fores occlusurus. Sed illuc duo de septem cum eo simul irrumpunt, Darius et Gobryas : quum autem Gobryas esset amplexus magum, Darius adstans atque haerens, utpote in tenebris, praecavebat ne Gobryam feriret. Eum cernens Gobryas ociosum adstantem, interrogavit cur non uteretur manu. Respondenti Dario, sollicitus de te, ne feriam, ‘ Tu vero, inquit Gobryas, vel per utrumque exige gladium.’ Cui Darius obtemperans, pugionis ictu adacto magum casu percussit.

79. Interfectis magis et capitibus eorum amputatis, eos qui faucii ex suis e-

rant illic relinquunt, tum quod invalidi essent, tum arcis tuendae causa; quinque eorum habentes magorum capita currunt cum vociferatione ac strepitu: ceterosque Persas compellando, rem gestam exponebant, capita ostentantes: et simul quicumque magorum ipsis occurrebat mactabant. Persae, cognito quod actum ab septem illis erat ac dolo magorum, et ipsi facienda sibi alia ejusmodi censuerunt; educisque gladiis, ubicunque reperiebant magum, interficiebant, et, nisi noctis intervntu cohibiti fuissent, neminem magum reliquissent. Hunc diem Persae maxime solennem publice observant, et in eo ingens celebrant festum, vocantes id *μαιοφόνια*, id est, *magorum caedem*. quo die nulli mago fas est prodire in lucem, sed cuncti magi se intra domum continent.

μὲν τρωματίας ἐωϋτῶν αὐτῷ λείπῃσι, καὶ
 ἀδυνασίης εἵνεκεν, καὶ Φυλακῆς τῆς ἀκρο-
 πόλιος. οἱ δὲ πέντε αὐτέων ἔχοντες τῶν
 μάγων τὰς κεφαλὰς, ἔθεν, βοῇ τε καὶ
 πατάγῳ χρεώμενοι καὶ Πέρσας τὰς ἄλ-
 λας ἐπεκαλέοντο, ἐξηγεόμενοί τε τὸ πρῆγ-
 μα, καὶ δεικνύοντες τὰς κεφαλὰς· καὶ ἅμα
 ἔκλεινον πάντᾳ τινι τῶν μάγων τὸν ἐν πο-
 σὶ γινόμενον. οἱ δὲ Πέρσαι, μαθόντες τὸ
 γεγονός ἐκ τῶν ἐπὶ αὐτῶν, καὶ τῶν μάγων τὴν
 ἀπάτην, ἐδικαίουν καὶ αὐτοὶ ἕτερα τοιαῦ-
 τα ποιεῖν. σπασάμενοι δὲ τὰ ἐγχειρίδια,
 ἔκτεινον ὅκου τινὰ μάγων εὕρισκον· εἰ δὲ
 μὴ νῦν ἐπελθῶσα ἔσχε, ἔλιπον ἂν οὐδένα
 μάγον. τούτῃ τὴν ἡμέρην θεραπεύουσι
 Πέρσαι κοινῇ μάλιστ᾽ αὐτῶν ἡμερέων· καὶ
 ἐν αὐτῇ ὁρτὴν μεγάλην ἀνάγῃσι ^α, ἣ κέ-
 κληται ὑπὸ Περσέων μαγοφόνια ^β. ἐν τῇ
 μάγον οὐδένα ἔξεσι φανῆναι εἰς τὸ φῶς, ἀλ-
 λά κατ' οἶκον ἐωϋτὸς οἱ μάγοι ἔχουσι τὴν
 ἡμέρην τούτην.

^α ἐν αὐτῇ, κοινῇ ὁρτὴν μεγάλην ἀγῃσι. ^β μαγοφόνια.

π'. Επεὶ τε δὲ κατέστη ὁ Δόρυβος, καὶ
ἐντὸς πέντε ἡμερέων ἐγένετο, ἐβλεύοντο
οἱ ἐπανασάντες τοῖσι μάγοισι περὶ τῶν
πρηγμάτων πάντων· καὶ ἐλέχθησαν λό-
γοι ἅπιοι μὲν ἐνίοισι Ἑλλήνων, ἐλέχθη-
σαν δὲ ὧν. Οτάνης μὲν ἐκέλευε ἐς μέσον
Πέρσῃσι καταθεῖναι τὰ πρήγματα, λέ-
γων τάδε, ' Εμοὶ δοκέει, ἓνα μὲν ἡμέων
' μῆναρχον μῆνον μηκέτι γενέσθαι· οὔτε
' γὰρ ἥδῃ, οὔτε ἀγαθόν. εἶδετε μὲν γὰρ
' τὴν Καμβύσεω ὕβριν ἐπ' ὅσον ἐπεξῆλθε,
' μετεσχίκατε δὲ καὶ τῆς τῆ μάγου ὕβρις,
' κῶς δ' ἂν εἴη χρῆμα κατηρτημένον μῆ-
' ναρχίῃ, τῇ ἕξει ἀνουθύνω^ε ποιέειν τὰ
' βέλεται; καὶ γὰρ ἂν τὸν ἄριστον ἀνδρῶν
' πάντων σάντα ἐς ταύτην, ἐκτὸς^δ τῶν
' ἐωθότων νοσημάτων σήσειε. ἐγγίγνεται μὲν
' γὰρ οἱ ὕβρις ὑπὸ τῶν παρεόντων ἀγα-
' θῶν, Φθόνος δὲ ἀρχῇθεν ἐνεμφύεται^ε
' ἀνθρώπῳ. δύο δὲ ἔχων ταῦτα, ἔχει

^ε ἀνουθύνω. ^δ ταύτην τὴν ἀρχὴν, ἐκτὸς. ^ε MS. habet ἐνφύεται,
ita ut literae, sit superposita litera μ.

80. Ubi resedit tumultus, diesque
 quinque excessere, ii qui magos invase-
 rant, de omni rerum statu consultabant.
 Quorum orationes etsi apud nonnullos
 Graecorum fide carent, tamen hujusmo-
 di fuerunt: Otanes hortabatur, ut rem
 Persicam in medium deponerent, ita in-
 quiens; ‘Unum e nobis principem solum
 ‘amplius fieri mihi non videtur: neque
 ‘enim id aut jucundum est, aut bonum.
 ‘Nam et insolentiam Cambyxis novistis,
 ‘quo processerit, et partem sensistis inso-
 ‘lentiae. Quomodo autem res apta ha-
 ‘beatur monarchia, cui licet pro libidine
 ‘agere quae vult impune? quae virum,
 ‘etiamsi optimus omnium fuerit, tamen
 ‘quum in illa positus est, extra consuetos
 ‘abjecerit sensus? Quippe quum praeter
 ‘invidiam ab initio ingenitam homini, in-
 ‘generetur ex praesentibus bonis insolentia.
 ‘Itaque haec duo habens, omnem
 ‘malitiam habet; partim enim satiatus in-

solentia, multa et atrocia committit; par-
 tim per invidiam. Atenim vir tyrannus,
 ut qui omnia bona obtineat, debebat si-
 ne livore esse: verum contrario modo is
 comparatus est erga populares suos. si-
 quidem eorum optimis quibusque qui su-
 perstites sunt atque vivunt, invidet, de-
 terrimis civium delectatur: calumnias e-
 tiam admittere optimum putat. Hoc au-
 tem omnium indecentissimum est, nam
 si mireris eum modeste, offenditur quod
 non effuse colatur: si effuse colat quis,
 offenditur, quippe adulationem existi-
 mans. Et ut exequar dicendo quae maxi-
 ma sunt, jura patriae labefactat, femi-
 nis vim affert, sine judicio interimit. At
 quum dominatur multitudo, primum
 quidem nomen obtinet omnium pulcher-
 rimum, juris aequabilitatem: deinde ve-
 ro nihil eorum agit quae unus omne im-
 perium tenens. nam magistratus sorte
 regit, tum administrationum rationem

• πᾶσαν κακότητα. τὰ μὲν γὰρ ὕβρει κε-
 • κορημένος ἔρδει πολλά καὶ ἀτάσθαλα.
 • τὰ δὲ, φθόνῳ. καίτοι ἄνδρα γε τύραν-
 • νον, ἄφθονον ἔδει εἶναι, ἔχοντά γε πάν-
 • τα τὰ ἀγαθὰ. τὸ δ' ὑπεναντίον τέτρε
 • ἐς τὸς πολίτας πέφυκε. φθονέει γὰρ
 • τοῖσι ἀρίστοις περιεοῦσί τε καὶ ζῶουσι,
 • χαίρει δὲ τοῖσι κακίστοις τῶν ἀσῶν.
 • διαβολαῖς δὲ ἄριστον ἐνδέκεσθαι ἡγέεται.
 • ἀναρμοςότατον δὲ πάντων. ἦν τε γὰρ
 • αὐτὸν μετρίως θωυμάζης, ἄχθεται ὅτι
 • οὐ κάρτα θεραπεύεται. ἦν τε θερα-
 • πεύῃ τις κάρτα, ἄχθεται ἅτε θωπεί-
 • αν ἡγόμενος^ε. τὰ δὲ δὴ μέγιστα ἔρχο-
 • μαι ἐρέων. νόμαιά τε κινεῖ πάτρια, καὶ
 • βιάται γυναῖκας, κτείνει τε ἀκρίτως.
 • πλήθος δὲ ἄρχον, πρῶτα μὲν, οὔνομα
 • πάντων κάλλιστον ἔχει, ἰσονομίην· δεύ-
 • τερα δὲ, τέτων τῶν ὁ μέναρχος, ποι-
 • εῖει οὐδέν. πάλῳ μὲν ἀρχὰς^ε ἄρχει,

^ε verbum ἡγόμενος non exstabat in MS. ^ε πάλῳ μὲν γὰρ
 ἀρχάς.

• ὑπεύθυνον δὲ ἀρχὴν ἔχει, βουλευμα-
 • τα δὲ πάντα ἐς τὸ κοινὸν ἀναφέρει. τί-
 • δεμαι ὦν γνώμην, μετέντας ἡμέας μου-
 • ναρχίην, τὸ πλῆθος ἀέξειν· ἐν γὰρ τῷ
 • πολλῷ ἐνὶ τὰ πάντα. Ὀτάνης μὲν δὴ
 ταύτην τὴν γνώμην ἐσέφερε.

πα'. Μεγάβυζος δὲ ὀλιγαρχίῃ ἐκέ-
 λευε ἐπιτράπειν, λέγων τάδε, ' Τὰ μὲν
 • Ὀτάνης εἶπε, τυραννίδα παύων, λελέχ-
 • θω καί μοι ταῦτα· τὰ δ' ἐς τὸ πλῆ-
 • θος ἄνωγε φέρειν τὸ κράτος, γνώμης
 • τῆς ἀρίστης ἡμάρτηκε. ὁμίλου γὰρ ἀ-
 • χρηίς ἑδὲν ἐστὶ ἀζυνετώτερον, οὐδὲ ὕβρι-
 • σότερον^α. καὶ τυράννης ὕβριν φεύγοντας
 • ἄνδρας, ἐς δῆμον ἀκολάστους ὕβριν πεσέειν,
 • ἐστὶ ἑδομῶς ἀναχαιτόν· ὁ μὲν γὰρ, εἴ τι
 • ποιεῖ, γινώσκων ποιεῖ· τῷ δὲ ὅτι γινώ-
 • σκειν^β ἐνὶ. κῶς γὰρ ἂν γινώσκοι, ὅς ἔτ'
 • ἐδιδάχθη, οὔτε οἶδε καλὸν οὐδὲν, οὐδ'
 • οἰκῆϊον· ὥθεται τε ἐμπεσὼν τὰ πρήγμα-
 • τα ἄνευ νόου, χειμάρρῳ ποταμῷ ἴκε-

^α ὕβριστικώτερον. ^β τῷ δὲ ὅτι γινώσκειν.

reddit: omnia denique consilia in com-
mune refert. Itaque dico pro sententia
nobis monarchiam seponentibus multi-
tudinem auctum ire. in multo enim in-
sunt omnia.' Otanes quidem hanc sen-
tentiam dixit.

81. Megabyzus autem imperio pau-
corum monebat permittere, his verbis ;
'Quae Otanes dixit de abolenda tyranni-
de, ea sint dicta a me quoque: sed qua-
tenus hortabatur potentiam deferri ad
multitudinem, ab optima erravit senten-
tia. Etenim inutili coetu nihil est neque
insipientius, neque insolentius. Itaque
eos qui tyranni insolentiam fugiunt, ad
intemperantis plebis recidere insolenti-
am, nequaquam tolerandum est. Nam
tyrannus, siquid facit, intelligens facit:
at plebi hoc adest, ut nihil intelligat.
quo enim pacto intelligat, qui neque e-
doctus est, neque quidquam honestum
novit, neque domesticum? et qui inci-

'dens pellit negotia sine mente torrenti
 'flumini similis? Quare siqui male con-
 'sultum Persis cupiunt, ii statu populari
 'utantur: nos vero conventu virorum op-
 'timorum delecto, ad eos imperium de-
 'feramus. nam inter eos et ipsi erimus,
 'et ex optimis viris credibile est optima
 'existere consilia.' Hanc Megabyzus sen-
 tentiam dixit.

82. Tercio loco suam Darius, inqui-
 ens, 'Quae Megabyzus dixit, quatenus ad
 'statum popularem pertinent, recte mihi
 'videtur dixisse: quatenus autem ad sta-
 'tum paucorum, non recte. propositis e-
 'nim tribus statibus, et his omnibus op-
 'timis, ut optime imperet populus, opti-
 'me pauci, optime unus, inter haec mul-
 'to antecellere hoc postremum sentio.
 'imperio enim unius viri qui optimus sit,
 'nihil melius queat esse. Hoc enim ani-
 'mo utens sine reprehensione multitudi-
 'nem populi curet, taceanturque sic prae-

• λος. δῆμῳ μὲν νυν οἱ Πέρσησι κακὸν νο-
 • εῖουσι, οὗτοι χράσθων. ἡμεῖς δὲ ἀνδρῶν
 • τῶν ἀρίστων ἐπιλέξαντες ὁμιλίην, τού-
 • τοισι περιθέωμεν τὸ κράτος. ἐν γὰρ δὴ
 • τούτοισι καὶ αὐτοὶ ἐνεσόμεθα. ἀρίστων
 • δὲ ἀνδρῶν εἰκὸς ἄριστα βουλευόμενα γίνε-
 • σθαι. Μεγάβυζος μὲν δὴ ταύτην γνώ-
 • μην εἰσέφερε.

πβ'. Τρίτος δὲ Δαρεῖος ἀπεδείκνυτο
 γνώμην. λέγων, ' Εμοὶ δὲ τὰ μὲν εἶπε
 • Μεγάβυζος, ἐς τὸ πλῆθος ἔχοντα, δο-
 • κέει ὀρθῶς λέξαι. τὰ δὲ ἔς ὀλιγαρχί-
 • ην, οὐκ ὀρθῶς. τριῶν γὰρ προκειμένων,
 • καὶ πάντων τῶν λέγω ἀρίστων ἑόντων,
 • δήμου τε ἀρίστου, καὶ ὀλιγαρχίης, καὶ
 • μονάρχου, πολλῶ τῷτο προέχειν λέ-
 • γω. ἀνδρὸς γὰρ ἑνὸς τοῦ ἀρίστου ἢ ἑν ἁ-
 • μείνον ἂν Φανείη. γνώμη γὰρ τοιούτη
 • χρεώμενος, ἐπιτροπεύοι ἂν ἀμωμήτως
 • τῷ πλῆθει. σιγῶτό τε ἂν βουλευόμενα
 • ἐπὶ δυσμενέας ἀνδρας οὕτω μάλιτα. ἐν

δὲ ὀλιγαρχίῃ, πολλοῖσι ἀρείῃν ἐπασκέ-
 ουσι ἐς τὸ κοινόν, ἔχθρα ἴδια ἰσχυρὰ φι-
 λείει ἐγγίνεσθαι. αὐτοὺς γὰρ ἕκαστος βε-
 λόμενος κορυφαῖος εἶναι, γνώμησὶ τε νι-
 κᾶν, ἐς ἔχθρα μεγάλα ἀλλήλοισι ἀπι-
 κνέονται· ἐξ ὧν σάσεις ἐγγίνονται· ἐκ δὲ
 τῶν σασίων, Φόνος· ἐκ δὲ τοῦ Φόνου,
 ἀπέβη ἐς μισαρχίην. καὶ ἐν τούτῳ διέ-
 δεξε ὅσον ἐστὶ τῷτο ἄριστον. δήμου τε αὖ
 ἄρχοντος ἀδύνατα μὴ οὐ κακότηλα ἐγ-
 γενέσθαι. κακότητος τοίνυν ἐγγινομέ-
 νης ἐς τὰ κοινὰ, ἔχθρα μὲν οὐκ ἐγγί-
 νεται τοῖσι κακοῖσι, Φιλίαι^α δὲ ἰσχυ-
 ραί. οἱ γὰρ κακοῦντες τὰ κοινὰ, συγκρύ-
 ψαντες ποιεῦσι. τοῦτο δὲ τοιοῦτο γίνε-
 ται, ἐς ὃ ἂν προσάς τις τοῦ δήμου τοὺς
 τοιοῦτους παύσῃ. ἐκ δὲ αὐτῶν θωῦμά-
 ζεται οὗτος δὴ ὑπὸ τῷ δήμῳ· θωῦμα-
 ζόμενος δὴ ἂν ὧν ἐφάνη μούναρχος ἐών·
 καὶ ἐν τούτῳ δηλοῖ καὶ οὗτος ὡς ἡ μου-
 ναρχίη κράτιστον. ἐνὶ δὲ ἔπει πάντα

^α ἐγγίνεσθαι τοῖσι, φιλίαι.

‘ cipe consilia in viros infestos capta. At
 ‘ in statu paucorum, quum plures virtuti
 ‘ incumbant in publicum, vehementia pri-
 ‘ vata odia excitari consuerunt. quum e-
 ‘ nim quisque princeps esse optet, et con-
 ‘ filiis vincere, ad ingentes inter se inimi-
 ‘ citias evadunt. Ex quibus seditiones exi-
 ‘ stunt, e seditionibus caedes, e caedibus,
 ‘ ad unius imperium devenitur. et hac re
 ‘ monstravit, quantum sit hoc praestantis-
 ‘ simum. Jam vero, plebe imperante, fieri
 ‘ non potest, quin malitia intret: ingressa
 ‘ malitia in rempublicam malis quidem il-
 ‘ lis odia non existunt, sed amicitiae vali-
 ‘ dae. qui enim rempublicam corrumpunt,
 ‘ mutuo se occultant: idque tamdiu
 ‘ fit dum aliquis populo praepositus tales
 ‘ homines compescat; quem propter ista
 ‘ populus admiratur. Hic quum admira-
 ‘ tioni est, tunc vere monarchus ostendi-
 ‘ tur, declarans etiam in hoc monarchiam

‘esse praestantissimum. Atque ut uno ver-
 ‘bo omnia comprehendens dicam, unde
 ‘nobis libertas extitit? et a quo data? a
 ‘populone, an oligarchia, an monarcho?
 ‘Ego igitur sentio, nos per unum virum
 ‘liberatos, debere illud ipsum complecti;
 ‘et praeter hoc leges patrias bene consti-
 ‘tutas non dissolvere: non enim melius.’

83. Hae tres dictae fuerunt senten-
 tia, et ex septem illis quatuor huic assense-
 runt. Otanes, qui juris aequabilitatem fa-
 cere Persis studebat, ubi ipsius sententia re-
 jecta est, apud eos ita in medium loquutus
 est, ‘Viri socii, videlicet necesse est unum
 ‘aliquem e nobis regem fieri, sive sorte
 ‘sortiamur, sive permittamus Persarum
 ‘multitudini quem illi elegerint, sive qua
 ‘alia ratione; equidem ego inter vos non
 ‘contendam. quippe qui neque praeesse
 ‘volo, neque regnari. Et hac lege cedo
 ‘imperio, ut a nullo vestrum regner aut

' συλλαβόντα εἰπεῖν, κόθεν ἡμῖν ἢ ἔλευ-
 ' θερὴν ἐγένετο; καὶ τευ δόντος; κότερα
 ' παρὰ τῷ δήμῳ, ἢ ὀλιγαρχίῃς, ἢ μινάρ-
 ' χου; ἔχω τοίνυν γνώμην, ἡμέας ἔλευ-
 ' θερώθεντας διὰ ἓνα ἄνδρα, τὸ τοῦτο πε-
 ' ρισέλλειν. χωρὶς τε τούτου, πατρί-
 ' ος νόμους μὴ λύειν ἔχοντες εὔ. οὐ γάρ
 ' ἄμεινον.'

πγ'. Γνωμαὶ μὲν δὴ τρεῖς αὗται προε-
 κέατο ^β. οἱ δὲ τέσσερες τῶν ἑπτὰ ἀνδρῶν
 προσέθεντο ταύτῃ. ὥς δὲ ἐσώθη τῇ γνώ-
 μη ὁ Οτάνης, Πέρσησι ἰσονομίην σπεύδων
 ποιῆσαι, ἔλεξε ἐς μέσον αὐτοῖσι τάδε,
 ' Ἄνδρες σασιῶται, δῆλα γὰρ δὴ ὅτι δεῖ
 ' ἓνα γέ τινα ἡμέων βασιλέα γενέσθαι ἢ
 ' τοι κλήρῳ γε λαχόντων, ἢ ἐπιτρεφάν-
 ' των τῷ Περσέων πλήθει τὸν ἄν' ἐκεῖνοι
 ' ἔλονται, ἢ ἄλλην τινα μηχανήν. ἐγὼ
 ' μὲν νυνὶ ὑμῖν ἕκ' ἐναγωνιεῦμαι. ἔτε γὰρ
 ' ἄρχειν ἔτε ἄρχεσθαι ἐθέλω. ἐπὶ τῷ
 ' δὲ ὑπεξίσταμαι τῆς ἀρχῆς, ἐπ' ᾧ τε

^β προσκίατο.

‘ ὑπ’ ἑδενὸς ὑμέων ἄρξομαι, ἕτε αὐτὸς ἐγώ,
 ‘ ἕτε οἱ ἀπ’ ἐμεῦ αἰεὶ γινόμενοι.’ τήτου
 εἶπανίος ταῦτα ὡς συνεχώρεον^c οἱ ἕξ ἐπὶ
 τέτοισι, οὗτος μὲν δὴ σφι ἕκ ἐνηγωνίζετο,
 ἀλλ’ ἐκ μέσῃ καθῆσο. καὶ νῦν αὕτη ἡ οἰκίη
 διατελέει μῆνη ἐλευθέρῃ ἔβσα Περσέων, καὶ
 ἄρχεται τοσαῦτα ὅσα αὕτη θέλει, νόμος
 ἕκ ὑπερβαίνουσα τὰς Περσέων.

πδ'. Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν ἐπὶ ἀ' ἐβούλευον-
 το ὡς βασιλέα δικαιοτάτα σήσονται· καὶ
 σφι ἔδοξε, Οτάνη μὲν καὶ τοῖσι ἀπὸ Οτά-
 νεω αἰεὶ γινομένοισι, ἣν ἐς ἄλλόν τινα τῶν
 ἐπὶ ἀ' ἔλθῃ ἡ βασιληΐη, ἐξαίρετα δίδουσαι
 ἐοδῆτά τε Μηδικὴν ἔτεος ἐκάστῃ καὶ τὴν
 πᾶσαν δωρεὴν ἣ γίνεσθαι ἐν Πέρσῃσι τιμω-
 τάτη. τῷδε δὲ εἵνεκεν ἐβούλευσάν οἱ δίδο-
 υσαι ταῦτα, ὅτι ἐβούλευσέ τε πρῶτος τὸ
 πρῆγμα, καὶ συνέσῃσε αὐτὸς. ταῦτα μὲν
 δὴ Οτάνη ἐξαίρετα. τὰδε δὲ ἐς τὸ κοινὸν ἐ-
 βούλευσαν, παρίεναι ἐς τὰ βασιληΐα πάντα
 τὸν βελλόμενον τῶν ἐπὶ ἀ' ἄνευ ἐσαγγελέ-

^c ταῦτα, συνεχέριον.

‘ipse ego, aut ullus unquam meorum posterorum.’ Otane haec loquuto, postquam ceteri sex ejus postulatis assenserunt, ita hic in aliis non contendens, e medio abiit alio sessum. Atque ad hunc usque diem sola haec familia inter Persas libertatem retinet, et in tantum regnatur, quantum ipsa vult, leges Persarum non transgrediens.

84. Ceteris autem istorum septem de rege justissime deligendo consultantibus, visum est, si ad aliquem ex ipsorum numero regnum perveniret, Otanem donari debere peculiariter ejusque deinceps universos posteros tum Medica quotannis veste, tum omni alio magnificentiae genere apud Persas honorificentissimo. Quae ideo decreverunt ei donanda quod primus rem agitaverat, et ipsos in coetum coëgerat. Et haec quidem decora Otani decreverunt: illa vero in commune, ut

regiam introire unicuique e septem sine internuncio liccret, nisi forte cum uxore cubaret rex : neve regi fas esset aliunde quam e familia conjuratorum uxorem ducere. De regno autem hunc in modum ; ut sub ortum solis conscensis equis, dum in suburbio vectarentur, cujus equus sonum primus edidisset, is regnum obtineret.

85. Erat autem Dario equiso, vir solers, nomine Oebares : ad quem Darius, postquam e coetu digressi sunt, ita inquit, ‘ Oebares, de regni negotio sic inter nos ‘ convenit : cujus equus sub ipsum solis ‘ ortum equis conscensis sonum primus ‘ ediderit, is regno potiatur. Nunc igitur ‘ siquid solertiae habes, comminiscere, ut ‘ nos obtineamus hoc decus, et nemo alius.’ Respondet Oebares, ‘ ô Here, si ‘ in hoc versatur tibi ut rex sis vel non, ‘ de hoc ne esto sollicitus, et bonum ha-

ος, ἦν μὴ τυγχάνη εὐδῶν μετὰ γυναῖκός
 βασιλεύς· γαμέειν δὲ μὴ ἐξεῖναι ἄλλοθεν
 τῷ βασιλεῖ ἢ ἐκ τῶν συνεπανασάντων·
 περὶ δὲ τῆς βασιληίης ἐβέλευσαν τοιοῦδε·
 ὅτεν ἂν ὁ ἵππος ἡλίου ἐπανατέλλοντος
 πρῶτος φθέγγηται ἐν τῷ προασείῳ, αὐ-
 τῶν ἐπιβεβηκότων, τοῦτον ἔχειν τὴν βα-
 σιληίην.

πέ. Δαρείῳ δὲ ἦν ἵπποκόμος, ἀνὴρ σο-
 φός, τῷ οὐνομα ἦν Οἰβάρης. πρὸς τοῦτον
 τὸν ἄνδρα, ἐπεὶ τε διελύθησαν, ἔλεξε Δα-
 ρεῖος τάδε, ‘ Οἰβάρης, ἡμῖν δέδοκται περὶ
 ‘ τῆς βασιληίης ποιεῖν κατὰ τάδε· ὅτεν
 ‘ ἂν ὁ ἵππος πρῶτος φθέγγηται ἅμα τῷ
 ‘ ἡλίῳ ἀνιόντι, αὐτῶν ἐπαναβεβηκότων,
 ‘ τοῦτον ἔχειν τὴν βασιληίην. νῦν ὦν εἴ
 ‘ τινα ἔχεις σοφίην, μηχανῶ ὥς ἂν ἡ-
 ‘ μεῖς ὀώμεν τῷτο τὸ γέρας, καὶ μὴ ἄλ-
 ‘ λός τις.’ ἀμείβεται Οἰβάρης τοῖσδε, ‘ Εἰ
 ‘ μὲν δὴ, ὧ δεσπότα, ἐν τούτῳ τοι ἐστὶ ἢ
 ‘ βασιλέα εἶναι ἢ μὴ, δάρσσει τέττε εἶνε-
 ‘ ἱχος.

• κε, καὶ θυμὸν ἔχε ἀγαθόν· ὡς βασιλεὺς
 • ἔδειξέ τις ἄλλος πρὸ σεῦ ἔσαι· τοιαῦτα ἔ-
 • χω φάρμακα· λέγει Δαρεῖος, Ἐἰ τοί-
 • νυν τι τοῖσ'τον ἔχεις σόφισμα, ὦρ'η μη-
 • χανᾶσθαι, καὶ μὴ ἀναβάλλεσθαι· ὡς τῆς
 • ἐπίσης ἡμέρης ὁ ἀγὼν ἡμῖν ἐστίν· ἀκ-
 • σας ταῦτα ὁ Οἰβάρης, ποιεῖ τοιόνδε. ὡς
 • ἐγίνετο ἡ νύξ, τῶν θηλέων ἵππων μίην, τὴν
 • ὁ Δαρείου ἵππος ἔσεργε μάλιστα, ταύτην
 • ἀγαγὼν ἐς τὸ προάσειον, κατέδησε, καὶ
 • ἐπήγαγε τὸν Δαρεῖον ἵππον. καὶ τὰ μὲν
 • πολλὰ περιήγαγε ἀγχοῦ τῇ ἵππῳ, ἐγ-
 • χρίμπτων τῇ θηλείᾳ· τέλος δὲ, ἐπῆκε ὁ-
 • χεῦσαι τὴν ἵππον.

πς'. Ἄμ' ἡμέρῃ δὲ διαφωσκήσῃ, οἱ ἔξ,
 κατὰ συνεθήκαντο, παρῆσαν ἐπὶ τῶν ἵπ-
 πων. διεξελαινόων δὲ κατὰ τὸ προάσει-
 ον, ὡς κατὰ τῷτο τὸ χωρίον ἐγένοντο ἵνα
 τῆς παροιχομένης νυκτὸς κατεδέδετο ἡ θή-
 λεα ἵππος, ἐνθαῦτα ὁ Δαρεῖος ἵππος προσ-
 δραμὼν ἐχρεμέτισε. ἅμα δὲ τῷ ἵππῳ τῷ-

‘beto animum ; certe ante te rex nemo
 ‘futurus est : ejusmodi habeo medica-
 ‘menta. Si igitur, inquit Darius, habes
 ‘istiusmodi commentum, adest tempus eo-
 ‘utendi, nec differendi rem, utpote cra-
 ‘stino die nobis est certamen.’ Haec ut
 audivit Oebares, ita facit : Ubi nox adve-
 nit, unam equarum quam equus Darii ma-
 xime adamabat, istam in suburbium ad-
 ductam alligat : tum equum Darii inducit :
 eumque saepius circumduxit prope equam
 identidem feminae appropinquans, ac tan-
 dem permisit ascendere.

86. Postero die, quum illucesceret,
 sex Persae ex convento adfuerunt equis
 insidentes. et quum in suburbio ultro ci-
 troque vectarentur, ubi ad locum istum
 pervenerunt, ubi superiore nocte equa fu-
 erat alligata, ibi Darii equus accurrens
 hinnitum edidit : et equo id exsequuto

protinus fulgur sereno coelo tonitruque
 extitit. Haec quum Dario supervenissent,
 eum inaugurarunt, tanquam ex compo-
 sito quodam evenientia. nam ceteri ex
 equis desilientes Darium ut regem ado-
 raverunt.

87. Sunt qui hoc dicunt Oebarem fu-
 isse machinatum, sunt qui illud. utroque
 enim modo refertur a Persis. Volunt
 namque Oebarem attrectatis manu hujus
 equae genitalibus, ipsam manum intra
 subligacula tenuisse abditam: et sub ip-
 sum statim solis ortum, quum equi digres-
 suri essent, eam extulisse, et naribus equi
 Darii admovisse, eumque ad odoris sen-
 sum infremuisse atque hinnisse.

88. DARIUS itaque, Hystaspis filius,
 declaratus est rex: eique omnes Asiani au-
 dientes dicto fuerunt, praeter Arabas, a
 Cyro et postea rursus a Cambyse sabacti;

το ποιήσαντι, ἀσραπή ἐξ αἰθρίης καὶ βροντῇ
ἐγένετο. ἐπιγενόμενα δὲ ταῦτα τῷ Δα-
ρείῳ, ἐτελέωσέ μιν, ὥσπερ ἐκ συνθέτου τευ-
γεόμενα. οἱ δὲ, καταθορόντες ἀπὸ τῶν
ἵππων, προσεκύνεον τὸν ^b Δαρεῖον ὡς βα-
σιλῆα.

πζ. Οἱ μὲν δὴ φασὶ τὸν Οἰβάρεα ταῦ-
τα μηχανήσασθαι· οἱ δὲ, τοιάδε. (καὶ
γὰρ ἐπ' ἀμφοτέρω λέγεται ὑπὸ Περσέωκ)
ὡς τῆς ἵππου ταύτης τῶν ἄρθρων ἐπιφαύ-
σας τῇ χειρὶ, ἔχοι ^c αὐτὴν κρύψας ἐν
τῇσι ἀναξυρίσι· ὡς δὲ ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνι-
όντι ἀπείσθαι μέλλειν τοὺς ἵππους, τὸν
Οἰβάρεα τῷτον ἐξείραττα τὴν χεῖρα, πρὸς
τῷ Δαρείῳ ἵππῳ τὰς μυκτῆρας προσενεῖ-
και· τὸν δὲ, αἰσθόμενον, φριμάξασθαι τε
καὶ χρεμετίσαι.

πή. Δαρεῖός τε δὴ ὁ Ὑδάσπεος βασι-
λεὺς ἀπεδέδεκτο, καὶ οἱ ἦσαν ἐν τῇ Ασίῃ
πάντες κατήκοοι, πλὴν Αραβίων, Κύρου τε
καλασρεφάμενου, καὶ ὕστερον αὐτὶς Καμβύ-

^b προσεκύνειν μιν τὸν. ^c ἔχει.

σεω. Αράβιοι δὲ ὕδαμᾶ κατήκυσαν ἐπὶ δα-
 λουσύνῃ Πέρσῃσι, ἀλλὰ ξεῖνοι ἐγένοντο,
 παρέντες Καμβύσεα ἐπ' Αἴγυπτον. ἀεκόν-
 των γὰρ Αραβίων, ἔκ ἂν ἐσβάλλοιεν Πέρ-
 σαι ἐς Αἴγυπτον. γάμους τε τῆς πρώτους
 ἐγάμει Πέρσῃσι ὁ Δαρεῖος, Κύρος μὲν δύο
 θυγατέρας, Ατοασάν τε καὶ Αρτυσώνην·
 τὴν μὲν Ατοασαν, προσυνοικήσασαν Καμ-
 βύσῃ τε τῷ ἀδελφεῷ καὶ αὐτὶς τῷ μάγῳ·
 τὴν δὲ Αρτυσώνην, παρθένον. ἑτέραν δὲ
 Σμέρδιος τοῦ Κύρου θυγατέρα ἔγημε, τῇ
 ὄνομα ἦν Πάρμυς. ἔχε δὲ καὶ τὴν τῆς Οτά-
 νεω θυγατέρα, ἣ τὸν μάγον κατάδηλον
 ἐποίησε. δυνάμιός τε πάντα οἱ ἐπιπλέα-
 το ^α. πρῶτον μὲν νυν τύπον ποιησάμενος
 λίθον ^β, ἔφησε, ζῶον δὲ οἱ ἐνῆν, ἀνὴρ ἰπ-
 πεύς. ἐπέγραψε δὲ γράμματα λέγοντά τά-
 δε, ΔΑΡΕΙΟΣ Ὁ ὙΣΤΑΣΠΕΟΣ ΣΥΝ ΤΕ ΤΟΥ
 ἸΠΠΟΥ ΤΗΣ ΑΡΕΤΗΣ, τὸ οὖνομα λέγων,
 ΚΑΙ ΟΙΒΑΡΕΟΣ ΤΟΥ ἸΠΠΟΚΟΜΟΥ, ΕΚΤΗ-
 ΣΑΤΟ ΤΗΝ ΠΕΡΣΕΩΝ ΒΑΣΙΔΗΙΗΝ.

^α ἐπιπλήατο. ^β λίθον.

Arabes vero a Persis nunquam in servitutem redacti sunt, sed hospites extiterunt, transmittentes Cambysem in Aegyptum : quippe quibus invitis haudquaquam invasissent Persae Aegyptum. Darius matrimonia primaria ex Persis auspicatus est, ductis duabus Cyri filiabus, Atossa, quae ante Cambyfi fratri et postea mago nupsit, et Artystona virgine. Praeterea alteram Smerdis, filii Cyri, filiam, nomine Parmyn, nec non filiam Otanis duxit, quae magum prodiderat. Idem, viribus omni ex parte stabilitis, ante omnia quum effigiem fecisset lapidem statuit cui inerat animal, vir eques, inscriptis in haec verba litteris, DARIUS, HYSTASPIS FILIUS, TUM EQUI VIRTUTE, (cujus nomen legebatur) TUM OEBARIS EQUISONIS, PERSARUM REGNUM ADEPTUS EST.

89. His apud Persas actis, viginti provincias, quas ipsi satrapcias vocant, constituit: earumque singulis praesides praefecit, descriptis quae ei penderentur tributis per nationes, et nationibus finitimos adtribuens, et supergrediens vicinos, remotiores gentes alias aliis dividens. Provincias autem et tributorum redditus annuos hunc in modum distribuit. Aliis quidem argentum afferentibus injungebatur Babylonico pondere talentum adferre: qui aurum, Euboico. Valet autem Babylonicum talentum septuaginta minas Euboicas. Etenim sub Cyro atque deinde sub Cambyse nihil dum fuerat circa tributa institutum, sed munera afferebantur. Ob hanc tributi ordinationem et alia hujusmodi, Persae ajunt Darium fuisse institutorem: Cambysem autem, dominum: Cyrum vero, patrem. quoniam Darius

πθ'. Ποιήσας δὲ ταῦτα ἐν Πέρσῃσι, ἀρχὰς κατεστήσατο εἴκοσι, τὰς αὐτοὶ καλέουσι σατραπείας. κατεστήσας δὲ τὰς ἀρχάς, καὶ ἀρχοντίας ἐπιστήσας, ἐτάξατο φόρος οἱ προσιέναι κατὰ ἔθνεά τε, καὶ πρὸς τοῖσι ἔθνεσι τὰς πλησιοχώρας προστάσων, καὶ ὑπερβαίνων τὰς προσεχέας, τὰ ἑκάστω ἄλλοισι ἄλλα ἔθνεα νέμων. ἀρχὰς δὲ καὶ φόρων πρόσδοτον τὴν ἐπέτειον κατὰ τὰς διείλε. τοῖσι μὲν αὐτέων ἀργύριον ἀπαγινέουσι εἴρητο Βαβυλώνιον σταθμὸν τάλαντον ἀπαγινέειν· τοῖσι δὲ χρυσίον ἀπαγινέουσι, Εὐβοεικόν· τὸ δὲ Βαβυλώνιον τάλαντον δύναται Εὐβοίδας ἑξομῆκοντα μνέας. ἐπὶ γὰρ Κύρου ἀρχοντος, καὶ αὐτὶς Καμβύσῳ, ἦν κατεστηκὸς ἕδεν φόρος πέρι, ἀλλὰ δῶρα ἀγίνεον. διὰ δὲ ταύτην τὴν ἐπίταξιν τῷ φόρου, καὶ παραπλήσια ταύτῃ ἄλλα, λέγουσι Πέρσαι ὡς Δαρεῖος μὲν ἦν κάπηλος· Καμβύσης δὲ, δεσπότης· Κύρος δὲ, πατήρ. ὁ μὲν, ὅτι ἑκαπήλευε πάντα

τὰ πρήγματα· ὁ δὲ, ὅτι χαλεπὸς τε ἦν καὶ ὀλίγωρος· ὁ δὲ, ὅτι ἥπιός τε, καὶ ἀγαθὰ σφι τὰ ἐμηχανήσατο^c.

Ζ'. Ἀπὸ μὲν δὴ Ἰώνων, καὶ Μαγνήτων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ, καὶ Αἰολέων, καὶ Καρῶν, καὶ Λυκίων, καὶ Μηλυέων, καὶ Παμφύλων, (εἰς γὰρ ἦν οἱ τεταγμένος Φόρος οὗτος) προσήει τετρακόσια τάλαντα ἀργυρίου. ὁ μὲν δὴ πρῶτος οὗτός οἱ νομὸς^d καλεσθήκεε. ἀπὸ δὲ Μυσῶν, καὶ Λυδῶν, καὶ Αλυσονίων, καὶ Καβαλίων, καὶ Ὑγεννέων, πεντακόσια τάλαντα· νομὸς^e δεύτερος οὗτος. ἀπὸ δὲ Ἑλλησποντίων τῶν ἐπὶ δεξιά ἐσπλέοντι, καὶ Φρυγῶν, καὶ Θρηίκων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ, καὶ Παφλαγόνων, καὶ Μαριανδηνῶν, καὶ Συρίων, ἐξήκοντα καὶ τριηκόσια ἦν τάλαντα Φόρος· νομὸς τρίτος οὗτος. ἀπὸ δὲ Κιλικίων, ἵπποι τε λευκοὶ ἐξήκοντα καὶ τριηκόσιοι, ἐκάστης ἡμέρης εἰς γινόμενος, καὶ τάλαντα ἀργυρίου πεντακόσια. τῶν δὲ τεσσεράκον-

^c ἀγαθὰ σφι πάντα ἐμηχανήσατο. ^d οὗτος μὲν δὴ πρῶτός οἱ νομὸς. ^e τάλαντα ἀργυρίου. νομὸς.

res omnes quaestui habebat: Cambyfes, asper erat ac negligens: Cyrus mitis, et omni ratione de illis bene mereri studens.

90. Ab Ionibus igitur et Magnetibus qui in Asia incolant, et Aeolensibus et Caribus et Lyciis et Melyensibus et Pamphylis (unum enim erat illi positum hoc tributum) pendebantur quadringenta argenti talenta. Haec erat ab eo prima praefectura instituta. A Mysis et Lydis et Alysoniis et Cabaliis et Hygennensibus quingena talenta. Secunda portio haec erat. Ab Hellepontiiis, qui ad dextram illuc innavigantium siti sunt, et Phrygibus et Thracibus qui Asiam incolunt, et a Paphlagonibus et Mariandenis et Syriis, trecenta et sexaginta talenta erant tributum. Haec tertia portio. A Cilicibus, equi albi trecenti sexaginta in dies singulos singuli, nec non talenta argenti quingenta: quorum centum et quadraginta e-

rogabantur in equitatum qui Ciliciae regionem pro praesidio custodiebat : trecenta autem et sexaginta Dario obveniebant: Haec quarta portio.

91. Ab urbe Posideio, quam Amphilochnus Amphiarai filius exstruxit in finibus Cilicum ac Syrorum, ab hac ad Aegyptum usque, praeter Arabum partem (haec enim erat immunis) trecenta et quinquaginta talenta erat tributum : Quinta portio haec: cui annumeratur Phoenice omnis et Syria quae dicitur Palaestina, et Cyprus. Ab Aegypto et Afris Aegypto conterminis, et Cyrene et Barce (in portione namque Aegyptia istae ordinantur) septingenta proveniebant talenta, praeter pecuniam e piscario provenitu lacus Moerios. Extra hanc pecuniam mensurati quoque frumenti septingenta

τα καὶ ^α ἑκατὸν ἐς τὴν Φρυγέεσσαν ἵππον
τὴν Κιλικίην χώραν ἀναισιμῶτο ^β, τὰ δὲ
τριηκόσια καὶ ἑξήκοντα Δαρείῳ ἐφοίτα· νο-
μὸς τέταρτος οὗτος.

Ζα'. Ἀπὸ δὲ Ποσειδηίου πόλεος, τὴν
Ἀμφίλοχος ὁ Ἀμφιάρεω οἴκισε ἐπ' ὕρσισι ^γ
τοῖσι Κιλικίων τε καὶ Σύρων, ἀρξάμενον ἀπὸ
ταύτης μέχρι Αἰγύπτου, πλὴν μοίρης τῆς
Αραβίων (ταῦτα γὰρ ἦν ἀτελέα) πεντή-
κοντα καὶ τριηκόσια τάλαντα φόρος ἦν. ἔστι
δὲ ἐν τῷ νομῷ τῷ Φοινίκη τε πᾶσα, καὶ
Συρίη ἢ Παλαιστίνη καλεομένη, καὶ Κύ-
προς· νομὸς πέμπτος οὗτος. ἀπ' Αἰγύπτου
δὲ, καὶ Λιβύων τῶν προσεχέων Αἰγύπτῳ,
Κυρήνης τε καὶ Βάρκης (ἐς γὰρ τὸν Αἰγύ-
πτιον νομὸν αὗται ἐκοσμέατο ^δ) ἐπτακόσια
προσῆι τάλαντα, παρέξ τῶ ἐκ τῆς Μοί-
ριος ^ε λίμνης γινομένης ἀργυρίδ, τὸ ἐγίνετο
ἐκ τῶν ἰχθύων· τῶς τε δὴ χωρὶς τῶ ἀρ-
γυρίδ, καὶ τοῦ μετρομένης ^ς σίτου προσῆι

^α τισιτράκοντα μὲν ἔ. ^β ἀναισιμῶτο. ^γ ὕρσι. ^δ ἐκκοσμίατη.

^ε Μύριος. ^ς ἐπιμετρῶμεν.

ἐπλακίσια τάλαντα. πρὸς γὰρ δύο καὶ δέκα^β μυριάσι Περσέων τε τοῖσι ἐν τῷ Λευκῷ τείχεϊ τῷ ἐν Μέμφι κατακημένοισι καταμετρέεσι, καὶ τοῖσι τέτων ἐπικήροισι νομὸς ἕκλος οὗτος. Σαίγαγύδαι^γ δὲ, καὶ Γανδάριοι, καὶ Δαδίκαι τε καὶ Απαρύται, ἐς τῷτὸ τεταγμένοι, ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν τάλαντα προσέφερον· νομὸς δὲ ὕτος ἑβδομος^δ. ἀπὸ Σούσων δὲ, καὶ τῆς ἄλλης Κισσίων χώρας, τριηκόσια^ε νομὸς ὀγδοὺς ὕτος.

Ζβ'. Ἀπὸ Βαβυλῶνος δὲ, καὶ τῆς λοιπῆς Ἀσσυρίας, χίλια^κ οἱ προσήιε τάλαντα ἀργυρίσ, καὶ παῖδες ἑκτομῖαι πεντακόσιοι^λ νομὸς εἵνατος ὕτος. ἀπὸ δὲ Ἐκβατάων^ι, καὶ τῆς λοιπῆς Μηδικῆς καὶ Παρυκαίων, καὶ Ορθοκορυβατίων, πεντήκοντά τε καὶ τετρακόσια τάλαντα· νομὸς δέκατος οὗτος. Κάσπιοι δὲ καὶ Πανσίκαι, Παντίμαθοί τε καὶ Δαρεῖται, ἐς τῷτὸ συμφέροντες, διηκόσια τάλαντα ἀπαγίνεον· νομὸς

^β τάλαντα. οἷτο γὰρ δυάδεια. ^γ Σαίγαγύδαι ^δ νομὸς ἑβδομος ὕτος. ^ε Ἀσσυρίας χώρας, χίλια. ^ι MS. Ἀρκατάων.

talenta obveniebant. Nam ad centum viginti millia etiam illis Persis, qui in Albō muro Memphitico habitant, admetiuntur et eorum auxiliariis. Sexta portio haec. Satgagydae et Gandarii et Dadicae et Aparytae, in idem conjuncti, centum et septuaginta talenta pendebant: Septima portio haec. A Sufis et cetera Cissiorum regione, trecenta: Octava haec portio.

92. A Babylone vero ceteraque Assyria mille talenta argenti proveniebant, et praeterea pueri castrati quingenti: Nonna portio haec. Ab Ecbatanis et ab reliqua Medica et Parycaniis et Orthocorybantiis, quadringenta et quinquaginta talenta: Decima portio haec. Caspii et Pausicae et Pantimathi et Daritae simul conferentes, ducenta talenta afferebant:

Undecima haec portio. A Baëtrianis ad Aeglos usque, trecentorum et sexaginta talentorum erat tributum: Portio duodecima haec.

93. A Paëtyica et Armeniis, eorumque conterminis, Euxino tenus ponto, talenta quadringenta: Tertiadecima haec portio. A Sargatiis et Sarangaeis et Thamanacis et Utiis et Mecis, et iis qui rubri maris insulas incolunt, ubi rex eos qui Relegati vocantur collocat: ab his omnibus sexcentorum talentorum proveniebat tributum: Quartadecima portio haec. Sacae et Caspii ducenta et quinquaginta talenta afferebant: Quintadecima portio haec. Parthi Chorasmiique et Sogdi et Arii, trecenta talenta: Sextadecima portio haec.

94. Paricanii et qui ex Asia sunt Aethiopes, quadringenta talenta: Septima-

ἐνδέκαλος ἔτος. ἀπὸ Βαβυλωνίων δὲ μέχρι Αἰγλῶν, ἐξήκοντα καὶ τριηκόσια τάλαντα φόρος ἦν· νομὸς δωδέκαλος ὁ οὗτος.

Ζγ'. Ἀπὸ Πακλυϊκῆς δὲ, καὶ Ἀρμενίων, καὶ τῶν προσεχέων μέχρι τῆς πόλεως τῆς Εὐξείνης, τετρακόσια τάλαντα· νομὸς τρίτος καὶ δέκαλος ἔτος. ἀπὸ δὲ Σαργατίων ^β, καὶ Σαραγγαίων, καὶ Θαμαναίων, καὶ Οὐτίων, καὶ Μέκων, καὶ τῶν ἐν τῇσι νήσοισι οἰκεόντων τῶν ἐν τῇ Ερυθρῇ θαλάσῃ, ἐν τῇσι τὰς Ἀνασπάσας καλεομένους κατοικίζει βασιλεὺς, ἀπὸ τούτων πάντων ἑξακόσια τάλαντα ἐγίνειο φόρος· νομὸς τέταρτος καὶ δέκαλος ἔτος. Σάκαι δὲ καὶ Κάσπιοι πεντήκοντα καὶ διηκόσια ἀγίνεον ^γ τάλαντα· νομὸς πέμπτος καὶ δέκαλος ἔτος. Πάρθοι δὲ, καὶ Χοράσμιοι, καὶ Σογδοὶ τε καὶ Ἀρειοί, τριηκόσια τάλαντα· νομὸς ἕκτος καὶ δέκατος οὗτος.

Ζδ'. Παρκάνιοι δὲ, καὶ Αἰθίοπες οἱ ἐκ τῆς Ἀσίας, τετρακόσια τάλαντα ἀπαγί-

^α δωδέκαλος. ^β Σαργατίων. ^γ ἀπαγίνεον.

νεον· νομὸς ἑβδομος καὶ δέκαλος ἔτος. Μαν-
τινῶσι, καὶ Σαρπειρῶσι, καὶ Αλαροδίοισι
διηκόσια ἐπετέτακτο τάλαντα· νομὸς ὀγ-
δοος καὶ δέκαλος ἔτος. Μόχοισι δὲ, καὶ Τβα-
ρηνῶσι, καὶ Μάκρωσι, καὶ Μοσυνοίοισι,
καὶ Μάρδοκσι, τριηκόσια τάλαντα προεΐρη-
το· νομὸς εἵνατος καὶ δέκαλος ἔτος. Ἰνδῶν
δὲ πληθὺς τε πολλῶ πλείζον ἐσι πάντων
τῶν ἡμεῖς ἴδμεν ἀνθρώπων, καὶ φόρον ἀπα-
γίνεον πρὸς πάντας τὰς ἄλλας, ἐξήκοντα
καὶ τριηκόσια τάλαντα ψήγματος· νομὸς
εἰκοσὸς ἔτος.

Ζέ. Τὸ μὲν δὴ ἀργύριον τὸ Βαβυλώ-
νον πρὸς τὸ Εὐβοικὸν συμβαλλεόμενον
τάλαντον, εἶναι τεσσεράκοντα καὶ πεντακό-
σια καὶ εἰκασιχίλια τάλαντα. τὸ δὲ χρυσί-
ον τρισκαίδεκάσσιον λογιζόμενον, τὸ ψήγ-
μα εὐρίσκεται ἐὼν Εὐβοικῶν τάλαντων
ὀγδώκοντα καὶ ἑξακοσίων καὶ τετρακιχιλίων.
τούτων ὧν πάντων συντιθεμένων τὸ πλῆ-
θος, Εὐβοικὰ τάλαντα συνελέγело ἐς τὸ

decima portio haec. Mantienis et Sarpi-
ribus et Alarodiis ducenta injuncta ta-
lenta erant: Duodevicesima portio haec.
Moschis et Tibarenis et Macronibus et
Mosynoecis et Mardis trecenta talenta
praecepta erant: Undevicesima haec por-
tio. Indi. ut sunt multitudine multo nu-
merosissimi inter omnes quos novimus
mortales, ita tributum ad omnes ceteros
afferebant trecenta sexaginta talenta auri
ramentorum: Vicecima portio haec.

95. Quod si Babylonica pecunia ad
talentum Euboicum redigatur, fiunt no-
vies millena quingenaque et quadraginta
talenta. Aurum vero si ter decies multi-
plicatum computetur ad argentum, ra-
mentum reperitur ad rationem Euboicam
esse quatuor millia talentorum sexcenta-
que et octoginta. Quibus in unum con-
tractis, Euboica talenta colligebantur in

summam annui tributi a Dario, quatuordecim millia quingenta et sexaginta. Minorem his summam omittens non refero.

96. Hoc tributum Dario ex Asia obveniebat, et aliquantulum ex Africa: ceterum procedente tempore et ab insulis obvenit aliud tributum, et ab iis qui Europam Thessalia tenus incolunt. Id tributum rex hunc ad modum in thesauris reponit. Liquefactum in fictiles fidelias defundit: expleta autem fidelia subinde testam aufert: ex eoque, quoties pecunia indiget, tantum decedit quantum usus postulat.

97. Atque hae quidem provinciae erant ac tributorum taxationes. Sola autem regio Persis tributaria a me dicta non est, quod immunem regionem Persae colunt. Isti autem ad ferendum ullum tributum non adigebantur, sed dona portabant. Aethiopes Aegypto contermini,

ἐπέτειον Φόρον Δαρείῳ, μυρία καὶ τετρακισχίλια καὶ πεντακόσια καὶ ἐξήκοντα. τὸ δ' ἔτι τούτων ἔλασσαν ἀπιεῖς, ὃ λέγω.

Λζ'. Οὗτος Δαρείῳ προσήει Φόρος ἀπὸ τε τῆς Ἀσίης, καὶ τῆς Λιβύης ὀλιγαχόθεν. προϊόντος μέντοι τῷ χρόνῳ, καὶ ἀπὸ νήσων προσήϊε ἄλλος Φόρος, καὶ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ μέχρι Θεσσαλίας οἰκημένων ^α. τῷτον τὸν Φόρον θησαυρίζει βασιλεὺς τρόπῳ τοιῷδε. ἐς πίθους κεραμίνες ^β τήξας καταχέει. πλήσας δὲ τὸ ἄλγος, περιαιρέει τὸν κέραμον. ἐπεὰν δὲ δεηθῇ χρημάτων, κατακόπτει τοσοῦτον ὅσῃ ἂν ἐκάστοτε δέηται.

Λζζ'. Αὗται μὲν ἀρχαί τε ^γ ἦσαν, καὶ φόρων ἐπιτάξεις. ἡ Περσίς δὲ χώρα μένη μοι οὐκ εἶρηλαι δασμοφόρος· ἀτελέα γὰρ Πέρσαι νέμονται χώραν. οἷδε δὲ Φόρον μὲν ἑδένῃ ἐτάχθησαν φέρειν, δῶρα δὲ ἀγίειον ^δ. Αἰθίοπες οἱ πρόσθεν Αἰγυπτίῳ, τῆς Καμ-

^α οἰκομένων. ^β κεραμίς. ^γ μὲν νυν ἀρχαίτι. ^δ ἀγίειον.

βύσης ἐλαύνων ἐπὶ τὰς Μακροβίους Αἰθίο-
 πας κατεσρέφαλο· οἱ περὶ τε Νίωσιν τὴν
 ἰρὴν κατοίκηνται, καὶ τῷ Διονύσῳ ἀνά-
 γουσι τὰς ὀρτάς· ἔτοι οἱ Αἰθίοπες καὶ οἱ
 πλησιόχωροι τέτοισι, σπέρμαλι μὲν χρέ-
 ωνται τῷ αὐτῷ τῷ καὶ οἱ ΚαλαντίαΙν-
 δοί· οἰκήματα δὲ ἔκτνηλαι κατάγαια. οὗ-
 τοι συναμφοτέροι διὰ τρίτου ἔτεος ἀγίνε-
 ον, ἀγινέσσι δὲ καὶ τὸ μέχρι ἐμεῦ, δύο χοί-
 ρικας ἀπύρξ χρυσίς, καὶ διηκοσίας φάλαγ-
 γας ἑβένς, καὶ πέντε παῖδας Αἰθίοπας, καὶ
 ἐλέφαντες ὀδόντας μεγάλους εἴκοσι. Κόλχοι
 δ' ἑτάξαν οἱ ἐς τὴν δωρεὴν, καὶ οἱ προσε-
 χέες μέχρι τῷ Καυκάσιος ἔθρους. ἐς τὸ το
 γὰρ τὸ ἔθρος ὑπὸ Πέρσῃσι ἄρχεται. τὰ δὲ
 πρὸς βορρὴν ἀνεμον τοῦ Καυκάσιος, Περ-
 σέων ἔδεν ἔτι φροντίζει. ἔτοι ὧν δῶρα τὰ
 ἑτάξαντο, ἔτι καὶ ἐς ἐμεῦ διὰ πεντετήριδος
 ἀγίνεον, ἑκατὸν παῖδας, καὶ ἑκατὸν παρ-
 θένης. Ἀράβιοι δὲ χίλια τάλαντα ἀγίνεον
 λιβανωτοῦ ἀνὰ πᾶν ἔτος. ταῦτα μὲν οὗ-

quos Cambyfes in expeditione contra Macrobios Aethiopes fumpta subegit; quique facram Niffam incolunt, et Baccho dies feftos agunt; ifti Aethiopes eorumque finitimi, eodem quo Indi Calantiae femine utuntur, fubterraneasque habent domos. horum utrique tertio quoque anno portabant, portantque ad meam ufque memoriam, binos choenicas auri non igniti, et ducentas trabes ebeni, et quinque Aethiopes pueros, et viginti grandes elephanti dentes. Colchi quoque ad donationem ipfi ordinabant, eorumque finitimi ad montem ufque Caucafum. Ad hunc enim montem imperitatur a Perfis. nam qui ad aquilonem Caucafi habitant, eorum jam nulli Perfes curant. Ifti igitur dona fibi imperata, etiam ad meam ufque aetatem, quinto quoque anno afferebant, centum pueros, totidemque virgines. Afferebant et Arabes mille quotannis ta-

lenta thuris. Haec quidem isti dona, praeter tributum, regi portabant.

98. Sed Indi id aurum tam multum, unde ramenta, quae dixi, regi afferunt, hac ratione comparant. Indicae regionis id quod ad solem orientem vergit, fabulosum est. nam ex illis quos scimus, de quibus aliquid pro certo narratur, primi sunt hominum in Asia ad auroram et solis ortum habitantes. INDORUM enim tractus qui auroram spectat, propter arenam vastus est. Eorum autem complures sunt gentes, atque eae lingua inter se dissonae: et eorum alii sunt dediti rei pecuariae, alii non: item alii in paludibus fluvii habitant, crudis victitantes piscibus, quos aggressi ex arundineis navigiis captant. Singula autem navigia e singulis arundinis genubus fiunt. Isti quidem ex Indis gerunt vestem e libro; quem ubi e

τοι^α δῶρα πάρεξ τοῦ φόρου βασιλείῃ ἐκό-
μιζον.

Ζή. Τὸν δὲ χρυσὸν τοῦτον τὸν πολ-
λὸν οἱ Ἰνδοί, ἀπ' ἧς τὸ ψῆγμα τῷ βασιλείῃ
τὸ εἰρημένον κομίζουσι^β, τρόπῳ τοιῶδε δὲ
κλιῶνται^γ. ἔστι τῆς Ἰνδικῆς χώρας τὸ πρὸς
ἡλίον ἀνίσχοντα ψάμμος. τῶν γὰρ ἡμεῖς
ἴδμεν, τῶν περὶ^δ ἀτρεκές τι λέγεται, πρῶ-
τοι πρὸς ἡῶ καὶ ἡλίας ἀναβολὰς οἰκέουσι ἀν-
θρώπων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ. Ἰνδῶν^ε γὰρ τὸ
πρὸς τὴν ἡῶ ἐρημίῃ ἔστι, διὰ τὴν ψάμμον.
ἔστι δὲ πολλὰ ἔθνεα Ἰνδῶν, καὶ οὐκ ὁμόφωνα
σφίσι καὶ οἱ μὲν αὐτῶν, νομάδες εἰσὶ, οἱ
δὲ, οὐ. οἱ δὲ, ἐν τοῖσι ἔλεσι οἰκέουσι τῇ πο-
ταμῷ. καὶ ἰχθύας σιτέονται ὡμὰς, τὰς
αἰρέουσι ἐκ πλοίων καλαμίνων ὀρμεώμενοι.
καλάμου δὲ ἐν γόνυ πλοῖον ἕκαστον ποιέε-
ται. ἔστι μὲν δὴ τῶν Ἰνδῶν φορέουσι ἑοῤῃ-
τά τε φλοῖνην. ἑπεὰν^ς ἐκ τοῦ ποταμοῦ

^α μὲν ὧν οὗτοι. ^β Hoc verbum κομίζουσι non exstat in MS.

^γ τοιῶδε κλιῶνται. ^δ τῶν καὶ περὶ. ^ε Ἀσίῃ Ἰνδοί. Ἰνδῶν. ^ς φλοῖνην
ἢ ἱππῶν.

φλῆν ἀμήσωσι, καὶ κόψωσι, τὸ ἐνθεῦτεν
 Φορμῦ τῷτροπον καταπλέξαντες, ὡς θώρηκα
 ἐνδυνέσι.

Λθ'. Ἄλλοι δὲ τῶν Ἰνδῶν πρὸς ἡῷ οἰ-
 κέοντες τούτων, νομάδες εἰσὶ, κρεῶν ἐδε-
 σαὶ ὤμων. καλέονται δὲ Παδαῖοι. νόμοισι
 δὲ τοιοῖσδε λέγονται χρᾶσθαι. ὅς ἂν κά-
 μη τῶν ἄσων, ἦν τε ἀνὴρ, ἦν τε γυνή, τὸν
 μὲν ἄνδρα ἄνδρες οἱ μάλιστ' αἱ οἱ ὀμιλέοντες
 κτείνουσι, Φάμενοι αὐτὸν, τηχόμενον τῇ
 νοῦσῳ, τὰ κρέα σφίσι διαφθείρεσθαι^α. ὁ
 δὲ, ἀπαρνεόμενός ἐστι μὴ μὲν νοσέειν· οἱ δὲ,
 οὐ συγγινωσκόμενοι, ἀποκτείναντες^β κα-
 τευωχέονται. ἦν δὲ γυνή κάμη, ὡσαύτως
 αἱ ἐπιχρεώμεναι μάλιστ' αἱ γυναῖκες ταυ-
 τὰ τοῖσι ἀνδράσι ποιέουσι. τὸν γὰρ δὴ ἐς
 γῆρας ἀπικόμενον θύσαντες, κατευωχέον-
 ται. ἐς δὲ τέττε λόγον^γ οὐ πολλοὶ τινες
 αὐτέων ἀπικνέονται· πρὸ γὰρ τῆ τὸν ἐς
 ἥσσαν πάντα πίπλοντα κτείνουσι.

ρ'. Ἐτέρων δὲ ἐστὶ Ἰνδῶν ὅτε ἄλλος τῷ-

^α διαφθεύειν. ^β ἀποκτείνοντες. ^γ ἐκ δὲ τούτου τοῦ λόγου

flumine messuerunt contuderuntque, plectentes in modum storeae, tanquam thoracem induunt.

99. Alii Indorum, ad istorum auro-ram habitantes sunt pecuarii, carnibus crudis vescentes, nomine Padaei, qui talibus uti moribus narrantur: Quicumque civium seu vir seu faemina aegrotat, virum quidem sui maxime familiares interimunt; quod dicant illum morbo tabescentem, carnes ipsis corrumpere: et licet se neget ille aegrotare, nihilominus isti non ignoscentes necant eum, epulanturque. Mulier vero si aegrotet, suae maxime necessariae faeminae, idem quod viri faciunt. Qui enim ad senium pervenit, eo mactato pascuntur. Sed in hujus rationem non multi eorum perveniunt; nam ante id unumquemque, qui in morbum incidit, necant.

100. Est aliorum Indorum haec di-

versa consuetudo, ut nihil animatum interimant, utque nihil ferant, nec domos possidendas existiment, atque herba vicitent. Estque eis quoddam milii instar magnitudine, sua sponte nascens e terra, suo in calyce: quod cum ipso calyce lectum coquunt, eduntque. Eorum quisquis in morbum incidit, is in locum desertum pergit, ibique decumbit, ejus vel defuncti vel decumbentis curam gerente nemine.

101. Horum omnium quos recensui Indorum coitus in propatulo est, sicut pecorum: color similis ac proximus Aethiopico. genitura quam in mulieres emittunt, non alba, quemadmodum ceterorum hominum, sed atra, ut color corporis: quale virus Aethiopes quoque emittunt. Hi Indi longius a Persis absunt, et ventum austrum versus: eoque Dario neuiquam obtemperaverunt.

πος· οὔτε κτείνουσι οὐδὲν ἔμφυχον, οὔτε τι σπεύρουσι ^d, ἔτε οἰκίας νομίζουσι ἐκτῆ-
 ϑαι. ποιηφαγέουσι δὲ, καὶ αὐτοῖσι ἐς ὅ-
 σον κέγχρος τὸ μέγαθος ἐν κάλυκι, αὐ-
 τόματον ἐκ τῆς γῆς γινόμενον· τὸ συλ-
 λέγοντες, αὐτῇ τῇ κάλυκι ἔφουσι τε καὶ
 σιτέονται. ὅς οἱ ἂν ἐς νῆσον αὐτέων πέ-
 ση, ἐλθὼν ἐς τὴν ἔρημον κέεται. Φροντί-
 ζει δὲ οὐδεὶς οὔτ' ἀποθανόντος, οὔτε κάμ-
 νοντος.

ρά'. Μίξις δὲ τούτων τῶν Ἰνδῶν τῶν
 κατέλεξα πάντων, ἐμφανὲς ἐσι, κατὰπερ
 τῶν προβάτων, καὶ τὸ χρῶμα φορέουσι ὁ-
 μοῖον πάντες καὶ παραπλήσιον Αἰθίοφι. ἡ
 γονὴ δὲ αὐτῶν, τὴν ἀπίενται ἐς τὰς γυ-
 ναῖκας, οὐ, κατὰπερ τῶν ἄλλων ἀνδρώ-
 πων, ἐς ἰ λευκὴ, ἀλλὰ μέλαινα, κατὰπερ
 τὸ χρῶμα. τοιαύτην δὲ καὶ Αἰθίοπες ἀπί-
 ενται θορῇ. ἔτοι μὲν τῶν Ἰνδῶν ἑκάστω
 τῶν Περσέων οἰκέουσι, καὶ πρὸς νότον ἀνέμου
 καὶ Δαρείου βασιλῆος ἑδαμᾶ ὑπήκουσαν,

^d ἔτε σπέρουσι.

ρβ'. Αλλοι δὲ τῶν Ἰνδῶν Κασπατύρω
 τε πόλι καὶ τῇ Πακλιυικῇ χώρῃ εἰσὶ πρό-
 στροι, πρὸς ἄρκις τε καὶ βορέω^α ἀνέμῃ κα-
 τοικημένοι, καὶ τῶν ἄλλων Ἰνδῶν, οἱ Βακ-
 τρίοισι παραπλησίην ἔχουσι διαίταν· ἔτοι
 καὶ μαχιμώτατοί εἰσι Ἰνδῶν. καὶ ἐπὶ^β τὸν
 χρυσὸν σελλόμενοι εἰσὶ ἔτοι· κατὰ γὰρ τῆ-
 τό ἐστὶ ἐρημίη διὰ τὴν ψάμμον. ἐν δὲ ὧν τῇ
 ἐρημίῃ ταύτῃ καὶ τῇ ψάμμῳ γίνονται μύρ-
 μηκες, μεγάθεα ἔχοντες κυνῶν μὲν ἐλάσ-
 σονα, ἀλωπέκεων^γ δὲ μέζονα. εἰσὶ γὰρ
 αὐτῶν καὶ^δ παρὰ βασιλείῃ τῶν Περσέων,
 ἐνθεῦτεν θηρευθέντες. ἔτοι ὧν οἱ μύρμηκες
 ποιεύμενοι οἴκησιν ὑπὸ γῆν, ἀναφορέουσι τὴν
 ψάμμον κατὰ περ οἱ ἐν τοῖσι Ἑλλησι
 μύρμηκες, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον. εἰσὶ δὲ
 καὶ αὐτοὶ εἶδος ὁμοιότατοι. ἡ δὲ^ε ψάμ-
 μος ἡ ἀναφερομένη ἐστὶ χρυσῖτις. ἐπὶ δὲ
 ταύτῃ τὴν ψάμμον σέλλονται ἐς τὴν ἔ-
 ρημον οἱ Ἰνδοὶ, ζευζάμενος ἕκαστος καμήλας
 τρεῖς, σειρηφόρον^ς μὲν ἑκατέρωθεν ἔρσενα

^α βορίν. ^β καὶ οἱ ἐπὶ. ^γ ἀλωπίκων. ^δ γὰρ ἐξ αὐτῶν καὶ. ^ε καὶ τὸ ἑ-
 ρος ὁμοιότατοι ἔτοι. ἡ δὲ. ^ς σειρηφόρον.

102. Alii vero Indorum Caspatyro urbi et Paſtyicae regioni contermini ſunt, verſus ſeptentrionem et ventum aquilonem habitantes ; et ex aliis Indis qui proximam Baſtrianis vitam degunt ; hi et pugnaciſſimi in eis ſunt, et qui ad aurum mittuntur, hi ſunt. Circa hanc enim plagam vaſta ſunt propter arenam loca. in ea igitur ſolitudine arenosa formicae gignuntur, canum quidem magnitudine minores, vulpium vero majores. Earum quippe nonnullae et apud regem Perſarum viſuntur, hinc venatu captae. Hae formicae in faciendis ſub terra domiciliis egerunt arenam, ut apud Graecos formicae, atque eodem modo, ipſa etiam ſpecie corporis ſimillima. Ea autem quae egeritur arena, aurea eſt : ad quam in deſertum mittuntur Indi ; ternis ſinguli camelis junctis, ut utrinque funales mares trahant,

femina in medio, in quam ipsi ascendant: data opera ut a recentissimis fetibus abstractas jungant. Etenim istae apud eos cameli nihilo sunt minori pernecitate quam equi, separatim vero ad ferenda onera multo valentiores.

103. Qualcm autem habeat camelus speciem, Graecis, utpote scientibus, non conscribo: sed quod de eo animali nescitur, id dicam. Camelus in posterioribus cruribus gerit quatuor femora, et totidem genua, et veretra per posteriora crura caudam versus spectantia.

104. Hunc in modum junctis camelis, Indi ad aurum tendunt dinumerate, ut quum ferventissimi fuerint aestus, sint in rapina. siquidem prae aestu formicae sub terra se occultas tenent. Est autem illis hominibus sol ardentissimus matutinus,

παρέλκειν, θήλεα δὲ, ἐς μέσον. ἐπὶ ταύ-
την δὴ αὐτὸς ἀναβαίνει, ἐπιτηδεύσας ὅ-
πως ἀπὸ τέκνων ὡς νεωτάτων ἀποσπάσας
ζεύξῃ. αἱ γάρ σφι κάμηλοι ἵππων ἐκ ἡσ-
σονες ἐς ταχυτήτά εἰσι· χωρὶς δὲ, ἄχ-
θρα δυνατώτεραι πολλῶν ἔφerein.

ργ'. Τὸ μὲν δὴ εἶδος ὀκοῖόν τι ἔχει ἡ
κάμηλος, ἐπισαμένοισι τοῖσι Ἑλλησι ἔσυσ-
γράφω^h. τὸ δὲ μὴ ἐπιστάλαι αὐτῆς, τῷ-
το φράσω. κάμηλος ἐν τοῖσι ὀπιδίοισι
σκέλεσι ἔχει τέσσερας μηρῆς, καὶ γόνατα
τέσσερα· τὰ δὲ αἰδοῖα, διὰ τῶν ὀπιδίων
σκελέων, πρὸς τὴν ἔρην τετραμμένα.

ρδ'. Οἱ δὲ δὴ Ἰνδοὶ τρόπῳ τοιούτῳ καὶ
ζεύξει τοιαύτῃ χρεώμενοι, ἐλαύνουσι ἐπὶ
τὸν χρυσὸν λελογισμένως, ὅπως ἂν καυ-
μάτων τῶν θερμοτάτων ἐόντων ἔσονται
ἐν τῇ ἀρπαγῇ. ὑπὸ γὰρ τοῦ καύματος
οἱ μύρμηκες ἀφανέες γίνονται ὑπὸ γῆν.
Θερμότητος δὲ ἐστὶ ὁ ἥλιος τούτοισι τῶσι
ἐνθρῶποισι τὸ ἐωθινόν· οὐ κατάπερ τοῖ-

^h MS. πολλόν. ^h ἔγραφα.

οἱ ἄλλοισι μεσαμβρίας, ἀλλ' ὑπερτείλας
μέχρις οὗ ἀγορῆς διαλύσιος· τῷτον δὲ τὸν
χρόνον καίει πολλῶ μᾶλλον ἢ τῇ με-
σαμβρίῃ τὴν Ἑλλάδα· ἔτῳς ὥστ' ἐν ὕδασι
λόγος αὐτοὺς ἐσι βρέχεσθαι τηνικαῦτα.
μεσῶσα δὴ ἡ ἡμέρη, σχεδὸν παραπλησίως
καίει τὰς τε ἄλλας ἀνθρώπους καὶ τὰς Ἰν-
δὸς· ἀποκλινομένης δὲ τῆς μεσαμβρίας, γί-
νεται σφι ὁ ἥλιος κατάπερ τοῖσι ἄλλοισι
ὁ ἑωθινός· καὶ τὸ ἀπὸ τῶν ἐπιῶν ἔτι
μᾶλλον φύχει, ἐς ὃ ἐπὶ δυσμῇσι ἑὼν, καὶ
τὸ κάρτερά φύχει.

ρέ. Επεὰν δὲ ἔλθῳσι ἐς τὸν χώρον οἱ
Ἰνδοί, ἔχοντες θυλάκια, ἐμπλήσαντες ταῦ-
τα τῆς ψάμμου, τὴν ταχίστην ἐλαύνουσι
ὀπίσω. αὐτίκα γὰρ οἱ μύρμηκες ὁδμῇ, ὥς
δὴ λέγεται ὑπὸ Περσέων, μαθόντες διώ-
κουσι. εἶναι δὲ ταχυτῆτα· ὕδενι ἑτέρῳ ὁ-
μοιον ἔτῳ, ὥς² εἰ μὴ προλαμβάνειν τῆς
ὁδοῦ τὰς Ἰνδὸς ἐν ᾗ τὰς μύρμηκας συλλέ-
γεσθαι, ὕδενά αὖ σφρέων ἀποσώζεσθαι. τὰς

² ὁμοίαν τῇ, ἥτις.

non quemadmodum aliis meridie, eoufque capitibus imminens dum tempus est a foro discedendi: per quod spatium multo magis urit quam meridianus Graeciam, adeo ut dicantur illi tum in aqua se madefacere. Meridies vero fere Indos urit peraeque atque alios homines: declinante meridie, talis est illic sol qualis alibi matutinus: ac deinceps magis ac magis frigescent, dum ad occasum perveniens praecipue friget.

105. Ubi ad locum Indi pervenere, culeis quos attulere, arena completis, quamprimum retro se recipiunt. Protinus enim illos formicae (ut a Persis fertur) olfactu perceptos insequuntur tanta pernicitate ut nulli alii sit similis; ita ut nisi viam interim dum formicae congregantur, anticipent Indi, nemo sit ipsorum inde evasurus. Ideoque camelos mares, quod im-

pares feminis sunt in currendo, etiam plane resolvi extortos, non pariter utroque: feminas vero, pullorum quos reliquerunt memores, nihil remittere. Isti Indi maiorem auri partem possident, ut Persae memorant. nam quod effoditur in eadem regione aurum, rarius est.

106. Et sane pulcherrima quodammodo extremae orbis habitati partes sortitae sunt, quemadmodum Graecia tempestates optime temperatas nata est. Nam, ut paulo ante dixi, ultima plagarum quae ad orientem vergentes habitantur, Indica est: in qua tum animantes tam quadrupedes quam volucres, multo sunt grandiores quam ceteris in locis, praeterquam equi. nam quod ad eam partem attinet, ab equis Medicis vincuntur qui Nisaci vocantur; tum infinita vis auri illic est, partim effossi, partim per flumina

μέν νυν ἔρσενας τῶν καμήλων, εἶναι γὰρ ἥσονας θεῖν τῶν θηλέων, καὶ παραλύεσθαι ἐπελκομένους, ἐκ ὧν ἄμφοτέρους τὰς δὲ θηλέας ἀναμιμνησκομένας τῶν ἑλίκων τέκνων, δίδοναι ^β μαλακὸν οὐδέν. τὸν μὲν δὴ πλέω τῷ χρυσῷ ἔτοι ^ς οἱ Ἰνδοὶ κτῶνται, ὡς Πέρσαι Φασί· ἄλλος δὲ σπανιώτερός ἐστι ἐν τῇ χώρῃ ὀρυασόμενος.

ρς'. Αἱ δ' ἑχαλῖαι κως τῆς οἰκισμένης τὰ κάλλις ἐλαχον, κατὰπερ ἡ Ἑλλὰς τὰς ὥρας πολλὸν τι κάλλις κεκραμένας ἐλάχε. τῷτο μὲν γὰρ πρὸς τὴν ἑὴν ἑχαλῖα τῶν οἰκεομένων ἡ Ἰνδική ἐστι, ὥσπερ ὀλίγον ^δ πρότερον εἶρηκα. ἐν ταύτῃ τῷτο μὲν, τὰ ἑμψυχα τετράποδά τε καὶ τὰ πετηνά ^ς πολλῶν μέζω ἢ ἐν τοῖσι ἄλλοις χωρίοις εἰσι, πάρεξ τῶν ἵππων· τοῦτο δὲ ἐσθῆναι ^ι ὑπὸ τῶν Μηδικῶν, Νισαίων δὲ καλυμένων ἵππων· τῷτο δὲ χρυσὸς ἀπλείος αὐτόθι ἐστὶ, ὁ μὲν, ὀρυασόμενος· ὁ δὲ, καταφορεύμενος ὑπὸ ποταμῶν· ὁ δὲ,

^β ἰνδικῶν. ^ς ὕψος. ^δ ὀλίγον. ^ς πετηνά. ^ι ἵππων ὕψος γὰρ ἐστὶν αὐτοῖς.

ὥσπερ ἐσήμενα, ἀρπαζόμενος. τὰ δὲ δένδρεα τὰ ἄγρια αὐτόθι φέρει καρπὸν εἴρια καλλονῇ τε προφέροντα, καὶ ἀρετῇ τῶν ἀπὸ τῶν οἴων· καὶ ἐοῖται οἱ Ἰνδοὶ ἀπὸ τῶν τῶν δένδρεων χρέωνται.

ρζ. Πρὸς δὲ αὐτῷ μεσαμβρίας ἐσχάτη Αραβίῃ τῶν οἰκεομένων χωρίων ἐστὶ. ἐν δὲ ταύτῃ λιβανωτός τε ἐστὶ μούνη^h χωρέων πασέων φυόμενος, καὶ σμύρνη, καὶ κασίη, καὶ κιννάμωμον, καὶ λήδανον. ταῦτα πάνταⁱ πλὴν τῆς σμύρνης, εὐπετέως κτέωνται οἱ Αράβιοι. τὸν μὲν γε λιβανωτὸν συλλέγουσι, τὴν σύρακα θυμιῶντες, τὴν ἐς Ἑλληνας φοῖνικες ἐξάγουσι· ταύτην θυμιῶντες λαμβάνουσι. τὰ γὰρ δένδρεα ταῦτα τὰ λιβανωτοφόρα, ὅφιος ὑπόπτεροι, μικροὶ τὰ μεγάλα, ποικίλοι τὰ εἶδεα, φυλάσσουσι, πλήθει πολλοὶ περὶ δένδρον ἕκαστον· οὗτοι οἵπερ ἐπ' Αἴγυπτον ἐπιστρατεύονται.

ρη'. Οὐδενὶ δὲ ἄλλῳ ἀπελαύνοντα ἀπὸ τῶν δένδρεων, ἢ τῆς σύρακος τῷ καπνῷ.

^h ἀρετῇ τῇ ἀπὸ. ^h ἐστὶ δὲ μούνη. ⁱ ταῦτα γὰρ πάντα.

deveſti, partim ut indicavi ſurrepti. praeterea agreſtes arbores illic pro fruſtu lanam ferentes, ovillae tum pulchritudine tum bonitate praecellentem: et ab his arboribus veſte Indi utuntur.

107. Porro ad meridiem ultima e regionibus quae habitantur, Arabia eſt: in qua ſola omnium terrarum naſcuntur thus, myrrha, caſia, cinnamomum, et ledanum. cuncta haec facilia Arabibus ad nanciſcendum, praeter myrrham. Thus quidem Arabes ſtyrace ſuffientes colligunt, ea quam Phoenices ad Graecos exportant. hanc ſuffientes thus capiunt. Et enim thuriſeras illas arbores ſervant colubri ſubalati, exiguo corpore, diſcolori ſpecie, permagno numero circa ſingulas arbores; iidem videlicet qui adverſus Aegyptum factio exercitu tendunt.

108. Nec ullo alio ab arboribus quam ſtyracis fumo ſubmoventur, univerſam ter-

ram oppleturi, ut Arabes ajunt, nisi (ut iidem narrabant) simile quiddam istis contingeret ei quod novimus contingere viperis, idque (ut credere debemus) solerti divinitatis prudentia. nam quae et timido animo sunt et esculenta, ea omnia fetuosa fecit, ne assiduo esu deperirent: contra, quae saeva et maligna sunt, parum fetuosa. Unde fit ut lepus, quem venatur omnis fera, ales, homo, tam ferax sit: solaque ex omnibus bestiis, quum gravida est, denuo se impleri patiatur, et alium fetum in utero gestet pilis vestitum, alium nudum, alium tantum quod formatum: alium concipiat. Et lepus quidem talis est. At leaena validissimum ferocissimumque animal, semel in vita unum parit. nam una cum fetu uteros emittit. Cujus rei causa est haec, quod scymnus leoninus, ubi moveri in utero incipit, quum habeat ungues

λέγουσι δὲ καὶ τότε Ἀράβιοι, ὡς πᾶσα ἄν
 γῇ ἐπίμπλατο ^α τῶν ὀφίων τούτων, εἰ
 μὴ γίνεσθαι κατ' αὐτοὺς οἶον τι κατὰ
 ἐχίδνας ἡπιστάμην γίνεσθαι. καὶ κως τῷ
 θεῷ ἢ προνοίῃ, ὥσπερ καὶ οἰκός ἐστι, ἐῴστα
 σοφῇ. ὅσα μὲν γὰρ ψυχὴν τε ^β δειλὰ καὶ
 ἐδῶδιμα, ταῦτα μὲν πάντα πολύγονα πε-
 ποιήκεν, ἵνα μὴ ἐπιλίπηται ^γ κατεσθιόμε-
 να. ὅσα δὲ χέτλια καὶ ἀνιηρά, ὀλιγόγονα.
 τῷτο μὲν, ὅτι ὁ λαγῶς ὑπὸ παντὸς θη-
 ρεύεται θηρίῳ, καὶ ὄρνιθος, καὶ ἀνθρώπου· ἔγω-
 γὴ τι τὸ πολύγονόν ἐστι· ἐπικυῖσκέλει μῶ-
 νον πάντων τῶν θηρίων· καὶ τὸ μὲν δασὺ
 τῶν τέκνων ἐν τῇ γαστρὶ, τὸ δὲ, φίλόν· τὸ
 δὲ, ἄρτι ἐν τῇσι μήτρησι πλάσσειται. τὸ
 δὲ, ἀναιρέειται· τῷτο μὲν δὴ τοῖστί ἐστι. ἢ
 δὲ δὴ λέαινα, ἐὼν ἰχυρότατον, καὶ θρασύ-
 τατον, ἅπαζ ἐν τῷ βίῳ τίκλει ἐν. τίκλει-
 σα γὰρ, συνεχβάλλει τῷ τέκνῳ τὰς μή-
 τρας· τὸ δὲ αἷτιον τῆς τῆς τότε ἐστὶ· ἐπεὶ
 ὁ σκύμνος ἐν τῇ μήτρῃ ἐὼν ἀρχήλαι διακι-

^α ἐπίμπλετο. ^β οἰκός. ^γ ὅσα μὲν ψυχὴν τε. ^δ ἐπιλίπηται.

τεόμενος, ὁ δὲ, ἔχων ὄνυχας θηρίων πολλὸν
πάντων ὀξύτατος, ἀμύσσει τὰς μήτρας· αὐ-
ξανόμενός τε δὴ πολλῷ μᾶλλον ἐπικινέειαι
καταγράφων. πέλας τε δὴ ὁ τόκος ἔστι, καὶ
ὅπαράπαν λείπειαι αὐτέων ὑγιὲς ἔδὲ ἓν.

ρθ'. Ὡς δὲ καὶ αἱ ἔχιδναί τε καὶ οἱ ἐν
Αραβίοισι ὑπόπτεροι ὄφεις, εἰ ἐγίνοντο ὡς
ἡ φύσις αὐτοῖσι ὑπάρχει, ἔκ αὖ ἦν βιώ-
σιμα ἀνθρώποισι· νῦν δὲ ἔπεαν θορνύων-
ται κατὰ ζεύγεα, καὶ ἐν αὐτῇ ἢ ὁ ἔρσην τῇ
ἐκποιήσῃ, ἀπιεμένῃ αὐτῇ τὴν γονὴν, ἡ θή-
λεα ἀπτεται τῆς δειρῆς, καὶ ἐμφῦσα, οὐκ
ἀνίει πρὶν διαφάγη^ς. ὁ μὲν δὴ ἔρσην ἀ-
ποθνήσκει τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ. ἡ δὲ θή-
λεα τίσιν τοιήνδε ἀποτίνει τῷ ἔρσει· τῷ
γονεῖ τιμωρέοντα ἔτι ἐν τῇ γαστρὶ ἑόντα
τὰ τέκνα, δικοθίει τὴν μήτραν. διαφαγόν-
τα δὲ τὴν νηδὺν αὐτῆς, οὕτω τὴν ἐκδυσιν
ποιεῖται. οἱ δὲ ἄλλοι ὄφεις, ἑόντες ἀνθρώ-
πων ἔδηλήμονες, τίκισσί τε ὡὰ, καὶ ἐκλέ-
κσι πολλόν τι χρῆμα τῶν ὀφίων. αἱ μὲν

^ς πρὶν αὖ διαφάγη.

longe acutissimos ex omnibus feris, uteros lacerat, augescensque multo magis ungues imprimendo exulcerat: ita ut ad postremum, quum partus instat, nihil eorum relinquatur incolume.

109. Sic quoque si viperae et alati Arabiae serpentes gignerentur ut ipsis natura fert, non esset hominibus vivendi facultas: nunc autem, quum libidine agitantur, et per paria coeunt, femina colulum maris in emittenda genitura comprehendit, et innexa non prius dimittit quam devoraverit. et mas quidem hoc modo perit. Femina vero talem luit masculo poenam: quod fetus dum adhuc intra ventrem sunt, patrem ulciscences uterum ambedunt: ejusque alva ambesa, ita partum faciunt. Ceteri serpentes qui non sunt hominibus perniciosi, ova pariunt et magnam rem fetuum excludunt.

Porro viperæ per universum orbem terrarum existunt: alati vero densi nusquam alibi nisi in Arabia; ideo videntur frequentes esse.

110. Thus vero illud hunc in modum Arabes comparant. Casiam autem sic: Postquam et totum corpus, et faciem præter solos oculos obligaverunt coriis aliisque pellibus, ad casiam pergunt. Ea nascitur in palude non alta, circa quam et in qua degunt ferae alatae, vespertilionibus simillimæ, stridore diro, et viribus prævalentibus: quas ab oculis arcentes Arabes, sic casiam metunt.

111. Cinnamomum etiam quam superiora mirabilius colligunt. nam aut ubi nascatur aut quæ terra nutriat illud, nequeunt dicere: nisi quod probabili ratione utentes quidam narrent id gigni in iis

κυν ἔχιδνα κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν εἰσὶ· οἱ δὲ ὑπόπτεροι ἐοίλες, ἄθροοι εἰσὶ ἐν τῇ Αραβίᾳ, καὶ ἑδαμῇ ἄλλη· κατὰ τῆτο δοκέουσι πολλοὶ εἶναι.

ρί. Τὸν μὲν δὴ λβανωτὸν τῆτον οὕτω κτῶνται Αράβιοι. τὴν δὲ κασίην, ὧδε· ἐπεὶ καλαδήσωνται βύρσησι καὶ δέρμασι ἄλλοισι πᾶν τὸ σῶμα καὶ τὸ πρόσωπον, πλὴν αὐτῶν τῶν ὀφθαλμῶν, ἔρχονται ἐπὶ τὴν κασίην· ἡ δὲ ἐν λίμνῃ φύεται οὐ βαθέη· περὶ δὲ αὐτὴν καὶ ἐν αὐτῇ αὐλίζεται καὶ θηρία πλεωτά, τῇσι νυκτερίσι προσείκελα μάλισα· καὶ τέτρυγε δεινὸν, καὶ ἐς ἀλκὴν ἄλκιμα. τὰ δὲ ἀπαμυνομένους ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν, ἔτω δρέπειν τὴν κασίην.

ρία'. Τὸ δὲ δὴ κιννάμωμον ἔτι τούτων θωύμαστότερον συλλέγουσι. ὅκου μὲν γὰρ γίνεσθαι, καὶ ἥτις μιν γῆ ἢ τρέφουσα ἔστι, ἔκ ἔχουσι εἰπεῖν, πλὴν ὅτι λόγῳ εἰκότι χρεώμενοι, ἐν τοῖσι δὲ χωρίοισι Φασὶ τινες αὐ-

τὸ φύεσθαι, ἐν ταῖσι ὁ Διόνυσος ἐτράφη.
 ὄρνιθας δὲ λέγουσι μεγάλας φορέειν ταῦτα
 τὰ κάρφεια, τὰ ἡμεῖς ἀπὸ Φαινίκων μα-
 θόντες κιννάμωμον καλέομεν. φορέειν δὲ τὰς
 ὄρνιθας ἐς νεοσιὰς προσπεπλασμένας ἐκ
 πηλῆ πρὸς ἀποκρήμνοισι ἔρρει, ἐνθα πρόσ-
 βασιν ἀνθρώπῳ ὑδεμίην εἶναι. πρὸς ὧν δὴ
 ταῦτα τοὺς Αῤαβίους σοφίζεσθαι τάδε·
 βοῶν τε καὶ ὄνων τῶν ἀπογινορέων καὶ τῶν
 ἄλλων ὑποζυγίων τὰ μέλεα διαταμόντας
 ὡς μέγιστα, κομίζειν ἐς ταῦτα τὰ χωρία·
 καὶ σφραῖντας ἀγχι τῶν νεοσιέων, ἀ-
 παλλάσσεσθαι ἐκὰς αὐτέων· τὰς δὲ ὄρ-
 νιθας καταπετομένας, αὐτῶν τὰ μέλεα
 τῶν ὑποζυγίων ἀναφορέειν ἐπὶ τὰς νεοσι-
 αίας· τὰς δὲ, ὅτι δυνάμενας ἴσχειν, καταρ-
 ρήγνυσθαι ἐπὶ γῆν^α. τοὺς δὲ, ἐπιόντας,
 συλλέγειν ἔτω τὸ κιννάμωμον^β· συλλε-
 γόμενον δὲ ἐκ τέτων ἀπικνέεσθαι ἐς τὰς
 ἄλλας χώρας.

ρβ'. Τὸ δὲ δὴ λήδανον, τὸ Αῤαβιοί

^α πικλασμίας πηλῆ. ^β ἐπὶ τὴν γῆν. ^γ ἔτω μὲν τὸ κιννάμωμον.

regionibus ubi Bacchus educatus est: et ipsas festucas, quas nos ab Phoenicibus edocti vocamus cinnamomum, afferri a grandibus quibusdam alitibus ad nidos e luto constructos in praeruptis montium et homini inaccessis. Ad ista igitur Arabes haec excogitaverunt: boum asinorumque defunctorum et aliorum jumentorum membra concisa quammaxima in ea loca portant: et ubi juxta nidos posuere, procul inde abscedunt. Ad haec frustra delapsae volucres, ad nidos carnem jumentorum apportant: cui sustinendae impares nidi, disrupti ad terram labuntur: tunc Arabes accedentes ita colligere cinnamomum; quod hac ratione collectum illinc in alias regiones dimittitur.

112. At ledanum (quod Arabes la-

Q 4

danum vocant) etiam cinnamomo mirabilius comparatur: quippe quod in graveolentissimo loco nascens, tamen fragrantissime olet. Nam in barbis caprarum hircorum invenitur innatum, veluti mucor ligni, cum ad conficienda multiplicia unguenta utile, tum praecipue ad suffitionem qua Arabes utuntur.

113. Haftenus de thymiamatis dictum fit. Redolet Arabica regio mirifice jucundo quodam odore. Suntque in ea ovium duo genera admiratione digna, quae nusquam alibi sunt. Quorum unum caudas habet longas, trium cubitorum, non breviores: quas si quis eas trahere permittat, ulcera habeant certe, dum ad terram atteruntur: nunc vero unusquisque pastorum haftenus est doctus arte fabрили, ut plostella faciant, quae singula singularum ovium caudis subligent, superque plostella caudas ipsas alligent.

καλέεσι λάδανον, ἐκ τῆς θωύμασιώτε-
ρον γίνεται. ἐν γὰρ δυσοδρομιάτῳ γινόμε-
νον, εὐωδέστατον ἐστίν. τῶν γὰρ αἰγῶν τῶν
τράγων ἐν τοῖσι πώγῳσι εὐρίσκειται ἐγγινο-
μενον, οἷον γλοιὸς ἀπὸ τῆς ὕλης· χρήσι-
μον δ' ἐς πολλὰ τῶν μύρων ἐστίν· θυμιάσι
τε μάλιστ' αὐτὸ Ἀράβιοι.

ργ'. Τοσαῦτα μὲν θυμιαμάτων^d πέ-
ρι εἰρήσθω. ἀπόζει δὲ τῆς χώρας τῆς Ἀ-
ραβίης θυσίας ὡς ἡδύ. δύο δὲ γένηα οἷων
σφι ἐστὶ θωύματος ἄξια, τὰ οὐδαμόθι ἐτέ-
ρωθί ἐστίν. τὸ μὲν αὐτῶν ἕτερον ἔχει τὰς
ῥιζὰς μακράς, τριπλήχεας^e, ἐκ ἐλάσσονας·
τὰς εἴ τις ἐπήει σφι ἀπέλκειν, ἔλκεα αὖ
ἔχοιεν, ἀνατρίβομένων πρὸς τῇ γῇ τῶν ῥι-
ζέων. νῦν δ' ἅπας τις τῶν ποιμένων ἐπί-
σταται ξυλκρῆγειν ἐς τοσούτο· ἀμαξίδας γὰρ
ποιεῦντες, ὑποδέσσι αὐτὰς τῇσι ῥῆσι, ἐνὸς
ἐκάστου κλίνεος τὴν ῥῆν ἐπὶ ἀμαξίδα ἐκά-
στην καταδέουτες. τὸ δὲ ἕτερον γένος τῶν

^d In MS. est θυμάτων, sed in margine θυμάτων. * τρι-
πλήχειον.

δίων τὰς ἑρὰς πλατέας φορέουσι, καὶ ἐπὶ
πῆχυν πλάτος.

ριδ'. Αποκλιναμένης δὲ μεσαμβρίας,
παρήκει πρὸς δύνοντα ἥλιον ἡ Αἰθιοπία
χώρη, ἐσχάτη τῶν οἰκεομένων. αὕτη δὲ
χρυσὸν τε φέρει πολλόν, καὶ ἐλέφαντας ἀμ-
φιλαφείας, καὶ δένδρεα πάντα ἄγρια, καὶ ἔβε-
ρον, καὶ ἄνδρας μεγίστους καὶ καλλίστους καὶ μα-
κροβωλάτους.

ριέ'. Αὗται μὲν νυν ἐν τε τῇ Ἀσίῃ
ἐχθαίει εἰσι¹ καὶ ἐν τῇ Λιβύῃ. περὶ δὲ τῶν
ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῶν πρὸς ἐσπέρην ἐσχα-
τιέων ἔχω μὲν οὐκ ἀτρεκέως λέγειν. οὐ-
τε γὰρ ἔγωγε ἐνδέχομαι Ἡριδανὸν καλέ-
εσθαι πρὸς βαρβάρων ποταμὸν, ἐκδιδόντα
εἰς θάλασσαν τὴν πρὸς βορέην ἄνεμον, ἀπό-
τευ τὸ ἤλεκτρον Φοιτᾶν λόγος ἐστὶ, οὔτε
ρήσους οἶδα κασιτερίδας ἔχσας, ἐκ τῶν ὁ
κασίτερος ἡμῖν Φοιτᾶ. τῷτο μὲν γὰρ, ὁ
Ἡριδανὸς αὐτὸ κατηγορεύει τὸ ἔνομα, ὡς
ἔστι Ἑλληνικόν, καὶ ὅτε ἢ βαρβαρικόν· ὑπὸ

¹ In MS. est ἑσχαίει ὡς. ὅ ἔστι.

Alterum genus ovium ad cubitalem latitudinem caudas gerit.

114. Huic, qua parte meridies ad solem occidentem vergit, contermina est Aethiopia, terrarum habitatarum ultima. Haec et auri multum fert, et vastos elephantes, prominentibus utrinque dentibus: et cum agrestes omnes arbores, tum vero ebum, necnon viros maximos pulcherrimosque et aevi longissimi.

115. Atque haec quidem extrema sunt Asiae Africaeque. De extremitatibus autem Europae ad vesperam quod pro comperto referam non habeo. neque enim assentior fluvium quendam Eridanum a barbaris vocitari, qui exit in mare ad septentrionem spectans, unde electrum venire narratur. Ne Cassiteridas quidem novi insulas, unde ad nos venit cassiteros, *stannum*. nam vel ipsum coarguit nomen Eridanus, quod Graecum est, et non bar-

barum, ab aliquo poëta fictum. Sed et si hoc studiose quaesivi, a nemine qui ipse viderit accipere possum, quomodo se habeat mare ad illam Europae partem. Ab extrema itaque ad nos venit stannum electrumque.

116. Ceterum ad septentrionem Europae quamplurimam auri vim esse constat: sed quomodo fiat, ne hoc quidem pro comperto dicere queo. Dicuntur tamen id super gryphas auferre Arimaspi, viri unoculi. quod nec ipsum crediderim, ut viri nascantur unoculi, ceteram naturam habentes aliis hominibus parem. Porro extremitates terrarum videntur circumcludere aliam regionem intusque cohibere ea quae nobis inchoatissima esse putantur et habere rarissima istae.

117. Est in Asia planities undique cincta monte quinque in locis interciso, quae aliquando fuit Chorasmiorum, in montibus viventium Chorasmiorum ipso-

ποιητῆ δέ τινος ποιηθέν. ἔτε δὲ ἔδειός αὐτόπλεω γενομένῃ οὐ δύναμαι ἀκῆσαι τῆτο μελετῶν, ὅπως θάλασσά ἐστι τὰ ἐπέκεινα Εὐρώπης. ἐξ ἐσχάτης δὲ ὧν ὁ κασιτερος ἡμῖν Φοιτᾶ, καὶ τὸ ἡλεκίρον.

ρις'. Πρὸς δὲ ἀρχὴ τῆς Εὐρώπης πολλῷ πλεῖστος χρυσὸς φαίνεται ἐών· ὅπως μὲν γινόμενος, ἔκ ἔχω ἔδὲ τῆτο ἀτρεκέως εἶπαι· λέγεται δὲ ὑπὲρ τῶν γρυπῶν ἀρπάζειν Αριμασπῆς, αἰδρας μυιοφθαλμος· πείθομαι δὲ ἔδὲ τῆτο, ὅπως μενόφθαλμοι ἄνδρες φύονται, φύσιν ἔχοντες τὴν ἄλλην ὁμοίην τοῖσι ἄλλοις ἀνθρώποις. αἱ δὲ ὧν ἐσχατιαὶ οἴκασι περικληῖσαι τὴν ἄλλην χώραν, καὶ ἐντὸς ἀπέργουσαι τὰ κάλλιστα δοκέοντα ἡμῖν εἶναι, καὶ σπαινώτατα ἔχειν αὐταί.

ριζ'. Εἰς δὲ πεδίον ἐν τῇ Ασίῃ περικλεισμένον οὐρεῖ πάντοθεν· διασφάγες δὲ τοῦ ἔρεός εἰσι πέντε. τοῦτο τὸ πεδίον ἦν μὲν κοτε Χορασμίων, ἐν οὐρεσι ἐόν-

² πολλὰ τοὶ πλεῖστος.

των ^b Χορασμίων τε αὐτῶν καὶ Ὑρκανίων,
καὶ Πάρθων, καὶ Σαραγγέων, καὶ Θωμαναί-
ων ^d. ἐπεὶ τε δὲ Πέρσαι ἔχουσι τὸ κρά-
τος, ἔστι τῷ βασιλέως· ἐκ δὴ ὧν τῷ περι-
κληϊόνιος ἕρεος τέττε ρέει ποταμὸς μέγας,
ἔνομα δὲ οἱ ἐστὶ Ἀκης. οὗτος πρότερον μὲν
ἄρδεσκε διαλελαμμένος πανταχῷ τῶν εἰ-
ρημένων τέτων τὰς χώρας, διὰ διασφάγος
ἀγόμενος ἐκάσῃς ἐκάστοισι· ἐπεὶ τε δὲ ὑπὸ
τῷ Πέρσῃ εἰσὶ, πεπόνθασι τοιόνδε· τὰς
διασφάγας τῶν ὑρέων ἐνδείμας ὁ βασιλεὺς,
πύλας ἐπ' ἐκάσῃ διασφάγι ἔστησε. ἀποκε-
κληϊμένε δὲ τῷ ὕδατος τῆς ἐξόδου ^e, τὸ πε-
δίον τὸ ἐνὶ σὺν τῶν ὑρέων, πέλαγος γίνεται,
ἐνδιδόντος μὲν τῷ ποταμῷ, ἔχοντος δὲ ὕδα-
μῇ ἐξήλυσιν. οὗτοι ὧν οἱ περ ἔμπροσθεν
εἰώθεσαν χρᾶσθαι τῷ ὕδατι, οὐκ ἔχοντες
αὐτῷ χρᾶσθαι, συμφορῇ μεγάλη διαχρέ-
ονται· τὸν μὲν γὰρ χειμῶνα ὕει σφι ὁ
θεὸς, ὥσπερ καὶ ταῖσι ἄλλοις ἀνθρώποις·

^b Haec quatuor vocabula Χορασμίων ἐν ὕψει ἐόντων non ex-
stant in MS. ^c Σαραγγαίων ἢ Θωμανίων. ^d διελθόντων.

rum et Hyrcaniorum et Parthorum et Sarangensium et Thomanaeorum: sed posteaquam Persae rerum potiti sunt, facta est regis. Ex hoc igitur circumclaudente monte ingens amnis profluit, nomine Aces: qui quondam per singulas undique intercisiones ductus ac distributus, totidem quas dixi gentium regiones irrigabat: ubi vero in Persae potestatem venerunt, hoc ab illo sunt passae, quod sectionibus montium ab rege obstructis, et ad earum singulas portis positis, aqua ab exitu interclusa est; et planities quae intra montes erat, pelagus facta, quum fluat in interiora amnis, sed nulla ex parte exitum habeat: atque ita ipsae gentes pristino aquae usu fraudatae afficiuntur magno detrimento. Nam hyberno tempore deus illis, quemadmodum aliis hominibus, plu-

it: sed aestate quum serunt anicum et fesamum, aquam desiderant. Igitur quum nihil eis aquae tribueretur, ad Persas venerunt viri atque mulieres: stantesque ad fores regis, cum ejulatu vociferabantur. Tunc rex iis qui maxime indigebant portas referari jussit, utique eas quae ad illud ferrent: easdem, quum illorum terra humore hausto satiata esset, rursus obserari; alias vero, ut quique ceterorum populorum maxime aqua indigerent, jubet aperire. id faciens (quantum ego auditu cognovi) magnam pecuniam exigit praeter tributum. Atque haec quidem ita se habent.

118. CETERUM unum e septem viris qui adversus magum conspiraverunt, Intaphernem, accidit per insolentiam ita perire. statim post oppressos magos regiam ingressus, volebat admitti ad colloquium regis. etenim hac etiam lege con-

τῷ δὲ Θέρεος σπείροντες μελίνην, καὶ σήσα-
 μον, χρηίσκοντο τῷ ὕδατι. ἔπειν ὧν μηδέν
 σφι παραδιδῶται τοῦ ὕδατος, ἐλθόντες ἐς
 τὰς Πέρσας αὐτοὶ τε καὶ γυναῖκες, σάντες
 κατὰ τὰς θύρας τῷ βασιλέος, βοῶσι ὠρυ-
 ὄμενοι. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῖσι δεομένοισι αὐ-
 τῶν μάλιστ' ἐντέλλεται ἀνοίγειν τὰς πύ-
 λας τὰς ἐς τὸ φερέσας. ἔπειν δὲ διά-
 κορος ἢ γῆ σφίων γένηται πίνεσα τὸ ὕδωρ,
 αὐταὶ μὲν αἱ πύλαι ἀποκληθιόνται, ἄλ-
 λας δ' ἐντέλλεται ἀνοίγειν ἄλλοισι τοῖσι
 δεομένοισι μάλιστ' αὐτῶν λοιπῶν. ὡς οἱ ἐγὼ
 οἶδ' ἀκέσας, χρήματ' αἰα μεγάλα πρησόμε-
 νος ἀνοίγει, πάρεξ τῷ φόρῳ. ταῦτα μὲν δὴ
 ἔχει ἔτω.

ριή. Τῶν δὲ τῷ μάγῳ ἐπανασάντων
 ἑπτὰ ἀνδρῶν, ἓνα αὐτῶν Ἰνταφέρνεα καλέ-
 λαβε ὑβρίσαντα τὰδε, ἀποθανεῖν. αὐτίκα
 μετὰ τὴν ἐπανάστασιν ἤθελε ἐς τὰ βασι-
 λήϊα ἐσελθὼν χρηματίσασθαι τῷ βασι-
 λεί. καὶ γὰρ δὴ καὶ ὁ νόμος οὕτω εἶχε,

^a ἔ γάρ δὴ ὁ νόμος.

τοῖσι ἐπανασᾶσι τῷ μάγῳ ἔσοδον εἶναι
 παρὰ βασιλέα ἄνευ ἀγγέλων, ἢν μὴ γυναι-
 κὶ τυγχάνη μισγόμενος ὁ βασιλεὺς. ἔκων
 δὴ Ἰνταφέρνης ἐδικαίευσεν οὐδένα οἱ ἐσαγγεῖ-
 λαι· ἀλλ' ὅτι ἦν τῶν ἐπὶ αὐτῷ, ἤθελε ἐσιέναι.
 ὁ δὲ πυλῶρος καὶ ὁ ἀγγελιηφόρος ἐπεριώρε-
 ον, Φάμενοι τὸν βασιλέα γυναικὶ μίσγε-
 σθαι. ὁ δὲ Ἰνταφέρνης, δοκέων σφέας ψεύ-
 δεα λέγειν, ποιεῖ τοιαύτα ^b· σπασάμενος
 τὸν ἀκινάκην, ἀποτάμνει αὐτῶν τὰ τε
 ὦτα καὶ τὰς ῥίνας· καὶ ἀνείρας περὶ τὸν χα-
 λινὸν ^c τῷ ἵππῳ, περὶ τῆς αὐχένος σφέ-
 ων ἔδῃσε, καὶ ἀπῆκε. οἱ δὲ τῷ βασιλεῖ δει-
 κνύουσι ^d ἐαυτοὺς, καὶ τὴν αἰτίην εἶπον, δι'
 ἣν πεπονθότες εἴησαν.

ριθ'. Δαρεῖος δὲ, ἀρρώδης μὴ κοινῷ
 λόγῳ οἱ ἔξ πεπονηκότες ἔωσι ταῦτα, με-
 ταπεμπόμενος ἕνα ἕκαστον, ἀπεπειρᾶτο
 γνώμης, εἰ συνέπαινοί εἰσι τῷ πεπονημέ-
 νῳ. ἐπεὶ τε δὲ ἐξέμαθε ὡς οὐ συγχειμένοι-
 σι εἴη ταῦτα πεπονηκώς, ἔλαβε αὐτόν τε

^b ταῦτα. ^c ἀνείρας τὸν χαλινόν. ^d δεικνύουσι.

ventum erat inter magi oppressores, ut eis ad regem foret aditus sine internuncio, nisi cubantem cum uxore. Itaque non oportere sibi intervenire nuncium censens Intaphernes, quia foret unus e septem, introire utique volebat. sed quum janitor et qui a responsis erat introire non sinerent, quod regem dicerent rei uxoriae dare operam, eos mentiri ratus, educto acinace, aures utrique narcsque praecidit, et annectens circa frenum equi cervicibus ipsorum circumdedit hominesque dimisit.

119. Qui quum sese regi exhibuissent et cur id passi fuerant exposuissent, Darius singulatim unoquoque arcessito, veritus ne id communi sex sociorum consilio factum esset; exploravit numquid id quod actum foret comprobarent. Ubi comperit sine horum consensu Intapher-

nem haec fecisse, hominem comprehendit ejusque filium atque omnem familiam; multis de causis credens illum cum suis propinquis rebellionem fuisse moliturum: hos comprehensos ad necem vinciri iussit. Tunc uxor Intaphernis ad regias fores accedens, plorabat atque lamentabatur. Id assidue faciendo ad sui misericordiam Darium quum adduxisset, misso ad eam nuncio, rex inquit, ‘ Mulier, offert
 ‘ tibi Darius unius electionem ex victis
 ‘ domesticis tuis quem velis liberare.’ Illa postquam secum deliberavit, ita respondit, ‘ Si quidem unius animam rex mihi
 ‘ gratificatur, eligo ex omnibus fratrem.’ Haec audiens rex, miratus hujus orationem, misso nuncio, inquit, ‘ Percontatur
 ‘ te rex, qua de causa, viro filiisque praetermissis, fratrem delegeris, ut superesset,
 ‘ qui et remotiore abs te est gradu quam

τὸν Ἰνταφέρνεα, καὶ τὸν παῖδα^ε αὐτοῦ, καὶ
 τὰς οἰκητὺς πάντας· ἐλπίδας πολλὰς ἔ-
 χων μετὰ τῶν συγγενέων μιν ἐπεσλεύειν
 οἱ ἐπανάστασιν. συλλαβὼν δὲ σφεας, ἔδῃσε
 τὴν ἐπὶ θανάτῳ. ἡ δὲ γυνὴ τῆ Ἰνταφέρ-
 νεος φοιτήσασα ἐπὶ τὰς θύρας τῆ βασιλείας,
 κλαίεσκε ἂν καὶ ᾠδύρετο· ποιεῦσα δὲ αἰεὶ
 τῷτὸ τῆτο, τὸν Δαρεῖον ἔπεισε οἰκτεῖ-
 ραί μιν· πέμψας δὲ ἄγγελον, ἔλεγε τάδε,
 ‘ὦ γύναι, βασιλεὺς τοι Δαρεῖος διδοῖ ἕνα
 ‘τῶν δεδεμένων οἰκητῶν ῥύσασθαι, τὸν βέ-
 ‘λεαι ἐκ πάντων.’ ἡ δὲ, βουλευσαμένη,
 ὑπεκρίνετο τάδε, ‘Εἰ μὲν δή μοι διδοῖ βα-
 ‘σιλεὺς ἐνὸς ψυχὴν, αἰρέομαι ἐκ πάντων
 ‘τὸν ἀδελφεόν.’ πυθόμενος δὲ Δαρεῖος
 ταῦτα, καὶ θωυμάσας τὸν λόγον, πέμψας
 ἠγόρευε, ‘ὦ γύναι, εἰρωτᾷ σε βασιλεὺς
 ‘τίνα ἔχουσα γνώμην, τὸν ἄνδρα τε καὶ
 ‘τὰ τέκνα ἐγκαταλιπῶσα, τὸν ἀδελφεόν
 ‘εἴλευ περιεῖναι τοι· ὃς καὶ ἄλλοτριώτα-
 ‘τός τοι τῶν παίδων, καὶ ἦσαν κεχαρισ-

^ε ὁ τὸς παῖδας.

‘ μένος τῷ ἀνδρός ἐσι.’ ἡ δ’ ἀμείβετο τοῖς·
 δε, ‘ Ω βασιλεῦ, ἀνὴρ μὲν μοι ἂν ἄλλος
 ‘ γένοιτο, εἰ δαίμων ἐθέλοι, καὶ τέκνα ἄλ-
 ‘ λα, εἰ ταῦτα ἀποβάλλοιμι· πατὴρ δὲ
 ‘ καὶ μητὴρ ἔκ’ ἐτι μευ ζώοντων, ἀδελφεὸς
 ‘ ἂν ἄλλος οὐδενὶ τρόπῳ γένοιτο. ταύτη
 ‘ τῇ γνώμῃ χρεωμένη, ἔλεξα ταῦτα.’ εὐ-
 τε δὴ ἔδοξε τῷ Δαρείῳ εἰπεῖν ἡ γυνή, καὶ
 οἱ ἀπῆκε τοῦτόν τε τὸν παρατέετο, καὶ
 τῶν παίδων τὸν πρεσβύτατον, ἡδείς αὐ-
 τῇ· τὰς δὲ ἄλλας ἀπέκλεινε πάντας. τῶν
 μὲν δὴ ἐπὶ αἰς αὐτίκα τρόπῳ τῷ εἰρημέ-
 νῳ ἀπολώλεε.

ρχ’. Κατὰ δέ κου μάλισα τὴν Καμ-
 βύσεω νῆσον ἐγένετο τάδε· ὑπὸ Κύρου κα-
 τασαθεὶς ἦν Σαρδίων ὑπαρχος Οροίτης,
 αἰὴρ Πέρσης· ἔτος ἐπεθύμησε πρὸν γαίης
 ἔκ’ ὀπίου· οὔτε γάρ τι παθὼν ἔτε ἀκύντας
 μάταιον ἔπος πρὸς Πολυκράτεος τῷ Σα-
 μίῃ, οὔτε ἰδὼν πρότερον, ἐπεθύμει λαβὼν
 αὐτὸν ἀπολέσαι· ὥς μὲν οἱ πλεῖνες λέγου-

‘ filii, et minus jucundus quam maritus.’
 Cui illa respondens, ‘ ô Rex, inquit, ma-
 ‘ ritus mihi alius, si daemon voluerit, at-
 ‘ que alii liberi, si hos amiserò, esse pos-
 ‘ sunt: alius frater, parentibus meis jam
 ‘ vita defunctis, nulla ratione potest esse.
 ‘ Hanc sequuta causam ita loquuta sum.’
 visaque est mulier Dario probe dixisse.
 itaque ea re delectatus, et eum quem mu-
 lier optaverat missum fecit, et filiorum
 natu maximum, ceteris omnibus interfici
 iussis. Ita unus e septem statim eo modo,
 quo dixi, occubuit.

120. Enimvero illud fere circa Cam-
 bysis infirmitatem contigit: Erat Sardi-
 bus praeses quidam a Cyro praefectus, no-
 mine Oroetes, Persa, cui nefariae rei cu-
 pido incessit: siquidem Polycratem Sami-
 um, a quo nullo nec factò nec dicto quan-
 tulocunque laesus esset, quemque ne vi-
 disse quidem unquam, tamen concupivit

capere ad interimendum, ob hanc (ut plerique ajunt) causam: Quum aliquando ad fores regis considerent Oroetes et alter quidam Persa nomine Mitrobates, praefectus gentis quae est in Dascyllo, e verbis ad jurgia pervenerunt. Et quum de virtute disceptaretur. Mitrobates obijciens Oroeti, inquit, ‘Tunc in pretio virorum es, qui insulam Samum tuae provinciae adjacentem, regi non acquisivisti, ita facilem captu ut quidam e popularibus quindecim armatis fretus occuparit, ejusque tyrannide nunc potiatur?’ Hoc jurgium audienti Oroeti adeo doluisse quidam ajunt, ut affectaverit non de objurgante vindictam, sed Polycratem prorsus occidere, propter quem mali audisset.

121. Alii (sed pauciores) inquirunt, caduceatorem in Samum ab Oroete missum cujusdam rei rogandae causa: (cujus autem, non dicitur) Polycratem autem

σι, διὰ τοιήνδ' εἴ τινα αἰτίην· ἐπὶ τῶν βασιλέος θυρέων κατήμενον τὸν τε Οροίτην καὶ ἄλλον Πέρσην τῷ ἔιομα εἶναι Μιτροβάτεια, νομῶ ἄρχοντα τῷ ἐν Δασκυλείῳ, τέττας ἐκ λόγων ἐς νείκεα συμπεσέειν. κρινομένων δὲ περὶ ἀρείῃς, εἰπεῖν τὸν Μιτροβάτεια τῷ Οροίτῃ προφέροντα, ‘ Σὺ γάρ ἐν ἀνδρὶ λόγῳ, ὅς βασιλεῖ νῆσον Σάμον πρὸς τῷ σῶ νομῶ προσκειμένην οὐ προσεκτήσαο, ὧδε δὴ τι ἔδσαν εὐπετέα χεῖρωθῆναι, τὴν τῶν τις ἐπιχωρίων πεντεκαίδεκα ὀπλίτησι ἐπαναστὰς ἔχε, καὶ νῦν αὐτῆς τυραννεύει;’ οἱ μὲν δὴ μιν Φασὶ τῷτο ἀκῆσαντα, καὶ ἀλγήσαντα τῷ ὀνειδέϊ, ἐπιθυμῆσαι ἔκ οὕτω τὸν εἰπαντα ταῦτα τίσασθαι, ὡς Πολυκράτεια πάντως ἀπολέσαι, διὰ τινα κακῶς ἤκασε.

ρκά'. Οἱ δὲ ἐλάσσονες λέγουσι πέμψαι Οροίτεια ἐς Σάμον κήρυκα ὅτεν δὴ χρηματος δεησόμενον· (οὐ γὰρ ὦν δὴ τῷτο γε λέγεται^b) καὶ τὸν Πολυκράτεια τυχεῖν

^a διὰ τιν' α κακῶς. ^b τῷτο λέγεται.

κατακείμενον ἐν ἀνδρεῶνι· παρεῖναι δέ οἱ καὶ Ανακρέοντα τὸν Τήϊον. καί κως εἴτ' ἐκ προνοίης αὐτὸν καίηλογέοντα τὰ Οροίτεω πρήγματα, εἴτε καὶ συντυχίη τις τοιαύτη ἐπεγένετο. τὸν τε γὰρ κήρυκα τὸν Οροίτεω παρελθόντα διαλέγεσθαι, καὶ τὸν Πολυκράτεα (τυχεῖν γὰρ ἐπεσραμμένον πρὸς τὸν τοῖχον) οὔτε τι μετασφῆναι, οὔτε ὑποκρίνασθαι.

ρχβ'. Αἰτίαι μὲν δὴ αὗται διφάσαι λέγονται τῷ Θανάτῳ τῷ Πολυκράτεος γενέσθαι, πάρεσι δὲ πείθεσθαι ὁκοτέρῃ τις βούλεται αὐτέων. ὁ δὲ ὢν Οροίτης ἰζόμενος ἐν Μαγνησίῃ τῇ ὑπὲρ Μαϊάνδρου τῷ ποταμοῦ οἰκημένῃ^c, ἔπεμπε μύρσον τὸν Γύγεω ἄνδρα Λυδὸν ἐς Σάμον ἀγγελίην φέροντα, μαθὼν τῷ Πολυκράτεος τὸν νόον. Πολυκράτης γὰρ ἐστὶ πρῶτος τῶν ἡμεῖς ἰδομεν Ἑλλήνων, ὃς θαλασσοκρατέειν ἐπενοήθη, πάρεξ Μίνωός τε τῷ Κνωσίῃ, καὶ εἰ δὴ τις ἄλλος πρότερος τούτου ἦρξε

^c οἰκομένη.

tunc forte in conclavi virili cubantem fu-
 iſſe, aſſiſtente ei Anacreonte Teio, ſive id
 conſulto, quod res Oroetis contemptui ha-
 beret, ſive forte aliqua huiusmodi factum
 ſit. ad quem quum accedens Oroetis ca-
 duceator, ejus mandata exponeret, Poly-
 cratem neque ſe ad hominem convertiſſe
 (erat enim ad parietem verſus) neque
 quicquam reſpondiſſe.

122. Hae duplices cauſſae mortis
 Polycratis fuiſſe memorantur, quarum u-
 trilibet accommodare fidem quis poteſt.
 Itaque Oroetes in *urbe* Magnesia degens,
 quae eſt ſuper Maeandrum flumen ſita,
 miſit Myrſum Lydum, Gygis filium, cum
 nuncio in Samum ad Polycratem, cujus
 animum noverat. Etenim Polycrates pri-
 mus exitit Graecorum, quos novimus
 (ſecundum Minoem Cnoſſium, et ſiquis
 alius iſto prior maris imperio potitus eſt)
 qui in animum induxerit ut mari potire-

tur: sed quod ad generationem et aetatem attinet, quae humana vocatur, solus est Polycrates, qui multam conciperet spem Ioniae atque insulis dominandi. Hoc igitur eum in animo habere certior Oroetes factus, misit nuncium in haec verba, OROETES POLYGRATI ITA INQUIT, ‘ Audio te res ingentes agitare animo, sed proposito rem pecuniarum non suppetere. Quod si ita feceris ut suadeo, prospexeris et tibi et saluti meae. Nam rex Cambyfes (ut mihi pro comperto renunciatur) de me interficiendo cogitat. nunc igitur me ipsum recipito, atque pecunias, earum partem tibi habiturus, partem mihi permissurus: et ipsarum pecuniarum beneficio omni Graeciae imperaturus. De quibus si mihi fidem non habes, mitto quempiam tibi fidissimum, cui ego monstrabo.’

τῆς θαλάσσης. τῆς δὲ ἀνθρωπίνης λεγο-
 μένης γενεῆς Πολυκράτης μῶνος ἐλπίδας
 πολλὰς ἔχων Ἰωνίης τε καὶ νήσων ἄρξιν.
 μαθὼν ὧν ταῦτα μὲν διανοούμενον ^α ὁ Ο-
 ροίτης, πέμψας ἀγγελίην, ἔλεγε τὰδε,
 ΟΡΟΙΤΗΣ ΠΟΛΥΚΡΑΤΕΙ ὩΔΕ ΛΕΓΕΙ,
 • Πυνθάνομαι ἐπibουλεύειν σε πρήγμασι
 • μεγάλοισι, καὶ χρήματά τοι ἔκ εἶναι κα-
 • τὰ τὰ Φρονήματα. σὺ νῦν ὧδε ποιήσας,
 • ὀρθώσεις μὲν σεαυτὸν, σώσεις δὲ καὶ ἐμέ.
 • ἐμοὶ γάρ ^β βασιλεὺς Καμβύσης ἐπibου-
 • λεύει θάνατον, καὶ μοι τῷτο ἐξαγγέλ-
 • λεται σαφηνέως. σὺ νῦν ἐμὲ ἐκκομίσας
 • αὐτὸν, καὶ χρήματα, τὰ μὲν, αὐτέων
 • αὐτὸς ἔχε, τὰ δὲ, ἐμὲ ἔα ἔχειν· εἵνε-
 • κέν τε ^γ χρημάτων, ἄρξεις ἀπάσης τῆς
 • Ἑλλάδος ^δ. εἰ δέ μοι ἀπιστεῖς τὰ πε-
 • ρὶ τῶν χρημάτων, πέμψον ὅσῳ τοι πι-
 • σότατος τυγχάνει ἔων, τῷ ἐγὼ ἀπο-
 • δέξω ^ε.

^α ταῦτα διανοούμενον. ^β ἐμοὶ μὲν γάρ. ^γ εἵνεκά τε. ^δ ἀπὸ
 τῆς Ἑλλάδος. ^ε ὑποδέξω.

ργύ'. Ταῦτα ἀκούσας Πολυκράτης, ἦσθη τε καὶ ἐβέβηλο· καί κως (ἰμείρειο γὰρ χρημάτων μεγάλως) ἀποπέμπει πρῶτα κατοφόμενον Μαϊάνδριον [†] Μαϊανδρίε, ἀνδρα τῶν ἀστῶν, ὅς οἱ ἦν γραμματιστής· ὃς χρόνῳ ἔ πολλῶ ὕφερον τέτων, τὸν κόσμον τὸν ἐκ τῆ ἀνδρεῶνος τῆ Πολυκράτεος ἑόντα ἀξιοθέηλον ἀνέθηκε πάντα ἐς τὸ Ἡραῖον. ὁ δὲ Οροίτης, μαθὼν τὸν κατάσκοπον ἑόντα προσδόκιμον, ἐποίηε τοιάδε [‡]· λάρνακας ὀκτῶ πληρώσας λίθων, πλὴν κάρτα βραχέος τοῦ περὶ αὐτὰ τὰ χεῖλεα, ἐπιπολῆς τῶν λίθων, χρυσὸν ἐπέβαλε. καταδήσας δὲ τὰς λάρνακας, εἶχε ἐτοίμας. ἐλθὼν δὲ ὁ Μαϊάνδριος [§], καὶ θησαύμενος, ἀπήγγειλε τῷ Πολυκράτει.

ρχδ'. Ὁ δὲ, πολλὰ μὲν τῶν μαντίων ^ι ἀπαγορευόντων, πολλὰ δὲ τῶν φίλων, ἐσέλλετο αὐτόσε. πρὸς δὲ, καὶ ἰδύσης τῆς θυγατρὸς ὅφιν ἐνυπνίου τοιήνδε· ἐδόκεέ οἱ τὸν πατέρα ἐν τῷ ἡέρι μετέωρον ἑόντα,

[†] Μαϊάνδρον. [‡] ταῦδε. [§] Μαϊάνδρος. ^ι μαντιῶν.

123. Quo audito Polycrates gavisus est, atque obsequi volebat. majorem enim in modum pecuniam avebat. Mittit itaque prius ad rem inspiciendam e popularibus Maeandrium Maeandrii filium, scribam suum: qui non longo post haec tempore ornatum conclavis Polycratis spectatu dignum templo Junonis omnem dicavit. Hunc Oroetes quum cognovisset speculatorem esse expectandum, ita sibi agendum putavit: Octo arcas lapidibus quum implevisset, praeter admodum parvam partem circa ipsas oras, ac superficiem lapidum aurum injecit: easque arcas alligatas in expedito habet. Quas adveniens Maeandrius quum inspexisset, Polycrati renunciavit.

124. At ille dehortantibus multum tum vatibus, multum quoque amicis, profectus illuc est, quum etiam filia in somnio vidisset hoc visum. Videbatur sibi cernere patrem in aëre sublimem esse, qui

a Jove quidem lavaretur, a sole autem ungeretur. Hanc visionem conspicata, instabat omni modo dissuadere, ne a patria proficisceretur ad Oroctem: quinetiam ad navem L remorum eunti male ominabatur. Cui quum ille minitaretur, si sospes rediret, fore ut haec perdiu maneret virgo: ipsa ut ita contingeret, sibi imprecata est. inalle enim se diutius virginem esse quam patre orbari.

125. Polycrates omne consilium pro nihilo habens, ad Oroctem navigavit, cum alios multos familiarium secum ducens, tum vero Democedem Calliphontis filium, Crotoniensem medicum, qui eam artem optime omnium suae aetatis exercebat. Ubi Magnesium pervenit Polycrates, tetra morte est affectus, nec digna vel sua persona vel cogitationibus. nam praeter illos qui Syracusis extiterunt, ne unus

λῶσθαι μὲν ὑπὸ τῷ Διὶς, χρίεσθαι δὲ ὑπὸ τῷ ἡλίῳ. ταύτην ἰδῶσα τὴν ὄψιν, παντοίῃ ἐγένετο μὴ ἀποδημῆσαι τὸν Πολυκράτεα παρὰ τὸν Οροίτεα· καὶ δὴ καὶ ἰόντος αὐτῷ ἐπὶ τὴν πεντηκόντορον, ἐφημίζετο ^α. ὁ δὲ οἱ ἡπείλησε, ἥν σῶς ἀπονοστήσει, πολλὸν μιν χρόνον παρθενεύεσθαι. ἡ δὲ ἡρήσατο ἐπιτελέα ταῦτα γενέσθαι. βέλεσθαι γὰρ παρθενεύεσθαι πλέω χρόνον ἢ τῷ πατρὸς ἐσερῆσθαι.

ρχέ. Πολυκράτης δὲ, πάσης συμβουλίας ἀλογήσας, ἔπλεε παρὰ τὸν Οροίτεα, ἅμα ἀγόμενος ἄλλης τε πολλῆς τῶν ἐταίρων, ἐν δὲ δὴ καὶ Δημοκῆδεα τὸν Καλλιφῶντος, Κροτωνιήτην, ἄνδρα ἰητρὸν τ' ἐόντα, καὶ τὴν τέχνην ἐπατκέοντα ἄριστα τῶν κατ' ἐωυτόν. ἀπικόμενος δὲ ἐς τὴν Μαγνησίην ὁ Πολυκράτης, διεφθάρη κακῶς, ὅτε ἐωυτῷ ἀξίως ὅτε τῶν ἐωυτῷ φρονημάτων. ὅτι γὰρ μὴ οἱ Συρηκασίων γινόμενοι, οὐδὲ ^β εἰς τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν

^α ἐπιφημίζετο. ^β γινόμενοι τύφαινοι, ἰδίαι.

τυράννων ἄξιός ἐστι Πολυκράτει μεγαλο-
 πρεπείην συμβληθῆναι. ἀποκλείνας δέ μιν
 ἔκ ἀξίως ἀπηγήσιος Οροίτης ἀνεσαύρωσε.
 τῶν δέ οἱ ἐπομένων ὅσοι μὲν ἔσαν Σάμιοι,
 ἀπῆκε, κελεύων σφέας ἐωυτῷ χάριν εἰ-
 δέναι, ἐόντας ἐλευθέρους. ὅσοι δὲ ἔσαν ξει-
 νοί τε καὶ δῶλοι τῶν ἐπομένων, ἐν ἀνδρα-
 πόδων λόγῳ ποιούμενος εἶχε. Πολυκρά-
 τῆς δὲ ἀνακρεμάμενος, ἐπετέλεσε πᾶσαν
 τὴν ὄψιν τῆς θυγατρὸς. ἐλᾷτο μὲν γὰρ
 ὑπὸ τῷ Διὸς ὅπως ὕοι, ἐχρίετο δὲ ὑπὸ τῷ
 ἡλίῳ, ἀνιείς αὐτὸς ἐκ τῷ σώματος ἰκμά-
 दा. Πολυκράτεος μὲν δὴ αἱ πολλαὶ εὐ-
 τυχίαι ἐς τοῦτο ἐτελεύτησαν, τῇ οἱ Α-
 μασις ὁ Αἰγύπτου βασιλεὺς προεμαντεύ-
 σατο.

ρκς'. Χρόνῳ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ
 Οροίτεα Πολυκράτεος τίσιες μετῆλθον.
 μετὰ γὰρ τὸν Καμβύσεω θάνατον, καὶ
 τῶν μάγων τὴν βασιληίην, μένων ἐν τῇσι
 Σάρδισι Οροίτης, ὠφεῖλει μὲν οὐδὲν Πέρ-

quidem aliorum Graecorum tyrannorum ullus est magnificentia cum Polycrate comparandus. Eum Oroetes (quod indignum relatu est) postquam occidit, cruci suffixit: ex illis vero qui illum comitabantur, Samios quidem dimisit, jubens eos gratiam sibi habere quod liberi essent: peregrinos autem atque servos eorum qui comites fuerant, pro mancipiis sibi vendicans, retinuit. Polycrates ergo suspensus omnem filiae visionem explevit. nam ab Jove quidem, quum plueret, lavabatur; a sole autem ungebatur, dum ipse ex corpore humorem emitteret. Hunc exitum habuerunt tot prosperae res Polycratis, quem ante vaticinatus ei fuerat Amasis rex Aegypti.

126. Verum non multo post tempore Polycratis manes ab Oroete poenas petiverunt. quippe post Cambyfis obitum et usurpationem a magis regni, Oroetes

quum maneret Sardibus, nihil de Persis qui a Medis imperio fraudati erant, bene meritus est: ille vero in ea regni usurpatione Mitrobatem Dasylly praefectum, qui illi de Polycrate exprobraverat, interemit, et ejus filium Cranapem, spectatos in Persis viros: et cum alia quoque generis omnis flagitia commisit, tum quendam e nunciis qui ad ipsum a Dario venerat, quod parum jucunda nunciasset, trucidandum in via curavit, summissis qui redeuntem aggrederentur; trucidatumque cum ipso equo occultavit.

127. Darius, ubi principatu potitus est, Oroctem ulcisci cum ob alia scelera, tum praecipue ob Mitrobatem filiumque, cupiebat: sed adversus eum directo mittere copias consilii non erat, utique rebus nondum satis tranquillis, et imperio recens parto: quum praesertim audiret Oroctem multa vi nixum, quum mille Per-

σας, ὑπὸ Μήδων ἀπαραιρημένους τὴν ἀρχήν· ὁ δὲ ἐν ταύτῃ τῇ ἀρχῇ κατὰ μὲν ἔκτεινε Μιτροβάτεια τὸν ἐκ Δασκυλείου ὑπαρχον, ὃς οἱ ὠνείδισε τὰ ἐς Πολυκρίτεια ἔχοντα· κατὰ δὲ, τὸν Μιτροβάτεω παῖδα Κρανάπην· ἄνδρας ἐν Πέρσῃσι δοκίμους. ἀλλὰ τε ἐξέβρισε παντοῖα, καὶ τινὰ ἀγγελιηφόρον ἐλθόντα Δαρείου παρ' αὐτὸν, ὡς ἔπρὸς ἡδονήν οἱ ἦν τὰ ἀγγελόμενα, κτείνει^β μιν ὀπίσω κομιζόμενον, ἄνδρας οἱ ὑπέισας κατ' ἑδὸν. ἀποκλείνας δέ μιν, ἠφάνισε αὐτῷ ἵππῳ.

ρκζ'. Δαρεῖος δὲ ὡς ἔχε τὴν ἀρχήν, ἐπεθύμει^γ τὸν Οροίτεια τίσασθαι, πάντων τῶν ἀδικημάτων εἵνεκε, καὶ μάλιστα Μιτροβάτεω, καὶ τοῦ παιδός· ἐκ μὲν δὴ τῆς ἰθείης στρατὸν ἐπ' αὐτὸν οὐκ ἑδόκεε πέμπειν, ἅτε οἱ οἰδαινόων ἔτι τῶν πρηγμάτων, καὶ νεωστὶ ἔχων τὴν ἀρχήν, καὶ τὸν Οροίτεια μεγάλην^δ τὴν ἰσχὺν πυμβα-

^β ἔκτεινε. ^γ ἐπεθύμησε. ^δ vox illa magnam in MS. non exstat,

νόμενος ἔχειν· τὸν χίλιοι μὲν Περσέων
 ἐδορυφόρεον· εἶχε δὲ νομὸν τὸν τε Φρύ-
 γιον, καὶ Λύδιον, καὶ Ἰωνικόν. πρὸς ταῦ-
 τα δὴ ὦν ὁ Δαρεῖος τάδε ἐμηχανήσατο·
 συγκαλέσας Περσέων τοὺς δοκιμωτάτους,
 ἔλεγέ σφι τάδε, ‘ Ω Πέρσαι, τίς ἂν μοι
 ‘ τῷτο ὑμέων ὑποσᾶς ἐπιτελέσειε σοφίῃ
 ‘ τε, καὶ μὴ βίῃ τε καὶ ὁμίλῳ· ἐνθα γάρ
 ‘ σοφίης δέει, βίης ἔργον οὐδέν. ὑμέων δὴ
 ‘ ὦν τίς μοι Οροίτεα ἢ ζῶντα ἀγάγοι, ἢ
 ‘ ἀποκτείνειε· ὃς ὠφέλησε μὲν κω Πέρ-
 ‘ σας ἔδεν, κακὰ δὲ μεγάλα ἔοργε· τῷτο
 ‘ μὲν, δύο ἡμέων ἠΐσωσε, Μιτρυδάτεά τε
 ‘ καὶ τὸν παῖδα αὐτῷ· τῷτο δὲ, τὸς ἀνα-
 ‘ καλέοντας αὐτὸν, καὶ πεμπομένους ὑπ’
 ‘ ἐμοῦ, κλείνει, ὕβριν ἐκ ἀνασχετὸν Φαί-
 ‘ νων. πρὶν τι ὦν μέζον ἐξεργάσασθαι μιν
 ‘ Πέρσας κακὸν, καταλαμπλέος ἐς ἡμῶν
 ‘ θανάτῳ.’

ρκή. Δαρεῖος μὲν ταῦτα ἐπηρώτα,
 τῷ δὲ ἄνδρες τριήκοντα ὑπέσθησαν, αὐτὸς

farum satellitio stipatus esset. nam suae
 provinciae habebat Phrygiam, Lydiam,
 Ioniam. Itaque Darius adversus haec
 hanc rationem inivit: Accitis Persarum
 laudatissimis eos alloquutus est his verbis,
 ‘ Persae, quis hoc vestrum mihi repromit-
 ‘ tat, exequuturus et prudentia duntaxat,
 ‘ et nulla vi, nullisque copiis? Ubi enim
 ‘ opus prudentia est, ibi vi agere nihil at-
 ‘ tinet. Ergo quis vestrum mihi Oroetem
 ‘ vel ducat vivum, vel interficiat? qui de
 ‘ Persis nihil omnino bene meruit, sed
 ‘ cum alia multa scelera admisit, tum haec
 ‘ duo: unum, quod duos e nobis, Mitro-
 ‘ batem ejusque filium interemit; alterum,
 ‘ quod a me missos ad se arcessendum ne-
 ‘ cat, insolentiam non tolerandam exhi-
 ‘ bens. ideoque priusquam majora in Per-
 ‘ sas mala admittat, occupandus est nobis
 ‘ nece.’

28. Haec Darius interrogabat; et

triginta existerant qui repromitterent, singuli volentes ipsi id exequi. Quos invicem contententes Darius reprehendens, foriri iussit. id quum fecissent, fors Bagaeum Artontis filium ex omnibus contigit. Hic fortè delectus, hac ratione usus est: Complures litteras variis de rebus ubi scripsit, sigillumque Darii impressit, cum his profectus est Sardes. Eas, posteaquam in conspectum Oroetis venit, dedit separatim recitandas regio scribae. (regios autem scribas cuncti praesides habent.) Reddebat autem separatim Bagaeus litteras, explorandi gratia animos satellitum, numquid annuerent ad faciendum ab Oroete. Quos animadvertens magnopere venerari litteras, et ea, quae in illis dicerentur, etiam vehementius, reddidit aliam epistolam in haec verba; ‘Per-
 ‘ fac, Darius rex interdicat vobis ne apud
 ‘ Oroetem fungamini satellitum officio.’

ἕκαστος ἐθέλων ποιεῖν ταῦτα· ἐρίζοντας
 δὲ Δαρεῖος κατελάμβανε, κελεύων πάλ-
 λεσθαι. παλλομένων δὲ, λαγχάνει ἐκ
 πάντων Βαγαῖος ὁ Δρτόϊεω. λαχὼν δὲ ὁ
 Βαγαῖος, ποιεῖ τοιαῦτα· βιβλία γραφάμε-
 νος πολλὰ, καὶ περὶ πολλῶν ἔχουσα πρηγ-
 μάτων, σφρηγῖδά σφι ἐπέβαλε τὴν Δα-
 ρείου. μετὰ δὲ ἦγε ἔχων ταῦτα ἐς τὰς
 Σάρδεις. ἀπικόμενος δὲ, καὶ Οροίτεω ἐς ὅ-
 ψιν ἔλθων, τῶν βιβλίων ἐν ἑκάσῳ περιαι-
 ρόμενος, ἐδίδου τῷ γραμματισταί τῷ βασι-
 λείῳ ἐπιλέγεσθαι. (γραμματισταὶ δὲ βασι-
 λήϊους οἱ πάντες ὑπαρχοὶ ἔχουσι· ἀπο-
 πειρεώμενος δὲ τῶν δορυφόρων, ἐδίδου τὰ
 βιβλία ὁ Βαγαῖος, εἰ ἐνδεξαίατο^α ἀπόσα-
 σιν ἀπὸ Οροίτεω. ὁρέων δὲ σφεας τὰ τε
 βιβλία σεβομένους μεγάλως, καὶ τὰ λεγό-
 μενα ἐκ τῶν βιβλίων ἔτι μεζύνως, διδοῖ ἄλ-
 λο, ἐν τῷ ἐνῆν ἔπεα ταῦτα· ὦ Πέρσαι,
 ὁ βασιλεὺς Δαρεῖος ἀπαγορεύει ὑμῖν μὴ
 ἰ δορυφορέειν Οροίτεα.^β οἱ δὲ, ἀκούσαντες

^α ἢ οἱ ἐνδεξαίατο. ^β τοιαῦτα.

τῶν, μετῆκάν οἱ τὰς αἰχμάς. ἰδὼν δὲ
 τῶ σφέας ὁ Βαγαῖος πειθομένους τῷ βι-
 βλίῳ, ἐνθαῦτα δὴ θαρσήσας, τὸ τελευ-
 ταῖον τῶν βιβλίων διδοῖ τῷ γραμματισῇ,
 ἐν τῷ ἐγγράφῳ, 'Βασιλεὺς Δαρεῖος Πέρ-
 ' σῇσι τοῖσι ἐν Σάρδισι ἐντέλλεται κτεί-
 ' νειν Οροῖτεα.' οἱ δὲ δορυφόροι ὡς ἤκουσαν
 ταῦτα, σπασάμενοι τὰς ἀκινάκας, κλεί-
 νουσι παραυτίκα μιν. ἔτω δὴ Οροῖτεα τὸν
 Πέρσῃν Πολυκράτεος τοῦ Σαμίου τίσιες
 μετῆλθον.

ρχθ'. Απικομένων δὲ καὶ ἀνακομιθέν-
 των τῶν Οροῖτεω χρημάτων ἐς τὰ Σοῦ-
 σα, συνήνεικε χρόνῳ ἔ πολλῷ ὕστερον βα-
 σιλέα Δαρεῖον, ἐν ἄγρῃ θηρῶν ἀποθρῶ-
 σκονῆα ἀπ' ἵππου, σφαφῆναι τὸν πόδα. καί
 πως ἰχυροτέρως ἐσράφη· ὁ γάρ οἱ ἀσρά-
 γαλος ἐξεχώρησε ἐκ τῶν ἄρθρων. νομίζων
 δὲ καὶ πρότερον περὶ ἐωϋτὸν ἔχειν Αἴγυ-
 πτίων τὰς δοκέοντας εἶναι πρώτας τὴν ἡ-
 τρικὴν, τῶ τοιοῖσι ἐχρῆτο. οἱ δὲ, σρεβλῶντες

His illi auditis lanceas deposuerunt. Tunc Bagaeus cernens illos obtemperantes huic epistolae, sumpta fiducia reddidit scribae ultimum libellum in haec verba scriptum ;
 ‘ Rex Darius mandat Persis qui Sardibus sunt ut Oroetem interimant.’ Id ubi audiere satellites, eduētis acinacibus sine mora Oroetem interemerunt. Ita vindicta Polycratis Samii Oroetem Persam insequuta est.

129. Traductis atque comportatis Susa bonis Oroetis, contigit non diu post, ut in venatu ferarum Darius rex, dum ab equo defilit, pedem torserit. Et sane tortus fuit vehementius. nam talus e juncturis exactus est. Se itaque existimans, ut etiam prius, habere ex Aegyptiis eos qui primi putarentur arte medicinae, eorum opera utebatur. At isti retorquendo pedem ac violenter tractando malum augebant ; adeo quidem ut septem dies to-

tidemque noctes Darius prae molestia qua afficiebatur transfegerit infomnes. Octavo die eidem male habenti quidam Democedis Crotoniatae mentionem apud eum facit; cujus de artificio prius jam inde Sardibus audisset. Darius hominem quamcelerrime arcessi ad se jubet. Ille, ut inter servos Oroetis fuit inventus, ubi pro neglecto habebatur, in medium adductus est, sicut erat trahens compedes ac pannosus.

130. In medio positum Darius interrogavit numquid eam nossset artem. Democedes non promittere, veritus ne si se proderet, usquequaque Graeciâ privaretur, sed tamen visus fuit Dario notitiam artis perite didicisse; unde iussit eos qui hominem duxerant, verbera et stimulos afferre in medium. Tunc ille dissimulatione missa, se plane quidem scire artem illam negavit, sed aliquantulum, ob eam consuetudinem quam cum medico

καὶ βιάμενοι τὸν πόδα, κακὸν μέζον ἐργάζοιτο· ἐπ' ἐπτά μὲν δὴ ἡμέρας καὶ ἐπτά νύκτας ὑπὸ τῷ παρεόντος κακῷ ὁ Δαρεῖος ἀγρυπνίῃσι εἴχετο· τῇ δὲ δὴ ὀγδῇ ἡμέρῃ ἔχοιτο οἱ Φλαῖως, παρακῦσας τις πρότερον ἔτι ἐν Σάρδισι τῷ Κροτωνίτῃ Δημοκίδεος τὴν τέχνην, ἀγγέλλει τῷ Δαρείῳ· ὁ δὲ ἄγειν μιν τὴν ταχίστην παρ' ἐωϋτὸν ἐκέλευσε. τὸν δὲ ὡς ἐξεῦρον ἐν τοῖσι Οροίτῃ ἀνδραπόδοις ὅκῃ δὴ ἀπημελημένον^c, παρῆγον ἐς μέσον, πέδας τε ἔλκοντα, καὶ ῥάκεσι ἐσθιμένον.

ρλ'. Σταθέντα δὲ ἐς μέσον, ἡρώτα ὁ Δαρεῖος τὴν τέχνην εἰ ἐπίστατο. ὁ δὲ ἔκ ὑπεδέκετο, ἀρρώδεων μὴ ἐωϋτὸν ἐκφίνας, τοπαράπαν τῆς Ἑλλάδος ἣ ἀπεσερημένος. κατεφάνη τε τῷ Δαρείῳ τεχνάζειν ἐπιστάμενος· καὶ τοὺς ἀγαγόντας αὐτὸν, ἐκέλευσε μάστιγας τε καὶ κέντρα παραφέρειν ἐς τὸ μέσον. ὁ δὲ ἐνθαῦτα δὴ ὧν ἐκφαίνει, φὰς, ἀτρεκέως μὲν ἔκ ἐπίστασθαι,

^c ὅκῃ δὴκεσι ἀπημελημένον.

ὁμιλήσας δὲ ἰητρῶ, Φλαύρως ἔχειν τὴν τέχνην. μετὰ δὲ, ὥς οἱ ἐπέτρεψε, Ἑλληνικοῖσι ἱήμασι χρεώμενος, καὶ ἠπιάματα τὰ ἰχυρὰ προσάγων, ὕπνου τέ μιν λαγχάνειν ἐποίεε, καὶ ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ ὑγιέα μιν ὄντα ἀπέδεξε, ἑδαμᾶ ἔτι ἐλπίζοντα ἀρτίπουν ἔσεσθαι. δωρέεται δὲ μιν μετὰ ταῦτα ὁ Δαρεῖος πεδέων χρυσέων δύο ζεύγη. ὁ δὲ μιν ἐπείρετο, εἴ οἱ διπλήσιον τὸ κακὸν ἐπίτηδες νέμει, ὅτι μιν ὑγιέα ἐποίησε. ἠοΐεις δὲ τῷ ἔπει ὁ Δαρεῖος, ἀποπέμπει μιν παρὰ τὰς ἐωϋτῆ γυναικας. παράγοντες δὲ οἱ εὐνῆχοι, ἔλεγον πρὸς τὰς γυναικας ὡς βασιλεῖ οὗτος εἴη ὅς τὴν ψυχὴν οἱ ἀπέδωκε. ὑποτύπισσα δὲ αὐτέων ἑκάστη, Φιάλη τῷ^α χρυσῷ σὺν θήκῃ ἔδωρέετο τὸν Δημοκῆδεα· οὕτω δὴ τι δαφιλεῖ δωρεῇ, ὡς τὸς ἀποπρίπτοντας ἀπὸ τῶν Φιαλέων σατῆρας ἐπόμενος ὁ οἰκέτης τῷ οὐνομα ἦν Σκίτων, ἀνελέγετο, καὶ οἱ χρῆμα πολλόν τι χρυσῷ συνελέχθη.

^α φιάλην τῷ.

habuisset. Factaque ei potestate curandi, Graecis medicamentis utens, et fomenta acria admovens, Darium compotem somni fecit, et brevi tempore incolumem reddidit, nequaquam amplius sperantem sibi integrum fore usum pedum. Ob quam curationem postea quum eum Darius duobus aurearum compedum paribus donasset, interrogavit Democedes numquid ideo se duplici malo ex industria mactaret, quod ipsum sospitem fecisset. Hoc dicto Darius delectatus, ad suas uxores hominem misit. Eunuchi vero qui eum deduxerunt ad feminas, dicebant hunc esse qui restituisset animam regi. tunc earum unaquaeque subverberans auri phialam cum theca Democedi donavit tam amplo munere, ut famulus nomine Sciton qui sequebatur, excidentes ex phialis stateres colligens, prorsus grandem auri summam coëgerit.

131. Hic Democedes hunc in modum e Crotone profectus cum Polycrate consuetudinem habuit. In Crotone continebatur ab patre, sane difficili ; quem cum gravaretur, eo relicto abiit in Aeginam : ubi commoratus, primo anno superavit primos medicos etsi imparatus, et nihil instrumentorum habens quae ad artem medicinae pertinerent. Ex quo factum est, ut insequenti anno Aeginetae publice conduxerint eum talento, Athenienses tertio anno centum minis, Polycrates quarto anno talentis duobus. ita Samum profectus est. A quo viro non minimum medici Crotoniatae inclaruerunt. Tunc enim id factum est, quando primi quidem Crotoniatae medici celebrarentur per Graeciam, secundi Cyrenaei. Qua etiam tempestate Argivi ceteris Graecis praestare musica ferebantur.

Θ Α Λ Ε Ι Α . Γ .

ρλα'. Ὁ δὲ Δημοκίδης οὗτος, α
 Κρότωνος ἀπιγμένος, Πολυκράτει ὤμι-
 λησε πατρὶ, ὃς ^β συνείχετο ἐν τῇ Κρότω-
 νι, ὄργην χαλεπῶ. τῷτον ἐπεὶ τε ἔκ ἐ-
 δύνατο φέρειν, ἀπολιπὼν, οἶχετο ἐς Αἴ-
 γιναν. κατασὰς δὲ ἐς ταύτην, τῷ πρώ-
 τῳ ἔτει ὑπερεβάλετο τῆς πρώτης ἡττοῦς,
 ἀσκευής περ ἐὼν, καὶ ἔχων οὐδὲν τῶν ὅσα
 περὶ τὴν τέχνην ἐστὶ ἐργαλήϊα · καὶ μιν
 δευτέρῳ ἔτει ταλάντις Αἰγινήται δημοσίῃ
 μισθεῦνται· τρίτῳ δὲ ἔτει Ἀθηναῖοι, ἑκα-
 τὸν μνέων· τετάρτῳ δὲ ἔτει Πολυκρά-
 τῆς θυὼν ταλάντων ^γ. οὕτῳ μὲν ἀπῖκετο
 ἐς τὴν Σάμον. καὶ ἀπὸ τούτου τῷ ἀνδρὶ
 οὐκ ἤκιστα Κροτωνιῆται ἡττοὶ εὐδοκίμη-
 σαν· ἐγένετο γὰρ ὧν τῷτο ὅτε πρώτοι μὲν
 Κροτωνιῆται ἡττοὶ ἐλέγοντο ἀνὰ τὴν Ἑλ-
 λάδα εἶναι, δεύτεροι δὲ, Κυρηναῖοι. κατὰ
 τὸν αὐτὸν δὲ χρόνον ^δ καὶ Ἀργεῖοι ἤκον μ-
 σικὴν εἶναι Ἑλλήνων πρώτοι.

^β vocula ista ὃς non exstat in MS. prout nec videtur agno-
 visse Valla. ^γ δυεῖν ταλάντων. ^δ αὐτὸν δὲ τῷτον χρόνον.

Θ Α Λ Ε Ι Α . Γ .

ρλβ'. Τότε δὴ ὁ Δημοκίδης ἐν τοῖσι Σέσοισι ἐξιησάμενος Δαρεῖον, οἶκόν τε μέγιστον εἶχε, καὶ ὁμοτράπεζος βασιλείῃ ἐγγόνεε· πλὴν τε ἐνὸς τῷ ἐς Ἑλληνας ἀπινέναι, πάντα τ' ἄλλὰ οἱ παρῆν. καὶ τοῦτο μὲν, τὰς Αἰγυπτίους ἱητροὺς, οἱ βασιλέα πρότερον ἰῶντο, μέλλοντας ἀνασκοιοπεῖσαι, διότι ὑπὸ Ἑλλήνος ἱητροῦ ἐσώθησαν, τήτους, βασιλέα παραιτησάμενος, ἐρρύσατο· τῷτο δὲ, μάντιν Ἥλειον Πολυκράτει ἐπισπώμενον, καὶ ἀπημελημένον ἐν τοῖσι ἀνδραπόδοις, ἐρρύσατο. ἦν δὲ μέγιστον πρῆγμα Δημοκίδης παρὰ τῷ βασιλεῖ.

ρλγ'. Ἐν χρόνῳ δὲ ὀλίγῳ μετὰ ταῦτα, τάδε ἄλλα συνήνεικε γενέσθαι· Αἰόση τῇ Κύρῃ μὲν θυγατρὶ, Δαρεῖς δὲ γυναικί, ἐπὶ τῷ μαστὶ ἔφυ Φῦμα· μετὰ δὲ, ἐκτραγὲν, ἐνέμελλο πρόσω. ὅσον μὲν δὴ χρόνον ἦν ἔλασσον, ἢ δὲ, κρύπτεσσα καὶ αἰχουομένη, ἔφραζε οὐδενί· ἐπεὶ τε δὲ ἐν κακῷ

132. Tunc itaque Democedes Dario sanato Susis maximas aedes obtinebat, et cum rege mensam communem habebat, omnibus rebus affluens, praeter hanc unam quod in Graeciam redire non poterat. Quinetiam Aegyptios medicos regem antea curare solitos, quum essent patibulis suffigendi, quod a Graeco medico superati forent, impetrata ab rege venia liberavit: item vaticinum quendam Eleum, qui Polycratem sequutus fuerat et inter mancipia pro neglecto relictus. Denique maximi apud regem momenti Democedes erat.

133. Interjecto deinde brevi tempore, inter alia contigit, ut Atossae Cyri filiae (quae erat Darii uxor) in mamilla ulcus exoriretur, deinde diruptum porro serperet; quod ista, quoad fuit exiguum, prae pudore occultans, nemini indicavit: sed ubi male jam se habebat, arcessito Demo-

cedi rem ostendit. Ille se redditurum famam affirmans, jurejurando adigit eam ut sibi vicissim ipsa inserviat in eo quod oraverit; oraturum autem nihil unde dedecus redundaret.

134. A quo posteaquam medicis remediis curata est, edocta ab eodem, Darium, dum cum eo cubat, his verbis alloquuta est, ‘ O rex, quum tantum tu habeas copiarum, desides, nullam neque gentem neque potentiam Persis acquirens. atqui par est virum et juvenem et magnarum opum dominum, aliquid operis edendo se ostendere, quo etiam Persae cognoscant sibi virum praeesse. Quod ut facias, duabus de causis interest, ut Persae et eum qui ipsis praeest, virum esse intelligant, et bello atterantur: ne otium agentes tibi insidias tendant. Nunc ergo aliquod opus edas quoad in aetate juvenili es. nam augeſcente

ἦν, μετεπέμψατο τὸν Δημοκῆδεα, καὶ οἱ
ἐπέδειξε· ὁ δὲ, Φὰς ὑγίέα ποιήσιν, ἐξορ-
κοῖ^α μιν, ἥ μὴν οἱ ἀντυπυργήσιν ἐκείνην
τῷτο τὸ ἀν αὐτῆς δεηθῇ· δεήσεσθαι δὲ ἔ-
δενός τῶν ὅσα ἐς αἰσχύνην^β ἐςὶ φέροῖτα.

ρλδ'. Ὡς δὲ ἄρα μιν μετὰ ταῦτα ἰώ-
μενος ὑγίέα ἀπεδέξατο, ἐνθαῦτα δὴ διδαχ-
θεῖσα ὑπὸ τοῦ Δημοκῆδεος ἡ Ατρεῖσα,
προσέφερε ἐν τῇ κοίτῃ Δαρείῳ λόγον τοι-
όνδε, ' Ω βασιλεῦ, ἔχων δύναμιν τσαυ-
' την κάτῃσαι, ἔτε τι ἔθνος προσκτώμε-
' νος, οὔτε δύναμιν Πέρσῃσι. εἰκὸς δὲ ἐςὶ
' ἀνδρα, καὶ νέον, καὶ χρημάτων δεσπότην
' μεγάλων, φαίνεσθαι τι ἀποδεικνύμενον,
' ἵνα καὶ Πέρσαι ἐκμάθωσι ὅτι ὑπ' ἀνδρὸς
' ἄρχονται. ἐπ' ἀμφοτέρω δέ τοι φέρει.
' ταῦτα ποίειν, καὶ ἵνα σφέων Πέρσαι ἐ-
' πιστεύωται ἀνδρα εἶναι τὸν προεξεῶτα,
' καὶ ἵνα τρίβωνται πολέμῳ, μηδὲ σχολὴν
' ἄγονίης, ἐπιβλεύωσί τοι. νῦν γὰρ ἀν τι
' καὶ ἀποδέξατο ἔργον, ἕως νέος εἰς ἡλικί-

^α ἐφορκοῖ. ^β ὅσα αἰσχύνην.

ἡν. αὐξανομένῳ γὰρ τῷ σώματι συναύ-
 ζοῖται καὶ αἱ Φρένες, γηράσκει δὲ συγ-
 γηράσκεισι, καὶ ἐς τὰ πρήγματα πάντα
 ἀπαμβλύνονται. ἡ μὲν δὴ ταῦτα ἐκ δι-
 δαχῆς ἔλεγε· ὁ δὲ ἀμείβεται τοῖσδε, ὦ
 γύναι, πάντα ὅσα περ αὐτὸς ἐπινοέω
 ποιήσῃς, εἴρηκας. ἐγὼ γὰρ βεβέλευμαι
 ζεῦξαι γέφυραν· ἐκ δὲ τῆς ἡπείρου ἐς τὴν
 ἑτέραν ἡπειρον ἐπὶ Σκύθας στρατεύεσθαι.
 καὶ ταῦτα ὀλίγῃ χρόνῳ ἔσαι τελεύμε-
 να. λέγει Ατρώα· τάδε, ὦ Ὀρά νυν,
 ἐς Σκύθας μὲν τὴν πρώτην ἵεναι ἔα-
 σον (οὗτοι γὰρ, ἐπεὰν σὺ βούλῃ, ἔσον-
 ταί τοι) σὺ δέ μοι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα
 στρατεύεσθαι. ἐπιθυμέω γὰρ, λόγῳ πυν-
 θανομένη, Λακαίνας τέ μοι γενέσθαι Θε-
 ραπαίνας καὶ Αργείας καὶ Αττικὰς καὶ Κο-
 ρινθίας. ἔχεις δὲ ἄνδρα ἐπιτηδεώτατον
 ἀνδρῶν πάντων δέξαι τε ἕκαστα τῆς Ἑλ-
 λάδος καὶ κατηγήσασθαι, τῷτον ὅς σευ
 τὸν πόδα ἐξήσατο. ἀμείβεται Δαρεῖος,

ὧ λέγει δὲ Ατρώα. ὦ Ὀρά νυν, ἐπὶ Σκύθας,

‘ corpore ingenium quoque pariter auge-
 ‘ scit, et consenescente consenescit, et ad
 ‘ res omnes hebetatur.’ Haec Atossa ex
 admonitu Democedis. Ad quam Darius
 respondens, ‘ Quae, inquit, uxor, ipse fa-
 ‘ cere destinaveram, ea omnia dixisti. ego
 ‘ enim constitui Scythis bellum inferre,
 ‘ juncto mari e nostra continente in alte-
 ‘ ram ponte: et haec brevi tempore per-
 ‘ ficientur.’ ad eum Atossa, ‘ Animadver-
 ‘ te, inquit, nunc; omitte primum Scythis
 ‘ bellum inferre, qui, quodocunque vo-
 ‘ les, tui erunt: adversus Graeciam mihi
 ‘ tu eas in expeditionem. concupisco e-
 ‘ nim Lacaenas et Argivas et Atticas et
 ‘ Corinthias, fando cognitae, mihi fieri
 ‘ ancillas. Et ad hoc virum habes ex om-
 ‘ nibus maxime idoneum ad demonstnan-
 ‘ das Graeciae res atque exponendas, hunc
 ‘ qui pedem tuum sanavit.’ Cui Darius,

‘ Quandoquidem, inquit, uxor, tibi vide-
 ‘ tur nos primum Graeciam tentare debe-
 ‘ re, mihi videtur satius ante omnia mittere
 ‘ illuc exploratores Persas, una cum isto
 ‘ quem dicis, qui percepta omnia illic et
 ‘ visa renuncient: et mox ego ab illis e-
 ‘ doctus, adversus Graecos tendam.’

135. Haec loquutus Darius, et quod
 fuit loquutus, re quoque aggressus est.
 namque ubi primum illuxit, accitis quin-
 decim viris Persarum spectatis, praecepit
 ut sequentes Democedem omnia Grae-
 ciae maritima loca collustrarent, neve com-
 mitterent ut Democedes ab illis aufuge-
 ret, sed rursus eum omnino reducerent.
 Haec illis ubi praecepit, secundo loco De-
 mocedem ipsum arcessitum orat, ut pera-
 grata atque monstrata Persis omni Grae-
 cia, rursus redeat: jubetque eum dona
 ferre patri ac fratribus omnia sua instru-

• Ω γύναι, ἐπεὶ τοίνυν τοι δοκέει τῆς
 • Ἑλλάδος ἡμέας πρῶτα ἀποπειρᾶσθαι,
 • κατασκόπους μοι δοκέει Περσέων πρῶ-
 • τον ἄμεινον εἶναι ὁμῶς τέτρω τῷ σὺ λέ-
 • γεις, πέμψαι ἐς αὐτὰς· οἳ μαθούλεις καὶ
 • ἰδόντες ἕκαστα αὐτῶν, ἐξαγγελέσσι ἡμῖν.
 • καὶ ἔπειτα ἐξεπιστάμενος, ἐπ' αὐτοὺς
 • τρέφομαι.

ρλέ. Ταῦτα εἶπε. καὶ ἅμα τ' ἔπος ἔ-
 φα, καὶ ἔργον ἐποίεε. ἐπεὶ τε γὰρ τά-
 χιστα ἡμέρη ἐπέλαμψε, καλέσας Περσέ-
 ων ἄνδρας δοκίμους πεντεκαίδεκα, ἐνεέλλε-
 τό σφι, ἐπομένους Δημοκῆδεϊ, διεξελθεῖν τὰ
 παραθαλάσσια τῆς Ἑλλάδος· ὅπως τε
 μὴ διαδρήσῃται σφεας ὁ Δημοκῆδης, ἀλ-
 λά μιν πάντως ὀπίσω ἀπάξωσι. ἐντειλά-
 μενος δὲ τέτοισι ταῦτα, δεύτερα καλέσας
 αὐτὸν Δημοκῆδεα, ἐδέετο αὐτῷ ὅπως ἐξη-
 γησάμενος πᾶσαν καὶ ἐπιδέξας τὴν Ἑλλά-
 δα τοῖσι Πέρσῃσι, ὀπίσω ἦξει. δῶρα δὲ μιν
 τῷ πατρὶ καὶ τοῖσι ἀδελφεοῖσι ἐκέλευε

² ἅμα ἔπος τ' ἔργον.

πάντα τὰ ἐκείνους ἐπιπλα λαβόντα ἄγειν,
 Φᾶς ἅλλά οἱ πολληπλήσια ἀντιδώσειν.
 πρὸς δὲ, ἐς τὰ δῶρα, ὀλκάδά οἱ ἔφη συμ-
 βαλλέεσθαι, πλήσας ἀγαθῶν παντοίων,
 τὴν ἅμᾳ οἱ πλεύσεσθαι. Δαρεῖος μὲν δὴ,
 δοκέειν ἐμοί, ἀπ' οὐδενὸς δολερῶ νόος ἐπαγ-
 γέλλετό οἱ ταῦτα. Δημοκῆδης δὲ, δείσας
 μὴ εὖ ἐκπειρῶτο Δαρεῖος, ὅτι ἐπιδραμῶν
 πάντων^β, τὰ διδόμενα ἐδέκετο, ἅλλα τὰ
 μὲν ἐωῦτοῦ, κατὰ χώρην ἔφη καταλεί-
 ψειν, ἵνα ὀπίσω σφέα ἀπελθὼν ἔχῃ· τὴν
 μὲν τοι ὀλκάδα, τὴν οἱ Δαρεῖος ἐπαγγέλ-
 λετο ἐς τὴν δωρεὴν τοῖσι ἀδελφεοῖσι, δέ-
 κεσθαι ἔφη. ἐνλειλάμενος δὲ καὶ τέτρω ταῦ-
 τα ὁ Δαρεῖος, ἀποσέλλει αὐτὸς ἐπὶ θά-
 λασσαν.

ρλς'. Καταβάντες δ' οὗτοι ἐς Φοινίκην,
 καὶ Φοινίκης ἐς Σιδῶνα πόλιν, αὐτίκα μὲν
 τριηρέας δύο ἐπλήρωσαν, ἅμα δὲ αὐτῇσι^γ
 καὶ γαυλὸν μέγαν, παντοίων ἀγαθῶν. πα-
 ρεσκευασμένοι δὲ πάντα, ἔπλεον ἐς τὴν

^β πάντας. ^γ ἅμα δὲ αὐτῇσι.

menta, quae secum fumeret, affirmans se alia multo copiosiora illi in vicem donaturum. ac praeter ea conferre illi ait ad dona vehenda onerariam navim, omnigenis bonis refertam, quae cum eo esset navigatura. Quae Darius nullo dolofo consilio (ut mea fert opinio) promittebat: ille tamen veritus ne se Darius tentaret, nihil omnium offendens oblata sibi accepit: sed sua quidem se illic velle ait relinquere, ut ea reversus haberet: verum navim onerariam quam sibi Darius promitteret ad donationem fratribus, accipere respondit. Darius postquam haec etiam Democedi praecepit, homines ad mare demisit.

136. Isti, quum in Phoenicen descendissent, et Phoenices urbem Sidonem, confestim duas triremes nautis impleverunt, et simul ingentem onerariam omnigenis bonis; comparatisque omnibus in

Graeciam trajiciunt. et quum appulissent adeuntes maritima ejus loca intuebantur atque describebant. Donec pleraque ac celeberrima Graeciae loca contemplati, in Italiam Tarentum transmiserunt. Ibi Aristophilides Tarentinorum rex, et ipse Crotoniensis, gubernacula Medicarum navium resolvit, pariter et ipsos Persas detinuit, tanquam certos exploratores. Interea dum isti patiuntur haec, Democedes Crotonem abiit. Quo digresso et jam reverso ad domum suam Aristophilides Persas missos fecit, restitutis iis quae de navibus abstulisset.

137. Illinc Persae navigantes, ac Democedem persequentes, Crotonem perveniunt: naëtique in foro Democedemprehendunt. Eum Crotoniatarum quidam, res Persicas reformidantes, tradere parati erant: quidam injectis e diverso

Ἑλλάδα. προσίχοντες δὲ αὐτῆς τὰ^d πα-
ραθαλάσσια ἐθνεῦντο, καὶ ἀπεγράφοντο. ἔ-
θ', τὰ πολλὰ αὐτῆς καὶ οὐνομασὰ θησαύ-
μενοι, ἀπίκοντο τῆς Ἰταλίας ἐς Τάραντα.
ἐνθαῦτα δὲ ἐκ Κρητῶν τῆς Δημοκίδεος,
Αριστοφιλίδης τῶν Ταραντίνων ὁ βασιλεὺς,
τοῦτο μὲν, τὰ πηδάλια παρέλυσεν τῶν
Μηδικῶν νεῶν, τῷτο δὲ, αὐτὸς τῆς Πέρ-
σας ἔρξε, ὡς κατασκόπῃς δῆθεν ἑόντας. ἐν
ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἔπαχον, ὁ Δημοκίδης
ἐς τὴν Κρότωνα ἀπικνέεται. ἀπυγμένῃ δὲ
ἤδη τούτῃ ἐς τὴν ἐωυτῇ, ὁ Αριστοφιλί-
δης ἔλυσεν τῆς Πέρσας, καὶ τὰ παρέλαβε
τῶν νεῶν, ἀπέδωκέ σφι.

βλζ. Πλέοντες δὲ ἐνθεῦτεν οἱ Πέρσαι,
καὶ διώκοντες Δημοκίδα, ἀπικνέονται ἐς τὴν
Κρότωνα. εὐρόντες δὲ μιν ἀγοράζοντα, ἄ-
πτοντο αὐτοῦ. τῶν δὲ Κροτωνιητέων οἱ
μὲν, καταρρώδοντες τὰ Περσικὰ πρήγ-
ματα, προίεναί ἐτοῖμοι ἔσαν· οἱ δὲ ἀντά-
πτοντό τε καὶ τοῖσι^e σκυτάλοισι ἔπαιον

^d αὐτῇ, τῇ. ^e τῇσι σκυτάλῃσι.

τοὺς Πέρσας, προῖσχομένους ἔπεα τάδε,
 • Ἄνδρες Κροτωνιῆται, ὄρατε τὰ ποίετε·
 • ἄνδρα βασιλῆος δρηπέτην γενόμενον ἔξαι-
 • ρέεσθε; κῶς ταῦτα βασιλεῖ Δαρείῳ ἐκ-
 • χρήσει περιῦβρίσθαι¹; κῶς δὲ ὑμῖν τὰ
 • ποιούμενα ἔξει καλῶς, ἣν ἀπέληθε ἡ-
 • μέας; ἐπὶ τίνα δὲ τῆσδε² πρόερχην στρα-
 • τευσόμεθα πόλιν; τίνα δὲ προτέρην ἀν-
 • δραποδίζεσθαι πειρησόμεθα; ταῦτα λέ-
 γοντες³, τῆς Κροτωνιήτας οὐκὼν ἔπειθον·
 ἀλλ' ἔξαιρεθέντες τε τὸν Δημοκῆδεα, καὶ
 τὸν γαυλὸν τὸν ἅμα ἡγόνιο⁴ ἀπαιρεθέντες,
 ἀπέπλεον ὀπίσω ἐς τὴν Ἀσίην, ὅδετι ἐζή-
 τησαν τὸ προσωτέρω τῆς Ἑλλάδος ἀπι-
 κόμενοι ἐκμαθεῖν, ἐσερημένοι τῷ ἡγεμόνους.
 τοσόνδε μέντοι ἐνετείλατό σφι Δημοκῆδης,
 ἀναγομένοισι κελεύων εἰπεῖν Δαρείῳ σφέ-
 ας, ὅτι ἄρμοςαι τὴν Μίλωνος θυγατέρα
 Δημοκῆδης γυναῖκα. τοῦ γὰρ δὴ παλαι-
 σέω Μίλωνος ἦν ὄνομα πολλὸν παρὰ βα-
 σιλεῖ. κατὰ δὲ τῷτό μοι δοκέει σπεῦσαι

¹ περιῦβρίσθαι. ² ταύτης. ³ ταῦτα δὲ λίγοντες. ⁴ ἡγόνιο.

manibus, fustibus caedebant Persas, haec verba proferentes; ‘ Viri Crotoniatae, ‘ considerate quid faciatis, qui hominem ‘ regis fugitivum eripitis. An ex usu erit ‘ vobis hanc injuriam regi Dario intulisse, ac vobis bene cedit ista fecisse, si nos ‘ spoliaveritis? cui enim prius quam huic ‘ urbi bellum inferemus? aut quam priorem diripere conabimur?’ Haec dicendo Crotoniatis plane non persuaserunt. quinimo non modo Democede, sed etiam oneraria navi quam una duxerant, privati sunt; atque in Asiam reversi, omissa jam studio discendi ulteriora Graeciae, quod duce essent fraudati. Quibus tamen in digressu Democedes mandavit ut Dario dicerent, Democedem duxisse uxorem Milonis filiam. erat enim apud regem celebre nomen Milonis luctatoris. Quas nuptias videtur mihi eo tempore

properasse magna erogata pecunia, ut ipsum etiam in patria sua spectatum esse Dario appareret.

138. Profecti Crotone Persae, ad Iapygiam navibus suis cursu excidentes venerunt: a quibus in servitutem redactos Gillus quidam Tarentinus exul redemit, et ad regem Darium reportavit. Ob quod meritum quum rex paratus esset donare ei quicquid vellet, optavit se in patriam reduci, exposita prius sua calamitate; sed ne omnem Graeciam conturbaret, si classis ingens ipsius caussa in Italiam mitteretur, ajebat solos Cnidios pares fore ad ipsum reducendum: existimans, pro amicitia quae Cnidiis erat cum Tarentinis, sibi praecipue reditum paratum iri. Id Darius pollicitus effecit. nam misso Cnidum nuncio jussit ut Gillum Tarentum reducerent. Cnidii Dario obsequentes, id

τὸν γάμον τοῦτον, τελέσας χρήματα μεγάλα Δημοκίδης, ἵνα Φανῇ πρὸς Δαρεῖον ἑὼν καὶ ἐν τῇ ἐωϋτῇ δόκιμος.

ρλή. Αναχθέντες δὲ ἐκ τῆς Κρότωνος οἱ Πέρσαι, ἐκπύπλουσι¹ τῇσι νηυσὶ ἐς Ἰη-
 πυγίην. καὶ σφεας δουλεύοντας ἐνθαῦτα,
 Γίλλος ἀνὴρ Ταραντῖνος Φυγὰς ῥυσάμε-
 νος, ἀπήγαγε παρὰ βασιλέα Δαρεῖον. ὁ
 δὲ ἀντὶ τῆτων ἐτόιμος ἦν διδόναι τέτῳ ὅ,
 τι βούλοιο αὐτός. Γίλλος δὲ αἰρέεται
 κάτοδόν οἱ ἐς Τάραντα γενέσθαι, προ-
 απηγησάμενος τὴν συμφορὴν. ἵνα δὲ μὴ
 συνταράξῃ τὴν Ἑλλάδα, ἣν δι' αὐτῶν σό-
 λος μέγας πλὴν ἐπὶ τὴν Ἰταλίην, Κνιδί-
 ους μόνους ἀποχρᾶν οἱ ἔφη τὰς κατάγον-
 τας γίνεσθαι. δοκέων ἀπὸ τῆτων ἑόντων
 τοῖσι Ταραντῖνοισι φίλων μάλισα τὴν κά-
 τοδόν οἱ ἔσεσθαι. Δαρεῖος δὲ ὑποδεξάμενος
 ἐπετέλεε. πέμψας γὰρ ἄγγελον ἐς Κνί-
 δον, κατάγειν σφέας ἐκέλευε Γίλλον ἐς
 Τάραντα. πειθόμενοι δὲ Δαρεῖω Κνίδιοι

¹ ἐκπύπλουσι.

Ταραντίνες ἔκων ἔπεθον, βίην δὲ ἀδύνατοι ἦσαν προσφέρειν. ταῦτα μὲν νυν οὕτω ἐπρήχθη. ἔτι δὲ πρῶτοι ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῆς Ασίας ἀπίκοντο Πέρσαι, καὶ οὗτοι διὰ τοιόνδε πρῆγμα κατὰσκοποι ἐγένοντο.

ρλθ'. Μειὰ δὲ ταῦτα, Σάμον βασιλεὺς Δαρεῖος αἰρέει, πολίον πασέων πρώτην Ἑλληνίδων καὶ βαρβάρων, διὰ τοιήνδε τινα αἰτίην· Καμβύσεω τῷ Κύρῃ στρατευομένῃ ἐπ' Αἴγυπτον, ἄλλοι τε συχνοὶ ἐς τὴν Αἴγυπτον ἀπίκοντο Ἑλλήνων, οἱ μὲν, ὡς εἰκὸς, κατ' ἐμπορίην στρατευόμενοι, οἱ δὲ τινες, καὶ αὐτῆς τῆς χώρας θηταὶ, τῶν ἦν καὶ Συλοσῶν ὁ Αἰάκεος^α, Πολυκράτεος τε ἐὼν ἀδελφεός, καὶ φεύγων ἐκ Σάμου. τῷτον τὸν Συλοσῶντα κατέλαβε εὐτυχίῃ τοιήδε τις· λαβὼν χλανίδα καὶ περιβαλόμενος πυρρὴν ἡγόραζε ἐν τῇ Μέμφι· ἰδὼν δὲ αὐτὸν Δαρεῖος, δορυφόρος τε ἐὼν Καμβύσεω, καὶ λόγῳ ὑδενός κω μεγάλῃ, ἐπεθύ-

^α Δίακαϊος.

tamen a Tarentinis non impetraverunt: nam ad vim inferendam invalidi erant. Atque haec hunc in modum administrata sunt. hique Persae primi extitere, qui ex Asia in Graeciam trajecerunt explorandi gratia, et ob hanc rem.

139. SAMUM vero post haec rex Darius omnium urbium tam Graecarum quam barbararum primam, evertit, ob hanc causam: Dum Cambyfes in expeditione adversus Aegyptum ageret, permulti se illuc Graecorum conferebant, partim (ut credibile est) negotiandi, partim militandi, partim ipsius regionis spectandae gratia. E quibus fuit Syloson Aeacis filius, Polycratis germanus, extorris patria. Huic Sylosoni felicitas hujusmodi contigit: sumpto hic amiculo rutilo ac sibi circumdato, in foro Mempheos spatibatur. Quem quum vidisset Darius Cambyfis satelles, nullius etiamnum auctorita-

tis vir, captus desiderio amiculi, adit hominem ut mercetur amiculum. Syloson, animadvertens Darium magnopere amiculum cupere, divina fortuna usus, ‘Ego, inquit, amiculum hoc nulla pecunia vendo, sed largior, praesertim si modo sic debet esse.’ Haec penitus approbens Darius, accipit indumentum.

140. Syloson, qui putarat sibi illud stulte perisse, interjecto tempore, quum Cambyses decessisset, et septem illi magum oppressissent, et ex septem illis Darius regnum adeptus esset, ubi certior factus est ad eum virum pervenisse regnum, cui ipse roganti dedisset in Aegypto illud amiculum, Susa ascendit, sedensque ad antefores regiae ait, se eum esse qui de Dario sit bene meritus. haec audiens janitor, regi nunciavit: et admirabundus rex, secum; ‘Et quis, inquit, Graecorum est

μητε^β τῆς χλανίδος, καὶ αὐτὴν ἀποσελ-
θῶν ὤρετο. ὁ δὲ Συλοσῶν ὀρέων Δα-
ρεῖον μεγάλως ἐπιθυμέοντα τῆς χλανίδος,
δεῖν τύχῃ χρεόμενος, λέγει, ‘Εὖ ταύ-
την πού τίς μὲν ἔδενός χρημαίος· δίδωμι
‘ δὲ ἄλλως, εἴ περ ὕτω δεῖ γενέσθαι’
πάντως τοι αἰνέσας ταῦτα ὁ Δαρεῖος, πα-
ραλαμβάνει τὸ εἶμα.

ρμ’. Ὁ μὲν δὴ Συλοσῶν^γ ἠπίς τοι σὶ
τῷτο ἀπολωλέναι δι’ εὐηθείην· ὡς δὲ τοῦ
χρόνου προβαίνοντος Καμβύσης τε ἀπέ-
θανε, καὶ τῷ μάγῳ ἐπανέστησαν οἱ ἑπτὰ
καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ Δαρεῖος τὴν βασιλείην
ἔσχε, ἀποθάνεται δὲ Συλοσῶν ὡς ἡ βασι-
λειή περ ἀπώλυτο· τοῦτον^δ τὸν ἄνδρα
τῷ κατεσῶτος ἔδωκε ἐν Αἰγύπτῳ δεσθῆναι
τὸ εἶμα. ἀναβὰς δὲ ἐς τὰ Σῶσα, ἵζετο ἐς
τὰ πρόθυρα τῶν βασιλῆος οἰκίων, καὶ ἔφη
Δαρεῖς εὐεργέτης εἶναι. ἀγγέλλει^ε ταῦ-
τα ἀκούσας ὁ πύλκρος τῷ βασιλεί· ὁ δὲ,
Θωυμάσις λέγει. πρὸς ἐαυτὸν, ‘Καὶ τίς

MS.^ε ὁ κατεσῶτος^δ ἐς τῷτον. ^ε ἀναγγέλλει.

‘ ἐς Ἑλλήνων εὐεργέτης, ὃν ἐγὼ προαι-
 ‘ δεῦμαι, νεωστὶ μὲν τὴν ἀρχὴν ἔχων; ἀ-
 ‘ ναβέβηκε δὲ ἢ τις ^ε ἢ ὕδεις κω παρ’ ἡμέ-
 ‘ ας αὐτῶν. ἔχω δὲ χρέος εἰπεῖν οὐδέν ^ε
 ‘ ἀνδρὸς Ἑλλήνος. ὅμως δὲ αὐτὸν παρά-
 ‘ γειν ἔσω, ἵνα εἰδέω τί θέλων λέγει ταῦ-
 ‘ τα.’ παρῆγε ὁ πυλκρὸς τὸν Συλοσῶν-
 ‘ τα. σάνία δὲ ἐς μέσον ἠρώτευν οἱ ἐρμηνέες
 ‘ τίστε εἴη, καὶ τί ποιήσας, εὐεργέτης Φησὶ
 ‘ εἶναι βασιλῆος. εἶπε ὧν ὁ Συλοσῶν πάν-
 ‘ τα τὰ περὶ τὴν χλανίδα γενόμενα, καὶ
 ‘ ὡς αὐτὸς εἴη κείνος ὁ δὲς. ἀμείβεσθαι πρὸς
 ‘ ταῦτα Δαρεῖος, ‘ Ω γεναιότατ’ ἀνδρῶν,
 ‘ σὺ κείνος εἶ, ὃς ἐμοὶ ὕδεμίην ἔχοντί κω
 ‘ δύναμιν ἔδωκας; εἰ καὶ σμικρὰ, ἀλλ’ ὧν
 ‘ ἴση γε ἢ χάρις ὁμοίως ὡς εἰ νῦν κοθέν τι
 ‘ μέγα λάβοιμι. ἀνδ’ ὧν τοι χρυσὸν καὶ
 ‘ ἄργυρον ἄπλετον δίδωμι, ὡς μὴ κοτέ τοι
 ‘ μεταμελήσῃ Δαρεῖον τὸν Ὑγιάσπεος εὖ
 ‘ ποιήσαντι.’ λέγει πρὸς ταῦτα ὁ Συλο-
 ‘ σῶν, ‘ Εμοὶ μήτε χρυσὸν ὧ βασιλεῦ μή-

^ε ἀναβέβηκε δὲ τις. ^ε ἔχω δὲ χρέος, ὡς αὐτῶν, ὅθεν.

' beneficus, cui ego reverentiam ante de-
 ' beam, recens regno potitus? Etiamnum
 ' aut aliquis aut nullus eorum ad nos a-
 ' scendit: nec ullius Graeci viri mutuum
 ' dicere habeo. tamen hominem introdu-
 ' cite, ut sciam quid haec dicendo velit
 ' sibi.' Ubi a janitore introductus est Sy-
 ' loson, ac stetit in medio, interrogatur ab
 ' interpretibus quisnam esset, aut quo fac-
 ' to beneficus in regem extitisset. Ipse rem
 ' omnem gestam circa amiculum refert, se-
 ' seque illum esse qui id donasset. Ad haec
 ' respondens Darius, ' O, inquit, virorum
 ' generosissime, tunc ille es qui mihi nul-
 ' lam dum potentiam habenti donasti ea,
 ' quamvis parva, tamen perinde grata, ac si
 ' nunc aliquid magnum acciperem? Quam
 ' ob rem immenso te auro argentoque re-
 ' muneror, ut nunquam poeniteat te libe-
 ' ralem in Darium Hystaspis filium exti-
 ' tisse.' Ad quae Syloson, ' Mihi, inquit,

312 T H A L I A. III.

' ô rex, neque aurum neque argentum de-
 ' deris, sed patriam meam da Samum, ubi
 ' eam servaveris; quam nunc post necem
 ' fratris mei Polycratis ab Oroete inter-
 ' fecti, occupat servus noster: hanc mihi
 ' donato citra caedem atque direptionem.'

141. His Darius auditis, misit exer-
 citum duce Otane uno e septem viris,
 jussu ut quae Syloson rogasset, ea effecta
 redderet. Otanes ad mare descendens,
 contrahebat exercitum.

142. At Sami imperium obtinebat
 Maeandrius Maeandrii filius, acceptum a
 Polycrate, ut illud procuraret. Cui, ju-
 stissimo virorum volenti esse, non licuit.
 nam ubi de Polycratis interitu allatus est
 nuncius, fecit ista: ante omnia Jovi Libe-
 ratori statuit aram, eique fanum in cir-
 cuitu designavit, quod nunc quoque in
 suburbanis extat. Deinde ubi hoc perfe-

• τε ἄργυρον δίδω, ἀλλ' ἀνασώσάμενός μοι
 • δὸς τὴν πατρίδα Σάμον • τὴν νῦν, ἀδελ-
 • φεῦ τῷ ἐμῷ Πολυκράτεος ἀποθανόντος
 • ὑπὸ Οροίτῳ, ἔχει δοῦλος ἡμέτερος •
 • ταύτην μοι δὸς ἄνευ τε Φόνος καὶ ἑξανδρα-
 • ποδίσσιος.

ρμα'. Ταῦτα ἀκούσας Δαρεῖος, ἀπέ-
 σειλε στρατιὴν τε καὶ στρατηγὸν Οτάνεα,
 ἀνδρῶν τῶν ἐπὶ αὐτῷ γενόμενον • ἐντειλάμενος
 ὅσων ἐδεήθη ὁ Συλοσῶν, ταῦτά οἱ ποιεῖν
 ἐπιτελέα. καταβὰς εἰς τὴν θάλασ-
 σαν ὁ Οτάνης, ἔστειλε τὴν στρατιήν.

ρμβ'. Τῆς δὲ Σάμου Μαϊάνδριος ὁ Μα-
 ιάνδρις εἶχε τὸ κράτος, ἐπιτροπέειν^α πα-
 ρὰ Πολυκράτεος λαβὼν τὴν ἀρχήν. τῷ
 δικαιοτάτῳ ἀνδρῶν βελομένῳ γενέσθαι, ἔκ
 ἐξεγένετο • ἐπεὶ γὰρ οἱ ἐξαγγέλθη ὁ Πο-
 λυκράτεος θάνατος, ἐποίησε τοιαύδε • πρῶ-
 τα μὲν, Διὸς Ελευθερίου βωμὸν ἰδρύσατο,
 καὶ τέμενος περὶ αὐτὸν ἔρισε τῷτο τὸ νῦν
 ἐν τῷ προασηνίῳ ἐστίν. μετὰ δὲ, ὡς οἱ ἐπε-

^α ἐπιτροπέων.

ποίηλο, ἐκκλησίην συναγείρας πάντων τῶν
 ἄντων, ἔλεξε τάδε, Ἐμοὶ (ὡς ἴξε καὶ ὑ-
 μεῖς) σκῆπτρον καὶ δύναμις πᾶσα ἡ Πο-
 λυκράτεος ἐπιτέτραπται, καὶ μοι παρέ-
 χει νῦν ὑμέων ἄρχειν. ἐγὼ δὲ τὰ τῶν
 πέλας ἐπιπλήσω, αὐτὸς κατὰ δύναμιν
 οὐ ποιήσω. οὔτε γάρ μοι Πολυκράτης
 ἤρεσκε δεσπόζων ἀνδρῶν ὁμοίων ἐωυτῷ,
 ἕτε ἄλλος ὅς τις τοιαῦτα ποιεῖ. Πολυ-
 κράτης μὲν νυν ἐξέπλησε μοῖρην τὴν ἐ-
 ωυτοῦ. ἐγὼ δὲ ἐς μέσον τὴν ἀρχὴν τι-
 θεῖς ἰσονομίην ὑμῖν προαγορεύω. τοσαύτε
 μέντοι δικαίῳ γέρεα ἐμεωῦτῷ γενέσθαι.
 ἐκ μὲν γε τῶν Πολυκράτεος χρημά-
 των, ἐξαίρετα ἕξ τάλαντά μοι γενέσθαι.
 ἱεροσύνην δὲ πρὸς τούτοις αἰρεῦμαι αὐ-
 τῷ τ' ἐμοὶ καὶ τοῖσι ἀπ' ἐμεῦ αἰεὶ γινο-
 μένοισι, τῷ Διὶ τῷ Ελευθερίῳ. τῷ αὖ-
 τός τε ἱὸν ἰδρυσάμην, καὶ τὴν ἐλευθε-
 ρίην ὑμῖν περιτίθηναι. ὁ μὲν δὴ ταῦτα
 τοῖσι Σαμίοις ἐπαγγέλετο. τῷ δὲ τίς

cit, advocata omnium civium concione, ita
 verba fecit; ‘ Mihi sceptrum atque omnis
 ‘ potentia Polycratis (ut vos etiam nostis)
 ‘ demandata fuit; et mihi nunc suppeditat
 ‘ vobis dominari: sed quae in propin-
 ‘ quo reprehendo, ipse quoad potero non
 ‘ faciam. Nam neque Polycrates placebat
 ‘ mihi, in viros sibi ipsi pares dominatum
 ‘ habens, neque alius quispiam talia faci-
 ‘ ens. Et Polycrates quidem fatum suum
 ‘ explevit: ego autem, posito in medium
 ‘ dominatu, juris aequabilitatem vobis
 ‘ pronuncio: postulans tamen jure opti-
 ‘ mo mihi ipsi hos honores concedi, ut e
 ‘ pecunia Polycratis sex talenta eximia
 ‘ mihi cedant; et praeterea Jovis Libera-
 ‘ toris (cui ego templum extruxi) sacerdo-
 ‘ tium tam mihi ipsi, quam meis in per-
 ‘ petuum posteris; et sic libertatem vobis
 ‘ restituo.’ Haec Maeandrius a Samiis po-
 stulabat. Tunc quidam surgens, ‘ Tu ve-

‘ro, inquit, indignus es qui nobis impe-
 ‘res, tu qui malus extitisti, et es funestus,
 ‘sed dignus potius qui pecuniarum, quas
 ‘intervertisti, rationem reddas.’ Haec Te-
 lesarchus (ita enim vocabatur) dixit, in-
 ter cives spectatus.

143. Quae Macandrius animo acci-
 piens, reputansque fore ut si ipse domina-
 tum deponeret, alius quispiam in ejus lo-
 cum tyrannus constitueretur, non depo-
 nendum sibi dominatum statuit: sed in
 arcem regressus, accitum unumquemque
 eorum, tanquam rationem pecuniarum
 redditurus, comprehendit, et in carce-
 rem misit. Post haec, dum hi in vinculis
 sunt, Maeandrius morbo corripitur: quem
 decessurum credens frater, nomine Lyca-
 retus, quo facilius Sami rerum potiretur,
 omnes vinctos interimit; neque enim vi-
 debantur velle liberi esse.

144. Igitur ubi Samum venere Per-

Ἰζαναστᾶς εἶπε, Ἐλλ' ὅδ' ἄξιός ἐστι σύ γε
 ἡμέων ἄρχειν, γεγονώς τε κακός, καὶ ἔων
 ὄλεθρος· ἀλλὰ μᾶλλον ὅπως λόγον δώ-
 σεις τῶν μέλεχέριστας χρημάτων· ταῦ-
 τα εἶπε, ἔων ἐν τοῖσι ἀσπίσι δόκιμος, τῷ
 ὄνομα ἦν Τελέσαρχος ^β.

ρμγ'. Μαιάνδριος δὲ νόῳ λαβὼν ὥς εἰ
 μετήσει τὴν ἀρχὴν, ἄλλός τις ἀντ' αὐτῷ
 τύραννος καταστήσει, οὐ δὴ τι ἐν νόῳ εἶ-
 χε μετιέναι αὐτήν· ἀλλ' ὥς ἀνεχώρησε
 εἰς τὴν ἀκρόπολιν, μεταπεμπόμενος ἕνα ἑ-
 καστον ὥς δὴ λόγον τῶν χρημάτων δώσων,
 συνέλαβέ σφεας, καὶ κατέδησε. οἱ μὲν δὴ
 ἐδεδέατο. Μαιάνδριον δὲ μετὰ ταῦτα κα-
 τέλαβε νοῦσος· ἐλπίζων δὲ μιν ἀποθανέε-
 θαι ὁ ἀδελφεὸς, τῷ ὄνομα ἦν Λυκάρηλος,
 ἵνα εὐπετεσέρος καλᾶσθαι τὰ ἐν τῇ Σάμῳ
 πρήγματα, καλακλεῖναι τὰς δεσμώτας πάν-
 τας. ὁ γὰρ δὴ, ὥς εἰκόασι, ἐβυλεύατο εἶναι
 ἐλεύθερος.

ρμδ'. Ἐπειδὴ ὧν ἀπύκοντο εἰς τὴν Σά-

^β Τελεσίαρχος.

μον οἱ Πέρσαι, κατάγωντες Συλοσῶντα, οὐ
 τέ τι σφι χεῖρας ἀνταείρειναι, ὑπόσπον-
 δοὶ τε ἔφασαν εἶναι ἐτόιμοι οἱ τῷ Μαιαν-
 δρίῳ φασιῶται, καὶ αὐτὸς Μαιάνδριος, ἐκ-
 χωρῆσαι ἐκ τῆς νήσ. καταινέσαντος δὲ ἐ-
 πὶ τέτοισι Οτάνεω, καὶ σπεισαμένου, τῶν
 Περσέων οἱ πλείους ἄξιοι θρόνους θέμενοι,
 κατεναντίον τῆς ἀκροπόλιος ἐκάλεστο.

ρμέ. Μαιανδρίῳ δὲ τῷ τυράννῳ ἦν ἀ-
 δελφεὸς ὑπομαργότερος, τῷ ἔνομα ἦν Χα-
 ρίλεως. ἔτος ὁτιδὴ ἑξαμαρτίῳ, ἐν γοργύρῃ
 ἐδέδελο· καὶ δὴ τότε ἐπακύνσας τε τὰ πρησ-
 σόμενα, καὶ διακύνσας διὰ τῆς γοργύρης, ὡς
 εἶδε τὰς Πέρσας εἰρηναίως κατημένους, ἐ-
 βόα τε καὶ ἔφη λέγων, Μαιανδρίῳ θέλειν
 εἰλθεῖν ἐς λόγους. ἐπακύνσας δὲ ὁ Μαιάνδρι-
 ος, λύσαντας αὐτὸν ἐκέλευε ἄγειν παρ' ἐ-
 ωυτόν· ὡς δὲ ἄχθη τάχιστα λοιδορέων τε
 καὶ κακίζων μιν, ἀνέπειθε ἐπιθέσθαι τοῖσι
 Πέρσησι, λέγων τοιάδε, Ἐμὲ μὲν, ὦ κά-
 κιστε ἀνδρῶν, ἔοντα σεωϋτὶς ἀδελφεόν, καὶ

fae, Sylofontem reducentes, nihil prorsum adversus eos manum levavit, et ii qui ejusdem Maeandrio factionis erant, se paratos esse ad se submittendum data fide dixerunt; et ipse Maeandrius ex insula discedere. Approbante haec Otane, atque inito foedere, eminentissimi quique Persarum positis sellis e regione arcis sedebant.

145. Erat autem Maeandrio frater subvecordior, nomine Charileus, qui ob quodcunque delictum in subterraneo loco erat alligatus. Hic quum audisset quae agebantur, et per specum suspiciens vidisset Persas tranquille sedentes, vociferando dicebat velle se in colloquium venire Maeandrii. Eum audiens Maeandrius, jussit solutum ad se adduci. ubi adductus est, confestim conviciando maledicendoque illi suadebat ut impetum daret in Persas: haec inquit, ‘ Me tu, ô deterrime virorum, qui sum tuus frater, qui-

' que nihil vinculis dignum peccavi, in
 ' subterraneo carcere alligandum putasti:
 ' Persas autem, quos cernis te expellentes
 ' atque extorrem facientes, ulcisci non au-
 ' des, tam faciles ad capiendum? Quos si
 ' tu reformidas, praebe mihi auxiliares,
 ' ut istos ob suum huc adventum ulciscar:
 ' paratus etiam teipsum ex insula ejicere.'
 Haec Charileus.

146. Quem sermonem Maeandrius
 suscepit, quantum ego sentio, non quia
 eo insipientiae venisset, ut putaret suas vi-
 res regiis superiores esse: sed invidens Sy-
 losonti, si civitatem integram sine labore
 esset accepturus. Irritatis igitur Persis ma-
 luit res Samias debilitare, atque ita tra-
 dere, probe intelligens, Persas si quid ip-
 sis accideret saevituros esse in Samios, et
 sibi tutum sciens ex insula excessum esse.

• ἀδικήσαντα ἔδεν ἄξιον δεσμῷ, δήσας^α γορ-
 • γύρης ἠξιώσας; ὁρέων δὲ τῆς Πέρσας ἐκ-
 • βάλλοντάς τέ σε καὶ ἄνοικον ποιεόντας, καὶ
 • τολμᾶς τίσασθαι, ἔτω δὴ τι ἐόντας εὐ-
 • πετέας χειρωθῆναι; ἀλλ' εἴ τι σύ σφεας
 • καταρρώδηκας, ἐμοὶ δὸς τῆς ἐπικούρους,
 • καὶ σφεας ἐγὼ τιμωρήσομαι τῆς ἐνθάδε
 • ἀπίξιος· αὐτόν τέ σε ἐκπέμψαι ἐκ τῆς
 • νήσου ἐτοῖμός εἰμι.' ταῦτα δὲ ἔλεξε ὁ
 Χαρίλεως.

ρμς'. Μαϊάνδριος δὲ ὑπέλαβε τὸν λό-
 γον, ὡς μὲν ἐγὼ δοκέω, καὶ ἐς τῷτο ἀφρο-
 σύνης ἀπικόμενος, ὡς δόξαι τὴν ἐωῦτ' δύ-
 ναμιν περιέσεσθαι τῆς βασιλέως, ἀλλὰ
 φθονήσας μᾶλλον Συλοσῶντι, εἰ ἀπονητὶ
 ἐμελλε ἀπολάμψεσθαι^β ἀκέραιον τὴν πό-
 λιν. ἐρεθίσας ὦν τῆς Πέρσας, ἔθελε ὡς ἀ-
 σθενέστατα ποιῆσαι τὰ Σάμια πρήγματα,
 καὶ οὕτω παραδίδοναι· εὖ ἐξεπιτάμενος ὡς
 παθόντες οἱ Πέρσαι, προσεμπικρανέεσθαι^γ
 ἐμελλον τοῖσι Σαμίοις· εἰδὼς τε ἐωῦτ'

^α δῖσι. ^β ἀπολάμψασθαι. ^γ οἱ Πέρσαι κακῶς, προσεμπικρανέεσθαι.

ἀσφαλέα ἔκδυσιν ἔϋσαν ἐκ τῆς νῆσος τότε,
 ἔπειτ' αὐτὸς βέληται. ἐπεποιήτο γάρ οἱ
 κρυπτὴ διώρυξ ἐκ τῆς ἀκροπόλιος Φέρσας
 ἐπὶ θάλασσαν. αὐτὸς μὲν δὴ ὁ Μαϊάν-
 θριος ἐκπλέει ἐκ τῆς Σάμου. τοὺς δὲ ἐπι-
 κέρους πάντας ὀπλίσας ὁ Χαρίλεως καὶ ἀνα-
 πετάσας τὰς πύλας, ἐξῆκε ἐπὶ τῆς Πέρ-
 σας, ὅτε προσδεκομένους τοῖσ'το ὕδεν, δοκέ-
 οντάς τε δὴ πάντα συμβεβάναι. ἐμπεσόν-
 τες δὲ οἱ ἐπίκουροι, τῶν Περσέων τοὺς δι-
 φροφορευμένους τε καὶ λόγους πλείους ἔοντας
 ἔκτεινον. καὶ ὅττοι μὲν ταῦτα ἐποίουν, ἡ δὲ
 ἄλλη στρατιὴ ἡ Περσικὴ ἐπεβοήθει. πιε-
 ζεύμενοι ^d δὲ οἱ ἐπίκουροι ὀπίσω κατειλή-
 θησαν εἰς τὴν ἀκρόπολιν.

βμζ. Οτάνης δὲ ὁ στρατηγός, ἰδὼν πά-
 θος μέγα Πέρσας πεπονθότας, ἐντολάς τε
 τὰς Δαρεΐος ἀποσέλλων ^e ἐνετέλλετο,
 μήτε κτείνειν μηδένα Σαμίων, μήτε ἀν-
 δραποδίζεσθαι, ἀπαθέα τε κακῶν ἀποδύ-
 ναι τὴν νῆσον Συλοσῶνι, τυχόντων μὲν τῶν

^d πιεζόμενοι. ^e Δαρῆος οἱ ἀποσέλλων

quandocunque vellet. foderat enim sibi occultum cuniculum, ex arce ferentem ad mare. itaque ipse quidem Maeandrius e Samo enavigavit. Charileus autem, armatis cunctis auxiliariis, patefactisque portis egreditur in Persas nihil tale expectantes, sed omnia convenisse existimantes. Hos Persas qui sellas attulerant, et pluri mi momenti erant, dato impetu auxiliarii occiderunt. Dum haec isti agunt, ceterae Persarum copiae auxilio veniunt; a quibus repulsi auxiliarii, rursus in arcem se recipiunt.

147. Otanes imperator, cernens tantam cladem illatam Persis, memor praecceptorum quae Darius cum mittens dederat, ne quem Samiorum aut occideret aut caperet, insulamque immunem malorum Sylofonti traderet: horum dico praec-

ceptorum reminisci neglexit, jussitque milites ut quemque Samium adipiscerentur, occidere, virum pariter et puerum. Tunc pars copiarum arcem obsidebat, pars obvium quemque sine discrimine trucidabat, tam in delubro quam extra delubrum.

148. Maeandrius e Samo profugiens, Lacedaemonem navigavit. eo ubi pervenit, ac devexisset quae secum habens excefferat, id egit; postquam pocula argentea et aurea proposuit, servi in eo erant, ut ea extergerent: interea ipse Cleomenem, Anaxandridae filium, Spartaë regem, colloquendo deducit ad aedes suas. Cleomenes ubi pocula vidit, prae admiratione attonitus erat. Maeandrius eum jubere, quaecunque liberet, illinc asportare: idque quum bis et ter Maeandrius diceret, tamen Cleomenes virorum justissi-

ἐντολέων μεμνημένος ἐπελανθάνετο· ὁ δὲ παρήγγειλε τῇ στρατῇ πάντα τὸν ἂν λάβωσι, καὶ ἄνδρα καὶ παῖδα, ὁμοίως κτενέειν. ἐνθαῦτα τῆς στρατῆς οἱ μὲν τὴν ἀκρόπολιν ἐπολιόρχεον, οἱ δὲ ἔκτεινον πάντα τὸν ἐμποδὼν γινόμενον, ὁμοίως ἔν τε ἱρῶ καὶ ἔξω ἱρῶ.

ρκή. Μαιάνδριος δὲ ἀποδράς ἐκ τῆς Σάμης, ἐκπλέει ἐς Λακεδαίμονα. ἀπικόμενος δὲ ἐς αὐτήν, καὶ ἀνενεικόμενος τὰ ἔχων ἐξεχώρησε, ἐποίηε τοιάδε· ὅπως ποτήρια ἀργυρεά τε καὶ χρύσεια προῤῥεῖτο, οἱ μὲν θεράποντες αὐτῷ ἐξέσμων αὐτά. ὁ δὲ ἂν τὸν χρόνον τοῦτον τῷ Κλεομένει τῷ Ἀναξανδρίδῃ ἐν λόγοισι ἑὼν, βασιλεύοντι Σπάρτης, προῆγέ μιν ἐς τὰ οἰκήϊα. ὅπως δὲ ἴδοιτο Κλεομένης τὰ ποτήρια, ἐπεθωῦμαζέ τε ^α καὶ ἐξεπλήσσειτο· ὁ δὲ ἂν ἐκέλευε αὐτέων ἀποφέρειν αὐτὸν ὅσα βούλοιτο. τοῦτο καὶ δις καὶ τρίς εἶπαντος Μαιανδρίου, ὁ Κλεομένης δικαιοτάτος ἀν-

^α ἀπιθῶμαζί τι.

δρῶν γίνεται· ὃς λαβεῖν μὲν διδόμενα οὐκ ἔδικαίει· μαθὼν δὲ ὡς ἄλλοισι διδοὺς τῶν ἄσρων εὐρήσεται τιμωρίην, βὰς ἐπὶ τοὺς ἐφόρους, ἄμεινον εἶναι ἔφη τῇ Σπάρτῃ τὸν ξεῖνον τὸν Σάμιον ἀπαλλάσσεσθαι ἐκ τῆς Πελοποννήσου, ἵνα μὴ ἀναπείσῃ ἢ αὐτὸν, ἢ ἄλλον τινὰ Σπαρτίητέων, κακὸν γενέσθαι. οἱ δ' ὑπακούσαντες ἐξεκέρυξαν Μαιάνδριον.

ρμθ'. Τὴν δὲ Σάμον σαγηνεύσαντες οἱ Πέρσαι, παρέδωσαν Συλοσῶντι, ἔρημον ἔδσαν ἀνδρῶν· ὑσέρῳ μέντοι χρόνῳ καὶ συγκατοίκισε αὐτὴν ὁ στρατηγὸς Οὐάνης, ἐκ τε ὄψιος ὀνείρου, καὶ νέου ἣ μιν κατέλαβε νοσῆσαι τὰ αἰδοῖα.

ρν'. Ἐπὶ δὲ Σάμον στρατεύματος ναυτικῆ οἰχομένων, Βαβυλώνιοι ἀπέσκησαν, κάρτα εὖ παρεσκευασμένοι. ἐν ὧσ' ὁ, τε μάγος ἦρχε καὶ οἱ ἑπτὰ ἐπανεσκησαν, ἐν τούτῳ παντὶ τῷ χρόνῳ καὶ τῇ ταραχῇ ἐς τὴν πολιορκίην παρεσκευάσαντο. καὶ

mus extitit, qui ea quae sibi donabantur, recipienda non putavit. Sed quum didicit eadem aliis civium Macandrium elargientem punitum iri, aditis ephoris, dixit satius esse Spartae hospitem Samium e Peloponneso ablegari, ne aut ipsi aut alii cuiuspiam Spartanorum persuaderet fieri malum. Illi, Cleomeni obsequentes, Macandrio indixerunt abitum.

149. Persae ubi diripuerunt Samum, Sylofonti tradiderunt viris desolatam. Interjecto tamen tempore etiam Otanes imperator frequentem incolis effecit, tum e visione insomnii, tum ex morbo, quo laboravit circa pudenda.

150. CETERUM, dum Samum nauticus proficiscitur exercitus, Babylonii rebellaverunt, rebus probe admodum comparatis. nam quamdiu magus imperavit, et septem insurrexerunt, per hoc omne tempus et per turbationem se ad feren-

dam obsidionem instruxerunt, et in his apparandis usque latuerunt: verum ubi e professo desciverunt, haec sibi facienda statuerunt: Matribus exceptis mulierum unam, quam sibi quisque voluit, e domesticis deligit; ceteras omnes contractas strangularunt: illam vero unam quisque ad panem pinsendum eligebat; strangularunt autem eas, ne frumentum ipsorum absumerent.

151. His rebus cognitis Darius collectis omnibus copiis adversus eos contendit: et postquam pervenit, urbem obsidione cingit. Sed illi nihili pendere obsidionem. nam conscensis muri propugnaculis, tripudiare probraque ingerere Dario atque exercitui ejus; quorum quidam ita inquit, ' Quid hic desidetis Persae? quin potius absceditis, quippe tunc expugnaturi nos, quum pepererint murae.' Hoc quidam Babyloniorum dice-

κὼς ταῦτα ποιεῦντες ἐλάνθανον. ἐπεὶ τε δὲ ἐκ τοῦ ἐμφανέος ἀπέστησαν, ἐποίησαν τοίονδε· τὰς μητέρας ἐξελόντες, γυναῖκα ἕκαστος μίην προσεξαίρειο, τὴν ἐβέλετο^β ἐκ τῶν ἐωϋτοῦ οἰκηίων· τὰς δὲ λοιπὰς ἀπάσας συναγαγόντες, ἀπέπνιξαν. τὴν δὲ μίην ἕκαστος σιτοποιὸν ἐξαίρειο. ἀπέπνιξαν δὲ αὐτάς, ἵνα μὴ σφρων τὸν σῖτον ἀναισιμώσωσι.

ρνα'. Πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Δαρεῖος, καὶ συλλέξας ἅπασαν τὴν ἐωϋτῆ δύναμιν, ἐστρατεύειο ἐπ' αὐτούς. ἐπελάσας δὲ ἐπὶ τὴν Βαβυλῶνα, ἐπολιόρκει, φροντίζοντας ἕδεν τῆς πολιορκίης. ἀναβαίνοντες γὰρ ἐπὶ τοὺς προμαχεῶνας τοῦ τείχεος οἱ Βαβυλώνιοι, κατωρχέοντο, καὶ κατέσκηπτον Δαρεῖον καὶ τὴν στρατιὴν αὐτῆ· καὶ τις αὐτῶν εἶπε τοῦτο τὸ ἔπος, ' Τί κάτησθε
' ἐνθαῦτα ὦ Πέρσαι, ἀλλ' ἔκ ἀπαλλάσσεσθε ; τότε γὰρ αἰρήσετε ἡμέας ἐπεὰν
' ἡμίονοι τέκωσι.' τῷτο εἶπε τῶν τις Βα-

^β τὴν ἐν ἰδύλῳ.

Βυλωνίων, οὐδαμᾶ ἐλπίζων ἂν ἡμίονον^α τεκεῖν.

ργ'. Ἑπτὰ δὲ μηνῶν καὶ ἐνιαυτῷ διεληλυθότος ἤδη, ὁ Δαρεῖός τε ἤσχαλε, καὶ ἡ στρατιὴ πᾶσα, ἣ δυνατὴ ἔῃσα ἐλεῖν τὰς Βαβυλωνίους· καὶ τοὶ πάντα σοφίσματα καὶ πάσας μηχανὰς ἐπεποιήκεε ἐς αὐτοὺς Δαρεῖος. ἀλλ' ὅδ' ὥς ἐδύνατο ἐλεῖν σφέας· ἄλλοισι τε σοφίσμασι πειρησάμενος, καὶ δὴ καὶ τῷ Κῦρος εἶλέ σφεας, καὶ τέτρω ἐπειρήθη. ἀλλὰ γὰρ δεινῶς ἔσαν ἐν φυλακῇσι οἱ Βαβυλώνιοι, οὐδέ σφεας οἶός τε ἦν ἐλεῖν.

ργγ'. Ἐνθαῦτα εἰκοσῷ μηνὶ Ζωπύρῳ τῷ Μεγαβύζῃ τῷ, ὃς^β τῶν ἑπτὰ ἀνδρῶν ἐγένετο τῶν τὸν μάγον κατελόντων, τότε τῷ Μεγαβύζῃ παιδὶ Ζωπύρῳ ἐγένετο τέρας τὸδε· τῶν οἱ σιτοφόρων ἡμίονων ἡ μὴ ἔτεκε. ὥς δὲ οἱ ἐξαγγέλθη, καὶ ὑπὸ ἀπικίης αὐτὸς ὁ Ζώπυρος εἶδε τὸ βρέφος, ἀπείπας τοῖσι ἰδοῦσι μηδενὶ φράζειν τὸ γεγο-

^α ἐλπίζων ἡμίονον. ^β Μεγαβύζην, τὴν αὐτήν.

bat, credens nunquam parere mulam.

152. Anno ac septem mensibus in obsidione consumptis, jam Darium, atque universum exercitum, taedere quod Babylonios expugnare non posset; etsi adversus illos omnia machinamenta atque omnes insidias expertus, cum alias, tum illas quibus eosdem Cyrus expugnaverat. Omnia haec frustra fuerunt, quia Babylonii vehementer excubiis incumbebant.

153. Sed quum ne sic quidem capi possent, vicesimo quam circumvallati sunt mense, Zopyro, Megabyzi filio, unius e septem viris qui magum sustulerunt, hoc contigit portentum, ut quaedam mularum ejus quae frumentum subvehebant, pareret. Quod ubi ei renunciatum fuit, non credens, fetum ipse inspicere voluit; simulque vetans suos, qui viderant, cuipiam rem aperire, consultabat, et ad illius

Babylonii verbà, qui inter initia dixerat, postquam mulae peperissent, fore ut murus expugnaretur: ad hoc omen a Zopyro visa est expugnabilis Babylon. divino enim numine et illum loquutum et sibi mulam peperisse:

154. Igitur ubi visum est fatale esse jam Babylonem capi, adiens Darium, sciscitatus est numquid perquam magni faceret expugnare Babylonem. Audiens perquam magni ab illo fieri, aliud consultat, quomodo ipse foret urbis expugnator, et suum hoc esset opus. bene gesta enim apud Persas permultum ad incrementa magnitudinis valent. Alio quidem nullo opere illam se facere opus manuum suarum posse cogitabat, quam si a seipso mutilatus ad illos transfugeret. Tum igitur parvi pendens seipsum insanabili mutilatione afficit. quippe nasum sibi

νός, ἐβλεύετο. καὶ οἱ πρὸς τὰ τῷ Βα-
 βυλωνίου ῥήματα, ὅς κατ' ἀρχὰς ἔφησε,
 ἐπεὰν περ ἡμίονοι τέκωσι, τότε τὸ τεῖ-
 χος ἀλώσεσθαι, πρὸς ταύτην τὴν Φήμην
 Ζωπύρῳ ἐδόκεε ἀλώσιμος εἶναι ἢ Βαβυ-
 λών. σὺν γὰρ Θεῷ ἐκεῖνόν τε εἶπεῖν, καὶ
 ἐωϋτῷ τεκεῖν τὴν ἡμίονον.

ρνδ'. Ὡς δέ οἱ ἐδόκεε μόρσιμον εἶναι
 ἤδη τῇ Βαβυλῶνι ἀλίσκεσθαι, προσελθὼν
 Δαρεῖω ἀπεπυνθάνετο εἰ περὶ πολλῶν κάρ-
 τα ποιεῖται τὴν Βαβυλῶνα ἐλεῖν. πυθό-
 μενος δὲ ὡς πολλῶν τιμῶτο, ἄλλο ἐβλεύ-
 ετο, ὅπως αὐτός τε ἔσαι ὁ ἐλὼν αὐτήν,
 καὶ ἐωϋτοῦ τὸ ἔργον ἔσαι. κάρτα γὰρ ἐν
 τοῖσι Πέρσησι αἱ ἀγαθουργίαι ἐς τὸ πρό-
 σω μεγάθεος τιμῶνται. ἄλλω μὲν οὐκ ἔ-
 φράζετο ἔργῳ δυνατὸς εἶναί μιν αὐτο-
 χειρίην ποιῆσαι, εἰ δὲ ἐωϋτὸν λωβησά-
 μενος αὐτομολήσῃ ἐς αὐτούς. ἐνθαῦτα
 ἐν ἐλαφρῷ ποιησάμενος ἐωϋτὸν λωβᾶται
 λώβην ἀνέχεσθον· ἀποταμῶν γὰρ ἐωϋτοῦ

* ἄλλω μὲν γὰρ ἔκ. d δυνατὸν. e αὐτοχειρίη ποιῆσαι.

τὴν ῥῖνα καὶ τὰ ὦτα, καὶ τὴν κόμην κα-
κῶς περικείρας, καὶ μασιγώσας, ἦλθε παρὰ
Δαρεῖον.

ῥνέ. Δαρεῖος δὲ κάρτα βαρέως ἤνεγκε,
ιδὼν ἄνδρα δοκιμώτατον λελωθῆμένον· ἔκ-
τε τῷ θρόνῳ ἀναπηδήσας, ἀνέβωσέ τε καὶ
εἵρετό μιν ὅστις εἴη ὁ λωθῆσάμενος, καὶ
ᾧ, τι ποιήσαντα· ὁ δὲ εἶπε, ‘ Οὐκ ἔστι οὐ-
‘ τος ὃ νῆρ’ ὅτι μὴ σὺ, τῷ ἔστι δύναμις το-
‘ σαύτῃ ἐμὲ δὴ ὧδε διαθεῖναι. ὅτε τις ἀλ-
‘ λοτρίων, ὧ βασιλεῦ, τάδε ἐργασαι, ἀλλ’
‘ αὐτὸς ἐγὼ ἐμεωῦτόν· δεινόν τι ποιεύμε-
‘ νος Ασσυρίου Πέρσης καταγελαῖν.’ ὁ
δὲ ἀμείβετο, ‘ Ω σχετλιώτατε ἀνδρῶν,
‘ ἐργῷ τῷ αἰχλίσῳ ὄνομα τὸ κάλλιστον ἐ-
‘ θευ, φᾶς διὰ τῶς πολιορκεομένων^α σεωῦ-
‘ τὸν ἀνηκέσως διαθεῖναι. τί, ὧ^β μάταιε,
‘ λελωθῆμένου σεῦ, θάσσον οἱ πολέμιοι
‘ παραστήσονται; πῶς καὶ ἐξέπλωσας τῶν
‘ Φρενῶν, σεωῦτόν διαφθείρας;’ ὁ δὲ εἶπε,
‘ Εἰ μὲν τοι ὑπερέτιθέα τὰ ἐμελλον ποι-

^α πολιορκουμένων. ^β τί δ’ ὧ.

praecidit auresque, comamque deformiter circumtondit, et se flagris cecidit: atque ita ad Darium perrexit.

155. Quem ille intuens, virum videlicet spectatissimum mutilatum, adeo graviter tulit ut exiliens e folio exclamaret, interrogando quis eum et ob quod facinus mutilasset. Ad eum respondens Zopyrus, ‘ Nemo, inquit, ille vir est praeter te, cujus tanta potentia est, ut ita me possis afficere. neque alienus quispiam, ô rex, haec mihi fecit, sed ipse ego: quod indigno animo fero Assyrios Persis illudere.’ Cui respondit, ‘ O virorum miserrime, turpissimo facto pulcherrimum nomen imposuisti, inquit, propter eos qui obsidentur, temetipsum indigne lacerasse. Numquid, ô demens, te mutilato hostes citius deditionem facient? quomodo non teipsum lanians mente excidisti?’ Ad eum Zopyrus, ‘ Si-

' quidem, inquit, prodidissē, quae eram
 ' facturus, tu mihi non permisisses: nunc
 ' memet ego adhibens, id feci. Itaque
 ' jam Babylonem capimus, nisi tu tuis de-
 ' eris. ego enim ita uti sum ad murum
 ' pro transfuga ibo, dicamque illis me haec
 ' abs te esse passum: et opinor, ubi per-
 ' suasero illis haec ita habere, militiae fi-
 ' am particeps. At tu decimo die quā-
 ' murum fuero ingressus, mille milites ex
 ' eo genere cujus jactura nihil admodum
 ' damni fiat, colloca ad portas quae vo-
 ' cantur Semiramis: rursus interjectis sep-
 ' tem diebus, colloca mihi alia duo millia
 ' ad portas quae dicuntur Niniorum: at-
 ' que tertio, viginti diebus interjectis, e re-
 ' gione portarum quae dicuntur Chal-
 ' daeorum, alios statue, numero quatuor
 ' millia: sed neque priores neque poste-
 ' riores habeant quo se defendant, praeter

• ἦσιν, οὐκ ἂν με περιεῖδες· νῦν δ' ἐπ'
 • ἐμεωῦτοῦ βαλλόμενος, ἐπρηξα. ἦδη ὦν
 • ἦν μὴ τῶν σῶν δεήσῃ, αἰρέομεν Βαβυλῶ-
 • να· ἐγὼ μὲν γὰρ ὥς ἔχω, αὐτομολήσω
 • ἐς τὸ τεῖχος, καὶ Φήσω πρὸς αὐτὸς ὥς
 • ὑπὸ σεῦ τάδε ἔπαθον, καὶ δοκέω, πείσας
 • σφέας ταῦτα ἔχειν ἔτω, τεύξεσθαι στρα-
 • τίης. σὺ δὲ, ἀπ' ἧς ἂν ἡμέρης ἐγὼ ἐσέλ-
 • θω ἐς τὸ τεῖχος, ἀπὸ ταύτης ἐς δεκά-
 • την ἡμέρην τῆς σεωῦτ' στρατίης, τῆς ἑ-
 • δεμῖν ἔσαι ὥρῃ ἀπολλυμένης, ταύτης
 • χιλίης τάξον κατὰ τὰς Σεμιράμιος κα-
 • λεομένας πύλας· μετὰ δὲ, αὗτις ἀπὸ
 • τῆς δεκάτης ἐς ἐβδόμην, ἄλλης μοι τά-
 • ξον δισχιλίης κατὰ τὰς Νινίων καλεο-
 • μένας πύλας. ἀπὸ δὲ τῆς ἐβδόμης δια-
 • λιπὼν εἴκοσι ἡμέρας, καὶ ἔπειτα ἄλλους
 • κάτισον, ἀγαγὼν κατὰ τὰς Χαλκιδέων
 • καλεομένας πύλας, τετρακιχιλίου. ἐ-
 • χόντων δὲ μήτε οἱ πρότεροι μηδὲν τῶν
 • ἀμυνέντων, μήτε οὗτοι, πλὴν ἐγχειρῶν

• ταύτη.

'ων. τοῦτο δὲ ἔαν ἔχειν. μετὰ δὲ τῇ
 'θίκοσιν ἡμέρην, ἰδέωσ τὴν μὲν ἄλλην
 'σραϊὴν κελεύειν περίῃ προσβάλλειν πρὸς
 'τὸ τεῖχος. Πέρσας δέ μοι τάξον καί
 'τε τὰς Βηλίδας καλεομένας πύλας καὶ
 'Κιοσίας. ὡς γὰρ ἐγὼ δοκέω, ἐμέο με-
 'γάλα ἔργα ἀποδεξαμένου, τά τε ἄλλα
 'ἐπιτράφονται ἐμοὶ Βαβυλώνιοι, καὶ δὴ καὶ
 'τῶν πυλέων τὰς βαλανάγρας· τὸ δ' ἐν-
 'θεῦτεν, ἐμοὶ τε καὶ Πέρσησι μελήσει τάδε
 'ποιέειν.'

ρης'. Ταῦτα ἐνλειλάμενος ἦϊε ἐπὶ τὰς
 πύλας, ἐπιτρεφόμενος ὡς δὴ ἀληθέως αὐ-
 τόμολος· ὀρέωντες δὲ ἀπὸ τῶν πύργων οἱ
 κατὰ τῆτο τεταγμένοι, κατέτρεχον κά-
 τω· καὶ ὀλίγον τι παρακλινάντες τὴν ἐτέ-
 ρην πύλην, ἠρώτεον τίς τε εἴη, καὶ ὅτεν
 δεόμενος ἦκοι. ὁ δὲ σφι ἠγόρευε ὡς εἴη τε
 Ζώπυρος, καὶ αὐτομολέοι ἐς ἐκείνους. ἦγον
 δὴ μιν οἱ πυλωροὶ, ταῦτα ὡς ἤκουσαν, ἐπὶ
 τὰ κοινὰ τῶν Βαβυλωνίων. κατασὰς δὲ

'gladios: hoc tantum finas eos habere.
 'Post diem vicesimum reliquas copias
 'jube recta muros undique subire. Ve-
 'rum ad portas quae Belides ac Cissiae
 'vocantur Persas mihi statuito. etenim
 '(ut ego arbitror) Babylonii mihi, qui
 'magna opera ediderim, committent cum
 'alia, tum vero portarum claves. illinc
 'mihi atque Persis curae erit operam na-
 'vare.'

156. Haec ubi mandavit, ad portas
 perrexit, subinde respectans tanquam ve-
 re perfuga. Eo conspecto qui in turribus
 ad id dispositi erant, deorsum decurre-
 runt, et alteram portam aliquantulum re-
 clinantes, sciscitabantur quisnam esset, et
 cujus rei indigens veniret. Quumque hic
 dixisset se Zopyrum esse, et se ad illos
 transfugere, eum ad Babyloniorum magi-
 stratus deduxerunt. Ante quos ubi stetit

Zopyrus, conditionem suam miserabatur,
 referens a Dario se passum quae a semet-
 ipso passus erat; idque ob eam causam
 quod suasset illi discedere cum exercitu,
 quoniam nulla via ostenderetur urbis ex-
 pugnandae. ‘ At nunc, inquit, ad vos ve-
 ‘ nio, Babylonii, futurus vobis maximo
 ‘ bono, Dario autem et copiis et Persis
 ‘ maximo malo. Neque enim quod ita
 ‘ me mutilavit feret impune, quum habe-
 ‘ am exploratos omnes consiliorum ejus
 ‘ exitus.’ Haec Zopyrus commemorabat.

157. Quem Babylonii virum apud
 Persas spectatissimum cernentes naso at-
 que auribus privatum, vibicibus ac san-
 guine conspersum, existimantes omnino
 vera eum loqui, et ad ipsos venire soci-
 um, parati erant ad committenda ei quae-
 cunque postulabat. Postulabat autem co-
 pias militum: quod ubi ab illis accepit,
 perfecit ea quae cum Dario constituerat.

ἐπ' αὐτὰ, κατοικτίζετο, φὰς ὑπὸ Δα-
 ρεῖς πεπονθέναι τὰ ἐπεπόνθειε^δ ὑπ' ἐωϋ-
 τῆ· παθεῖν δὲ ταῦτα διότι συμβεβλυσαί
 οἱ ἀπανισάναί τὴν στρατιήν, ἐπεὶ τε δὲ ἔ-
 δεῖς^ε πόρος ἐφαίνετο τῆς ἀλώσιος, ' Νῦν
 ' τε (ἔφη λέγων) ἐγὼ ὑμῖν, ὦ Βαβυλώ-
 ' νιοι, ἦκω μέγιστον ἀγαθόν, Δαρεῖω δὲ καὶ
 ' στρατῇ καὶ Πέρσῃσι μέγιστον κακόν. ἔ γάρ
 ' δὴ, ἐμέ γε ὧδε λωβησάμενος, καὶ ἀπροΐ-
 ' ζεται· ἐπίσμαι δὲ αὐτῆ πάσας τὰς
 ' διεξόδους τῶν βουλευμάτων.' τοιαῦτα ἔ-
 λεγε.

ρνζ'. Οἱ δὲ Βαβυλώνιοι ὁρέωντες ἄνδρα
 τῶν ἐν Πέρσῃσι δοκιμώτατον ῥινός τε καὶ
 ὧτων ἐξερημένον, μάστιγι τε καὶ αἵματι ἀ-
 ναπεφυρμένον, πάγχυ ἐλπίσαντες λέγειν
 μιν ἀληθέα, καὶ σφί ἦκειν σύμμαχον, ἐπι-
 τραπέσθαι ἐτοῖμοι ἔσαν τῶν ἐδέετο σφέων·
 ἐδέετο δὲ στρατῆς. ὁ δὲ, ἐπεὶ τε αὐτέων
 τοῦτο παρέλαβε, ἐποίεε τὰ περ τῷ Δα-
 ρεῖω συνεθήκατο. ἔξαγαγὼν γὰρ τῇ δεκά-

^δ πεπόνθει. ^ε ἐπὶ τε ἑδείς.

τῇ ἡμέρῃ τὴν στρατιὴν τῶν Βαβυλωνίων, καὶ κυκλωσάμενος τὰς χιλίους, τὰς πρώτας ἐνείειλατο Δαρείῳ τάξαι, τὸν κατεφόνευσεν. μαθόντες δὲ μιν οἱ Βαβυλώνιοι τοῖσι ἔπεσι τὰ ἔργα παρεχόμενον ὁμοῖα, πάγχυ περιχαρές ὄντες, πᾶν δὴ ἐτόῳμοι ἔσαν ὑπηρετέειν. ὁ δὲ, διαλιπὼν ἡμέρας τὰς συγκειμένας, αὐτὶς ἐπιλεξάμενος τῶν Βαβυλωνίων, ἐξήγαγε καὶ κατεφόνευσεν τῶν Δαρείων στρατιωτῶν τὰς διχιλίους. ἰδόντες δὲ καὶ τὸ τοῦτο τὸ ἔργον οἱ Βαβυλώνιοι, πάντες Ζώπυρον εἶχον ἐν φόβῳ αἰνέοντες. ὁ δὲ, αὐτὶς διαλιπὼν τὰς ἐγκειμένας ἡμέρας, ἐξήγαγε ἐς τὸ προειρημένον· καὶ κυκλωσάμενος κατεφόνευσεν τὰς τετραχιλίους. ὥς δὲ καὶ τοῦτο κατέργασεν, πάντα δὴ ἦν ἐν τοῖσι Βαβυλωνίοις Ζώπυρος, καὶ στρατιάρχης^α τε οὗτός σφι καὶ τειχοφύλαξ ἀπεδέδεκτο.

ρηνή. Προσβολὴν δὲ Δαρείων κατὰ τὰ συγκείμενα ποιευμένου πέριξ τὸ τεῖχος,

^α στρατάρχης.

Siquidem decimo die eductis Babyloniorum copiis, mille Persas quos collocari primos Dario mandarant, circumventos trucidavit. Eum Babylonii animadvertentes consentanea verbis facta praestare, majorem in modum laetabantur, parati omni in re homini parere. Iste rursus interjectis diebus de quibus erat conventum, cum delectis Babyloniorum egressus, duomillia Darii militum interfecit. Babylonii cernentes hoc etiam opus, nihil aliud quam Zopyrum in ore omnes habere, laudibus tollere. Hic rursus constitutis diebus supersedens ad id quod praedixerat copias educit, circumventaque quatuor millia occidit: quo et ipso opere edito, Zopyrus omnia apud Babylonios erat, adeo ut et dux exercitus et murorum custos declararetur.

158. Ubi vero e composito Darius copias undique muris admovit, ibi Zopy-

rus dolum omnem patefecit. nam quum Babylonii conscenso muro copias Darii adorientes arcerent, ipse apertis portis quas Cissias ac Belidas vocant, Persas intra murum introduxit. Ex Babyloniis, qui id factum videbant, alii quidem in templum Jovis Beli fugerunt: qui non videbant, hi in suo quisque loco permanserunt, donec et ipsi se proditos intellexerunt.

159. Ita Babylon iterum capta est. qua potitus Darius et muros ejus circum-evertit, et portas omnes detraxit: quorum neutrum Cyrus fecerat prius eidem a se captae. Babyloniorum quoque procerum tria millia patibulis affixit, data ceteris venia urbem incolendi. Atque ut iidem uxores haberent unde succresceret suboles, providit. nam feminas proprias Babylonii (ut superius demonstratum est) rei

ἐνθαῦτα δὴ πάντα τὸν δόλον ὁ Ζώπυρος
ἐξέφαινε. οἱ μὲν γὰρ δὴ Βαβυλώνιοι ἀνα-
βάντες ἐπὶ τὸ τεῖχος, ἡμύνοντο τὴν Δα-
ρεῖς στρατιὴν προσβάλλουσαν· ὁ δὲ Ζώπυ-
ρος τὰς τε Κιοσίας καὶ Βηλίδας καλεομέ-
νας πύλας ἀναπέλασας, ἐσῆκε τὰς Πέρσας
ἐς τὸ τεῖχος. τῶν δὲ Βαβυλωνίων οἱ μὲν
εἶδον τὸ ποιηθὲν, οὗτοι ἔφευγον ἐς τὴν Διὸς
τὴν Βήλην τὸ ἱερόν· οἱ δὲ οὐκ εἶδον, ἔμενον
ἐν τῇ ἐωυτοῦ τάξει ^β ἕκαστος, ἐς ὃ δὴ καὶ
ἔτιοι ἔμαθον προδεδομένοι.

ρθ'. Βαβυλὼν μὲν νυν ἔτι τοδεύτερον
αἰρέθη. Δαρεῖος δὲ ἐπεὶ τε ἐκράτησε τῶν
Βαβυλωνίων, τὸτο μὲν, σφέν τὸ τεῖχος
περιεῖλε, καὶ τὰς πύλας πάσας ἀπέσπασε.
τὸ γὰρ πρότερον ἐλὼν Κῦρος τὴν Βαβυ-
λῶνα, ἐποίησε τυτέων ὑδέτερον. τὸτο δὲ,
ὁ Δαρεῖος τῶν ἀνδρῶν τὰς κορυφαίας μά-
λισα ἐς τριαχιλίας ἀνεσκολόπισε, τοῖσι δὲ
λοιποῖσι Βαβυλωνίοισι ἀπέδωκε τὴν πόλιν
οἰκέειν. ὥς οἱ ἔξοσι γυναῖκας οἱ Βαβυλώ-

νοι, ἵνα σφι γένεα ὑπογίνηται, τάδε Δαρεῖος προῖδων ἐποίησε. τὰς γὰρ ἐωϋτῶν, ὡς κατ' ἀρχὰς δεδήλωται, ἀπέπνιξαν οἱ Βαβυλώνιοι, τῷ σίτῃ προορέωντες. ἐπέταξε τοῖσι περιοίκοις ἔθνεσι γυναῖκας^c ἐς Βαβυλῶνα κατισάνααι, ὅσαςδὲ ἐκάσσοις ἐπιτάσων, ὥς πενίε μυριάδων τὸ κεφαλαίωμα τῶν γυναικῶν συνῆλθε. ἐκ τεττέων δὲ τῶν γυναικῶν οἱ νῦν Βαβυλώνιοι γεγόνασι.

ρζ'. Ζωπύρῃ δὲ ὕδεις ἀγαθοεργίην Περσέων ὑπερεβάλετο παρὰ Δαρείῳ κριτῇ, οὔτε τῶν ὕστερον γενομένων, ἔτε τῶν πρότερον, ὅτι μὴ Κῦρος μῆνος· τῷ γὰρ ὕδεις Περσέων ἡξίωσε καὶ ἐωϋτὸν συμβαλέειν. πολλάκις δὲ Δαρεῖον λέγεται γνώμην τήνδε ἀποδέξασθαι, ὡς βούλοιτο ἂν Ζώπυρον εἶναι ἀπαθέα τῆς ἀεικείης μᾶλλον, ἢ Βαβυλῶνάς οἱ εἴκοσι πρὸς τῇ εὐούσῃ προσγενέσθαι. ἐτίμησε δὲ μιν μέγας. καὶ γὰρ θῶρά οἱ ἀνὰ πᾶν ἔτος ἐδίδου ταῦτα τὰ Πέρσῃσι ἐς τιμικώτατα, καὶ τὴν Βαβυλῶνά

^c MS. habet γυναῖκα, et mox omittit ὅσαςδὲ.

frumentariae consulentes, strangulaverant. Itaque Darius vicinis circum populis negotium dedit ut feminas Babylone exhiberent, injungens singulis numerum. In summa igitur quinquaginta millia feminarum convenerunt. ex quibus qui nunc sunt Babylonii originem duxerunt.

160. Zopyri autem factorum praestantiam nemo Persarum, Darii judicio, supergressus est, neque eorum qui prius, neque eorum qui posterius extiterunt, praeter unum Cyrum: cui comparari nullus unquam Persarum dignum se existimavit. Ferturque Darius hoc dictum saepenumero usurpasse, praeoptaturum se, Zopyrum nihil esse cladis passum, quam viginti sibi Babylones ultra illam quam haberet acquiri. Egregie vero eum remuneratus est, cum dando quotannis dona, quae apud Persas sunt honorificentissima, tum tradita Babylone immuni, quoad vi-

veret, in peculiarem portionem ; sed et alia multa insuper dedit. Hujus Zopyri filius fuit Megabyzus, qui dux exercitus extitit in Aegypto adversus Athenienses et socios : atque hujus Megabyzi filius Zopyrus ille, qui ad Athenienses transfugit a Persis.

T H A L I A E.
SIVE
TERTII LIBRORUM HERODOTI.
F I N I S.

οἱ ἔδωκε ἀτελέα νέμεσθαι μέχρι τῆς ἐκεί-
 νης ζῆσι· καὶ ἄλλα πολλὰ ἔπέδωκε ^d. Ζω-
 πύρου δὲ τοῦτο γίνεται Μεγαβύζος, ὃς ἐν
 Αἰγύπτῳ ἀντία Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμά-
 χων ἐσφατήγησε· Μεγαβύζος δὲ τέττα γί-
 νεται Ζώπυρος, ὃς ἐς Αθήνας ἠϋτομόλησεν
 ἐκ Περσέων.

^d ἐτίδωκε.

ΤΟ ΤΗΣ
 Θ Α Λ Ε Ι Α Σ,
 Ἡ
 ΤΟΤ ΤΡΙΤΟΤ ΤΩΝ ἩΡΟΔΟΤΟΤ
 Τ Ε Α Ο Σ.